

לודן חברה להנדסה בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2015

"תאגיד קטן" - בהמשך להודעה לתאגידיים מיום 27 בינואר, 2014, שהופצה על ידי רשות ניירות ערך בדבר אישור ועדת הכספים של הכנסת למתווה הקלות לתאגידיים קטנים, במסגרת תיקון לתקנות דוחות תקופתיים ומידיים (להלן: **"התיקון"**) מבקשת החברה לעדכן כי היא עומדת בהגדרות "תאגיד קטן" כהגדרת מונח זה בתיקון. החברה אימצה את הסעיפים הבאים: (1) ביטול החובה לפרסם דוח על הבקרה הפנימית ודוח רואה חשבון מבקר על הבקרה הפנימית בתאגיד קטן, כך שהחברה תחויב בצירוף הצהרות מנהלים מצומצמות בלבד; (2) העלאת סף המהותיות בקשר עם צירוף הערכות השווי ל 20% (חלף שיעור של 10%); (3) העלאת סף הצירוף של דוחות חברות כלולות מהותיות לדוחות הביניים ל 40% (כאשר בדוחות השנתיים סף הצירוף נותר 20%); (4) פטור מיישום הוראות התוספת השנייה בתקנות (לעניין פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם, **"דוח גלאי"**).

תוכן העניינים:

תיאור עסקי התאגיד	פרק א'
דוח הדירקטוריון	פרק ב'
דוחות כספיים מאוחדים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015, ומידע כספי נפרד על החברה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015	פרק ג'
פרטים נוספים על התאגיד	פרק ד'
דוח בדבר האפקטיביות על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	פרק ה'
שאלון ממשל תאגידי	פרק ו'

סעיף	פרק א' – תיאור עסקי התאגיד	עמ'
1	כללי	7
2	מגזרי פעילות	7
	מגזר ההנדסה	7
	מגזר תוכנה ובקרה	8
	מגזר אנרגיה ואיכות סביבה	8
3	מבנה קבוצת לודן	9
	תרשים	10
4	הון החברה	11
5	דיבידנדים	11
6	מידע כספי על מגזרי פעילות עיקריים	11
7	סביבת הפעילות הכללית של הקבוצה	13
	עיקר פעילות הקבוצה	13
	גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות, מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות והשינויים החלים בהם	14
	תחליפים למוצרי החברה ושינויים החלים בהם	15
8	מגזר ההנדסה	16
	כללי	16
	פרטים בקשר עם פעילות לודן ישראל	17
	פרטים בקשר עם החזקות בחברות הבנות בחו"ל	18
	אפיון קבוצת שירותים דומים	18
	פילוח הכנסות של קבוצת שירותי הנדסה מגורמים חיצוניים	18
	אופן התקשרות עם לקוחות	19
	לקוחות	22
	צבר הזמנות	23
	תחרות	23
	אשראי לקוחות ואשראי ספקים	24
9	מגזר תוכנה ובקרה	26
	כללי	26
	אפיון קבוצת שירותים דומים	27
	פילוח הכנסות של קבוצת השירותים מגורמים חיצוניים	27
	אופן התקשרות עם לקוחות	28
	לקוחות	28
	צבר הזמנות	29
	תחרות	29
	מחקר ופיתוח	29
	קנין רוחני	30
	ספקים וקבלני משנה	30
	אשראי לקוחות ואשראי ספקים	31
	הסכמים מהותיים	32
10	מגזר אנרגיה ואיכות סביבה	33
	לקסטון בע"מ	34
	פעילות השקעה ופיתוח בתחום אנרגיה מתחדשת	34
	לקוחות	35
	צבר הזמנות	35
	אשראי לקוחות ואשראי ספקים	36
11	עניינים משותפים לכלל מגזרי הפעילות של	38

	החברה		
38	לקוחות	11.1	
38	מקרקעין בבעלות הקבוצה	11.2	
38	רכוש קבוע אחר	11.3	
38	משרדים בשימוש הקבוצה	11.4	
38	מבנה ארגוני והון אנושי	11.5	
42	תנאי העסקה של נושאי המשרה מקרב בעלי העניין	11.6	
42	תנאי העסקה של המנכ"לים המשותפים שהינם בעלי עניין	11.6.1	
42	ביטוח פטור ושיפוי של דירקטורים ונושאי משרה	11.6.2	
42	מדיניות תגמול	11.6.3	
42	מימון ואשראי	11.7	
44	מס	11.8	
44	דיני איכות הסביבה , מגבלות ופיקוח	11.9	
45	הסכמים מהותיים	11.10	
47	הליכים משפטיים	11.11	
47	ביטוח	11.12	
47	יעדים ואסטרטגיה	11.13	
49	מידע כספי לגבי מגזרים גאוגרפיים	11.14	
50	גורמי סיכון	11.15	
53	פרק ב' – דוח הדירקטוריון		
54	נתונים על תוצאות פעילות		1
54	תמצית דוחות רווח והפסד לפי שנים	1.1	
55	הכנסות	1.2	
55	רווח גולמי	1.3	
55	הוצאות פיתוח עסקים	1.4	
56	הוצאות הנהלה וכלליות	1.5	
56	רווח תפעולי	1.6	
56	הוצאות מימון נטו	1.7	
56	חלק החברה בתוצאות חברות כלולות	1.8	
56	מיסים על הכנסה	1.9	
56	רווח נקי	1.10	
57	תמצית נתוני רווח והפסד	1.11	
58	מצבה הכספי של החברה		2
58	נתוני מאזנים עיקריים	2.1	
58	נכסים שוטפים	2.2	
59	נכסים שאינם שוטפים	2.3	
59	התחייבויות שוטפות	2.4	
60	התחייבויות שאינן שוטפות	2.5	
60	הון עצמי	2.6	
61	תזרים מזומנים, מקורות מימון ואשראי		3
61	תזרים מזומנים מפעילות שוטפת	3.1	
61	תזרים מזומנים מפעילות השקעה	3.2	
61	תזרים מזומנים מפעילות מימון	3.3	
61	יתרות מזומנים, שווי מזומנים ופקדונות מיועדים	3.4	
62	מקורות מימון עיקריים	3.5	
62	אשראי לקוחות וספקים	3.6	
62	התייחסות לסימני אזהרה		4
62	בדיקת ירידת ערך מוניטין		5

62	חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם	6
64	תכנית אכיפה מנהלית פנימית	7
65	המבקר הפנימי	8
66	הקשר בין תנאי התגמול לנושאי המשרה הבכירה לבין תרומת מקבל התגמול לתאגיד	9
66	המבקר של החברה	10
67	פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד	11
68	עסקאות זניחות	12
68	ארועים לאחר תאריך המאזן	13
69	פרק ג' – דוחות כספיים מאוחדים לשנה שנסתיימה ביום 31 לדצמבר, 2015, ומידע כספי נפרד על החברה לשנה שנסתיימה ביום 31 לדצמבר, 2015	
173	פרק ד' – פרטים נוספים על התאגיד	
187	פרק ה' – דוח בדבר האפקטיביות על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	
191	פרק ו' – שאלון ממשל תאגידי	

פרק א' תיאור עסקי התאגיד

לודן חברה להנדסה בע"מ

(להלן: "החברה")

תיאור עסקי התאגיד

כללי

1

החברה נתאגדה בישראל ביום 26 באוקטובר 1977 כחברה פרטית בעירבון מוגבל על פי פקודת החברות. ביום 5 באוגוסט 1997 הפכה החברה לחברה ציבורית ומניותיה נרשמו למסחר בבורסה על פי תשקיף שפרסמה החברה ביום 7 באוגוסט 1997. החברה והחברות הבנות שלה יקראו להלן ביחד: "הקבוצה" ו/או "קבוצת לודן".

החברה נוסדה לצורך מתן שירותי תכנון הנדסי, לרבות בתחום מכשור ובקרה לתעשייה התהליכית הכוללת בין היתר את התעשייה הכימית והפטרוכימית. במשך השנים הרחיבה החברה את פעילותה לתחומי התוכנה והבקרה, האנרגיה ואיכות הסביבה, הגדילה החברה את מגוון שירותיה, פיתחה יכולות ביצוע פרויקטים בתחומי פעילותה, הרחיבה את שווקי פעילותה ונוכחותה בשווקי חו"ל, ובכלל זאת רכשה החזקות בחברות הנדסה בהולנד ובבלגיה, הקימה חברות בנות הפעילות כיום ברומניה, סרביה, ספרד ורוסיה, ונמצאת בשלבי ייסוד חברה בת שתפעל בסין. כמו כן, רכשה החברה החזקות בחברות בישראל ומיזגה פעילויות למגזרי פעילותה העיקריים בישראל. לפרטים נוספים ראו גם באור 9 לדוחות הכספיים המצ"ב כפרק ג' של דוח תקופתי זה (להלן: "הדוחות הכספיים") כיום פעילות הקבוצה נחלקת ל- 3 מגזרי פעילות עיקריים: מגזר ההנדסה, מגזר תוכנה ובקרה ומגזר אנרגיה ואיכות הסביבה.

מידע מפורט בדבר מגזרי הפעילות של הקבוצה מובא בפסקה 2 להלן.

מגזרי פעילות

2

למועד דוח זה, מגזרי הפעילות העיקריים של הקבוצה הינם, כדלקמן:

מגזר ההנדסה

2.1

מגזר זה כולל את פעילות ההנדסה של הקבוצה בארץ ובחו"ל. לודן שירותי הנדסה בין-לאומיים בע"מ (להלן: "לודן בינ"ל"), חברה בהחזקתה המלאה של החברה משמשת כחברת ההחזקות של פעילות ההנדסה בקבוצה, בארץ ובעולם. פעילות ההנדסה בישראל מבוצעת באמצעות לודן הנדסה ישראל בע"מ (להלן: "לודן ישראל") וכן בחברת הבת בישראל, לודן תשתיות ובינוי (1993) בע"מ (להלן: "תשתיות ובינוי"), ועיקר פעילות ההנדסה בחו"ל מתנהלת בפועל בחברות הבנות בהולנד - KH Engineering B.V. (לעיל ולהלן: "KH הולנד"), בבלגיה - KH Engineering N.V. (להלן: "KH בלגיה"), ברומניה - Ludan Engineering S.R.L. (להלן: "לודן רומניה") בסרביה - Ludan Engineering D.O.O. (להלן: "לודן סרביה"), וברוסיה - Ludan Engineering Rus LLC (להלן: "לודן רוסיה").

מגזר ההנדסה כולל בעיקרו שני סוגי פעילויות: שירותי נתר"ה, מלאים או חלקיים, ו-"Turn-Key".

2.1.1 **שירותי נתר"ה** - במסגרת פעילות הקבוצה במגזר ההנדסה מספקת הקבוצה שירותי הנדסה וניהול פרויקטים הכוללים שירותי ניהול, תכנון, רכש והקמה (להלן: "נתר"ה"), המאופיינים בעיקר בהסכמים נפרדים לכל פרויקט.

2.1.2 **"Turn-Key"** - במסגרת זו מבצעת הקבוצה פרויקטים במתכונת של "אחריות כוללת" - "Turn-Key", בהם אחראית הקבוצה לתכנון וביצוע כולל של כל שלבי הפרויקט.

במסגרת אספקת השירותים במתכונת של Turn-Key מקבלת הקבוצה סכום כולל, המשמש לתשלום התמורה לכל קבלני המשנה והספקים, לכיסוי הוצאות השירותים הניתנים על ידי חברות הקבוצה, והיתרה, ככל שקיימת, מהווה את הרווח הקבלני.

לפרטים נוספים בדבר פעילות מגזר ההנדסה, ראו פסקה 8 להלן.

2.2 מגזר תוכנה ובקרה

מגזר זה כולל את פעילות החברה והחברות הבנות שימקוטק בע"מ (חברה בת המוחזקת במלואה, בשרשור מלא, על ידי החברה), (להלן: "שימקוטק"), לודן מערכות תוכנה ובקרה בע"מ (חברה בת בשיעור החזקה של כ- 98%) (להלן: "למ"ת"), והחל מתחילת שנת 2015, גם את פעילות חברת ארדן קונטרול-טק בע"מ (להלן: "ארדן קונטרול טק").

פעילות המגזר מכונסת תחת לודן-טק בע"מ (להלן: "לודן-טק"), חברה בת בבעלות מלאה של החברה.

2.2.1 שימקוטק עוסקת בפיתוח וייצור מערכות בדיקה אוטומטיות (צב"ד) ומערכות ממוחשבות למכירת כרטיסים ובקרת כניסה עבור מספר לקוחות בישראל בתחומי התחבורה הציבורית והתעשיות הביטחוניות. בנוסף, במסגרת מגזר פעילות זה מספקת הקבוצה שירותים בתחום התוכנה (איסוף ועיבוד נתונים בזמן אמת), בעיקר שיווק ופיתוח מוצרי תוכנה והתאמתם לצרכי הלקוחות בתחום התעשייה, ובפרט בתעשייה התהליכית.

2.2.2 בנוסף, מתמחה הקבוצה בתחום מערכות בקרה המשמשות לפיקוד ולבקרה על תפעול מפעלים, בעיקר בתעשייה התהליכית. חברות מגזר הפעילות מספקות שירותי הנדסה לרבות שירותים של אפיון תכנון מערכות פיקוד ובקרה בזמן אמת ובדיקות היתכנות. בחלק מהמקרים מעמידה עובדים לרשות הלקוח גם בתחום פעילות זה.

לפרטים נוספים בדבר פעילות מגזר זה, ראו פסקה 9 להלן.

2.3 מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה

מגזר זה מרכז את כל פעילות הקבוצה בתחום איכות הסביבה בארץ ובחו"ל. הפעילות במגזר זה כוללת פתרונות טכנולוגיים לשפכים תעשייתיים, יעוץ וביצוע שיקום של קרקעות ומי תהום, טיפול

בגזי פליטה וטיפול במים/שפכים מזוהמים.

פעילות מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה מרוכזת תחת לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ (להלן: "טכנולוגיות סביבה"), חברה בת בבעלות מלאה של החברה שהוקמה לצורך מטרה זו, וחברת אקו-טק שירותי סביבה בע"מ (להלן: "אקו-טק"), חברה בת אשר טכנולוגיות סביבה מחזיקה ב-80% מהון המניות הנפרע וזכויות ההצבעה בה (ובחודש יוני 2016 תגדל ההחזקה ל-100%). תחת החזקתה של טכנולוגיות סביבה הוקמו חברות בנות ברומניה, וחברות הפעילות בתחום האנרגיות המתחדשות בהולנד וספרד. תחומי העיסוק של חברות הבת בתחום האנרגיות המתחדשות הינם בפיתוח, רישוי, תיכנון והקמה של מתקנים לייצור אנרגיה (חשמל ו/או אנרגיה תרמית) או גז, תוך שימוש בחומרי גלם מתחום האנרגיה הירוקה – פסולת תעשייתית או חקלאית ממוחזרת, לרבות שאריות גידולים חקלאיים וזבל אורגני (להלן: "מתקני אנרגיה מתחדשת").

פעילותה של אקו-טק מתמקדת בביצוע סקרי פליטות אוויר במפעלי תעשייה שונים בארץ.

לפרטים נוספים בדבר פעילות מגזר זה, ראו פסקה 10 להלן.

מבנה קבוצת לודן

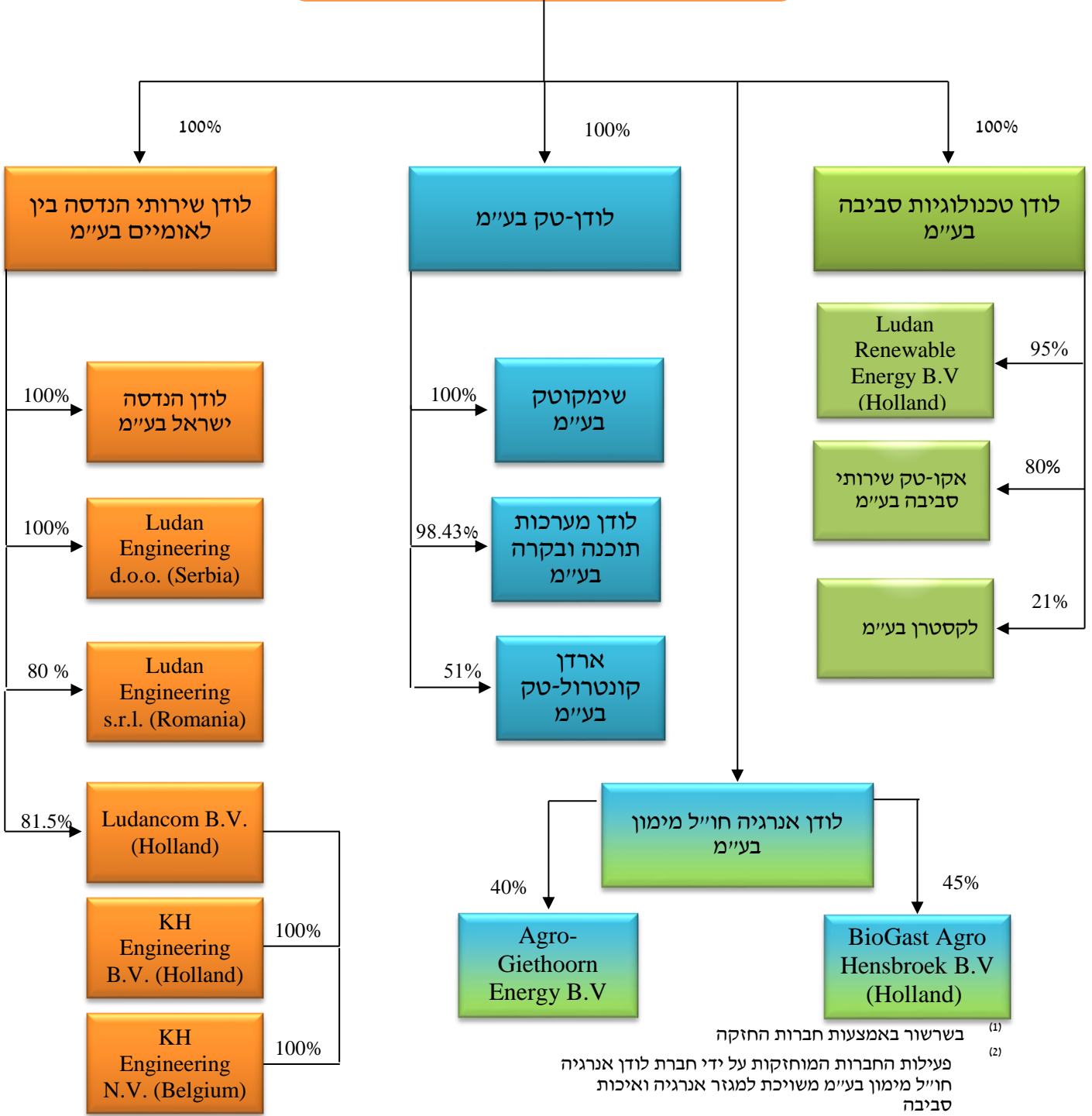
3

בתרשים שלהלן מתוארות החזקותיה של החברה, נכון ליום 31.12.2015, בתאגידים העיקריים בקבוצת לודן (כולל חברות כלולות שאינן מאוחדות). לפרטים בדבר החזקות נוספות של הקבוצה, לרבות בתאגידים בעלי פעילות שאינה מהותית, ותאגידים שהחברה רכשה בהם החזקות או שהוקמו לאחר יום 31.12.2015, ראה רשימת החזקות החברה בבאור 9 לדוחות הכספיים.

3.1

לודן חברה להנדסה בע"מ

(1) בשרשור באמצעות חברות החזקה
 (2) פעילות החברות המוחזקות על ידי חברת לודן אנרגיה חו"ל מימון בע"מ משויכת למגזר אנרגיה ואיכות סביבה

בנוסף מחזיקה החברה במספר תאגידים, במישרין ובעקיפין, אשר לא היו פעילים בתקופות הדיווח או שפעילותם אינה מהותית לפעילות קבוצת לודן.

4. הון החברה

להלן פרטים בקשר עם השקעות בהון החברה וכן, לפי מיטב ידיעת החברה, אודות רכישות/מכירות של מניות החברה על ידי בעלי עניין בחברה:

4

4.1 כתבי אופציה (לא רשומים למסחר)

מראשית שנת 2014, לא קיימים במחזור כתבי אופציה (לא רשומים למסחר) כלשהם.

4.2 להלן פרטים בדבר הסכם בין בעלי מניות בחברה: למיטב ידיעת החברה נכון למועד פרסום דוח תקופתי זה, לא קיים הסכם כלשהו בין בעלי מניות החברה.

5 דיבידנדים

לפרטים בדבר דיבידנד במזומן ששולם, החל מיום 1.1.2013, ראה באור 19 ג. לדוחות הכספיים.

6 מידע כספי על מגזרי פעילות עיקריים

לפרטים בדבר מידע כספי אודות מגזרי הפעילות של הקבוצה, ראה באור 29 לדוחות הכספיים. להלן מידע כספי לגבי תחומי הפעילות העיקריים של הקבוצה (באלפי ש"ח):

מגזר	כלל הכנסות בתחום הפעילות			הכנסות מתחומי פעילות אחרים בלבד			הכנסות מחיצוניים בלבד (הכנסות בדוח המאוחד)		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
מגזר ההנדסה	367,352	330,450	308,707	5,672	5,728	8,731	361,680	324,722	299,976
מגזר תוכנה ובקרה	142,899	74,346	104,791	805	7,599	8,049	142,094	66,747	96,742
מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה	15,583	85,599	94,019	541	8,652	9,776	15,042	76,947	84,243
סה"כ	525,833	490,395	507,517	7,018	21,979	26,556	518,816	468,416	480,961

תחום פעילות	כלל העלויות ⁽¹⁾ במגזר הפעילות			עלויות ⁽¹⁾ למגזרי פעילות אחרים בלבד			עלויות ⁽¹⁾ לחיצוניים בלבד		
	משתנות ⁽²⁾	קבועות ⁽³⁾	סה"כ	משתנות ⁽²⁾	קבועות ⁽³⁾	סה"כ	משתנות ⁽²⁾	קבועות ⁽³⁾	סה"כ
מגזר ההנדסה	285,478	64,105	349,584	775	(123)	652	284,703	64,228	348,931
מגזר תוכנה ובקרה	118,458	25,574	144,032	587	3,385	3,972	117,871	22,189	140,060
מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה	20,785	8,214	28,998	1,329	1,024	2,353	19,456	7,190	26,646

515,637	93,607	422,030	6,977	4,286	2,691	522,614	97,893	424,721	סה"כ
---------	--------	---------	-------	-------	-------	---------	--------	---------	------

2014									
עלויות ⁽¹⁾ לחיצונים בלבד			עלויות ⁽¹⁾ למגזרי פעילות אחרים בלבד			כלל העלויות ⁽¹⁾ במגזר הפעילות			תחום פעילות
סה"כ	קבועות ⁽³⁾	משתנות ⁽²⁾	סה"כ	קבועות ⁽³⁾	משתנות ⁽²⁾	סה"כ	קבועות ⁽³⁾	משתנות ⁽²⁾	
316,360	85,694	230,666	12,900	6,460	6,440	329,260	92,154	237,106	מגזר ההנדסה
65,069	14,509	50,560	1,971	185	1,786	67,040	14,694	52,346	מגזר תוכנה ובקרה
75,490	3,935	71,555	6,692	121	6,571	82,182	4,056	78,126	מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה
456,919	104,138	352,781	21,563	6,766	13,479	478,482	110,904	367,578	סה"כ

2013									
עלויות ⁽¹⁾ לחיצונים בלבד			עלויות ⁽¹⁾ למגזרי פעילות אחרים בלבד			כלל העלויות ⁽¹⁾ במגזר הפעילות			תחום פעילות
סה"כ	קבועות ⁽³⁾	משתנות ⁽²⁾	סה"כ	קבועות ⁽³⁾	משתנות ⁽²⁾	סה"כ	קבועות ⁽³⁾	משתנות ⁽²⁾	
288,857	85,592	203,265	11,173	(712)	11,885	300,030	84,880	215,150	מגזר ההנדסה
90,922	8,727	82,195	5,961	3,419	2,542	96,883	12,146	84,737	מגזר תוכנה ובקרה
77,079	4,237	72,842	9,579	1,509	8,070	86,658	5,746	80,912	מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה
456,858	98,556	358,302	26,713	4,216	22,497	483,571	102,772	380,799	סה"כ

- (1) עלויות - משמע עלות ההכנסות, הוצאות הנהלה וכלליות והוצאות פיתוח עסקים.
- (2) עלויות משתנות – משמע עלויות שכר עבודה ונלוות, עלויות עבודות חוץ ועלויות ציוד וחומרים, הנכללות בסעיף עלות המכר, כמפורט בבאור 22 לדוחות הכספיים.
- (3) עלויות קבועות – משמע הוצאות תפעול אחרות ועלויות פחת והפחתות הנכללות בסעיף עלות המכר כמפורט בבאור 22 לדוחות הכספיים, וכן עלויות הנהלה וכלליות ועלויות פיתוח עסקים.

רווח (הפסד) תפעולי מאוחד מיוחס לבעלי המיעוט			רווח (הפסד) תפעולי מאוחד מיוחס לבעלי מניות			רווח (הפסד) תפעולי מאוחד			תחום פעילות
2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
640	3,312	1,500	10,478	5,049	11,249	11,118	8,361	12,749	מגזר ההנדסה
26	(17)	13	5,794	1,694	2,021	5,820	1,678	2,034	מגזר תוכנה ובקרה
(53)	26	(10)	7,216	1,432	(11,594)	7,164	1,457	(11,604)	מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה
613	3,321	1,503	23,488	8,175	1,676	24,102	11,496	3,179	סה"כ

סך ההתחייבויות			סך הנכסים			תחום פעילות
2013	2014	2015	2013	2014	2015	
85,184	86,992	115,312	163,591	145,917	165,966	חטיבת ההנדסה
96,703	95,364	126,033	120,279	121,738	154,252	חטיבת תוכנה ובקרה
52,664	39,054	70,226	34,112	27,164	56,735	חטיבת אנרגיה ואיכות הסביבה
7,594	5,620	4,742	7,856	6,757	5,822	לא משויך לתחום פעילות מסויים (2)
242,145	227,030	316,313	325,838	301,576	382,775	סה"כ

בהקשר הנתונים דלעיל יצוין, כדלקמן:

הרווח התפעולי המצוין הינו הרווח התפעולי של הקבוצה (כפי שמופיע בדוחות המאוחדים) המחושב בכל תחום פעילות. קיימות עסקאות בהן הלקוח הסופי מתקשר עם חברה בקבוצה מתחום פעילות מסוים אשר מעסיקה חברות אחרות בקבוצה מתחום פעילות אחר, כקבלניות משנה, כנגד מחירי העברה מוסכמים. בהתאם, עסקאות פנימיות אלה באות לידי ביטוי בטבלאות המתייחסות להכנסות והוצאות מ"תחומי פעילות אחרים".

סביבת הפעילות הכללית של הקבוצה

7

נוכח העובדה שלכל מגזרי הפעילות מספר מאפיינים משותפים, כמפורט להלן, ניתן המידע המובא בפסקה 7 זו באופן כללי והוא רלוונטי לגבי כל מגזרי הפעילות גם יחד:

7.1 עיקר פעילות הקבוצה הינו בתחום התעשייה התהליכית. יצוין, כי הכנסות הקבוצה ורווחיה תלויים בהיקף ההשקעות הכללי בשווקים בהם פעילות חברות הקבוצה בארץ ובחו"ל, ובפרט בתחום התעשייה התהליכית כמו גם בשאר המגזרים התעשייתיים בהם הקבוצה פועלת, והם עלולים להיפגע מירידה בהיקף השקעות אלה. ראו גם פסקה 11.15.1 להלן.

החברה שוקדת באופן מתמיד על התאמת פעילות הקבוצה לתנאי השוק, להיקפי ההשקעות במשק ולשינויים במצב התחרות בין חברות ההנדסה.

על רקע זה הרחיבה הקבוצה, בשנים האחרונות, את פעילותה במספר מישורים:

[א] הרחבת הפעילות במגזר התוכנה והבקרה, לרבות רכישת השליטה בחברת ארדן קונטרול טק.

[ב] יזום ותמיכה בפתרונות טכנולוגיים של בעיות איכות הסביבה לרבות פרויקטים של טיפול באיכות אוויר ומים, טיפול בשפכים ובקרקעות מזהמות, לרבות רכישת השליטה בחברת אקו-טק, כמפורט בפסקה 11.13 [א] להלן.

[ג] הרחבת פעילות הקבוצה בחו"ל.

[ד] הרחבת פעילות הקבוצה לביצוע פרויקטים במתכונת Turn Key, כמפורט בפסקה 8.1.2 להלן.

[ה] הרחבת פעילות הקבוצה כיזמית ו/או שותפה במיזמים לפיתוח והקמה של מתקני אנרגיה מתחדשת בחו"ל.

[ו] גיוס חוב מגורמי מימון פרטיים והנפקת אג"ח לצורך מימון השקעות במיזמים בתחום האנרגיה המתחדשת ו/או ברכישות ומיזוגים של חברות בעלות פעילות סינרגטית לפעילות חברות הקבוצה.

יחד עם זאת, שנת 2015 התאפיינה בצמצום בהיקפי השוק בפעילות חברות הקבוצה בישראל ובשחיקת הרווחיות לנוכח הגברת התחרות.

לאור זאת, נקטה החברה במספר צעדי התייעלות במהלך השנה, כדוגמת צמצום מצבת כח-האדם והפחתות שכר לתקופה של 5 חודשים בחברות הפעילות בישראל (למעט חברות שפעילותן מוזגה במהלך שנת 2015).

7.2 גורמי ההצלחה הקריטיים במגזרי הפעילות, מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של מגזרי הפעילות והשינויים החלים בהם

קיימים מספר גורמי הצלחה קריטיים במגזרי הפעילות של הקבוצה, שהעיקריים שבהם הינם (לא בהכרח לפי סדר חשיבות):

7.2.1 מוניטין בתחום - קיימת חשיבות למוניטין של הקבוצה, זאת הן לעניין היקף הלקוחות הפונים לקבוצה, בעקבות המוניטין שרכשה, והן לעניין היקף הפרויקטים שיימסרו לביצוע על ידי הקבוצה. כמו כן, מוניטין שרכשה עשוי לסייע ולהעניק לקבוצה יתרון על מתחרים פוטנציאליים, לרבות במסגרת מכרזים.

7.2.2 איתנות פיננסית - איתנות פיננסית עשויה להעניק יתרון במסגרת פרויקטים גדולים בכלל, ובמסגרת פרויקטים מסוג Turn-Key בפרט, במסגרתם עשויה הקבוצה להידרש למימון ביניים של הפרויקט, כפועל יוצא של התזרים המוסכם, וכן להציג ערבויות ובטחונות.

לאיתנות פיננסית כגורם הצלחה קיים היבט נוסף - יכולות מימון השקעת הון עצמי, כמו גם שיפור יכולת גיוס הון זר, מרחיבות את יכולת החברה להשקיע במיזמים ובהחזקות בחברות פרויקט, אשר חברות הקבוצה מבצעות עבורם עבודות בתחום ביצוע פרויקטים והקמתם, באופן אשר מרחיב את פוטנציאל היקף הפעילות של חברות הקבוצה.

7.2.3 מצבת כח אדם - כח אדם מנוסה ומיומן, דוגמת זה הקיים כיום בקבוצה, אשר פועל בתחום פעילות החברה שנים רבות והמתמקצע בתחומי הנדסה שונים, עשוי להוות יתרון, הן במגוון הפרויקטים אותם הקבוצה מבצעת, והן במורכבות הפרויקטים. במיוחד יש להדגיש את השדרה הניהולית אשר יש בה כדי לאפשר צמיחה ומוטת שליטה.

7.2.4 מעקב ובקרה - הקבוצה עוקבת באופן שוטף אחר הפרויקטים השונים בהם היא מעורבת, לרבות ביצוע בפועל למול תכנון, בקורות כספיות, בקורות איכות, בטיחות ולוחות זמנים של הפרויקטים,

אשר מאפשרים לקבוצה לזהות במועד, סטיות בפועל למול התכנון ולהבטיח כי ביצוע הפרויקטים יהיה ברמה הנדרשת עם מזעור של התקלות, ככל הניתן.

7.2.5 פרישה גיאוגרפית - נוכחות חברות בנות של הקבוצה במוקדי פעילות שונים, מאפשרת נגישות לפרויקטים תוך ניצול הידע המשותף הנצבר על ידי החברות.

7.2.6 מחסומי כניסה

בשנים האחרונות קיימת מגמה בעולם של ביצוע פרויקטים במתכונת של אחריות כוללת (Turn-Key), וזאת להבדיל מקבלת שירותים הנדסיים, כפי שהיה נהוג בשנים עברו.

ככלל, ככל שפרויקט מצומצם בהיקפו ומכיל מספר תחומים מצומצם, ישנן יותר חברות היכולות להציע את שירותיהן לצורך ביצועו, בעוד שקיימות בארץ מעט חברות רב תחומיות גדולות, אשר יכולות להציע את שירותיהן לביצוע כולל של פרויקט. כלומר, רק חברות בעלות יכולות מגוונות בדיסיפלינות השונות של תחום ההנדסה מסוגלות לבצע פרויקטים מורכבים ו/או פרויקטים בעלי היקף גדול בהם נדרשת התמחות במגוון תחומים הנדסיים.

בנוסף, בפרויקטים מורכבים ו/או פרויקטים בעלי היקף גדול ו/או ארוכי טווח, נדרשת בדרך כלל איתנות פיננסית לצורך העמדת ערבויות והשגת מימון נדרש בתנאים תחרותיים.

7.2.7 מחסומי יציאה

בחלק מהפרויקטים בתחום ההנדסה נדרשות חברות ההנדסה להעניק תקופת אחריות, כפי שנקבע בין חברת ההנדסה לבין הלקוח (בדרך כלל עד 24 חודשים). יחד עם זאת, על פי ניסיון העבר של הקבוצה, העלות הנגרמת מאחריות זאת אינה מהותית, ולכן עשוי מחסום זה שלא להיות ממשי.

במיזמים בתחום האנרגיה המתחדשת, בהם הקבוצה משתתפת בהחזקות במיזם וכן אמורה לבצע את עבודות ההקמה, התפעול והאחזקה השוטפת של המתקן, ישנן התחייבויות ארוכות טווח כלפי שותפים למיזם ו/או רשויות בקשר עם הפעלת המתקן ותחזוקתו, ואי-אלו הגבלות על העברת ההחזקות במיזם לצדדים שלישיים.

7.3 תחליפים למוצרי החברה ושינויים החלים בהם

שירותי ההנדסה יכולים להינתן על ידי מהנדסים בעלי ידע בתחומים הספציפיים. במקרה בו הלקוח מפצל את העבודה למספר חברות הנדסה על פי התחום הנדסי הנדרש, גדלה התחרות, וזאת מאחר וקיימות בשוק הישראלי הרבה חברות הנדסה חד תחומיות ו/או יועצים עצמאיים. היתרון ממנו נהנית הקבוצה הינו במצבת הרחבה של המהנדסים ובעלי מקצוע בעלי ניסיון העומדים לרשותה, במגוון של דיסיפלינות הנדסה שונות. להערכת החברה, קיים בישראל מספר מועט של חברות רב תחומיות המסוגלות להציע שירותים בכל תחומי העשייה הנדסית במסגרת פרויקט כולל.

כללי 8.1

להלן יפורטו שירותי ההנדסה הניתנים במסגרת פעילות הקבוצה, באמצעות החברות הבנות של הקבוצה בארץ ובחו"ל.

שירותי נתר"ה 8.1.1

שירותי הנתר"ה ניתנים בעיקר בתחום התעשייה התהליכית והפטרוכימית במסגרת הקמת פרויקטים תעשייתיים, העוסקים ברוב המקרים, בהקמת מתקנים וקווי ייצור במפעלים תעשייתיים ו/או בשדרוג מתקנים וקווי ייצור קיימים, וכוללים בדרך כלל את השירותים הבאים:

א. ניהול הפרויקט - ניהול ותיאום בין הגורמים השונים המעורבים בהקמת הפרויקט, לרבות הכנת לוחות זמנים ותקציבים ובקרה על ביצועם.

ב. תכנון - תכנון הפרויקט במסגרת התחומים ההנדסיים השונים: הנדסת תהליך, הנדסה מכנית, הנדסת צנרת, הנדסת חשמל, הנדסת מכשור ובקרה, הנדסה אזרחית וכיו"ב. בסיום שלב התכנון מתקבלים מפרטים טכניים, תוכניות, שרטוטים ומפרטים לביצוע של המרכיבים השונים בפרויקט.

ג. שירותי רכש - איסוף מפרטים, מסמכים ומידע טכני למכרזים (שיפורסמו על ידי מזמין הפרויקט או על ידי החברה בשמו) ורשימות לרכש, הכנת אומדני עלויות, השוואת הצעות ובחירת ספקים וקבלנים לביצוע, הכנת חוזים והזמנות, מעקב משלוחים וכיו"ב.

ד. פיקוח על הקמה - ניהול אתר ההקמה, פיקוח מקצועי על ביצוע עבודות באתר, פיקוח ובקורת על יצור ועל טיב ביצוע עבודות בבתי המלאכה, תיאום בין הקבלנים והספקים השונים, בדיקת כמויות, אישור חשבונות, ארגון מחסן הקמה, מבחני קבלה וכיו"ב. פעילות זו מתבצעת גם באמצעות תשתיות ובינוי.

התקשרות הקבוצה עם לקוחות הינה לעתים למתן כל סוגי השירותים כמפורט לעיל, בכל שלבי הפרויקט, ולעתים למתן חלק מהשירותים. בדרך כלל, קיים בידי הלקוח ידע תהליכי (שפותח או שנרכש על ידו), כאשר ידע זה משמש כבסיס לתכנון המתבצע על ידי הקבוצה. במקרים כאלה הקבוצה אינה אחראית לטיבו או לאפשרות יישומו של הידע העומד בבסיס הפרויקט.

התמורה בסוג זה של התקשרות (שירותי נתר"ה) נקובה בדרך כלל בסכום קבוע.

שירותי הנתר"ה כוללים בתוכם גם שירותי תמיכה הנדסיים הניתנים על ידי כח אדם של הקבוצה העומד לרשות הלקוחות לתקופות קצובות באתרי הלקוחות. מתן שירותים אלה נעשה על פי התקשרויות של הקבוצה עם הלקוח, בהן נקבע המחיר לשעת עבודה בו יחויב הלקוח ולעתים גם ההיקף המקסימלי של שעות העבודה או על בסיס כתבי כמויות (ראו פסקה 8.6.2 להלן). בחלק

מהמקרים, הלקוחות, לאחר שהתוודעו לעובדי הקבוצה במסגרת פרויקטים אחרים, מבקשים מהקבוצה כי תעמיד לרשותם, במתכונת של שירותים שוטפים, עובדים ספציפיים. השירותים השוטפים ניתנים על ידי השמת מהנדסים והנדסאים כתגבור לצוותי העבודה של הלקוח, בדרך כלל, לביצוע עבודות ספציפיות, כאשר הן הפיקוח האדמיניסטרטיבי על העובדים (לרבות מעקב אחר שעות העבודה שבוצעו בפועל) והן הפיקוח המקצועי עליהם, נעשה גם על ידי הקבוצה וגם על ידי הלקוח. השירותים השוטפים כוללים השאלת עובדי הקבוצה ללקוחות לצורך ניהול פרויקטים בפיקוח הלקוח, שירותי תכנון ושרטוט, הרצת מפעלים ופיקוח על עבודות הקמה ואחזקה.

על פי רוב, לרבות בהסכמים עם לקוחות מהותיים, מתחייבת הקבוצה לשפות את הלקוח, במקרה בו תועלנה ותתקבלנה טענות של קיום יחסי עובד-מעביד בין עובד הקבוצה ללקוח.

8.1.2 שירותים במתכונת "אחריות כוללת" Turn Key

הקבוצה מעניקה שירותים גם במתכונת Turn-Key. במסגרת זו, משמשות חלק מחברות הקבוצה כקבלן ומתחייבות כלפי הלקוח לתכנון וביצוע של שלבי הפרויקט, לרבות מרכיבי הנתר"ה ולרבות ביצוע בפועל של הרכש הנדרש לפרויקט, הקמת הפרויקט, בדיקת תקינות המערכות הכלולות בו ומסירתו ללקוח כפרויקט מוגמר בהתאם לדרישת הלקוח. ההתקשרויות במתכונת ה-Turn-Key מאופיינות בהיקפים גדולים יותר מפרויקטים בתחומים אחרים.

נוכח האחריות הכוללת במתן השירותים במתכונת התקשרות זו, כמפורט לעיל, ובכלל זאת בגין היקפיו הכספיים של הפרויקט, התפרשות אחריותה של הקבוצה לכל תחומי הפרויקט ושלביו, אחריות על עניני הבטיחות, ככל שקיימת, ומסירתו ללקוח כפרויקט מוגמר, ביצוע עבודות במתכונת של Turn-Key עלול לטמון בחובו סיכונים גבוהים יותר בהשוואה ליתר השירותים שקבוצת לודן מספקת ללקוחותיה. ראו פסקה 11.15.3 להלן.

ככל שמועלות על ידי לקוח טענות באשר לביצוע פרויקט, מופעלות פוליסות הביטוח השונות (ביטוח ייעודי לפרויקט ו/או ביטוח אחריות מקצועית של הקבוצה). על פי ניסיון העבר, כל הטענות עד כה היו מכוסות במסגרת הפוליסות. ראו גם פסקה 11.12 להלן. **אין כל וודאות כי גם טענות עתידיות של לקוחות יכוסו על ידי ביטוח האחריות המקצועית של הקבוצה ו/או ביטוח ייעודי לפרויקט.**

8.2 פרטים בקשר עם פעילות לודן ישראל

8.2.1 לודן ישראל הוקמה בשלהי שנת 2012. כיום מרביתה ככולה של פעילות ההנדסה בישראל מבוצעת הלכה למעשה באמצעות לודן ישראל, אשר פועלת משני מוקדי פעילות – סניף צפון שביוקנעם, וסניף דרום שבעומר.

8.2.2 בחודש מרץ 2013 קלטה לודן ישראל את הפעילות ההנדסית של חברת הנדסה אחרת בארץ,

ובעקבות זאת, הורחב סל השירותים שביכולתה של החברה להציע גם לפעילות בתחום תחנות כח ומתקני אנרגיה.

8.2.3 במהלך שנת 2015 העמיקה החברה את פעילותה בתחום תשתיות הגז הטבעי, והתקשרה במספר פרויקטים עבור לקוחות תעשייתיים לביצוע הסבת תשתיות הלקוח לתשתיות המותאמות לקליטת גז טבעי כמקור האנרגיה המפעלי.

8.3 פרטים בקשר עם החזקות בחברות בנות בחו"ל

לפרטים בדבר החזקות חברות בנות בחו"ל בתחום פעילות ההנדסה ראה באור 9 לדוחות הכספיים.

חברות מגזר פעילות ההנדסה במערב אירופה מוחזקות על ידי חברת Ludancom B.V. (להלן: "לודן הולנד"), אשר 81.5% מהון מניותיה הנפרע מוחזק על ידי לודן בינ"ל, ו-18.5% הנתרים מוחזקים בידי מנהלים בכירים של חברת KH הולנד.

החל מיום 1 במרץ 2015, קלטה חברת KH הולנד את פעילות הייעוץ והתכנון ההנדסי בתחומי תעשיית הכימיקלים, הנפט והגז בהולנד של תאגיד הולנדי בינלאומי. לפרטים נוספים בדבר קליטת הפעילות האמורה, ראה דוח מיידי אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים בדבר קליטת פעילות הנדסה בהולנד, מיום 15 בפברואר, 2015 (מס' אסמכתא 031450-01-2015).

בנוסף, בחודש אוקטובר 2015, רכשה חברת לודן הולנד, חברת הנדסה דומה בפעילותה אשר מקום מושבה אף הוא באנטוורפן.

8.4 אפיון קבוצת שירותים דומים

כמפורט בפסקה 8.1 לעיל, שירותי ההנדסה מחולקים לשתי קבוצות שירותים עיקריות:

[א] שירותי נתר"ה (מלא או חלקי)

[ב] פרויקטים במתכונת "Turn-Key"

8.5 פילוח הכנסות של קבוצת שירותי ההנדסה מגורמים חיצוניים

שיעור ההכנסות מכלל הכנסות הקבוצה ב- %			הכנסות (באלפי ש"ח)			קבוצת שירותים
2013	2014	2015	2013	2014	2015	
55%	63%	65%	265,970	294,709	339,064	שירותי נתר"ה
7%	6%	4%	34,006	30,013	22,616	פרויקטים ב-Turn-Key
62%	69%	70%	299,976	324,722	361,680	סה"כ

8.6 אופן ההתקשרות עם הלקוחות

8.6.1 התקשרות חברות הקבוצה עם לקוח במסגרת פעילות מגזר ההנדסה נעשית, בדרך כלל, בעקבות פניה של לקוח קיים או חדש אל הקבוצה מתוך היכרות בין הצדדים, או בעקבות מכרז או בקשה להצעת מחיר.

הקבוצה נוקטת ביוזמה שיווקית, המונחית על ידי המנכ"לים המשותפים או מנכ"לי החברות הבנות, לפי העניין, ומופעלת הלכה למעשה, על ידי מנהלים בדרגים השונים.

בתחום שירותי ההנדסה קיימת אפשרות של התקשרויות אד-הוק של מספר חברות הנדסה (אשר לעיתים מתחרות האחת באחרת) על פי רוב בדרך של מתן שירותים בקבלנות משנה האחת לשניה ולעיתים גם למתן שירותי הנדסה במשותף, והכל, בדרך כלל, לפי דרישת הלקוח ותוך התחשבות, בדרך כלל, בהתמחות, אם קיימת, של כל אחת מהחברות בתחומי ההנדסה השונים. כמו כן, קיימות התקשרויות אד-הוק בין חברות הנדסה לבין חברות העוסקות בתחומים משיקים למתן שירותים משותפים. התקשרויות אלה נעשות, בדרך כלל, במסגרת הגשת הצעה משותפת, בין תחומית, במכרזים.

8.6.2 הקבוצה מתקשרת עם לקוחותיה בשלוש דרכי התקשרות אופייניות, כמפורט להלן, כאשר חלק מההתקשרויות הנ"ל חוסות תחת הסכם מסגרת. דרך ההתקשרות בכל פרויקט נקבעת, בדרך כלל, לפי דרישת הלקוח ותוך משא ומתן עמו, כאשר התמחור של כל אחד מהפרויקטים (ללא קשר לדרך ההתקשרות עם הלקוח) נעשה בקבוצה, בדרך כלל, לפי שעות העבודה וההוצאות הצפויות בו. להלן פרטים על שלוש דרכי ההתקשרות:

(א) **על בסיס מחיר קבוע.** דרך התקשרות זו נעשית, בדרך כלל, לגבי פרויקטים בהם היקף העבודה הנדרש מוגדר היטב. לעתים, המחיר הקבוע נקבע כשיעור מסוים מערך ההשקעה של הלקוח בפרויקט (כפי שהוא מוגדר, בדרך כלל, בהסכם עם הלקוח), או, כאשר מדובר בניהול ופיקוח על ביצוע פרויקטים בתחום התשתיות, כשיעור מסוים מהתשלומים שמזמין העבודה משלם לקבלן המבצע את הפרויקט, והוא מבוצע בדרך כלל בהתאם להתקיימותן של אבני דרך שנקבעות בהסכמה. לעתים נקבעים אחוזים שונים לגבי כל אחד מסוגי שירותי הנתר"ה. ההתקשרויות במתכונת של Turn-Key הינן, בדרך כלל, התקשרויות על בסיס מחיר קבוע.

(ב) **על בסיס כתבי כמויות.** בדרך התקשרות זו נקבעים מחירים לביצוע מקטעי עבודה מוגדרים ו/או להכנת מסמכים (למשל: שרטוטים, תוכניות, מפרטים וכיו"ב) והחיוב הוא בהתאם למספר הפעולות ו/או המסמכים שבוצעו והוכנו לפי סוגיהם השונים.

(ג) **על בסיס שעות עבודה.** לעתים נקבעת מסגרת שעות עבודה אשר במידה שקיימת חריגה ממנה, אזי המחיר לשעת עבודה בגין השעות העודפות הינו נמוך יותר או שלא משולם כלל. בין הקבוצה לבין אחדים מלקוחותיה קיימים הסכמי מסגרת לתעריפים בהם מוגדרים

תעריפים לשעות עבודה של בעלי תפקידים שונים, תעריפים אישיים למנהלים ועובדים בכירים, תעריף לשעת נסיעה ותעריף לעבודה בשעות חריגות. בהזמנת לשירותים הניתנים ללקוחות על בסיס שעות עבודה, קיימת הפניה, בדרך כלל, להסכם התעריפים שבתוקף.

יצוין כי קיימת שונות גדולה ברווחיות בין הפרויקטים השונים, לרבות אף בין פרויקטים המבוצעים עבור אותו לקוח. כיוצא בזה, רווחיות הקבוצה מפרויקט מסויים איננה נקבעת בהכרח בהתאם לדרך ההתקשרות עם הלקוח כאמור לעיל, לסוג הלקוח או לזהות הלקוח, ולא לסוג השירותים הניתן לו בתחום הנתר"ה, אלא נגזרת גם מפרמטרים ומשיקולים רבים, כגון עלות ביצוע הפרויקט, גובה התמורה מהלקוח, שיקולים של חדירה לשווקים וללקוחות חדשים וכו'.

עוד יצוין בהקשר זה כי במהלך חייו של כל פרויקט, עשוי היקפו להשתנות, בעקבות תוספות ושינויים לפי בקשת הלקוח וכתוצאה מכך ישתנו, בהתאם, ההכנסות וההוצאות ממנו.

8.6.3 תנאי התשלום, בכל אחת מדרכי ההתקשרות דלעיל, הינם, בדרך כלל, בתשלומים חודשיים על פי קצב התקדמות העבודה, לפי ביצוע שעות עבודה בפועל, או בהתקיים אבני דרך שהוגדרו בהסכם. במקרים מסוימים נקבע אחוז מסוים מהתמורה הצפויה אותו משלם הלקוח רק עם סיום העבודה והוצאת תעודת גמר. יצוין כי בהתקשרויות במתכונת Turn-Key מקבלת הקבוצה תמורה כוללת עבור הפרויקט, אשר משמשת לתשלום לכל קבלני המשנה והספקים, לכיסוי הוצאות השירותים הניתנים על ידי חברות הקבוצה, והיתרה, ככל שקיימת מהווה את הרווח הקבלני.

בהתאם, תמחור עבודות הקבוצה בהתקשרויות במתכונת Turn-Key, לוקח בחשבון, בנוסף לשעות ההנדסה, גם את עלויות הציוד והעבודות הקבלניות (אשר עלותם עשויה להיות גבוהה לאין שיעור מעלות שעות ההנדסה).

בחלק מהמקרים נדרשות חברות הקבוצה להפקיד, להבטחת ביצוע התחייבויותיהן או כנגד קבלת מקדמה, ערבות בנקאית בשיעור מסוים מתמורת העבודה (בפרויקטים המתבצעים במתכונת של Turn-Key משלם המזמין, בדרך כלל, מקדמה לפני או עם תחילת העבודה, במרבית המקרים, כנגד ערבות). במקרים אחרים, להבטחת אחריות הקבוצה לעבודות, נדרשות חברות הקבוצה, עם סיום העבודות, להפקיד ערבות בנקאית בשיעור מסוים מהיקף ההזמנה וזאת עד לתום תקופת האחריות (אף כי ביחס ללקוחות KH הולנד למשל, בדרך כלל מזמיני הפרויקט אינם מעכבים בידיהם ערבות או סכום כספי לתקופת הבדק).

בחלק מהמקרים נקבעות בהסכם הוראות שונות בקשר עם פיצויים מוסכמים. בהתאם עלולה הקבוצה לחוב בתשלום פיצויים עקב הפרת ההסכם ו/או עקב פיגורים באספקת השירותים, כנגזרת של תקופת ההפרה או הפיגור ועד לסך מקסימלי שנקבע כשיעור מסוים מהיקף ההזמנה.

8.6.4 כאמור לעיל, לעיתים נעשית ההתקשרות עם הלקוח על ידי אחת מחברות הקבוצה כאשר צדדים שלישיים משמשים כקבלני משנה של אותה חברה, בהתאם לחלוקת עבודה שנקבעת בדרך כלל

לפי סוגי השירותים ההנדסיים השונים. דרך ההתקשרות בין החברה שהתקשרה עם הלקוח לבין קבלני המשנה שלה נקבעת, לעיתים, "גב אל גב" בהתאם לדרך ההתקשרות בין החברה שהתקשרה עם הלקוח לבין הלקוח, לרבות התניית התשלום לקבלני המשנה בקבלת התשלום על ידי חברות הקבוצה (ראו גם פסקה 8.10.2 להלן). לעיתים, לקבלני המשנה אחריות ישירה כלפי הלקוח, בנוסף לאחריות הקבוצה כלפיו. נכון למועד פרסום דו"ח זה, התקשרויות החברה בתנאי "גב אל גב", כמוסבר לעיל, הינן בהיקפים שאינם מהותיים.

לעיתים מהווה חברה מסוימת בקבוצה קבלן משנה של חברה אחרת, בהתאם לאופי העבודה המבוצעת ולהיקפה, או במקרים בהם הלקוח מכתוב התקשרות ישירה מול החברה, והעבודה בפועל מבוצעת על ידי חברת בת בקבוצה, בהתאם לתחום פעילותה.

התקשרויות במתכונת Turn-Key, מחייבות, מטיבן, התקשרויות עם חברות אחרות (לאו דווקא חברות הנדסה), העוסקות בתחומים משיקים ומתקשרות ביניהן לשם מתן שירותים משותפים, וכן התקשרות עם ספקי משנה.

לקבוצה אין תלות בקבלן משנה מסוים.

הוצאות הקבוצה לקבלני משנה (חיצוניים) במגזר ההנדסה בשנים 2013, 2014 ו-2015 הסתכמו לסך של כ-64,168 אלפי ש"ח, כ-74,259 אלפי ש"ח וכ-73,681 אלפי ש"ח בהתאמה. בהוצאות לקבלני משנה (חיצוניים) בחטיבת ההנדסה, נכללות גם הוצאות לנותני שירותים עצמאיים (Freelancers), המעניקים שירותי תכנון והנדסה לחברות הקבוצה, בעיקר באירופה. לפרטים נוספים ראה פסקה 11.5.2 להלן.

8.6.5 הקבוצה נושאת באחריות מקצועית כלפי הלקוח בתחומי הפרויקט עליהם היא מופקדת, קרי, איכות התכנון וביצוע הרכש, הניהול וההקמה. יצוין כי אחריות חברת הקבוצה המתקשרת בהסכם במתכונת Turn-Key הינה אחריות כוללת, ובהתאם, פרויקט המבוצע במתכונת זו עלול לטמון בחובו סיכונים גבוהים יותר. בהתקשרות במתכונת של Turn-Key, הקבוצה היא זו שמביאה, במקרים מסויימים, את הידע הנרכש מצדדים שלישיים, ואז בנוסף, אחראית הקבוצה כלפי הלקוח גם לטיבו ולאפשרות יישומו של הידע.

אחריות הקבוצה לטיב העבודות נמשכת גם לאחר גמר העבודות לתקופת אחריות בהתאם לפרק הזמן הקבוע בהסכם (בד"כ עד 24 חודשים).

בחלק קטן מהמקרים, לרבות בהסכמים עם לקוחות מהותיים, מקבלת על עצמה הקבוצה אחריות על תחום הבטיחות בעבודה, לרבות אחריות לפקח על החובות הנובעות מתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח - 1988. יצוין כי גם בתחום זה של בטיחות, במקרים של התקשרות במתכונת Turn-Key, אחריות הקבוצה הינה אחריות כוללת (מעבר לאחריות פיקוח).

בחלק מהמקרים אחריות הקבוצה אינה מוגבלת בסכום, בתקופה או לסוג מסוים של נזקים.

על פי ניסיון העבר, העלות הנגרמת כתוצאה מאחריותה של הקבוצה לפרויקט לאחר השלמתו אינה מהותית, ולפיכך אין הקבוצה מבצעת הפרשות בדוחותיה לפרויקטים שנסתיימו, אלא במקרים ספציפיים בהם קיימת טענה מצד הלקוח. **אין כל וודאות כי העלויות בעתיד בגין אחריות הקבוצה בפרויקטים בביצוע ו/או בפרויקטים שתבצע תמשכנה להיות לא מהותיות.**

במסגרת ההסכמים עם הלקוחות מתחייבת הקבוצה לבטח, ומבטחת את עצמה בביטוחים שונים, ובחלק מהמקרים, בהתאם להתחייבותה, כוללת את הלקוח כמוטב נוסף בפוליסות שנערכות לצרכי הפרויקט או כוללת בפוליסה האמורה סעיף הרחבת שיפוי לטובת הלקוח.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים הנוגעים לאחריות הקבוצה, ראו באור 18.ד. לדוחות הכספיים.

8.6.6 בדרך כלל, התקשרות הקבוצה עם לקוחותיה כוללת גם חתימה על התחייבויות לשמירה על סודיות ומידע שברשותו של הלקוח, שנמסר לחברה לצורכי ביצוע הפרויקט.

8.7 לקוחות

8.7.1 בין לקוחות הקבוצה במסגרת פעילות חטיבת ההנדסה בישראל ובחו"ל ניתן למנות חברות תעשייתיות מענפים מגוונים (כגון: מזון, כימיה, פטרוכימיה, נפט וגז, דשנים, פארמצבטיקה, מיקרו-אלקטרוניקה, תקשורת, מתכת, תשתיות, אנרגיה וכו'), כמו גם לקוחות מהמגזר הציבורי (לרבות משרדי ממשלה ורשויות מקומיות).

8.7.2 במגזר פעילות ההנדסה לא היה לקבוצה לקוח בודד שההכנסות ממנו בשנה הקלנדרית עלו על 10% מהמחזור המאוחד.

8.7.3 במגזר פעילות ההנדסה לא היה בתקופת הדוח ובשנתיים שקדמו לה, לקוח בודד שההכנסות ממנו עלו על 10% מהמחזור במגזר הפעילות.

להלן התפלגות הכנסות הקבוצה ממגזר פעילות ההנדסה, באחוזים מסך ההכנסות במגזר פעילות זה לפי שיוך גיאוגרפי של לקוחותיה:

שיוך ענפי	% מההכנסות במגזר בשנת 2015	% מההכנסות במגזר בשנת 2014	% מההכנסות במגזר בשנת 2013
ישראל	27%	31%	35%
חו"ל	73%	69%	65%

8.8 צבר הזמנות

8.8.1 להלן פרטים בדבר צבר ההזמנות של מגזר ההנדסה ליום 31.12.2015 (באלפי ש"ח לפי מועדי אספקה צפויים):

סה"כ	2017 ואילך	רבעון 4 2016	רבעון 3 2016	רבעון 2 2016	רבעון 1 2016	קבוצות שירותים
211,224	4,253	22,909	35,728	51,628	96,706	נתר"ה
24,483	1,204	4,712	5,644	5,122	7,801	Turn-Key
235,707	5,457	27,621	41,372	56,750	104,507	סה"כ

נכון למועד הדוח, לא חלו שינויים מהותיים בצבר ההזמנות של מגזר פעילות ההנדסה.

בהקשר זה יצוין כי, החלק הארי מההתקשרויות נעשה בסמוך לתחילת העבודה. כמו כן, בדרך כלל, בהתקשרויות עם מזמיני העבודות (לרבות לקוחות מהותיים) מופיעות הוראות על פיהן המזמין רשאי, בהתראה כלשהי, להפסיק את ביצוע העבודה, בהתאם להוראות ההסכם הנקבעות בכל מקרה לגופו. במקרים של הפסקת העבודה כאמור, על פי רוב הקבוצה אינה זכאית לתשלום בגין אובדן רווח עתידי, אלא לתשלומים בגין עבודות שבוצעו בלבד. ראו גם פסקה 11.15.4 להלן. על פי ניסיון העבר, במקרים מסוג זה התשלומים שהקבוצה מקבלת משקפים את עלות העבודה שבוצעה על ידה בפועל, ולעיתים גם רווח מסוים בגין.

8.8.2 ליום 15.3.2015 עמד צבר ההזמנות של חטיבת ההנדסה לביצוע בשנת 2015 על כ-161,213 אלפי ש"ח. ההכנסות מלקוחות חיצוניים שנרשמו בחטיבת ההנדסה בשנת 2015 עמדו על כ-361,680 אלפי ש"ח. הגידול בהכנסות בשנת 2015 לעומת צבר ההזמנות לשנת 2015 נובע בעיקרו מכניסת פרויקטים אשר לא היו כלולים בצבר מלכתחילה, בעיקר בחו"ל. צבר ההזמנות של מגזר ההנדסה מושתת על הזמנות ברמת וודאות גבוהה לביצוע, ולהערכת החברה, רובו ככולו של הצבר ליום 1.1.2015 אף מומש במהלך שנת 2015. עם זאת, יובהר כי לעתים, חלקו של הצבר לא ממומש על פי לוח הזמנים שנצפה בתחילת השנה, בין אם מסיבה של דחיית ביצוע פרויקטים ובין אם מסיבה של עצירת השקעות או צמצומן. כאשר מדובר בדחיית ביצוע, הרי שיתרת הצבר שלא מומשה במהלך השנה, ממומשת במהלך השנה העוקבת. עם זאת, באותם מקרים של עצירת השקעות, ייתכן מצב של ביטול הזמנות שמשמעותן מחיקתן מהצבר.

8.9 תחרות

בנוסף לקבוצה, פועלות בישראל חברות הנדסה נוספות העוסקות במתן שירותי הנדסה מסוג השירותים שמספקת החברה בישראל. גם בבנלוקס פועלות, נוסף ל-KH הולנד ול-KH בלגיה, חברות נוספות העוסקות במתן שירותים מסוג השירותים הניתנים על ידי KH הולנד ו-KH בלגיה. בין חברות ההנדסה הרב-תחומיות הבולטות בישראל, בנוסף לקבוצה, ניתן לציין את קבוצת ברן בע"מ, תה"ל, י.ו. גליל הנדסה בע"מ ו-M+W Zander Israel Ltd.

בנוסף, קיימות חברות הנדסה חד-תחומיות רבות המעניקות שירותים בתחום הנדסי מסוים או מספקות רק חלק משירותי הנתר"ה, ומתחרות בקבוצה ב-"נישה" מוגדרת של שירותים, בעוד שהקבוצה מעניקה את כל שירותי הנתר"ה בתחומי הנדסה מגוונים. בין מתחרות הקבוצה בבנלוקס ניתן למנות את Dordtse, Aker Kvaerner, CB&I, J.G.C., Fluor Daniel, Jacobs, EPG Ingenieursbureau ו- Engineering וכן חברות השמת כוח אדם.

אשר לפעילות הקבוצה ברומניה, למיטב ידיעת החברה, בין מתחרותיה ניתן למנות את ISPE, IPIP ו- Washington. עם זאת, למיטב ידיעת החברה, השוק ברומניה מאופיין ברמה טכנולוגית נמוכה יחסית ומעט חברות הנדסה מבצעות פרויקטי הנדסה במתכונת Turn Key. מצב דברים זה עשוי להעניק לקבוצה יתרון יחסי ולאפשר לקבוצה לנצל את הידע שעומד לרשותה וליישמו בשוק ברומניה. השוק ברומניה, לעומת השוק בישראל, מאופיין בריבוי גדול יותר של פרויקטים במתכונת Turn-Key, גם אם היקפם קטן יותר. עם זאת, בשנים האחרונות סובל השוק ברומניה מהאטה ומקיטון בהיקפי ההשקעות, ובהתאם אף צומצמו היקפי פעילות הקבוצה ברומניה.

להערכת החברה, לקבוצה אין יתרון יחסי מובהק על פני מתחריה. החברה מתמודדת עם המתחרים בתחום על ידי מתן שירותי הנדסה במגוון תחומים תוך השענות על הידע והניסיון של הקבוצה.

במסגרת ביצוע פרויקטים במתכונת Turn-Key נימנים על מתחריה של הקבוצה גם קבלני בניה וקבלנים אחרים. לקבוצה יש יתרון מול קבלנים שאינם חברות הנדסה בשל כך שהיא מסוגלת לספק בעצמה, בארץ ובחול, את שירותי ההנדסה ויכולה לספק פתרון הנדסי כוללני ברמה גבוהה יותר.

כמו כן, להערכת החברה, בהתמודדות עם מתחרים עשוי להיות יתרון לחברות הקבוצה על ידי הרחבת השווקים והפחתת עלויות בשיתוף פעולה בין חברות הקבוצה בישראל, הולנד, בלגיה, רומניה, סרביה ורוסיה.

8.10 אשראי לקוחות ואשראי ספקים

8.10.1 אשראי לקוחות

התשלומים מלקוחות כפופים על פי רוב לאישור מפקח או מהנדס פרויקט מטעם הלקוח. הקבוצה מעניקה ללקוחות מגזר ההנדסה בישראל אשראי הנע, בדרך כלל, בין 60 ל- 120 יום ממועד הגשתו של כל חשבון (המוגש בדרך כלל מדי חודש).

KH הולנד, KH בלגיה ו- לודן רומניה מעניקות ללקוחותיהן אשראי הנע, בדרך כלל, בין 40 יום ל- 60 יום ממועד הגשתו של כל חשבון כאמור.

תנאי התשלום בהתקשרויות במתכונת Turn-Key נקבעים על בסיס עמידה באבני דרך המוגדרות בהתקשרות עם הלקוח. במקרים מסוימים, מועד התשלום על ידי הלקוח הינו מאוחר יותר

מתשלומי הקבוצה לספקיה, וכתוצאה מכך נוצר "תזרים מזומנים שלילי" בפרויקט, דהיינו הקבוצה מעניקה בפועל אשראי ללקוח, אשר בחלק מהמקרים עשוי להיות מכוסה באמצעות מקדמה על חשבון הפרויקט.

במקרים בהם מתעכב תשלום הלקוח המתייחס לעמידה באבן דרך מסוימת שנקבעה (לדוגמה עקב בעיות תזרים מזומנים של הלקוח או בשל מחלוקת על עצם העמידה באבן הדרך המסוימת), עלול להיווצר מצב (לרבות על פי הסכמים עם לקוחות מהותיים) של הענקת אשראי ללקוח שלא במסגרת תוכנית המימון של הפרויקט, וזאת עד להסדרת בעיות התזרים של הלקוח או הסדרת המחלוקת עם הלקוח באשר לעמידה באבן הדרך המסוימת.

החברה מנסה לצמצם את סיכון האשראי האמור למינימום וליצור "תזרים מזומנים חיובי" בפרויקט, בין היתר על דרך של קבלת מקדמות מהלקוח.

בשנת 2015 עמד האשראי הממוצע בפועל על כ-82 ימים ממועד הגשתו של כל חשבון לעומת האשראי הממוצע בפועל של כ-112 ימים בשנת 2014. הקיטון בימי האשראי נובע מהגברת הליכי הגבייה במהלך תקופת הדוח.

בדרך כלל מקבלת הקבוצה מקדמות מלקוחות בפרויקטים במתכונת של Turn-Key.

8.10.2 אשראי ספקים וקבלני משנה

במקרים בהם מתקשרת הקבוצה עם קבלני משנה וספקים, הכוללים בעיקר מהנדסים והנדסאים המעניקים לקבוצה שירותי הנדסה בקבלנות משנה, תנאי התשלום לקבלני המשנה מוגדרים בין הצדדים (בדרך כלל בתנאי אשראי של שוטף + 30 עד 60 יום בישראל; ובתנאי אשראי המבוססים על תקופה שבין 30 ל- 45 יום ממועד הגשת החשבון בהולנד). לעיתים תנאי התשלום הינם "גב אל גב" לתנאי התשלום אותם מקבלת הקבוצה, באופן שבפועל, מותנה התשלום לקבלני המשנה בקבלת התשלום על ידי חברות הקבוצה.

בהתקשרויות במתכונת Turn-key מנהלת הקבוצה משא ומתן עם ספקיה וקבלני המשנה שלה על מנת לקבל אשראי מירבי, בניסיון להקבילו ככל שניתן לאשראי שהקבוצה מעניקה ללקוחות, בהתאם לכל פרויקט ופרויקט. בדרך כלל, מותנה אשראי הספקים וקבלני המשנה בהתקשרויות במתכונת Turn-Key, בעמידה באבני דרך שהוגדרו עם הספק או קבלן המשנה, לפי העניין, ולא דווקא במועדי תשלום קשיחים הקבועים מראש.

בשנת 2015 עמד האשראי הממוצע בפועל על כ- 91 ימים לעומת אשראי ממוצע בפועל של כ- 191 ימים בשנת 2014.

השינוי המהותי בממוצע ימי האשראי לספקים וקבלני משנה נובע מקליטת פעילות במערב אירופה, שם נהוגה תקופת ימי אשראי קצרה יותר בהשוואה לאזורים הגאוגרפיים האחרים בהם פועלת הקבוצה.

9.1 כללי

9.1.1 הקבוצה מספקת מזה שנים רבות שירותים, משווקת מוצרי תוכנה ומבצעת פרויקטים של תוכנה ובקרה (חלקם במתכונת של פרויקט כולל) בתעשייה, האזרחית והבטחונית.

9.1.2 ביום 20 בינואר, 2015, הושלמה עסקת רכישת השליטה בארדן קונטרול – טק בע"מ. לפרטים בדבר עסקת הרכישה האמורה, ראה דוח מידי על אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים שהגשתו עוכבה בדבר חתימה על הסכם רכישת שליטה מיום 17 בדצמבר, 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-224070).

9.1.3 שימקוטק

שימקוטק עוסקת בפיתוח וייצור מערכות בדיקה אוטומטיות ומערכות ממוחשבות למכירת כרטיסים ובקרת כניסה למספר לקוחות מצומצם בישראל בתחומי התחבורה הציבורית והתעשיות הביטחוניות. שימקוטק מבצעת אינטגרציה של מערכות תוכנה ובקרה באמצעות רכישה של מוצרי מדף ו/או פיתוח חומרה, שילוב ביניהם וכתירת תוכנה יישומית רלבנטית ליישום הפונקציונלי לשימוש הלקוחות. כמו כן, שימקוטק מספקת שירותי תחזוקה למערכות הכרטוס. ראו גם פסקה 9.1.6 להלן.

תוכנה

9.1.4 כאמור בפסקה 2.2 לעיל, הקבוצה עוסקת בפיתוח תוכנה, שיווק מוצרי תוכנה, התקנתם אצל לקוחותיה והתאמתם לצרכיהם. כמו כן עוסקת הקבוצה במתן תמיכה ללקוחותיה לאחר התקנת התוכנה. מוצרי התוכנה המשווקים על ידי הקבוצה הם בעיקר בתחומים הבאים: מערכות אינפורמציה למתן מידע עדכני על מערך המכשור בייצור, העשויות אף לשלב מספר מערכות בקרה, לכל דרגי התפעול והניהול הרלוונטיים במפעל. מוצרי התוכנה הנ"ל הם בעיקר מערכות שפותחו על ידי חברות ובתי תוכנה זרים ומשווקים כתוכנות מדף.

הקבוצה עוסקת גם בהתאמת תוכנות המדף לצרכים המיוחדים של כל לקוח ולקוח, מתן תמיכה, שירות וביצוע פרויקטים בעזרת תוכנות אלה.

בנוסף, הקבוצה מבצעת גם אינטגרציה של מערך התוכנות הכולל במפעל (בין אם מדובר בתוכנות קיימות ובין אם מדובר בתוכנות חדשות הנרכשות מהקבוצה ו/או מאחרים) ומפתחת תוכנות בהתאם לצרכים ייחודיים של לקוחות, מקום בו תוכנות המדף אינן מתאימות לצרכי הלקוח.

9.1.5 בנוסף, עוסקת הקבוצה, באמצעות חברת שימקוטק, באיפיון, תכנון, יצור ושילוב מערכות בדיקה אוטומטיות יעודיות (להלן גם: "צב"ד"), המיועדות לענות על צרכים ספציפיים של הלקוחות. במסגרת זו מבצעת החברה פרויקטים עבור לקוחותיה ופעילותה כוללת סיוע ללקוח באיפיון הצב"ד, תכנון המערכת (תוכנה וחומרה), ייצור, אינטגרציה, התקנה באתר הלקוח, כתיבה והפקת

ספרות תיעוד טכני, הדרכה בתפעול ותחזוקת הציוד ומתן שרות ללקוח.

9.1.6 כמו כן עוסקת הקבוצה, באמצעות שימקוטק, בפיתוח, תכנון, ייצור, התקנה והטמעה של מערכות ממוחשבות לתשלום ובקרת כניסה ומתן שירותי תחזוקה למערכות אלה.

בקרה

9.2 הקבוצה מתמחה בתחום מערכות בקרה המשמשות לפיקוד ולבקרה על תפעול מפעלים, בעיקר בתעשייה התהליכית, המבוססות על מחשבים ותוכנות יעודיים הקיימים בשוק ומותאמים לצרכי הלקוח. בנוסף, מתמחה החברה באמצעות ארדן קונטרול טק בתכנון וביצוע פרויקטים של אספקת חדרי ישיבות חכמים, והתקנת מערכות אבטחה משולבות בקרת כניסה, טלוויזיה במעגל סגור, והקלטה דיגיטלית. חברות המגזר מספקות מערכות שלמות (במתכונת של "פרויקט כולל" - Turn-Key), שירותי נתר"ה ויישום, לרבות אפיון תכנון מערכות פיקוד ובקרה בזמן אמת ובדיקת היתכנות. בחלק מהמקרים מעמידות החברות במגזר עובדים לרשות הלקוח גם בתחום פעילות זה.

9.3 אפיון קבוצת שירותים דומים

באופן כללי ניתן לחלק את מגזר התוכנה והבקרה לשתי קבוצות שירותים עיקריות:

[א] **תוכנה** - בעיקר יישומים ואינטגרציה של מוצרי תוכנה, אשר חברת הקבוצה משמשת נציג למכירתם ולביצוע יישומים על פיהם לפי צרכי הלקוחות וכן שירותי פיתוח, ייצור, התקנה והטמעה של מערכות ממוחשבות לתשלום ובקרת כניסה ומערכות בדיקה אוטומטיות ומתן שירות למערכות אלה. ראו פסקה 9.1.3 ו-9.1.6 לעיל.

[ב] **בקרה** - אספקת מערכות בקרה שלמות (במתכונת של פרויקט כולל - Turn-Key) ומתן שירותי ניהול, תכנון, יישום, רכש והקמה המתייחסים ללקוחות תעשייתיים במסגרת פרויקטים של אספקה, תכנון, יישום, הטמעה ושדרוג מערכות הבקרה שלהם. ראו גם פסקה 9.2 לעיל.

9.4 פילוח הכנסות של קבוצת השירותים מגורמים חיצוניים

שיעור ההכנסות מכלל הכנסות הקבוצה ב- %			הכנסות (באלפי ש"ח)			קבוצת שירותים
2013	2014	2015	2013	2014	2015	
17%	13%	15%	81,845	61,443	75,909	תוכנה
3%	1%	12%	14,897	5,304	66,185	בקרה
20%	14%	27%	96,742	66,747	142,094	סה"כ

9.5 אופן ההתקשרות עם הלקוחות

אופן התקשרות חברות הקבוצה במגזר התוכנה והבקרה דומה לאופן ההתקשרות המפורט בפסקה 8.6 לעיל.

במרבית המקרים, הקניין הרוחני של תוצרי השירות, הכולל תוכנה מותאמת ו/או שרטוטים ו/או קניין רוחני אחר, נשאר בידי מזמין העבודה, גם אם מדובר בפיתוחים של הקבוצה.

על פי ניסיון העבר, העלויות הנגרמות כתוצאה מאחריותה של הקבוצה לפרויקט לאחר השלמתו הינן זניחות, ולפיכך אין הקבוצה מבצעת הפרשות בדוחותיה לפרויקטים שנסתיימו, אלא במקרים ספציפיים בהם קיימת טענה מצד הלקוח וכן בקשר עם פרויקטים של שימקוטק בגינם נעשית בדרך כלל הפרשה בדוחות הכספיים עד לתום תקופת האחריות. **אין כל וודאות כי העלויות בעתיד בגין אחריות הקבוצה בפרויקטים בביצוע ו/או בפרויקטים שתבצע תהינה זניחות כפי שהיו בעבר.**

בקשר עם חלק מהפרויקטים המבוצעים על ידי שימקוטק, מתקשרת שימקוטק עם מזמין הפרויקט בהסכם למתן שירותי תחזוקה לציוד ולמערכות שסופקו והותקנו על ידה. כך למשל התקשרה שימקוטק בהסכם עם רכבת ישראל, לה היא מספקת מערכות ממוחשבות לתשלום ובקרת כניסה. עבודות התחזוקה כוללות, בין היתר, תחזוקת הציוד המותקן, לרבות תוכנת המערכת ועדכונים, טיפול וכיול אלקטרוני ומכני תקופתי, תיקון תקלות וליקויים, אספקת חלקי חילוף ועוד.

9.6 לקוחות

9.6.1 במגזר תוכנה ובקרה לא היה לקבוצה לקוח בודד שההכנסות ממנו בשנה קלנדרית עלו על 10% מהמחזור המאוחד.

9.6.2 להלן פירוט מספר לקוחות עיקריים במגזר תוכנה ובקרה (לקוחות שהמכירות להם עלו על 10% מהמחזור במגזר הספציפי (להלן: "לקוח עיקרי במגזר") לפי שיוך גיאוגרפי:

שיוך ענפי	מספר לקוחות עיקריים במגזר לשנת 2015	מספר לקוחות עיקריים במגזר לשנת 2014	מספר לקוחות עיקריים במגזר לשנת 2013
ישראל	1	4	2
חו"ל	--	--	1

להלן התפלגות הכנסות הקבוצה ממגזר תוכנה ובקרה, באחוזים מסך ההכנסות במגזר זה לפי שיוך גיאוגרפי של לקוחות המגזר:

שיוך ענפי	% מההכנסות במגזר בשנת 2015	% מההכנסות במגזר בשנת 2014	% מההכנסות במגזר בשנת 2013
ישראל	88%	91%	77%
חו"ל	12%	9%	23%

צבר הזמנות

9.6.3 להלן פרטים בדבר צבר ההזמנות של הקבוצה ליום 31.12.2015 (באלפי ש"ח לפי מועדי אספקה צפויים) במגזר שירותי התוכנה והבקרה:

קבוצות שירותים	רבעון 1 2016	רבעון 2 2016	רבעון 3 2016	רבעון 4 2016	שנת 2017 ואילך	סה"כ
תוכנה	9,500	8,250	8,250	8,250	12,000	46,250
בקרה	10,077	13,540	8,807	8,557	2,500	43,481
סה"כ	19,577	21,790	17,057	16,807	14,500	89,731

נכון למועד הדוח, לא חלו שינויים מהותיים בצבר ההזמנות של מגזר פעילות תוכנה ובקרה. בהקשר זה יצוין כי, חלק מההתקשרויות נעשות בסמוך לתחילת העבודה ובהן מופיעות בדרך כלל הוראות על פיהן המזמין רשאי, בהתראה כלשהי, להפסיק את ביצוע העבודה. ראו גם פסקה 11.15.4 להלן. בשנים האחרונות, זכות הלקוחות לסיום מוקדם של ההתקשרות כאמור לעיל במגזר זה לא מומשה. אין ודאות כי זכות זאת לא תמומש גם בעתיד. חלק מההתקשרויות הן התקשרויות ארוכות טווח שאינן ניתנות לביטול אלא במקרים חריגים.

9.6.4 ליום 15.3.2015 עמד צבר ההזמנות במגזר זה, לביצוע בשנת 2015, על כ- 74,856 אלפי ש"ח. ההכנסות שנרשמו במגזר זה בשנת 2015 עמדו על כ- 142,094 אלפי ש"ח. הגידול בהכנסות בשנת 2015 לעומת צבר ההזמנות בשנת 2015 נובע בעיקרו מכניסת פרויקטים במהלך תקופת הדוח. צבר ההזמנות של מגזר התוכנה והבקרה מושתת על הזמנות ברמת וודאות גבוהה לביצוע. עם זאת, יובהר כי לעתים, חלקו של הצבר לא ממומש על פי לוח הזמנים שנצפה בתחילת השנה, ולפיכך, מימושו נדחה לשנה העוקבת.

9.7 תחרות

בתחום הפעילות קיימים מספר רב של מתחרים, חלקם חברות רב לאומיות (דוגמת SAP ו-ORACLE), כמו גם חברות ישראליות הפועלות בתחום יישומי התוכנה, בתחום הבקרה ובתחום הצב"דים, ובכללן חברות הנדסה רב-תחומיות, כמפורט בפסקה 8.9 לעיל.

למיטב ידיעת החברה, יתרונה היחסי בתחום זה נובע מכך שהקבוצה משווקת את מוצריהן של חברות בעלות מוניטין רב במסגרת הפרויקטים המבוצעים על ידה.

לא ניתן להעריך את נתח השוק של הקבוצה בתחום פעילות זה, אך, להערכת החברה, הוא קטן.

9.8 מחקר ופיתוח

אין בקבוצה מדיניות קבועה של השקעה בתחומי מחקר ופיתוח. השקעה כאמור, ככל שנעשית,

מבוצעת בהתאם לצרכים המזוהים על ידי הנהלת הקבוצה.

בשנת 2014 היוון המגזר הוצאות פיתוח בסך של 3.8 מיליון ש"ח, ובשנת 2015 היוון מגזר הפעילות הוצאות פיתוח בסך של כ- 1.75 מיליון ש"ח.

9.9 קניין רוחני

הקבוצה מקבלת זכויות שימוש בתוכנה מספקיה והיא רשאית להעניק רישיונות לצדדים שלישיים. בדבר תוכנות שפותחו על ידי הקבוצה, ראו פסקה 9.1.4 לעיל.

9.10 ספקים וקבלני משנה

9.10.1 ספקי הקבוצה במגזר זה הינם חברות זרות המספקות לקבוצה רישיונות תוכנה וכן ספקים בישראל ובחו"ל המספקים לקבוצה שירותים ומוצרים בקשר עם מערכות הכרטוס וציוד הבדיקה. עם חלק מספקי רישיונות התוכנה, קשורה הקבוצה בהתקשרויות Reseller. בהתאם להתקשרויות אלו, מתמנה חברת הקבוצה כ- Reseller לא בלעדי של מוצרי הספק לתקופה שנקבעה מראש (על פי רוב תקופה של שנה המתחדשת מאליה). ההתקשרויות ניתנות לסיום בהודעה מוקדמת. בהתאם להתקשרויות הנ"ל רוכשת הקבוצה את המוצרים על פי תעריפים או מנגנון הקבוע בהן, והיא רשאית למכור אותם ללקוחותיה. הקבוצה מחויבת להעניק שירותי תמיכה למוצרים שנמכרו על ידה, בהתאם לסטנדרטים שנקבעו בין הקבוצה לספקים.

התקשרויות הקבוצה עם ספקי ציוד ושירותים המיועדים למערכות הכרטוס וציוד הבדיקה של שימקוטק נעשות בדרך כלל בדרך של הזמנות עבודה המוצאות מעת לעת על ידי שימקוטק לספקים השונים.

בנוסף, לשימקוטק התקשרות ארוכת טווח עם ספק עיקרי בקשר לאספקת ציוד בתחום מכונות הכרטוס במסגרת הפרויקט המבוצע עבור רכבת ישראל. התחייבויותיו של הספק האמור הינן באותם התנאים לפיהם מחוייבת שימקוטק במסגרת התקשרויותיה לביצוע הפרויקט.

9.10.2 לפעילות התוכנה אין תלות בספק אחד. להלן ספקים עיקריים (ספקים שהיקף הרכישות מהם בתקופת הדוח עלה על שיעור של 10% מהיקף ההכנסות של מגזר הפעילות) במגזר פעילות התוכנה והבקרה:

רכישות באלפי ש"ח			שם התוכנה/מערכת ויישומה	שם הספק
2013	2014	2015		
23,111	14,481	30,835	ציוד ורכיבים למערכות כרטוס	Xerox Business Solutions (formerly known as Affiliated Computer Services Solutions SAS)
--	--	14,984	ציוד ורכיבים למערכות כרטוס	Karl Gotschlich Gesellschaft m.b.H

9.10.3 הוצאות הקבוצה לקבלני משנה בתחום שירותי התוכנה והבקרה בשנים 2013, 2014 ו- 2015 הסתכמו לסך של כ- 5,448 אלפי ש"ח, כ- 3,875 אלפי ש"ח וכ-19,645 אלפי ש"ח בהתאמה. הגידול בשימוש בקבלני משנה בשנת 2015 מיוחס לביצוע עבודות קבלני משנה בפרויקטים עבור רכבת ישראל ופעילות ארדן.

9.11 אשראי לקוחות ואשראי ספקים

9.11.1 אשראי לקוחות

התשלומים מלקוחות, בעיקר במסגרת שירותי הבקרה, כפופים לאישור מפקח או מהנדס פרויקט מטעם הלקוח.

הקבוצה מעניקה ללקוחותיה בתחום התוכנה והבקרה אשראי הנע, בדרך כלל, בין 60 ל-120 יום ממועד הגשתו של כל חשבון (המוגש בהתאם לאבני הדרך הקבועות בתנאי ההתקשרות). בשנת 2015, עמד האשראי הממוצע בפועל על כ-110 ימים. בשנת 2014, עמד האשראי הממוצע בפועל על כ-125 ימים ממועד הגשתו של כל חשבון, על פי אבני הדרך הקבועות בתנאי ההתקשרות.

בחלק מהמקרים מעמידה החברה ללקוחותיה ערבויות בנקאיות להבטחת מקדמות המשולמות על ידם.

ההפרשה לחובות מסופקים נקבעת בעיקרה באופן ספציפי.

כמו כן, יצוין שבמהלך שנת 2013 התקשרה חברה בתחום הפעילות עם לקוח בשתי התקשרויות נפרדות לאספקת מערכות כרטוס חכם. ההתקשרות מאופיינת באספקת ציוד, שעיקרו נרכש מספקי ציוד חיצוניים, כאשר מרכיב הציוד מהווה חלק מהותי בהיקף ההתקשרות. תנאי ההתקשרות עם הלקוח כללו גם הסדר מימון מיוחד, לפיו העניקה חברת בתחום הפעילות הלוואה ללקוח בכל אחת מההתקשרויות עמו, בתנאים שהוסכמו בין הצדדים. מנגד, נטלה חברת הבת בתחום הפעילות, הלוואה בנקאית בתנאים דומים, באופן שאיפשר לחברת הבת לבצע את הרכש הדרוש לפרויקטים, כאשר החזר הלוואה הבנקאית שנטלה חברת הבת מבוצע מכספי הלוואות שהוענקו, ומוחזרים על ידי הלקוח. לפרטים נוספים ראה באור 10 לדוחות הכספיים.

9.11.2 אשראי ספקים

אשראי הספקים בתחום פעילות זה, עמד בשנת 2015 על ממוצע בפועל של כ- 79 ימים לעומת האשראי ממוצע של כ- 115 ימים בשנת 2014. הקיטון המשמעותי בימי האשראי לספקים נובע מביצוע הזמנות רבות בתקופת הדוח של ציוד מספקים בחו"ל אשר תנאי התשלום מולם הינם של תשלום מקדמה עם ביצוע ההזמנה ותשלום היתרה עם קבלת הציוד, באופן שמשפיע על ממוצע ימי האשראי.

9.12 הסכמים מהותיים

9.12.1 שימקוטק משמשת כקבלן משנה של אמן ארגון מדעי ניהול יעצים בע"מ ("אמן") בחוזה עבור רכבת ישראל בע"מ ("הרכבת") להקמת מערכת כרטוס וגבייה אוטומטית עבור הרכבת ("פרויקט"). שימקוטק אחראית לאספקת ציוד, התקנת מערכות הכרטוס והגבייה בתחנות הרכבת השונות ולתחזוקתן למשך תקופת ההתקשרות. במהלך שנת 2014, הורחבה ההתקשרות האמורה, כך שלתכולת העבודה של שימקוטק נוספו גם עבודות בתחום פיתוח תוכנה התומכת בכל המערכות המסופקות במסגרת הפרויקט.

9.12.2 במהלך שנת 2013 זכתה החברה בביצוע פרויקט עבור לקוח מהותי של הקבוצה, לתכנון והקמה של מתקן ערבול תזקינים. לנוכח אופיו של הפרויקט, אשר בעיקרו הינו בתחום הבקרה, ביצע הפרויקט בפועל נעשה על ידי למ"ת, בתנאי גב-אל-גב עם תנאי ההתקשרות בהם התחייבה החברה כלפי הלקוח המהותי. לפרטים בדבר תנאי ההתקשרות ראה פסקה 11.10.5 להלן. במהלך שנת 2014, כתוצאה מעיכובים שנגרמו בביצוע הפרויקט, ולאחר התדיינות עם הלקוח על השלכות העיכובים האמורים, נערך ונחתם מסמך תיקון לחוזה המקורי, לפיו הופחתה התמורה שנקבעה בהסכם המקורי מסך של 12.7 מיליון אירו לסך של 9.6 מיליון אירו, והוארכה תקופת הביצוע להשלמת הפרויקט. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי בדבר אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים שהגשתו עוכבה מיום 24 בנובמבר, 2014 (מס' אסמכתא 201849-01-2014).

מגזר זה מרכז את כל פעילות הקבוצה בתחום אנרגיה ואיכות הסביבה בארץ ובחו"ל. הפעילות כונסה תחת חברת הבת טכנולוגיות סביבה אשר הוקמה לצורך מטרה זו.

הידע והטכנולוגיה שבשימוש הקבוצה במסגרת מגזר זה מבוססים על ניסיון נצבר, השקעה בטכנולוגיות מובילות והסכמי ידע עם חברות מובילות בעולם.

במסגרת מגזר זה פועלת הקבוצה למתן פתרונות טכנולוגיים לטיפול בזיהומים שנגרמים על ידי פעילות תעשייתית בתחומים של אוויר, מים, שפכים וקרקע. כמו כן מספקת החברה, יעוץ ללקוחות תעשייתיים בכל הקשור לעמידה בדרישות הרגולציה בנושאי איכות סביבה, כולל, ביצוע סקרי הערכה לזיהומים בתחומים של קרקע, אוויר ושפכים, הכנת תכניות למזעור מפגעים ועבודה מול המשרד לאיכות הסביבה לקבלת היתרים לפעילות.

כמו כן, עוסק מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה בייזום והקמה של פרויקטים של אנרגיה מתחדשת לייצור אנרגיה (חשמל ו/או אנרגיה תרמית או ייצור גז) תוך שימוש בפסולת תעשייתית וחקלאית.

מתן פתרונות טכנולוגיים לשפכים תעשייתיים - במסגרת זו מציעה הקבוצה ליווי של הלקוחות התעשייתיים באפיון הצרכים, התאמת פתרון טכנולוגי ויישומו, לרבות טיפול בבוצות תעשייתיות.

עריכת סקרי זיהום וביצוע שיקום של קרקעות ומי תהום - במסגרת זו מבצעת הקבוצה סקרים היסטוריים, מיפוי זיהומים, מדידת גזים המצויים בקרקע, מדידת מזהמים במי התהום, סקרי הערכת סיכונים, הספקה והפעלה של מערכות טיפול לשיקום קרקעות ומי תהום.

עריכת סקרי פליטה וטיפול בגזי פליטה - במסגרת זו מציעה הקבוצה ליווי של הלקוחות התעשייתיים בביצוע סקרי פליטה וניתוח תוצאותיהם, באפיון הצרכים, התאמת פתרון טכנולוגי ויישומו. פעילות זו מתייחסת לפליטות ממערכת יצור בתעשייה התהליכית. כמו כן מספקת הקבוצה שרותי ניטור לפליטות אוויר ממתקני תעשייה בארץ.

החברה הכלולה, לקסטון בע"מ (להלן: "לקסטון") פיתחה טכנולוגיה חדשה לטיפול בגזי פליטה משריפת דלק ופחם בתחנות כוח, בתי זיקוק וכל מקור אחר.

ייזום והקמה של פרויקטים לייצור אנרגיה - במסגרת פעילות זו, פועלת הקבוצה בשני אפיקי פעילות. באפיק הראשון פועלת הקבוצה בייזום פרויקטים לייצור אנרגיה מתחדשת, בעיקר בהולנד, כאשר הקבוצה משתתפת בהחזקות בכל פרויקט כאמור, בדרך כלל עם שותפים מקומיים. השקעת החברה בפרויקטים מסוג זה, נעשית בד בבד עם הבטחת ביצוע עבודות ההקמה וההפעלה של הפרויקט על ידי מי מחברות הקבוצה. באפיק של הקמת והפעלת פרויקט, מבצעת הקבוצה, באמצעות חברות בשליטתה עבודות הקמה והפעלה של מתקני אנרגיה מתחדשת עבור פרויקטים אותם היא יוזמת או עבור צדדים שלישיים.

שלושה פרויקטים קטנים (250kw-350kw), בהם החברה שותפה בהחזקות, בספרד, טרם הניבו

הכנסות מהותיות. במהלך חודש אפריל 2014 התקבלה פניה מהשותף לפרויקטים בספרד לפירוק השותפויות בפרויקטים האמורים. החברה מעריכה את גדר חשיפתה במידה ותפורקנה השותפויות האמורות בסך השקעותיה והלוואותיה לשותפויות, בסכום של כ-2 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים בדבר הליכים משפטיים בקשר עם השותפויות בפרויקטים האמורים ראה באור 18 ד לדוחות הכספיים.

10.1 לקסטון בע"מ

10.1.1 לקסטון הינה חברה פרטית אשר התאגדה בישראל בשנת 1997. לקסטון הינה בעלת טכנולוגיה של שימוש בחומר מיוחד (קטליסט) לספיחת גזי פליטה בעיקר מתחנות כח. פעילות לקסטון איננה מהותית לעת עתה לפעילות הקבוצה.

10.1.2 למועד פרסום דוח זה, מחזיקה טכנולוגיות סביבה בכ- 21% מהון המניות המונפק והנפרע של לקסטון.

10.1.3 עד וכולל שנת 2015 השקיעה הקבוצה (עד וכולל שנת 2007 - החברה, החל בשנת 2008 ואילך טכנולוגיות סביבה) בלקסטון סך כולל של 4,644 אלפי ש"ח.

10.1.4 ליום 31.12.2015 הסתכמה עלות ההשקעה בלקסטון בספרי החברה בסך של כ- 4,644 אלפי ש"ח, וזאת לאחר שבמהלך תקופת הדוח לא השקיעה החברה סכומים נוספים. ליום 31.12.2014 וליום 31.12.2015 הסתכם הערך המאזני של לקסטון בספרים בסך של כ- 477 אלפי ש"ח וכ- 852 אלפי ש"ח, בהתאמה.

הגידול בערך המאזני בספרים בשנת 2015 נובע בעיקר מדילול אחוזי האחזקות עקב השקעות מאחרים בלקסטון, בניכוי חלק החברה בהפסדי לקסטון.

10.2 פעילות השקעה ופיתוח בתחום אנרגיה מתחדשת

10.2.1 החל משנת 2010 הרחיב המגזר את פעילותו בתחום השקעה ופיתוח של מתקני אנרגיה מתחדשת בחו"ל והקמתם, באמצעות חברות לודן אנרגיה חו"ל בע"מ או לודן אנרגיה חו"ל מימון בע"מ (להלן ביחד בפסקה 10.2 ז: "לודן").

10.2.2 בדרך כלל, השקעה במתקן כאמור, מבוצעת ביחד עם שותפים מקומיים, ואחזקותיה של לודן בכל חברת פרויקט הן שונות.

10.2.3 המתקנים המדוברים הם מתקנים, לייצור חשמל ו/או חום ו/או לייצור גז. האנרגיה המיוצרת במתקן נמכרת לרשת ההפצה (חשמל או גז) המקומית בתעריף שוק ובהשלמה על ידי המדינה לסכום אשר נקבע מראש (בהתאם לחקיקה המקומית בכל מדינה). תוצרי הלוואי של המתקן הינם אנרגיה תרמית CO2 ודשנים, אשר אף הם בעלי פוטנציאל למכירה. כמו כן, חלק מהמתקנים גובים תשלום בגין פסולות אשר מועברות אליהם כחומרי גלם, המהווה מקור הכנסה נוסף.

בחלק מהמיזמים, השותפים המקומיים עשויים לשמש הן כספקי חומרי הגלם והן כצרכני תוצרי הלוואי הנזכרים לעיל.

10.2.4 פיתוח פרויקט כאמור כרוך בעיקר בהליך אישור לסובסידיה ממשלתית כולל אתר מתאים, קבלת היתרים ורישיונות שונים מהרשויות המקומיות – היתרים סביבתיים, היתרים לייצור חשמל ו/או גז ומכירתו לרשת המקומית, והיתרים סטטוטוריים. מכאן, שתקופת הפיתוח בקשר עם כל מתקן משלבי התכנון הראשוניים ועד לקבלת היתר הבניה אורכת 24-36 חודשים.

תקופת ההקמה של כל מתקן בסדר גודל הנזכר לעיל הינה כ-12 חודשים.

10.2.5 המימון לצורך הקמת מתקן כאמור מבוסס על השקעת הון עצמי של השותפים במיזם בשיעור משתנה מהיקף ההשקעה, המושפע מאפשרות גיוס מימון בנקאי בצורה של מימון פרויקטים ומה זכאות למענק ממשלתי (ככל שקיימת).

10.2.6 תנאי להצטרפותה של לודן למיזם כאמור הינו כיעבודות ההקמה ו/או ההפעלה של המתקן יבוצעו על ידי חברות מקבוצת לודן. בנוסף, לודן בוחנת אפשרויות לביצוע עבודות הקמה של מתקנים כקבלן ביצוע בלבד, וללא אחזקות במיזם עצמו.

10.2.7 נכון למועד פרסום דוח זה, פעילות המגזר בתחום זה מתרכזת בעיקר בהולנד, שם קיים שוק פעיל בתחום, רגולציה תומכת ומערכת פיננסית המעניקה מימון דרוש לפרויקטים מסוג זה. בנוסף, בהולנד קיימת כבר פעילות של חברות הקבוצה, אשר משמשות כקבלני הביצוע להקמתם של מתקנים במיזמים בהם שותפה לודן.

10.2.8 נכון למועד פרסום דוח תקופתי זה, הושלמה הקמתם של שני פרויקטים בהולנד, והקמתם של שלושה פרויקטים קטנים (250kw-350kw) בספרד. פרויקטים נוספים בהם מעורבת לודן, בהולנד ובספרד, נמצאים בשלבי הקמה ופיתוח שונים. בהם החברה מחזיקה בחלק מן הבעלות במתקן. בתקופות קודמות לכך, הייתה החברה מעורבת בהספקת שירותי הנדסה וקבלנות בקשר לשלב ההקמה של מגוון פרויקטים אחרים עבור צדדים שלישיים.

הקבוצה נערכת לאפשרות שבמהלך השנה הקרובה, ובשנים שלאחריה, יצאו מספר פרויקטים כאמור לביצוע, ולודן תידרש להשקיע הון עצמי לצורך הקמתם.

10.2.9 ליום 31.12.2015 הסתכמה עלות ההשקעה בפעילות תחום האנרגיה המתחדשת בספרי החברה בסך של כ- 1,145 אלפי ש"ח. ליום 31.12.2015 הסתכם הערך המאזני של הפעילות בתחום האנרגיה המתחדשת בספרים בסך של כ-17,917 אלפי ש"ח.

10.3 לקוחות

בשנים 2013-2015 לא היה לקוח במגזר אנרגיה ואיכות סביבה אשר היקף ההכנסות ממנו עלה על שיעור של 10% ממחזור ההכנסות המאוחד של הקבוצה.

להלן פירוט מספר לקוחות עיקריים במגזר אנרגיה ואיכות הסביבה (לקוחות שהמכירות להם עלו על 10% מהמחזור במגזר הספציפי (להלן: "לקוח עיקרי במגזר") לפי שיוך גיאוגרפי:

שיוך ענפי	מספר לקוחות עיקריים במגזר לשנת 2015	מספר לקוחות עיקריים במגזר לשנת 2014	מספר לקוחות עיקריים במגזר לשנת 2013
ישראל	--	--	--
חו"ל	2	2	2

להלן התפלגות הכנסות הקבוצה ממגזר אנרגיה ואיכות הסביבה, באחוזים מסך ההכנסות במגזר זה לפי שיוך גיאוגרפי של לקוחותיה:

שיוך ענפי	% מההכנסות במגזר בשנת 2015	% מההכנסות במגזר בשנת 2014	% מההכנסות במגזר בשנת 2013
ישראל	75%	16%	10%
חו"ל	25%	84%	90%

10.4 למידע כספי בנוגע למגזר איכות הסביבה, לרבות פרטים בדבר הכנסות הקבוצה ממגזר זה, ראו הפירוט בפסקה 6 לדוח זה לעיל.

10.5 להלן פרטים בדבר צבר ההזמנות של מגזר איכות הסביבה ליום 31.12.2015 (באלפי ש"ח לפי מועדי אספקה צפויים):

קבוצות שירותים	רבעון 1 2016	רבעון 2 2016	רבעון 3 2016	רבעון 4 2016	2017 ואילך	סה"כ
שירותים אחרים	1,946	1,502	890	890	--	5,228
Turn-Key	6,126	10,113	9,917	370	--	26,526
סה"כ	8,072	11,615	10,807	1,260	--	31,754

10.6 נכון למועד הדוח, לא חל שינוי מהותי בצבר ההזמנות של מגזר אנרגיה ואיכות סביבה. ליום 15.3.2015 עמד צבר ההזמנות במגזר זה, לביצוע בשנת 2015, על כ- 12,876 אלפי ש"ח. ההכנסות שנרשמו במגזר זה בשנת 2015 עמדו על כ- 15,042 אלפי ש"ח.

10.7 הוצאות הקבוצה לקבלני משנה במגזר אנרגיה ואיכות סביבה בשנים 2013, 2014 ו- 2015 הסתכמו לסך של כ- 17,394 אלפי ש"ח, כ- 24,393 אלפי ש"ח וכ- 4,014 אלפי ש"ח בהתאמה. הקיטון בשימוש בקבלני משנה בשנת 2015 מיוחס לקידום פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת בשנת 2014, ויתרת ביצוע נמוכה במהלך שנת הדוח.

10.8 אשראי לקוחות ואשראי ספקים

10.3

10.4

10.5

10.6

10.7

10.8

10.8.1 אשראי לקוחות

הקבוצה מעניקה ללקוחותיה במגזר האנרגיה ואיכות הסביבה אשראי הנע, בדרך כלל, בין 60 לכ-90 יום ממועד הגשתו של כל חשבון (המוגש בהתאם לאבני הדרך הקבועות בתנאי ההתקשרות). בשנת 2015, עמד האשראי הממוצע בפועל על כ-113 ימים. בשנת 2014, עמד האשראי הממוצע בפועל על כ-81 ימים ממועד הגשתו של כל חשבון, על פי אבני הדרך הקבועות בתנאי ההתקשרות. הגידול בימי האשראי ללקוחות נובע מירידה במוסר התשלומים במשק.

10.8.2 אשראי ספקים

אשראי הספקים במגזר פעילות זה עמד בשנת 2015 על ממוצע בפועל של כ-47 ימים לעומת האשראי ממוצע של כ-56 ימים בשנת 2014.

11 עניינים משותפים לכלל מגזרי הפעילות של החברה

11.1 לקוחות

לפרטים על הכנסות מלקוחות עיקריים בשנים 2013-2015 (באחוזים מהמחזור המאוחד ובאלפי ש"ח) ראה באור 21 לדוחות הכספיים.

11.2 מקרקעין בבעלות הקבוצה

להלן פרטים בדבר נכסי מקרקעין אשר בבעלות החברה:

מיקום	שטח (מ"ר)	שימוש	הגבלות על זכויות
פתח תקוה	668	משרדים	זכויות חכירה מהוונות ל-49 שנים החל מיום 26.10.1994, אשר ניתנות להארכה, על פי תנאי מנהל מקרקעי ישראל, ל-49 שנים נוספות. לפרטים בדבר שעבודים שערכה החברה בקשר עם רכישת הנכס בפ"ת, ראה באור 18.א. לדוחות הכספיים.
	171	חניות	

11.3 רכוש קבוע אחר

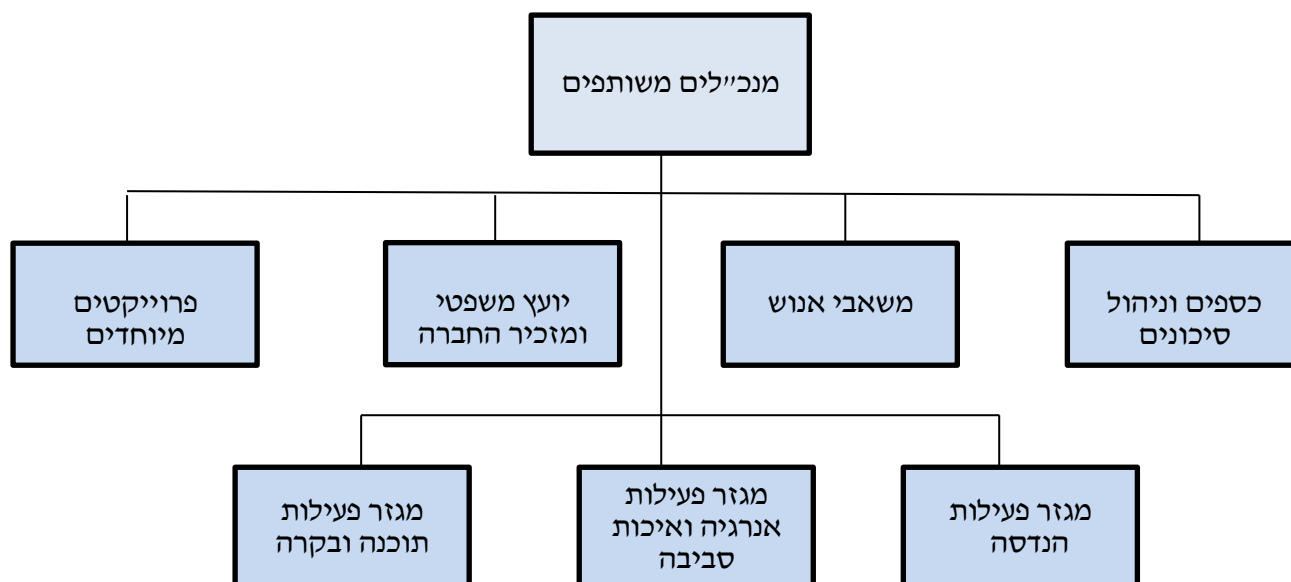
לפרטים בדבר רכוש קבוע אחר (מלבד המקרקעין המפורטים בטבלה לעיל) הכולל ברובו שיפורים במושכר, ציוד מחשב, תוכנות וציוד משרדי, ראה באור 11.א. בדוחות הכספיים.

11.4 משרדים בשימוש הקבוצה

למועד פרסום דוח זה, מלבד השימוש שעושה הקבוצה במשרדים שבבעלותה, כמפורט בפסקה 11.2 לעיל, שוכרת הקבוצה שטחי משרדים ואחסנה בישראל ובחו"ל. לפרטים בדבר שטחי המשרדים העיקריים המושכרים עבור חברות הקבוצה, ראה באור 18.ה. לדוחות הכספיים.

11.5 מבנה ארגוני והון אנושי

11.5.1 להלן תרשים סכמטי של המבנה הארגוני של הקבוצה, כפי שהינו נכון למועד פרסום דוח זה:

ה"ה יהודה שריד, מנכ"ל משותף, וארנון אהרון, מנכ"ל משותף, אחראים לניהולה השוטף של החברה, ובנוסף על הפיתוח העסקי של פעילות הקבוצה, כח האדם של הקבוצה והשיווק.

להערכת החברה ה"ה יהודה שריד וארנון אהרון הינם אנשי מפתח, אשר הפסקת עבודתם עלולה להביא בעתיד לירידה בהכנסות הקבוצה, אף כי להערכת החברה, לחברה אין תלות בהם, ראו פסקה 11.15.2 להלן.

11.5.2 כל עובדי הקבוצה בישראל, מועסקים על פי תנאי העסקה אישיים. בנוסף, על עובדי ארדן קונטרול טק מוחלים תנאי הסכם העבודה הקיבוצי בענף החשמל, מתכת ואלקטרוניקה. יחסי העבודה בקבוצה תקינים, ומאז התאגדותה של החברה¹ לא היו בחברה סכסוכי עבודה, השבתות או עיצומים אחרים.

יצוין, כי מספר העובדים המועסקים בקבוצה עשוי להשתנות כתוצאה ישירה של שינוי משמעותי לאורך זמן בעומס העבודה. עומס העבודה נגזר מהיקפי הפרויקטים בשלבי הביצוע השונים אותם מבצעת הקבוצה.

הקבוצה נעזרת, מעת לעת, בקבלני משנה חיצוניים, על מנת לווסת את עומס העבודה.

לנוכח ההאטה במשק הישראלי, ובפרט בתחום ההשקעות בתעשייה, בצעה הנהלת החברה בחינה מחודשת של התאמת מצבת כח-האדם בחברות הקבוצה בישראל לצבר העבודות הנוכחי והצפוי.

לאור ממצאי הבחינה האמורה אמצה החברה תכנית הבראה, והחלה ביישומה במהלך הרבעון השלישי של שנת 2015.

עיקריה של תכנית ההבראה כוללים צעדי התייעלות בתפעולה השוטף של החברה, לרבות התאמת מצבת כח אדם להיקפי הפעילות הנוכחיים והצפויים, הפחתת שכר זמנית והפחתת עלויות קבועות.

להלן מצבת עובדי הקבוצה וקבלני משנה לפי התפלגות גאוגרפית נכון ליום 31.12.2015:

סה"כ	קבלני משנה		מועסקים		
	אחר	מקצועי	מטה	מקצועי	
495	-	-	113	382	ישראל
157	40	25	10	82	מזרח אירופה
659	6	149	40	464	מערב אירופה

¹ ומאז ייסודן של חברות בקבוצה שנוסדו על ידי החברה או רכישת החזקות החברה בחברות שהחזקות בהן נרכשו על ידי החברה, לפי העניין.

להלן מצבת עובדי הקבוצה וקבלני משנה של הקבוצה לפי התפלגות גאוגרפית נכון ליום 15.03.2015:

סה"כ	קבלני משנה		מועסקים		
	מטה	מקצועי	מטה	מקצועי	
530	-	-	122	408	ישראל
168	40	27	10	91	מזרח אירופה
622	3	149	31	439	מערב אירופה

על אף שלא חל שינוי במצבת עובדי הקבוצה בתקופת הדוח, חל שינוי בתמהיל מצבת עובדי הקבוצה.

כתוצאה ממהלכי הבראה והתייעלות בפעילות החברות בארץ, חל קיטון במצבת עובדי הקבוצה בארץ, בעוד שלנוכח קליטת פעילות ורכישת חברת הנדסה במערב אירופה, באיזור גיאוגרפי זה חל גידול במצבת עובדי הקבוצה.

להערכת החברה ל- KH הולנד אין תלות בקבלן משנה מסוים.

הוצאות KH הולנד לקבלני משנה בשנים 2013 2014 ו- 2015 הסתכמו לסך של כ- 19,901 אלפי ש"ח, כ- 13,464 אלפי ש"ח וכ- 14,117 אלפי ש"ח בהתאמה.

למיטב ידיעת החברה, לא מתקיימים יחסי עובד מעביד בין KH הולנד לבין קבלני המשנה שלה.

עובדי KH הולנד מועסקים בהתאם למסמך תנאי עבודה כלליים שסוכם בין נציגות העובדים לבין הנהלת KH הולנד ובהתאם להסכם העסקה אישי לכל עובד, אשר משלים את מסמך תנאי העבודה הכלליים, ומגדיר את המשרה, תנאי השכר, התפקיד וכד'.

מרבית עובדי KH הולנד מועסקים על בסיס חודשי והיתר על בסיס שעתי.

להערכת החברה ל- KH בלגיה אין תלות בקבלן משנה מסוים.

הוצאות KH בלגיה (לא כולל הוצאות החברה שנרכשה בחודש אוקטובר 2015) לקבלני משנה בשנת 2014 ו- 2015, הסתכמו לסך של כ- 13,493 בהתאמה וכ- 14,043 אלפי ש"ח בהתאמה.

ללודן רומניה אין תלות בקבלן משנה מסוים.

הוצאות לודן רומניה לקבלני משנה בשנת 2013, 2014 ו- 2015, הסתכמו לסך של כ- 4,324, כ- 1,886 וכ- 1,692 אלפי ש"ח בהתאמה.

11.5.3 להלן התפלגות עובדי הקבוצה לפי תפקידים ולפי תחומי פעילות, כפי שהינם בתוקף במועד דוח זה:

ליום 31.12.2015:

תפקיד	מגזר ההנדסה*	מגזר תוכנה ובקרה	מגזר איכות הסביבה	סה"כ
מנהלים	83	42	9	134
כח אדם מקצועי**	680	97	17	794
מנהלה	113	44	6	163
סה"כ	876	183	32	1,091

* לא כולל אנשי מקצוע/יועצים הפועלים במתכונת של קבלני משנה ועובדים המועסקים על ידי חברות כוח אדם. בדרג המנהלים במגזר ההנדסה נכללים גם מנהלי מחלקות מקצועיות, מנהלי פרויקטים ואנשי מטה בכירים.
** כולל בעיקר מהנדסים, וכן כולל הנדסאים וטכנאים.

ליום 15.3.2015:

תפקיד	מגזר ההנדסה*	מגזר תוכנה ובקרה	מגזר איכות הסביבה	סה"כ
מנהלים	87	43	3	133
כח אדם מקצועי**	694	100	11	805
מנהלה	116	43	4	163
סה"כ	897	186	18	1,101

* לא כולל אנשי מקצוע/יועצים הפועלים במתכונת של קבלני משנה ועובדים המועסקים על ידי חברות כוח אדם. בדרג המנהלים במגזר ההנדסה נכללים גם מנהלי מחלקות מקצועיות, מנהלי פרויקטים ואנשי מטה בכירים.
** כולל בעיקר מהנדסים, וכן כולל הנדסאים וטכנאים.

11.5.4 לפרטים בדבר התחייבויות בשל הטבות לעובדי הקבוצה בארץ ובחו"ל, ראה באור 17 לדוחות הכספיים.

11.5.5 לחלק מחברות הקבוצה אין עובדים משלהן ופעילותן מתבצעת באמצעות עובדי החברה, וזאת כנגד תשלום עבור שירותי הנדסה ודמי ניהול לחברה.

11.5.6 החברה מחלקת מעת לעת מענקים לעובדים, לרבות נושאי משרה ובעלי עניין, לפי החלטת הנהלת החברה (ובמקרה של נושאי משרה או בעלי עניין - גם לאחר קבלת אישור ועדת התגמול ו/או הדירקטוריון ו/או האסיפה הכללית, לפי הצורך, ובהתאם לתוכנית התגמול שאומצה ואושרה על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות), המושפעת, בדרך כלל, מהתוצאות העסקיות של החברה.

בנוסף, זכאים עובדים בכירים (לרבות מנכ"לים של חברות בנות בקבוצה ומנהלים נוספים) למענקים, בכפוף לעמידה ביעדי רווחיות של החברות הבנות, בהתאם לתוכנית התגמול הנזכרת לעיל.

11.5.7 ההדרכה מתבצעת בכל מגזר פעילות בנפרד על פי הצרכים המקצועיים הרלבנטיים למגזר הפעילות ולפי רמת הדרישות המקצועיות מכל בעל תפקיד. הדרכה והשתלמויות מבוצעות בעיקר

באמצעות הדרכה פנים ארגונית או על ידי מומחים חיצוניים, וכן באמצעות גורמים חיצוניים (ימי עיון וקורסים). תקציב ההדרכה וההשתלמויות נקבע בכל תחום פעילות בנפרד. תכנית הדרכה כלל ארגונית תיושם רק לגבי נושאים מיוחדים.

תנאי העסקה של נושאי משרה מקרב בעלי הענין **11.6.1 תנאי העסקת המנכ"לים המשותפים, שהינם בעלי ענין בחברה**

לפרטים בקשר עם העסקת ה"ה יהודה שריד וארנון אהרון, המכהנים כמנכ"לים משותפים של החברה, ומעניקים שירותי ניהול לחברה, ראה באור 30.א. לדוחות הכספיים.

בדבר תשלומים בתקופת הדוח לנושאי משרה בכירה בחברה ראו תקנה 21 לפרק "פרטים נוספים" המצורף לדוח זה.

11.6.2 ביטוח, פטור ושיפוי לדירקטורים ונושאי משרה

לפרטים בקשר עם הסדרי ביטוח, פטור ושיפוי לדירקטורים ונושאי משרה שבתוקף בתאריך הדוח, ראה הפירוט הניתן בקשר עם תקנה 29.א. בפרק ד' – פרטים נוספים על התאגיד.

11.6.3 מדיניות תגמול

החברה אימצה תכנית מדיניות תגמול המוחלת על נושאי המשרה הבכירים בחברה (להלן: "תכנית התגמול"). תכנית התגמול נדונה ואושרה בועדת התגמול של דירקטוריון החברה ובדירקטוריון החברה, והובאה לאישורה של אסיפת בעלי המניות של החברה.

לפרטים בדבר תכנית התגמול, ראה נספח ג' לדוח מיידי בדבר כינוס אסיפה מיום 17 בספטמבר, 2013, אסמכתא מס' 2013-01-148914.

11.7 מימון ואשראי

להלן פירוט בקשר עם המימון והאשראי שנלקח על ידי חברות הקבוצה, (בפסקה זו "הקבוצה" - למעט KH הולנד ו-KH בלגיה והחברות בהחזקתן):

11.7.1 הקבוצה מממנת את פעילותה, בעיקר מהונה העצמי. בנוסף לזמן ארוך למימון רכישת נכסי מקרקעין.

לפירוט מצבת האשראי של הקבוצה ליום 31.12.2015 (באלפי ש"ח), ראה באור 13 לדוחות הכספיים.

לקבוצה מסגרות שסוכמו עם בנקים בישראל להוצאת ערבויות כספיות בסכום כולל של כ-40 מיליון ש"ח.

בנוסף, ל-KH הולנד קיימת מסגרת אשראי בהיקף אשר אינו עולה בדרך כלל על כ-5 מיליון אירו (מתוכה 2.5 מיליון אירו ניתנת לניצול לשם הוצאת ערבויות. ללודן רומניה מסגרת אשראי בהיקף של 1.5 מיליון אירו הניתנת לניצול לשם הוצאת ערבויות.

כמו כן, בגין פרויקטים בביצוע במזרח אירופה ניתנו לחברות הקבוצה מסגרות להוצאת ערבויות בהיקף של כ-5.3 מיליון אירו.

11.7.2 **הסכם המימון** – לפרטים בדבר הסכם המימון מחדש יוני 2011, לפיו הועמדו לחברה סכומים ומסגרות אשראי בסך כולל של 20 מיליון ש"ח, ראה באור 13.ו. לדוחות הכספיים.

11.7.3 **הלוואות חברת בת למימון פרויקט עבור לקוח** – לפרטים בדבר הלוואות חברת בת במגזר פעילות התכנה והבקרה, שנטלו לצורכי מימון פרויקט עבור לקוח, ראה באור 10 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר התניות פיננסיות בהן התחייבה החברה כלפי בנקים המעניקים לחברה מסגרות אשראי, ראה באור 18.ג. לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר התניות פיננסיות בהן התחייבה החברה במסגרת התקשרותה בהסכם המימון המפורט בבאור 13.ו. לדוחות הכספיים, ראה באור 18.ג. (5) לדוחות הכספיים.

בנוסף, החברה תיקנה את מסמכי ההתחייבות וההתניות הפיננסיות כלפי גורמי המימון הבנקאי במהלך שנת 2015. לפרטים בדבר ההתניות הפיננסיות החלות על החברה כלפי גורמי המימון הבנקאי, החל מיום 1.1.2015, ראה באור 18 ג. לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר ההתניות הפיננסיות כלפי מחזיקי האג"ח, ראה באור 18 ג. (4) לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר התניות פיננסיות בהן התחייבה חברת הבת שימקוטק כלפי בנק המעניק לה שירותים בנקאיים, ראה באור 18.ג. (2) לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר התניות פיננסיות בהן התחייבה חברת לודן הולנד כלפי תאגיד בנקאי הולנדי, ראה באור 18.ג. (5) לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר אשראי הספקים שמקבלת הקבוצה ואשראי הלקוחות שהיא מעניקה, ראו פסקאות 8.10, 9.11 ו- 10.8 לעיל.

לפרטים בדבר בטחונות, אשר העמידה הקבוצה בקשר עם רכישת נכסי מקרקעין, ראו באור 18.א. לדוחות הכספיים.

11.7.4 החברה ערבה לערבויות בנקאיות שנתנו חברות מאוחדות ללקוחות כבטחון להבטחת ביצוע עבודות, ראו פסקה 11.7.6 להלן.

11.7.5 החברה ערבה לבנק לאומי רומניה, להבטחת קו אשראי בהיקף מקסימלי של 1,500 אלפי אירו (כאשר ערבות החברה מוגבלת לסך של 1,050 אלפי אירו), לודן רומניה מנצלת סך של כ-553 אלפי אירו מתוך מסגרת האשראי האמורה. לפרטים נוספים בדבר ההחזקות בלודן רומניה ראו באור 9 ג לדוחות הכספיים.

11.7.6 ליום 31.12.2015 עמדה יתרת הערבויות הבנקאיות שהוצאו עבור קבוצת לודן כערבויות לביצוע התחייבויות ו/או כערבויות כנגד קבלת מקדמה ו/או כערבויות במסגרת הצעות למכרזים, על סך של כ- 39 מיליון ש"ח (כ- 32 מיליון ש"ח בניכוי מזומנים משועבדים לערבויות).

11.7.7 ביום 26 בפברואר, 2015, השלימה החברה גיוס בסך של כ-50,000,000 ש"ח באמצעות הנפקת

אג"ח שאינן המירות, על פי דוח הצעת מדף שפורסם ביום 24 בפברואר, 2015 (מס' אסמכתא 2015-01-037789). לפרטים בדבר תוצאות ההנפקה, ראה דוח מידי מיום 26 בפברואר, 2015 בדבר הודעת המציע על תוצאות ההנפקה (מס' אסמכתא 2015-01-039208).

במסגרת הליך הנפקת האג"ח פרסמה החברה דוח דירוג אודותיה. לפרטים בדבר דוח הדירוג האמור ראה דוח מידי מיום 11 לפברואר, 2015 (מס' אסמכתא 2015-01-029872), וכן ראה עדכון לדוח הדירוג האמור בהתאם לדוח שפורסם ביום 10 לספטמבר, 2015 (מס' אסמכתא 2015-01-118812).

11.7.8 מימון קבוצת לודן הולנד

ההון העצמי (כולל חלק המיעוט) של לודן הולנד, חברת האם של KH הולנד, ליום 31.12.2015 עמד על סך של כ- 24 מיליון ש"ח. ההון העצמי של KH הולנד ליום 31.12.2015 עמד על סך של כ- 36 מיליון ש"ח. לפרטים בדבר מימון פעילותה של לודן הולנד, ראה באור 18.א (2) לדוחות הכספיים.

11.7.9 מימון לודן רומניה

ההון העצמי של לודן רומניה, ליום 31.12.2015 עמד על סך של 3.9 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים בקשר עם מסגרת האשראי האמורה, ראה פסקה 11.7.5 לעיל.

11.8 מס

לפרטים בדבר היבטי המיסוי הנוגעים לחברה ולקבוצה, ראה באור 27 לדוחות הכספיים.

11.9 דיני איכות הסביבה, מגבלות ופיקוח

ככלל, רכיבים שונים בפרויקטים מסוימים המבוצעים על ידי הקבוצה עבור לקוחותיה, מחייבים התייחסות לנושאים הקשורים לדיני איכות הסביבה החלים על הלקוחות.

במסגרת ההסכמים עם הלקוחות (לרבות בהסכמים עם לקוחות מהותיים), לעיתים מתחייבת הקבוצה לקיים הוראות הנוגעות לשמירה על איכות הסביבה, בנוסף להוראות החלות מכח כל דין. הקבוצה מתחייבת לשפות את הלקוחות בגין כל נזק שייגרם ללקוח עקב הפרה של התחייבויותיה כאמור.

בנוסף, חשופה הקבוצה לטענה, כי עקב אחריותה לביצוע פרויקטים שונים (במתכונת זו או אחרת), היא אחראית גם כי קבלני המשנה ו/או מי מטעמם יקיימו את הוראות הדין הנוגעות לאיכות הסביבה.

הקבוצה לומדת את דיני איכות הסביבה הרלבנטיים לביצוע כל פרויקט על מנת לעמוד במסגרת הדינים.

נכון למועד דוח זה לא קיימות טענות ו/או דרישות כלשהן כנגד חברות הקבוצה בקשר עם הפרת

דיני איכות הסביבה, למעט חקירת רשויות בהולנד לגבי טענה לזיהום סביבתי שנגרם בביצוע הקמת מתקן ביוגז על ידי חברה בת. למיטב ידיעת החברה אין לקבוצה חשיפה מהותית בגין הפרת דיני איכות הסביבה.

מגבלות ופיקוח

להלן פרטים בדבר האישורים שניתנו על ידי מכון התקנים (או הגופים הרלבנטיים בחו"ל) למערכות ניהול האיכות של החברה ושל החברות הבנות.²

<u>בתוקף עד³</u>	<u>תקן</u>	<u>סניף/חברה בת</u>
ספטמבר 2017	ת"י 2008 : ISO 9001	סניף דרום - באר שבע
ספטמבר 2018	ת"י 2008 : ISO 9001	סניף צפון - נשר
אוקטובר 2018	ת"י 2008 : ISO 9001	לודן תשתיות ובינוי
אפריל 2016	ת"י 2008 : ISO 9001	שימקוטק
ספטמבר 2018	ת"י 2008 : ISO 9001	למ"ת
ספטמבר 2018	ת"י 2004 : ISO 90003	
אוגוסט 2017	ISO 9001:2008	KH הולנד
נובמבר 2017	ISO 9001:2008	לודן רומניה
נובמבר 2017	ISO 14001:2004	
נובמבר 2017	ISO 18001:2007	

למיטב ידיעת החברה, הקבוצה עומדת בדרישות הדין בישראל, בהולנד, בבלגיה וברומניה.

11.10 הסכמים מהותיים

להלן יפורטו הסכמים בהם התקשרה החברה (לרבות חברות בנות), העשויים להיחשב מהותיים:

11.10.1 התקשרות בין שימקוטק ואמן ארגון מדעי ניהול יועצים בע"מ ("אמן") על פיה משמשת שימקוטק כקבלן משנה של אמן, אשר זכתה במכרז שפרסמה רכבת ישראל ("הרכבת") לרכישה ותחזוקה של מערכת כרטוס חכם (ללא מגע) של הרכבת, כמפורט בפסקה 9.12.1 לעיל.

11.10.2 הסכם המימון המתואר בבאור 13.1.1. לדוחות הכספיים.

11.10.3 בחודש יולי 2012 התקשרה החברה עם לקוח מהותי, בהסכם להקמת מתקן להפרדת גז פחמן דו חמצני (CO2) מגז מתאן בהיקף של כ-15 מיליון אירו.

ההסכם הינו במתכונת Turn-Key, וזמן ההקמה המשוער עד להפעלת המתקן הוא כ-24 חודשים.

11.10.3.1 כנתונים ייחודיים לקבוצה לביצוע הפרויקט, ניתן לציין כדלקמן:

² הכוונה לנהלי העבודה ולדפוס הפעולה של החברה במגעייה עם לקוחות ולקוחות פוטנציאליים ולרבות נהלי עבודה ודפוס פעולה במהלך ביצועם של פרויקטים.

³ חידושם של האישורים בעתיד מותנה בהמשך עמידה בקריטריונים על פי בדיקות אותן מבצע מכון התקנים (או הגופים הרלבנטיים בחו"ל) מעת לעת. ההוצאות הכרוכות בהערכות להמשך עמידה בתקן הישראלי או בתקנים הבינלאומיים, לפי העניין, הינן בהיקף שאינו מהותי לתוצאות העסקיות של החברה.

11.10.3.2 החברה נעזרת בקבלן משנה זר, אשר אחראי לאספקת הטכנולוגיה של תהליך הטיפול בגז ה-CO₂.

11.10.3.3 אבני הדרך לתשלום והסכומים המשולמים בהשלמתן אינם משקפים את תזרים ההוצאות השוטף הצפוי בגין ביצוע העבודות בפרויקט, ולפיכך החברה נערכה לקבלת מסגרת אשראי שתשרת את צורכי הפרויקט.

11.10.3.4 בין גורמי הסיכון שמייחדים את הפרויקט ניתן למנות: תנאי התשלום המחייבים מימון; היותו של הפרויקט בגדר פרויקט תהליכי, אשר בסופו של יום, תוצרי המתקן המוקם אמורים לעמוד בדרישות ערכי טיפול שהוגדרו על ידי הלקוח. בהקשר זה יצוין, כי קיים גם סיכון שהחומרים שיוזרמו על ידי הלקוח לצורך טיפול במתקן לא יהיו תואמים מבחינת הרכבם לנתונים שהציג הלקוח במסגרת ההתקשרות, ולפיהם הותאמה הטכנולוגיה המיושמת במתקן;

11.10.3.5 עבודות ההקמה כפופות לקבלת היתרי בניה מהרשויות המקומיות. הלקוח אמנם אחראי להשגת כל ההיתרים הדרושים, אך עיכוב בקבלת ההיתרים עשוי להאריך את תקופת הביצוע ולהגדיל את עלויות ההקמה.

11.10.3.6 במהלך עבודות ההקמה והרצת המתקן נגרמו עיכובים שונים, אשר בעטיים נקנסה החברה בפיצויים מוסכמים בשיעור של 10% מערך התמורה החוזית, אשר קוזזו מסכום התמורה הסופי. כוונת החברה לנהל התדיינות עם הלקוח בנוגע לטענות הדדיות נוספות שבין החברה והלקוח.

11.10.4 בחודש דצמבר 2014 התקשרה חברת בת בהסכם לרכישת שליטה בחברת בקרה בארץ. לפרטים ראו דו"ח מיידי מיום 17 בדצמבר, 2014 בדבר אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים שהגשתו עוכבה, מס' אסמכתא 2014-01-224070.

11.10.4.1 אישור הממונה על הגבלים עסקיים להתקשרות ניתן ביום 11 בינואר 2015.

11.10.5 בחודש יוני 2013 התקשרה החברה בהסכם לתכנון והקמה של מתקן ערבול תזקיקים. בהיקף של כ-12.5 מיליון אירו.

11.10.5.1 ההסכם הינו במתכונת Turn-Key, וזמן ההקמה המשוער עד להפעלת המתקן הינו לכ-18 חודשים.

11.10.5.2 בין גורמי הסיכון שמייחדים את הפרויקט ניתן למנות: היותו של הפרויקט בגדר פרויקט תהליכי, אשר בסופו של יום, תוצרי המתקן המוקם אמורים לעמוד בדרישות המפרט שהוגדרו על ידי הלקוח. בהקשר זה יצוין, כי קיים גם סיכון שהחומרים שיוזרמו על ידי הלקוח לצורך ערבול התזקיקים לא יהיו תואמים מבחינת הרכבם לנתונים שהציג הלקוח במסגרת ההתקשרות, ולפיהם הותאמה הטכנולוגיה המיושמת במתקן; עבודות ההקמה כפופות לקבלת היתרי בניה מהרשויות המקומיות. הלקוח אמנם אחראי להשגת כל ההיתרים הדרושים, אך עיכוב בקבלת ההיתרים עשוי

להאריך את תקופת הביצוע ולהגדיל את עלויות ההקמה.

11.10.5.3 במהלך שנת 2014 הגיעו הלקוח והחברה להבנות בנוגע להקטנת תכולת העבודה בפרויקט. לפרטים ראה דוח מידי מיום 18 בפברואר, 2015, בדבר קיטון בהיקף פרויקט (מס' אסמכתא 2015-01-033982).

במהלך שנת 2015, לאחר שהושגו היתרי הבניה הדרושים לצורך קידום הפרויקט, הגיעו החברה והלקוח להסכמה בדבר הארכת תקופת הביצוע של הפרויקט, עד לחודש יוני 2016, וזאת ללא חיוב החברה בקנסות או פיצויים מוסכמים בגין עיכובים עד למועד זה.

11.10.6 בחודש פברואר 2015 הגיעה KH הולנד להבנות עם תאגיד הולנדי אחר, לקליטת פעילות ייעוץ ותכנון הנדסי בתחומי תעשיית הכימיקלים, הנפט והגז של אותו תאגיד. לפרטים ראו דו"ח מידי מיום 15 בפברואר, 2015 בדבר אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים, מס' אסמכתא 2015-01-031450.

11.11 הליכים משפטיים

לפירוט בדבר ההליכים המשפטיים שהחברה ו/או החברות הבנות הינן צד להם, ואשר סכומי התביעה הנומינליים בהם גבוהים מ- 2.5 מיליון ש"ח, ראה באור 18.ד. לדוחות הכספיים.

11.12 ביטוח

לפרטים בדבר ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, ראו הפירוט הניתן בקשר עם תקנה 29.א. בפרק ד' – פרטים נוספים על התאגיד.

להערכת הנהלת החברה, ובהתבסס על ניסיון העבר, נכון למועד דוח זה, הקבוצה אינה מצויה במצב של תת-ביטוח, והיא עומדת בתנאי הפוליסות שלה.

לפרטים בדבר הליכים שנמסרו לטיפול מבטחים, ראו באור 18.ד. לדוחות הכספיים.

11.13 יעדים ואסטרטגיה

על רקע מעמדה המבוסס בקרב חברות התעשייה בארץ המשמשות כעוגן לפעילות הקבוצה, מפנה הקבוצה את כוונת ההתפתחות בהעמקת נוכחותה בחו"ל.

בסיס הפעילות הינו באמצעות אחזקות בחברות הנדסה במדינות שונות תוך יצירת יתרון יחסי בעזרת ידע וטכנולוגיה העומדים לרשות הקבוצה. כמו כן מציבה הקבוצה כיעד את הביצוע של חלק מהפעילות במתכונת של Turn-Key. בנוסף, בוחנת הקבוצה השתתפות בפרויקטים בשיטת B.O.O (Build Operate Own) ו-B.O.T (Build Operate Transfer) כיזם, ובלבד שחברות הקבוצה יבצעו חלקים מהפרויקטים, תוך התחשבות בסיכונים והחשיפות האופייניים לפרויקטים מסוג זה, ובכפוף ליכולת החברה לממן את השקעת ההון העצמי בפרויקטים אלו במשאביה ולא באמצעות גיוס הון זר.

הביזור הגיאוגרפי מקטין את תלות הקבוצה במשק זה או אחר.

הצעדים הטקטיים בהם נוקטת הקבוצה בתהליך מימוש האסטרטגיה מפורטים להלן:

[א] בתחומי התעשייה השונים בארץ ובעולם מתמקדות הרשויות לאיכות הסביבה בקביעת תקנים מחמירים לכל סוגי הפליטות והזיהומים, ולפיכך היקף הפעילות בתחומים אלה עשוי לגדול, והתמחות בתחום זה עשויה לשפר את פוטנציאל הקבוצה לקבלת פרויקטים לטיפול. הקבוצה זיהתה את התחום האמור כסינרגטי לפעילות הקבוצה וחוג לקוחותיה. לפיכך יסדה הקבוצה את חברת הבת טכנולוגיות סביבה, אליה הועברו הפעילויות הקיימות בתחום. במהלך שנת 2015 רכשה הקבוצה שליטה בחברה ישראלית הפעילה בתחום ביצוע סקרי פליטות אויר וזיהומי קרקע, כחלק ממימוש אסטרטגיית הקבוצה בתחום איכות הסביבה. כמו כן עומדת הקבוצה בקשר עם חברות בינלאומיות בעלות טכנולוגיות לטיפול במגוון בעיות איכות הסביבה, לרבות זיהומי קרקע, שפכים, פליטות אויר וטיהור מים. באופן כזה מתאפשר לקבוצה להציע ללקוחותיה מגוון שירותים, לרבות הגדרת מימדי בעיית איכות הסביבה, דרך הקמת מתקני הדגמה (Pilot) ועד לתכנון ואספקה של מתקנים לסילוק מפגעים. בהקשר זה יצוין כי, בכוננת הקבוצה לרכוש טכנולוגיות בתחום איכות הסביבה, להרחיב את בסיס הידע שלה ולשקול להיכנס להחזקות הוניות בפרויקטים. **אין וודאות כי הקבוצה תצליח לנצל את הפוטנציאל האמור ו/או לנצל אותו בהתאם להערכות החברה, היה ולא יהיה בידה ידע מספק ו/או ספציפי לתחום ו/או היה ולא יעלה בידה לאתר ו/או לרכוש טכנולוגיה בתחום. מובהר, כי ניצול הפוטנציאל כאמור מותנה, בין היתר, במידת אכיפת התקנים המחמירים על ידי הרשויות ובגיבוש הסכמות מסחריות בין הקבוצה ובין הלקוחות הפוטנציאליים ו/או חברות בינלאומיות בעלות טכנולוגיות מתאימות (להלן: "התנאים בקשר לאיכות הסביבה").**

[ב] הקבוצה פועלת, על בסיס הפרישה הכללית של משרדיה לשיווק ולהרחבת תחום התוכנה והבקרה לחוג הלקוחות הפוטנציאלי באירופה ובישראל. בהקשר לכך הוקמה חברת הבת לודן-טק המאחדת תחתיה את הניסיון בתחום. במסגרת מימוש האסטרטגיה האמורה, רכשה לודן-טק בראשית שנת 2015 את השליטה בארדן קונטרול טק. **אין וודאות, כי הקבוצה תצליח בשיווק הפעילות כאמור והיא מותנה בניהול נכון של השיווק כמו גם בגיבוש הסכמות מסחריות בין הקבוצה ובין לקוחותיה הפוטנציאליים, באיתור הזדמנויות עסקיות להשקעות לקוחות פוטנציאליים בתוכנות ובציוד (דבר הנעשה על ידי הלקוחות אחת למספר שנים) ובכך שהיא תצליח לחדור לשוק זה, שגודלו אינו ברור דיו (להלן: "התנאים בקשר לתוכנה ובקרה").**

[ג] החברה פועלת לבסס את מעמדה באירופה. החברה הציבה לעצמה כיעד, הגדלת היקף

ביצוע פרויקטים במתכונת Turn Key.

על מנת להשיג את יעדיה, פועלת הקבוצה להרחבת פעילותה במגזרי הפעילות שלה, הן על ידי העמקת פעילותה באיזורי הפעילות הקיימים ואחרים המזוהים על ידי החברה כבעלי פוטנציאל התואם את אסטרטגיית ההתרחבות של החברה, והן על ידי רכישת חברות או יצירת מיזוגים עם חברות בתחום האקולוגיה, הבקרה התעשייתית ושירותי הנדסה.

[ד] החברה פועלת להרחבת פעילותה לשוק הסיני, אשר בו רואה החברה פוטנציאל לשיווק יכולותיה בשלושת מגזרי הפעילות של החברה. במגזר פעילות ההנדסה, החברה צופה אפשרות של ליווי חברות תעשייתיות, ישראליות וזרות, המעתיקות את מרכזי הייצור שלהן לסין.

אין וודאות, כי הקבוצה תצליח בשיווק הפעילות כאמור וחדירה לשוק הסיני. הצלחת החברה מותנית ביציבות השוק בסין, ביכולות של גורמים מקומיים להשקיע בשיפור מתקנים תעשייתיים ובטכנולוגיות מערביות, במגבלות רגולציה מקומית וביכולתה של הקבוצה לבסס קשר מסחרי מחייב עם גורם מקומי אשר באפשרותו ליישם את מדיניות החברה ומטרותיה העסקיות.

למען הסר ספק מובהר, כי הערכות החברה המפורטות בפסקה 11.13 זו לעיל הינן מידע הצופה פני עתיד ואין וודאות כי מידע כאמור יתממש ו/או מה תהיה השפעתו על תוצאות הקבוצה במידה ויתממש. הערכות אלו עשויות להשתנות אם יחולו שינויים בתנאים בקשר להרחבת היקף הפעילות, בתנאים בקשר לאיכות הסביבה ובתנאים בקשר לתוכנה ובקרה, לפי העניין.

11.14 מידע כספי לגבי מגזרים גיאוגרפיים

הקבוצה מעניקה את שירותיה כאמור לעיל בישראל ובחו"ל, בעיקר באירופה.

להלן מידע כספי נוסף לגבי מגזרים גיאוגרפיים בהם פועלת הקבוצה (באלפי ש"ח):

סך נכסים			הכנסות מחיצוניים			מגזר גיאוגרפי
2013	2014	2015	2013	2014	2015	
183,745	180,048	245,326	190,563	173,745	232,663	ישראל
71,766	78,958	114,833	178,221	233,281	270,082	מערב אירופה
70,327	42,572	22,203	112,177	61,390	16,071	מזרח אירופה
325,838	301,578	382,362	480,961	468,416	518,816	סה"כ

בהקשר לנתונים בטבלה דלעיל, יצוין, כדלקמן:

הבסיס להקצאת הנכסים וההכנסות לכל מגזר גיאוגרפי הוא מיקומו של הלקוח הסופי (מקור ההכנסה).

הכנסות החברה מופקות בעיקר במטבעות אירו וש"ח, כמפורט בטבלה להלן:

מטבע	אירו	ש"ח	אחר
שיעור הכנסה	60%	35%	5%

יובהר כי שיעור ההכנסה במטבע אירו כולל גם הכנסות מפרויקטים המבוצעים בישראל ובמזרח אירופה, בהם התמורה קבועה באירו, ומשולמת בש"ח או במטבע מקומי, צמוד לאירו. החשיפה לסיכונים הנובעת מהפעילות בחו"ל הינה בעיקר החשיפה המטבעית, ראו באור 11.15.6 א.20(3)(א)(1) לדוחות הכספיים, וחשיפה לשינויים עתידיים ברגולציה, ראו פסקה 11.15.6 להלן. לאור המפורט בבאור הנוגע לסיכוני החשיפה המטבעית, והאמצעים בהם נוקטת החברה לצמצום החשיפה, כמובהר שם, החברה סבורה כי הינה נוקטת באמצעי הגנה סבירים מפני החשיפה המטבעית.

הגידול בהכנסות מפעילות הקבוצה במערב אירופה משקף את הרחבת הפעילות בהולנד ובבלגיה. הקיטון בהכנסות מפעילות הקבוצה במזרח אירופה נובע מסיום פרויקט רחב היקף במגזר פעילות אנרגיה ואיכות סביבה וקידום בביצוע פרויקט במגזר פעילות התוכנה והבקרה. הקיטון בסך הנכסים הנובע מפעילות הקבוצה במזרח אירופה מיוחס בעיקרו לסיום פרויקט רחב היקף כאמור לעיל.

לפרטים נוספים בדבר פעילות הקבוצה בפרויקטים במתכונת ה-Turn-Key, ראו פסקה 8 לעיל בכלל ופסקה 8.1.2 לעיל בפרט. לפרטים נוספים בדבר הסיכון הכרוך בהתקשרויות במתכונת של Turn-Key, ראו גם פסקה 11.15.3 להלן.

11.15 גורמי סיכון

למיטב הערכת דירקטוריון החברה, עם גורמי הסיכון העיקריים בפעילותה של קבוצת לודן, נמנים הפרטים הבאים:

11.15.1 הכנסות הקבוצה ורווחיה תלויים בהיקף ההשקעות הכללי, בישראל ובחו"ל, במדינות בהן פועלת הקבוצה ובפרט בתחום התעשייה התהליכית (הכוללת - זיקוק נפט, פטרוכימיה, מחצבים, כימיה, פרמצבטיקה ודומיהן) ובתחום האנרגיה והגז הטבעי, והם עשויים להיפגע מירידה בהיקף השקעות אלה. ההאטה ו/או צמצום הפעילות במשק עלולים לגרום לפגיעה בהכנסות הקבוצה ורווחיה.

השינויים בשווקים הפיננסיים השונים יכולים אף הם להוות גורם להאטת ההשקעות.

לענין זה ראו גם הגילוי בדבר שינויים בסביבה הכלכלית, המשבר בגוש האירו וסיכוני שוק, בדוח הדירקטוריון לשנת 2015.

11.15.2 מעצם היותה חברת הנדסה, נשענת הקבוצה על מספר אנשי מפתח אשר הפסקת עבודתם עלולה להביא בעתיד לירידה בהכנסות הקבוצה וברווחיה, אולם להערכת החברה, לחברה אין תלות בהם (קרי: סיום כהונתם לא יביא לירידה מהותית מיידית בפעילות הקבוצה).

עם אנשי המפתח נמנים ה"ה יהודה שריד, מנכ"ל משותף וארנון אהרון, מנכ"ל משותף.

11.15.3 ביצוע עבודות במתכונת של Turn-Key, עשוי לטמון בחובו סיכונים גבוהים יותר מאשר מתן כל יתר השירותים שקבוצת לודן מספקת ללקוחותיה. פרויקטים אלה כוללים, בנוסף לשירותי הנתר"ה, גם אספקת ציוד ועבודות הקמת מפעל. להערכה לא נכונה של אחד ממרכיבי שירותי הנתר"ה, עלות הציוד או ההקמה עשויות להיות השלכות משמעותיות ביותר על הקבוצה, ראו גם פסקה 8 בכלל ו- 8.1.2 בפרט, לעיל. בנוסף יצוין כי בפרויקטים מסוג זה לא תמיד ניתן להתקשר עם ספקי הציוד בתנאים "גב אל גב" להתקשרות מול הלקוח. במקרים כאלו קיימת לקבוצה חשיפה גבוהה יותר.

11.15.4 בדרך כלל, בהתקשרויות של הקבוצה עם מזמיני העבודות (לרבות לקוחות מהותיים), מופיעות הוראות על פיהן המזמין רשאי, בהתראה כלשהי, להפסיק את ביצוע העבודה. אף כי במקרה של הפסקת עבודה, משלם המזמין לקבוצה, בדרך כלל, את התמורה המגיעה לה עד למועד ההפסקה. הפסקה של עבודה בהיקף גדול עשויה להביא לעלויות נלוות עליהן לא מקבלת הקבוצה, בדרך כלל, פיצוי כלשהו. במקרים של הפסקת העבודה כאמור, על פי רוב הקבוצה אינה זכאית לתשלום בגין אובדן רווח עתידי, אלא לתשלומים בגין עבודות שבוצעו בלבד.

11.15.5 הקבוצה בוחנת את נחיצות ביטוח חובות הלקוחות בהתאם לפרמטרי סיכון. עד כה לא בטחה החברה את חובות הלקוחות הנוכחיים שלה בביטוח אשראי. כיוצא בכך, חשופה החברה לאפשרות שלקוחות לא יעמדו בהתחייבויותיהם כלפיה. בדוחות הכספיים של החברה נערכות הפרשות לחובות מסופקים ולחובות אבו דים, אולם אין וודאות כי הפרשות אלו תהיינה מספקות.

11.15.6 חשיפה מטבעית – לפרטים בדבר החשיפה של חברות הקבוצה הנובעת מפעילות במטבעות שונים, ראו באור 20.א(3)(א) לדוחות הכספיים.

11.15.7 לקוחות - הלקוחות המהותיים של הקבוצה, אשר היקף המכירות להם עלו בשנים 2013-2015 על 10% מהמחזור המאוחד מפורטים בפסקה 9.6.2 לדוח זה לעיל. כל מחלוקת עם מי מהלקוחות המהותיים של הקבוצה בכל הקשור למימוש ההסכם איתו, כמו גם קשיים פיננסיים של הלקוח ו/או בעיות רגולטוריות ו/או פוליטיות, עלולים לפגוע בהיקף תשלומי הלקוח לקבוצה ו/או בעיתוי התשלומים. הקבוצה לא ביצעה הגנה על ההכנסות מלקוחות מהותיים במסגרת ביטוח אשראי כלשהו.

11.15.8 חשיפה לדין זר - שינויים ברגולציה בחו"ל, לרבות שינוי בחקיקה ו/או בתקינה ו/או הטלת מגבלות על יבוא ו/או על יצוא, עלולים להשפיע לרעה על ההתקשרויות בין הקבוצה ובין מי מלקוחותיה בחו"ל, בכל הקשור להסדרי תשלומים בגין עבודות שבוצעו ו/או בכל הקשור להיבטי

המס הקשורים בתשלומים אלה.

כמו כן, שינויים ברגולציה בחו"ל בנוגע לסובסידיות, מענקים ותמיכה ממשלתית בפרויקטים שהינם מתחומי הפעילות של הקבוצה, ובפרט בתחום אנרגיה מתחדשת, עלולים לעכב או לסכל השקעות החברה או את האפשרות של חברות הקבוצה לבצע עבודות הקמה בפרויקטים מסוג זה.

בנוסף, התקשרויות KH הולנד עם לקוחות, ספקים ועם עובדים כפופות לדין ההולנדי. בהתאם להוראות הדין ההולנדי, החברה מוגבלת באופן הפסקת התקשרותה עם עובדים. שינויי רגולציה בהולנד בכל הקשור להתקשרויות מעין אלה עלולים לחשוף את KH הולנד, ואת הקבוצה בכלל, להתחייבויות ו/או להוצאות בלתי צפויות.

11.15.9 חשיפה לתביעות משפטיות - הקבוצה חשופה לתביעות משפטיות ולאיומים בתביעות משפטיות, הנובעים מעצם אחריותה המקצועית ו/או מפעולותיה השוטפות. לפרטים בדבר הליכים משפטיים שהקבוצה צד להם נכון למועד דוח זה, ראו גם באור 18.ד. לדוחות הכספיים.

11.15.10 תחרות – כאמור בפסקאות 8.9 ו- 9.7 לעיל, ברוב תחומי פעילותה של החברה קיים מספר רב של מתחרים, הן בישראל והן מצד חברות בינלאומיות ורב לאומיות.

להלן טבלה המרכזת את גורמי הסיכון:

<u>מידת השפעת הסיכון על הקבוצה</u>			<u>סוג הסיכון</u>	
<u>קטנה</u>	<u>בינונית</u>	<u>גדולה</u>		
		+	האטה גלובלית בהיקף ההשקעות	סיכונים מקרו
		+	היקף השקעות במדינות בנלוקס ומזרח אירופה	
	+		חשיפת מטבעית	
	+		חשיפה לדין זר ו/או שינויים ברגולציה בחו"ל	
		+	פעילות מסוג Turn-Key	סיכונים ענפיים
	+		הפסקת עבודות	
	+		תחרות	
	+		אשראי לקוחות	
		+	אנשי מפתח	סיכונים מיוחדים לקבוצה
		+	חשיפה ללקוחות מהותיים	
+			חשיפה לתביעות משפטיות	

=====

פרק ב'

דוח הדירקטוריון

**דו"ח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015**

דירקטוריון לודן חברה להנדסה בע"מ מתכבד להגיש בזאת דו"חות כספיים וסקירה על מצב ענייני החברה ועל התוצאות הכספיות שלה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015. הנתונים הכספיים הנכללים בדו"ח נערכו לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים - IFRS (כמוגדר בבאור 2א. לדוחות הכספיים המצורפים לדוח דירקטוריון זה, להלן "הדוחות הכספיים השנתיים") ומתייחסים לחברה ולחברות הבנות במאוחד, למעט אם צוין אחרת.

1. נתונים על תוצאות הפעילות

1.1. תמצית דוחות רווח והפסד לפי שנים (באלפי ש"ח) לשנה שנסתיימה ביום:

31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	באור	
480,961	468,416	518,816	1.2	הכנסות
<u>411,583</u>	<u>411,373</u>	<u>466,278</u>		עלות ההכנסות
69,378	57,043	52,538	1.3	רווח גולמי
14.4%	12.2%	10.1%		רווח גולמי %
4,726	4,304	3,703	1.4	הוצאות פיתוח עסקים
40,550	41,243	45,656	1.5	הוצאות הנהלה וכלליות
24,102	11,496	3,179	1.6	רווח תפעולי לפני הכנסות (הוצאות) אחרות
(82)	755	(4,378)	1.7	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו
24,020	12,251	(1,199)		רווח (הפסד) תפעולי
5.0%	2.6%	(0.2%)		רווח (הפסד) תפעולי %
(5,862)	(6,726)	(8,760)		הוצאות מימון
<u>2,250</u>	<u>2,004</u>	<u>2,290</u>		הכנסות מימון
(3,612)	(4,722)	(6,470)	1.8	הוצאות מימון, נטו
(1,080)	32	(192)	1.9	חלק בתוצאות חברות כלולות
19,328	7,561	(7,861)		רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
(6,622)	(2,279)	1,605	1.10	הטבת מס (מיסים על ההכנסה)
12,706	5,282	(6,256)	1.11	רווח (הפסד) נקי
2.6%	1.1%	(1.2)		רווח (הפסד) נקי %
				<u>מיוחס אל:</u>
12,323	2,947	(7,495)		בעלי המניות של החברה
383	2,335	1,239		זכויות שאינן מקנות שליטה
				רווח (הפסד) למניה
1.07	0.26	(0.65)		בסיסי ובדילול מלא (בש"ח)

1.2. הכנסות

סה"כ הכנסות בשנת 2015 הסתכם בכ- 518,816 אלפי ש"ח לעומת כ- 468,416 אלפי ש"ח בשנת 2014, המהווה גידול של כ- 10.8%. הגידול בהכנסות נובע מרכישת חברות בת בישראל ורכישת פעילות בהולנד, וקוזז בחלקו בשל ירידה בהכנסות הנובעת מסיום פרויקטים מרכזיים במתכונת TURN-KEY במזרח אירופה.

להלן חלוקת ההכנסות מלקוחות חיצוניים לפי מגזרים עסקיים (באלפי ש"ח):

2013	2014	2015	
299,976	324,722	361,680	מגזר ההנדסה
96,742	66,747	142,094	מגזר התוכנה ובקרה
84,243	76,947	15,042	מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה
480,961	468,416	518,816	סה"כ הכנסות

הגידול בהכנסות במגזר ההנדסה לעומת אשתקד מיוחס לרכישת פעילות בהולנד. הגידול בהכנסות במגזר התוכנה לעומת אשתקד נובע מרכישת חברת בת בישראל ומכניסת פרויקטים חדשים. הקיטון בהכנסות במגזר אנרגיה ואיכות סביבה מיוחס בעיקר לסיום פרויקט מרכזי במתכונת KEY-TURN במזרח אירופה.

1.3. רווח גולמי

הרווח הגולמי בשנת 2015 הסתכם בכ- 52,538 אלפי ש"ח, המהווה כ- 10.1% מסך ההכנסות, לעומת רווח גולמי של כ- 57,043 אלפי ש"ח בשנת 2014, שהיווה כ- 12.2% מסך ההכנסות. הקיטון בשיעור הרווח הגולמי נובע בחלקו מסיום פרויקטים במזרח אירופה והכרה בהפסדים בגין פרויקטים אלו לאור התמשכותם מעבר לצפוי, ובחלקו מקיטון משמעותי של פעילות ההנדסה בישראל כתוצאה מהאטה במשק הישראלי.

להלן חלוקת הרווח הגולמי לפי מגזרים עסקיים (באלפי ש"ח):

רווח (הפסד) גולמי מאוחד						מגזר פעילות
2013		2014		2015		
שיעור מהכנסות (%)	סך רווח (הפסד)	שיעור מהכנסות (%)	סך רווח (הפסד)	שיעור מהכנסות (%)	סך רווח (הפסד)	
17.4	52,202	15.4	49,915	15.3	55,314	מגזר ההנדסה
10.7	10,368	13.1	8,765	6.4	9,099	מגזר תוכנה ובקרה
12.4	10,425	5.2	4,035	(53)	(7,968)	מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה
	(3,617)		(5,672)		(3,900)	ביטולים בין חברתיים
14.4	69,378	12.2	57,043	10.1	52,545	סה"כ

הקיטון בשיעור הרווח הגולמי במגזר התוכנה ובקרה נובע מהפחתת עודפי עלות בקשר עם רכישת חברה בת בישראל.

המעבר להפסד בחטיבת אנרגיה ואיכות הסביבה נובע בעיקר מסיום פרויקט מרכזי במתכונת KEY-TURN במזרח אירופה והכרה בהפסד בגין פרויקט זה לאור התמשכותו מעבר לצפוי.

1.4. הוצאות פיתוח עסקיים

הוצאות פיתוח עסקיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 הסתכמו בכ- 3,703 אלפי ש"ח, לעומת כ- 4,304 אלפי ש"ח בשנת 2014. הקיטון מיוחס בעיקרו להפסקת העסקה של יועצים חיצוניים בתחום הביו-גז במערב אירופה ולהפסקת פעילות פיתוח עסקיים ברוסיה ובתורכיה.

1.5. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות בשנת 2015 הסתכמו בכ-45,656 אלפי ש"ח לעומת כ-41,243 אלפי ש"ח בשנת 2014. הגידול נובע מרכישת חברות בנות ופעילויות בישראל ומערב אירופה.

1.6. רווח תפעולי לפני הכנסות (הוצאות) אחרות

הרווח התפעולי בשנת 2015, לפני הוצאות אחרות (ראה סעיף 1.7 להלן), הסתכם בכ-3,179 אלפי ש"ח, לעומת רווח תפעולי של כ-11,496 אלפי ש"ח בשנת 2014. הקיטון בשיעור הרווח התפעולי נובע מקיטון בשיעור הרווח הגולמי ומתוספת בהוצאות הנהלה וכלליות, כמוסבר לעיל.

1.7. הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו

סה"כ הוצאות אחרות, נטו, לשנת 2015 הסתכמו בכ-4,378 אלפי ש"ח לעומת סה"כ הכנסות אחרות שהסתכמו בכ-755 אלפי ש"ח בשנת 2014. ההוצאה האחרת בשנת 2015 נובעת מירידת ערך המוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים, שיוחסו לחברה בת שנרכשה בישראל, ואשר קוזזה מקיטון בגין אופציית PUT שניתנה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה באותה החברה. ההכנסה האחרת לשנת 2014 מיוחסת בעיקר לרווח ממכירת נכס מקרקעין של חברת בת בארץ.

1.8. הוצאות מימון, נטו

הוצאות מימון, בשנת 2015 הסתכמו בכ-8,760 אלפי ש"ח לעומת כ-6,726 אלפי ש"ח בשנת 2014. הגידול בהוצאות המימון נובע בעיקר מתשלום ריבית אג"ח בסך של כ-2.5 מיליון ש"ח שהנפיקה החברה לציבור ביום 26 בפברואר, 2015, בסך של 50,000,000 ע.ג. אשר קוזזו בחלקן בשלן ירידה בהוצאות מימון בנקאיות.

1.9. חלק החברה בתוצאות חברות כלולות

חלק החברה בתוצאות חברות כלולות בשנת 2015 הסתכם בהפסד של כ-192 אלפי ש"ח לעומת רווח של כ-32 אלפי ש"ח בשנת 2014. ההפסד נובע בעיקר מהפסדים במיזמים משותפים של בעלות במתקני ביו-גז בהולנד, בהם החברה בעלת החזקות.

1.10. מיסים על ההכנסה (הטבת מס)

הטבת המס בשנת 2015 הסתכמה בסך של כ-1,605 אלפי ש"ח לעומת הוצאות מיסים על ההכנסה שהסתכמו בסך של כ-2,279 אלפי ש"ח בשנת 2014.

1.11. רווח (הפסד) נקי

ההפסד בשנת 2015 הסתכם בכ-6,256 אלפי ש"ח, המהווה כ-1.2% מסך ההכנסות לעומת רווח של כ-5,282 אלפי ש"ח, המהווה כ-1.1% מסך ההכנסות בשנת 2014. הגורמים להפסד הנקי נובעים מהסיבות שפורטו לעיל.

1.12. תמצית נתוני רווח והפסד רבעונים (באלפי ש"ח) לתקופות שנסתיימו ביום :

שנת 2015	31.12.2015	*30.09.2015	*30.06.2015	*31.03.2015	
518,816	142,939	131,588	125,338	118,951	הכנסות
<u>466,278</u>	<u>120,343</u>	<u>117,653</u>	<u>120,959</u>	<u>107,322</u>	עלות ההכנסות
52,538	22,596	13,935	4,379	11,629	רווח גולמי
10.1%	15.8%	10.6%	3.5%	9.8%	% רווח גולמי
3,703	1,080	859	793	971	הוצאות פיתוח עסקים
<u>45,656</u>	<u>13,223</u>	<u>11,010</u>	<u>10,436</u>	<u>10,987</u>	הוצאות הנהלה וכלליות
3,179	8,293	2,066	(6,850)	(329)	רווח (הפסד) לפני הכנסות (הוצאות) אחרות
(4,378)	(4,378)	-	-	-	הוצאות אחרות
(1,199)	3,915	2,066	(6,850)	(329)	רווח (הפסד) תפעולי
-0.2%	2.7%	1.6%	-5.5%	0.3%	% רווח (הפסד) תפעולי
(8,760)	(1,707)	(1,573)	(2,232)	(1,668)	הוצאות מימון
<u>2,290</u>	<u>(598)</u>	<u>524</u>	<u>351</u>	<u>433</u>	הכנסות מימון
(6,470)	(2,305)	(1,049)	(1,881)	(1,235)	הוצאות מימון, נטו
<u>(192)</u>	<u>323</u>	<u>(258)</u>	<u>(112)</u>	<u>(145)</u>	חלק בתוצאות חברות כלולות
(7,861)	1,933	759	(8,843)	(1,709)	רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
<u>1,605</u>	<u>1,331</u>	<u>(688)</u>	<u>966</u>	<u>(4)</u>	הטבת מס (מיסים על ההכנסה)
(6,256)	3,264	71	(7,877)	(1,713)	רווח (הפסד) נקי
-1.2%	2.3%	0.1%	-6.3%	-1.4%	% רווח (הפסד) נקי
					מיוחס אל:
(7,495)	2,631	(103)	(7,894)	(2,128)	בעלי המניות של החברה
1,239	633	174	17	415	זכויות שאינן מקנות שליטה
					רווח (הפסד) למניה
(0.65)	0.22	(0.01)	(0.68)	(0.18)	בסיסי ובדלול מלא

* ברבעון הרביעי של שנת 2015 ערכה החברה בחינה של הקצאת עלות צירוף חברת בת בישראל שרכישה הושלמה בינואר 2015. כתוצאה מבדיקה זו, נוצרו לחברה עודפי עלות אשר היה צורך להפחיתם לאורך השנה. הנתונים הנכללים בטבלה לעיל הינם נתונים מעודכנים לאחר חישוב ההפחתה האמורה ופרישתה בצורה שווה בין הרבעונים בתקופת הדוח.

2. מצבה הכספית של החברה

2.1. להלן נתונים מאזניים עיקריים:

31.12.2014	31.12.2015	
212,283	281,511	נכסים שוטפים
14,323	19,323	חברות כלולות השקעות הלוואות
25,074	18,280	לקוחות והלוואות לזמן ארוך
13,012	20,604	רכוש קבוע
28,360	30,854	נכסים בלתי מוחשיים
8,524	12,203	אחרים
301,576	382,775	סה"כ נכסים
159,005	204,793	התחייבויות שוטפות
68,025	111,520	התחייבויות בלתי שוטפות
227,030	316,313	סה"כ התחייבויות
69,598	61,634	הון המיוחס לבעלי מניות
4,948	4,828	זכויות שאינן מקנות שליטה
74,546	66,462	סה"כ הון
301,576	382,775	סה"כ התחייבויות והון

2.2. נכסים שוטפים

הסברי החברה	שינויי מול שנת 2014	31/12/2014	31/12/2015	סעיף
הגידול נובע מגיוס אגרות החוב בניכוי פירעון אשראי לתאגידים בנקאיים, שיפור בגבייה וקבלת מקדמות מלקוחות.	26,128	37,794	63,922	מזומנים ושווי מזומנים
	(333)	8,212	7,879	פיקדונות מיועדים בבנקים
	(1)	2	1	נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
הגידול נובע מרכישת חברות בנות ישראליות ומרכישת חברה בת ופעילות בהולנד.	37,728	133,052	170,780	לקוחות והכנסות לקבל
הגידול נובע בעיקר מרכישת חברה בת בישראל וכן רכישת ציוד המיועד לפרויקט חדש בישראל, שטרם הותקן.	7,760	7,419	15,179	מלאי
הקיטון נובע בעיקר מהחזר מסים מרשויות המס בישראל.	(2,774)	6,194	3,420	נכסי מיסים שוטפים
	720	19,610	20,330	חייבים אחרים
	69,228	212,283	281,511	סך הנכסים השוטפים

2.3 נכסים שאינם שוטפים

סעיף	31/12/2015	31/12/2014	שינוי מול שנת 2014	הסברי החברה
חברות כלולות – השקעות הלוואות	19,323	14,323	5,000	הגידול ביתרה נובע בעיקר מהשקעה בפרויקט במערב אירופה.
הלוואות ללקוחות ולאחרים	18,280	25,074	(6,794)	הקיטון נובע מפירעון הלוואות שניתנו למנהלים בכירים בהולנד בקשר לרכישת מניות בחברה בת (ראה ביאור 9 ה(1) בדוחות הכספיים השנתיים) וכן מפירעון הלוואה שניתנה ללקוח.
רכוש קבוע, נטו	20,604	13,012	7,592	הגידול נובע מרכישת חברות בישראל וכן משיפורים במושכר בעקבות צמצום שטח המשרדים בהולנד.
נכסים בלתי מוחשיים	30,854	28,360	2,494	הגידול נובע ממוניטין בגין רכישת חברות במערב אירופה (ראה באור 5-א' בדוחות הכספיים השנתיים).
נכסים אחרים	12,203	8,524	3,679	הגידול נובע בעיקר מנכסי מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים.
סך הנכסים שאינם שוטפים	101,264	89,293	11,971	

2.4 התחייבויות שוטפות

סעיף	31/12/2015	31/12/2014	שינוי מול שנת 2014	הסברי החברה
אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים	30,852	43,138	(12,286)	הקיטון נובע בעיקר מפירעון אשראי לזמן קצר מתמורה שהתקבלה בהנפקת אג"ח.
יתרת ספקים ונותני שירותים	57,026	54,480	2,546	
מקדמות מלקוחות	37,904	12,019	25,885	
זכאים אחרים ויתרות זכות	76,773	45,189	31,584	הגידול נובע בעיקר מרכישת חברות בישראל.
התחייבויות בגין מיסים שוטפים	2,238	4,179	(1,941)	
סך ההתחייבויות השוטפות	204,793	159,005	45,788	

2.5. התחייבויות שאינן שוטפות

הסברי החברה	שינויי מול שנת 2013	31/12/2014	31/12/2015	סעיף
הקיטון נובע מפירעון הלוואות	(3,184)	43,392	40,208	התחייבויות לתאגידים בנקאיים ונותני אשראי אחרים
ביום 26 בפברואר, 2015 הנפיקה החברה אג"ח לציבור - ראה באור 14 ב בדוחות הכספיים השנתיים.	48,577	-	48,577	אגרות חוב
מיון חלויות שוטפות בגין רכישת זכויות מזמן ארוך לזמן קצר.	(8,117)	10,482	2,365	זכאים בגין רכישת חברה מאוחדת
ראה באור 4 א לדוחות הכספיים המצ"ב.	6,540	-	6,540	אופציית PUT לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	313	-	313	זכאים אחרים לזמן ארוך
	270	685	955	התחייבויות בשל מיסים נדחים
הקיטון מיוחס לשינויים במצבת כח האדם של החברה	(904)	13,466	12,562	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
	43,495	68,025	111,520	סך ההתחייבויות שאינן שוטפות
	89,283	227,030	316,313	סה"כ התחייבויות

2.6. הון

הסברי החברה	שינויי מול שנת 2014	31/12/2014	31/12/2015	סעיף
	--	12,936	12,936	הון מניות
	(949)	16,167	15,218	פרמיה על מניות וקרנות
קיטון הנובע מהפסד בתקופה המיוחס לבעלי המניות	(7,015)	40,495	33,480	עודפים
	(7,964)	69,598	61,634	סה"כ הון מיוחס לבעלים של החברה
קיטון הנובע מהפסד בתקופה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(120)	4,948	4,828	זכויות שאינן מקנות שליטה
	(8,084)	74,546	66,462	סה"כ הון

3 תזרים מזומנים, מקורות מימון ואשראי

3.1 תזרים מזומנים שנבע מפעילות (ששימש לפעילות) שוטפת לשנים שהסתיימו ביום

שינוי	31/12/2014	31/12/2015	
(11,538)	5,282	(6,256)	רווח נקי (הפסד)
7,221	10,503	17,724	התאמות לסעיפי רווח והפסד
<u>3,565</u>	<u>(10,320)</u>	<u>(6,755)</u>	מזומנים ששולמו בגין ריבית ומיסים, נטו
(752)	5,465	4,713	תזרים מזומנים פרמננטי (FFO)
<u>62,553</u>	<u>(31,881)</u>	<u>30,672</u>	שינויים בסעיפי ההון החוזר
61,801	(26,416)	35,385	מזומנים נטו, שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

התזרים החיובי מפעילות שוטפת בסך של כ-35.4 מיליוני ש"ח לעומת תזרים שלילי בסך של כ-26.4 מיליוני ש"ח, אשתקד, נובע בעיקר מגיוס אג"ח, כמו גם מקבלת מקדמות מלקוחות ושיפור בגביה מלקוחות.

תזרים המזומנים הפרמננטי מבוסס על נתונים מתוך תזרים המזומנים מפעילות שוטפת שנערך בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, ומוצג לעיל. החברה סבורה כי קיימת חשיבות, בצד הצגת נתוני תזרים המזומנים מפעילות שוטפת, גם להצגת התזרים הפרמננטי, "המנטרל" השפעות של שינויים בהון החוזר, שלעיתים תקפים אך ורק למועד נקודת החתך של הדוח הכספי.

3.2 תזרים המזומנים מפעילות השקעה לשנים שהסתיימו ביום

שינוי	31/12/2014	31/12/2015	
(19,859)	(5,076)	(24,935)	מזומנים נטו, שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה

התזרים מפעילות השקעה בשנת 2015 נובע בעיקר משימוש במזומנים לרכישת רכוש קבוע, לרכישת חברות בנות בישראל וכן להשקעה במיזם ביו-גז בהולנד.

3.3 תזרים מזומנים מפעילות מימון לשנים שהסתיימו ביום

שינוי	31/12/2014	31/12/2015	
6,744	10,859	17,603	מזומנים נטו, שנבעו מפעילות מימון

תזרים המזומנים החיובי מפעילות מימון נובע מהנפקת אגרות חוב בניכוי פירעון אשראי לזמן קצר ופירעון הלוואות.

3.4 יתרות מזומנים ושווי מזומנים ופקדונות מיועדים ליום

31/12/2014	31/12/2015	
37,794	63,922	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
8,212	7,879	יתרת פיקדונות מיועדים בבנקים לסוף התקופה

לפרטים ראה סעיף 2.2 לעיל.

3.5 להלן מקורות המימון החיצוניים העיקריים של החברה ליום

31/12/2014	31/12/2015	
41,849	30,239	אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים (כולל חלויות שוטפות של הלוואות לזמן ארוך) ⁽¹⁾
1,289	613	אשראי לזמן קצר מאחרים (כולל חלויות שוטפות של הלוואות לזמן ארוך) ⁽¹⁾
33,316	27,255	אשראי לזמן ארוך מתאגידים בנקאיים (בניכוי חלויות שוטפות) ⁽²⁾
10,076	12,953	אשראי לזמן ארוך מתאגידים אחרים (בניכוי חלויות שוטפות) ⁽³⁾
-	48,577	אגרות חוב

(1) הקיטון נובע מפירעון אשראי לתאגידים בנקאיים מתמורה שהתקבלה בהנפקת האג"ח.

(2) הקיטון נובע מפירעון הלוואות.

(3) הגידול מיוחס להלוואת בעלים שאינם בעלי שליטה בחברה בת בישראל.

3.6 אשראי לקוחות וספקים ליום:

31/12/2014	31/12/2015	
133,052	170,780	אשראי ללקוחות
23,958	19,540	הלוואה ללקוח (ראה באור 10(2) בדוחות הכספיים השנתיים) כולל חלויות שוטפות
54,480	57,026	אשראי מספקים
12,019	37,904	מקדמות מלקוחות

4 התייחסות לסימני האזהרה

בדוחות הסולו מתקיים בחלקו סימן האזהרה הרביעי - תזרים מזומנים שלילי מתמשך מפעילות שוטפת. דירקטוריון החברה קבע כי אין באמור להצביע על בעיית נזילות בחברה ברמת פעילות הסולו, וזאת, בין השאר, מהטעם שאין מניעה לחברה להתממן במידת הצורך מכספי החברות המוחזקות בשליטתה, כך שגם ברמת הסולו, אין בתזרים השלילי להעיד על בעיית נזילות.

5 בדיקת ירידת ערך מוניטין

המוניטין הכלול בדוחות הכספיים מיוחס לחברת שימקוטק בע"מ, אשר הינה יחידה מניבת מזומנים הכלולה במגזר הפעילות של תוכנה ובקרה, וכן מיוחס לחברת אקו-טק שרותי סביבה בע"מ, אשר הינה יחידה מניבת מזומנים הכלולה במגזר אנרגיה ואיכות סביבה. לעניין זה ראה באור 12 ג וכן באור 4 ב בהתאמה, בדוחות הכספיים המצ"ב.

6 חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם

6.1 האחראים לניהול סיכונים בחברה:

ארנון אהרון – מנכ"ל משותף, וגונן בצר – סמנכ"ל כספים, הינם האחראים על ניהול סיכוני השוק בחברה. פרטים נוספים לגבי ארנון אהרון, ראה תקנה 26 בפרק ד' לדוח התקופתי, ופרטים לגבי גונן בצר, ראה תקנה 26א בפרק ד' לדוח התקופתי.

6.2 תיאור סיכוני השוק

6.2.1 סיכון שער חליפין ומדד

לפרטים ראה באור 20.א.(3) לדוחות הכספיים המאוחדים.

6.2.2 סיכון שערי ריבית

לפרטים ראה באור 20.א.(3)(ב) לדוחות הכספיים המאוחדים.

6.2.3 אשראי לקוחות

לקוחות החברה אינם משלמים בד"כ ריבית ו/או הפרשי הצמדה. משנחתם הסכם ונקבעו תנאי אשראי, החברה עושה מאמצים לגבות את החוב במסגרת תנאים אלה. החברה בוחנת באופן שוטף את האיחור בתשלומים ובהתאם נוקטת באמצעים לגביית החוב ואף עוצרת את המשך מתן השירותים ללקוחות באם יש צורך בכך. החברה עושה מאמצים שהסכמיה עם לקוחותיה יהיו מושתתים על תזרים חיובי.

6.2.4 פיקוח

הסיכונים בחברה נבחנים באופן שוטף ע"י הנהלתה. גידור הסיכונים נערך באופן שוטף על פי מהות הסיכון ובכל מקרה של סיכון חריג מובא הנושא לדין ולהחלטה בהנהלת החברה.

6.2.5 לקוחות

התנודתיות בשווקים הפנימיים והבין לאומיים גורמת לאי ודאות מתמשכת בהשלמת פרויקטים בביצוע וכן בהשקעות עתידיות.

6.2.6 שינויים בסביבה הכלכלית בגוש הירוק

לשינויים בסביבה הכלכלית השפעות שונות על פעילות חברות הקבוצה בתחום שירותי ההנדסה ובתחום ייזום מתקני ייצור חשמל בטכנולוגיית אנרגיה מתחדשת. אם כי, כפי שיפורט להלן, ובהנחה שלא יחול משבר פיננסי מחודש, אין החברה צופה שמדובר בהשפעות בעלות השלכות מהותיות על פעילות החברה ועסקיה.

בתחום שירותי ההנדסה, עיקר פעילותה של החברה באירופה הינה במדינות מערב אירופה - הולנד, בלגיה וספרד ויתרת פעילותה במדינות מזרח אירופה - רומניה, סרביה, קרואטיה ורוסיה.

במדינות מערב אירופה, למועד פרסום דוח תקופתי זה, לא היתה לשינויים בסביבה הכלכלית השפעה מהותית על פעילות חברות הקבוצה. יחד עם זאת, החברה חווה, קיטון בהשקעות בשווקי הפעילות של חברות הקבוצה (תעשייה כבדה ובתי זיקוק), לאור הפיחות שחל במחירי הנפט ומוצריו. מנגד, הרחיבה החברה את שווקי פעילותה לתחום המסופים המשרתים את התעשייה התהליכית בנמלי הים הגדולים - אמסטרדם, רוטרדם ואנטוורפן (בערים אלו גם ממוקמת פעילותה של החברה במערב אירופה). החברה אינה צופה שינוי מהותי בסביבה הכלכלית במערב אירופה בטווח הקצר.

במזרח אירופה נרשמה התאוששות קלה בשווקים בשנת 2015, וקיים צפי לגידול בכלכלת רומניה במהלך שנת 2016. על פי התחזיות, צפוי גידול בענפי השירותים והחקלאות, ופחות בענף התעשייה. עם זאת, להערכת החברה, גידול בהשקעות בענף החקלאות ברומניה עשוי אף הוא לתרום לפעילותה של חברת הבת ברומניה, אשר בין לקוחותיה נמנים גם יצרני מזון ומפעלי תעשייה הניזונים מענף החקלאות.

החברה ממשיכה לבחון אפשרויות שונות למיצוי יכולותיה של לודן רומניה באופן יעיל ורווחי, לרבות ביצוע עבודות במדינות אחרות במזרח אירופה, שם קיים ביקוש גבוה יותר לשירותי ההנדסה המסופקים על ידי הקבוצה כתוצאה מדרישות רגולטיביות.

פעילות הקבוצה בתחום ייזום מתקני ייצור חשמל בטכנולוגיית אנרגיה מתחדשת והקמתם, חשופה לשינויים בסביבה הכלכלית ולתנודתיות מחירי הנפט ומוצריו, כפי שיפורט להלן -

יובהר כי עלות הייצור של חשמל בטכנולוגיית אנרגיה מתחדשת הינה יקרה יותר מעלות ייצור חשמל בטכנולוגיה קונבנציונלית. עם זאת, לנוכח היתרונות של טכנולוגיית האנרגיה המתחדשת, בעיקר בתחום השמירה על איכות הסביבה, מדינות רבות באירופה ובגוש הירוק מעודדות ייזום והקמתם של מתקנים כאמור, בדרך של קביעת מדיניות סובסידיה ומענקים התומכת ביזמי הפרויקטים בדרכים שונות, כגון מענקי הקמה ו/או הבטחת מחירי מכירת החשמל לרשת בתעריפים מסובסדים.

כמדיניות, פעילותה של הקבוצה בתחום זה מכוונת למדינות אירופה, אשר בהן נהוגה רגולציה התומכת בפרויקטים כאמור.

בנוסף, תנאי לכניסתן של חברות הקבוצה כיזם בפרויקטי טכנולוגיה מתחדשת, הינו אפשרות גיוס מימון בנקאי לצורכי הקמת המתקן וליווי הפרויקט. מימון בנקאי כאמור לכסות 60%-50% מעלות ההקמה.

שינויים בסביבה הכלכלית בהקשר זה יצריכו בחינה מחודשת של מדינות שונות לגבי מדיניות התמיכה שלהן בפרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת, והקשחת התנאים הכרוכים בהשגת מימון בנקאי, באופן שעשוי להשפיע על כדאיות הייזום של הפרויקט. בנוסף, בסביבה כלכלית של מחירי אנרגיה קונבנציונלית נמוכים, פוחתת הכדאיות בהשקעה בפיתוח מתקני ייצור אנרגיה בטכנולוגיות מתחדשות, כמו גם הסבתם של מתקנים הצורכים אנרגיה מבוססת מזוט ופחם לצריכת אנרגיה המבוססת על גז טבעי.

יודגש, כי למועד פרסום דוח תקופתי זה, מעורבותן של חברות הקבוצה בפרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת אינה מגעת לכדי פעילות מהותית מתוך כלל עסקיהן של חברות הקבוצה.

יחד עם זאת, בזכות מנגנוני התמיכה בהולנד ומדינות מערב אירופה אחרות, נבחנת האפשרות הכלכלית להרחבת הפעילות בתחום.

לאור האמור לעיל, אין החברה צופה השפעות על תוצאות פעילותה, נזילותה, איתנותה הפיננסית ומקורות המימון שלה הנובעות מהסביבה הכלכלית בגוש היורו.

יודגש כי באמור לעיל נכלל מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. המידע צופה פני עתיד הינו הערכות החברה בקשר להשפעותיו השונות של המשבר בגוש היורו על פעילותה של החברה כפי שהוצגו לעיל. הערכות החברה כאמור נשענות על אומדנים ונתוני שוק שנאספו על ידי החברה בקשר עם הכנת תכנית העבודה השנתית שלה לשנת 2016, ואין ודאות כי מידע זה אכן יתממש, ואם יתממש, מה תהיה השפעתו בפועל על תוצאות פעילותה של החברה. בין הגורמים אשר עשויים להביא לכך שהמידע צופה פני עתיד לא יתממש, ניתן למנות אפשרות של התחדשות של המשבר הפיננסי, באופן שיגרום לעצירת השקעות ומחנק אשראי עמוקים יותר מאילו הנחזים במועד זה, ושינויים ברגולציה אשר עשויים להכביד על ייזום של פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

6.3 לפרטים בדבר המכשירים הפיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים בקבוצה, ראה באור 20 בדוחות הכספיים השנתיים.

היבטי ממשל תאגידי

7. תכנית אכיפה מנהלית פנימית

דירקטוריון החברה קיבל החלטה בדבר גיבוש תכנית אכיפה מנהלית פנימית שתתייחס לקריטריונים להכרה בתכנית אכיפה מנהלית פנימית שהונחו על ידי רשות ניירות ערך, ותגובש בהתאם למאפייני הפעילות של החברה, מורכבות פעילותה, מבנה החברה, נסיבותיה הייחודיות והחשיפות האפשריות להפרות דיני ניירות ערך עמן החברה מתמודדת.

מר גוון בצר, סמנכ"ל הכספים בחברה, החליף את מר שאול סיטון, אשר כיהן כסמנכ"ל פיתוח עסקי בחברה, בתפקידו כממונה על האכיפה בחברה, מטעמה של ועדת הביקורת, אשר הוסמכה על ידי דירקטוריון החברה כגורם האחראי מבחינת הדירקטוריון לפיקוח על ביצוע תכנית האכיפה המנהלית הפנימית.

החברה ביצעה סקר ציות אשר כלל גם איתור פעולות או מצבים שבהם עלולים לקרות כשלים בקיום הוראות דיני ניירות ערך, תוך בחינת תהליכי העבודה בחברה הנוגעים למילוי דרישות הדין האמורות.

ממצאי סקר הציות הובאו לדיון בוועדת הביקורת, אשר קבעה סדרי עדיפויות לטיפול בממצאים, בדרך של עריכת נהלים מתאימים, הפצתם והטמעתם בקרב הגורמים הרלבנטיים בחברה, ובמקרה הצורך, אף בקרב כלל ציבור העובדים.

גובשה תכנית אכיפה מנהלית פנימית הכוללת סט נהלים חדש, המותאם לממצאי סקר הציות וסדרי העדיפויות שהוגדרו על ידי ועדת הביקורת.

נהלי תכנית האכיפה המנהלית הפנימית אושרו על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון.

בנוסף, החלה החברה ביישום תכנית האכיפה המנהלית הפנימית, ובהקשר זה נעשו הפעולות הבאות:

- הפצת נהלי תכנית האכיפה המנהלית הפנימית בקרב חברי ההנהלה בארץ;
- הצגת נושא תכנית האכיפה המנהלית הפנימית, היערכות החברה וההשלכות הנובעות ממנה לחברי הנהלה בכירים של חברות הקבוצה בחו"ל, ובקרב פורום מנהלים זוטר בארץ ובחו"ל (הולנד ובלגיה);
- הרצאות לעובדי חברות הקבוצה בארץ ובחו"ל להצגת תכנית האכיפה המנהלית הפנימית וההשלכות החלות על כלל עובדי החברה. הרצאות כאמור טרם נערכו בפני כלל עובדי הקבוצה.
- הוספתם של נהלים חדשים במהלך השנה, במסגרת יישום המלצות דוח ביקורת שערך הממונה על האכיפה המנהלית הפנימית,

8. המבקר הפנימי

- 8.1. שם המבקר הפנימי בתאגיד: רו"ח דב אינגבר
- 8.2. תאריך תחילת כהונתו: 27.11.1997.
- 8.3. הכישורים המכשירים את המבקר הפנימי לביצוע התפקיד:
- רו"ח במקצועו, שותף במשרד רואי חשבון.
 - בעל תואר שני במנהל עסקים (MBA).
 - 20 שנות ניסיון בביקורת ועבודות חשבונאיות.
 - מבקר פנימי במספר חברות ציבוריות.
- 8.4. המבקר הפנימי אינו עובד של החברה אלא מעניק לה שירותי ביקורת פנים באמצעות משרדו. המבקר הפנימי עומד בהוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית.
- 8.5. זהות הממונה הארגוני על המבקר הפנימי: יו"ר הדירקטוריון.
- 8.6. תכנית העבודה של המבקר הפנימי לשנת 2015 נקבעה על ידי ועדת הביקורת של הדירקטוריון בראשית השנה, בהתבסס על הצעת תכנית עבודה שהוגשה על ידי המבקר הפנימי, בשיתוף עם הנהלת החברה, שכללה מספר נושאים לביקורת. ועדת הביקורת בחרה את הנושאים שנכללו במסגרת תכנית הביקורת השנתית, והסדר הכרונולוגי לעריכת הביקורות בנושאים שנבחרו. במהלך שנת 2012 נערך סקר סיכונים על ידי המבקר הפנימי, אשר מהווה בסיס לתכנית עבודה רב-שנתית של המבקר הפנימי החל משנת 2013. תכנית הביקורת הרב-שנתית אושרה בדיון בוועדת הביקורת של דירקטוריון החברה, על בסיס הצעה שהוגשה על ידי המבקר הפנימי, בשיתוף עם הנהלת החברה, ולאחר שינויים שהוכנסו בהתאם להחלטות ועדת הביקורת. יובהר שעל-אף קביעתה של תכנית ביקורת רב-שנתית, עדיין בראשיתה של כל שנה מאושרת מחדש תכנית הביקורת שנקבעה לאותה שנה ונקבע הסדר הכרונולוגי של הביקורות השונות הקבועות לאותה שנה. בנוסף, קיימת אפשרות של עריכת שינויים בתכנית הביקורת הרב-שנתית, בהתאם לצורכי החברה.
- 8.7. תכנית הביקורת מתייחסת גם לתאגידים מוחזקים על ידי החברה, בעלי פעילות מהותית, ומתייחסת לפעילות תאגידים מוחזקים של החברה מחוץ לישראל.
- 8.8. היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפופים לו: כ-250 שעות בשנה. בפועל בוצעו 302 שעות במסגרת תכנית הביקורת לשנת 2015 (בחלוקה של 262 שעות עבודת ביקורת בחברות הקבוצה בישראל ו-40 שעות ביקורת בתאגידים מוחזקים בחו"ל).
- 8.9. עריכת הביקורת: על פי הודעת המבקר הפנימי, הביקורת נערכת בהתאם לתקני הביקורת הפנימית המקובלים בארץ ובעולם ובהתאם להנחיות מקצועיות בתחום הביקורת הפנימית, חוק הביקורת הפנימית וחוק החברות.
- 8.10. גישה למידע: למבקר הפנימי גישה מלאה בלתי מוגבלת ובלתי אמצעית למערכות המידע ולנתונים הכספיים לצורך הביקורת לפי סעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, לרבות בביקורות הנערכות בתאגידים או בפעילות של החברה מחוץ לישראל.
- 8.11. להלן המועדים בהם הוגש דין וחשבון בכתב על ממצאי המבקר הפנימי למנכ"לים המשותפים ולחברי ועדת הביקורת בנוגע לנושאים שנכללו בתכנית הביקורת לשנת 2015, והמועדים בהם התקיים דיון בוועדת הביקורת בממצאי המבקר הפנימי:

נושא דו"ח הביקורת	תאריך הפצת הדו"ח	תאריך הדיון בדו"ח
מערך השכר	19/03/2015	24/03/2015
נהלי רכש לפרויקטים במתכונת Turn Key	22/10/2015	27/10/2015
סקר סיכוני מעילות והונאות	9/12/2015	13/12/2015
ניהול פרויקט בחו"ל	15/03/2016	22/03/2016

- 8.12. הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי: להערכת דירקטוריון החברה וועדת הביקורת, כישורי המבקר הפנימי וצוותו, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימי, הינם סבירים בנסיבות העניין ויש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית של החברה.
- 8.13. תגמול: שכ"ט המבקר הפנימי בשנת 2015 בגין שירותי ביקורת פנימית היה 54 אלפי ש"ח בתוספת הוצאות נסיעה לחו"ל.

9. הקשר בין תנאי התגמול לנושאי המשרה הבכירים לבין תרומת מקבל התגמול לתאגיד

תנאי התגמול של נושאי המשרה הבכירים מוצגים בפירוט שניתן בקשר לתקנה 21 בפרק ד' – פרטים נוספים על התאגיד, המצ"ב לדוח תקופתי זה (להלן: "תקנה 21").

בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "תיקון 20"), אימצה החברה מדיניות תגמול לנושאי המשרה בחברה, אשר נדונה במסגרת ועדת התגמול של הדירקטוריון, אושרה בדירקטוריון החברה והובאה לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות, שהתכנסה ביום 1 באוקטובר, 2013.

מדיניות התגמול האמורה נערכה בהתאם לגודלה ואופי פעילותה של החברה, במטרה לסייע להשגת מטרות החברה, עמידה בתכניות העבודה וקידום האסטרטגיה ארוכת הטווח של החברה.

במסגרת תכנית התגמול, נקבעו פרמטרים ואמות מידה בנוגע לתגמול נושאי המשרה הבכירים, המתייחסים לתפקודו של נושא המשרה, עמידה בדרישות התפקיד וביעדי החברה, באופן המשקף קשר בלתי אמצעי בין התגמול לו זכאי נושא המשרה הבכירה לבין תרומתו לחברה.

לפרטים, ראה מסמך מדיניות תכנית התגמול של החברה, אשר צורף כנספח לדוח מידי בדבר כינוס אסיפה כללית של בעלי המניות, שפורסם במגנ"א ביום 17 בספטמבר, 2013, מס' אסמכתא 2013-01-148914.

10. פרטים בדבר המבקר של החברה

פירמת ראיית החשבון Baker Tilly הינה רואה החשבון המבקר של החברות בישראל, בהולנד, בבלגיה, ובספרד. משרד BDO הינו רואה החשבון המבקר של החברות הבנות סרביה וקרוואטיה.

סך התשלומים ששולמו למשרדי רואי החשבון המבקרים השונים בגין שירותי ביקורת, מיסוי ושירותים אחרים בגין שנת 2015 עמדו על כ- 1,020 אלפי ש"ח. סה"כ שעות שהושקעו הסתכמו בכ- 5,001 שעות, המחולקות לכ- 4,815 שעות בגין ביקורת מיסוי ו- ISOX וכ- 186 שעות בגין שירותים אחרים:

שירות	ביקורת ומסים		אחרים	
	שעות	תשלום (אלפי ש"ח)	שעות	תשלום (אלפי ש"ח)
משרד Baker Tilly	4,085	870	166	53
BDO	290	37	-	-
אחרים	440	55	20	5
סה"כ	4,815	962	186	58

• לא כולל תשלומים לרואי חשבון בישראל שאינם מבקרים של החברה.

סך התשלומים ששולמו למשרדי רואי החשבון המבקרים השונים בגין שירותי ביקורת, מיסוי ושירותים אחרים בגין שנת 2014 עמדו על כ- 1,342 אלפי ש"ח. סה"כ שעות שהושקעו הסתכמו בכ- 5,088 שעות, המחולקות לכ- 4,171 שעות בגין ביקורת מיסוי ו- ISOX וכ- 917 שעות בגין שירותים אחרים:

שירות	ביקורת ומסים		אחרים	
	שעות	תשלום (אלפי ש"ח)	שעות	תשלום (אלפי ש"ח)
משרד Baker Tilly	3,698	988	729	206
BDO	266	26	-	-
Deloitte	207	47	188	75
סה"כ	4,171	1,061	917	281

שכר הטרחה של Baker Tilly ישראל נקבע על ידי דירקטוריון החברה, על פי החלטת אסיפת בעלי המניות של החברה אשר הסמיכה את דירקטוריון החברה לכך.

שכר הטרחה של Baker Tilly הולנד, בלגיה ורומניה נקבע על ידי הנהלות החברות הבנות בחו"ל.

שכר הטרחה של BDO רוסיה וקרוואטיה נקבע על ידי הנהלות החברות הבנות בחו"ל.

שכר הטרחה של Baker Tilly סניף סרביה נקבע על ידי הנהלת החברה בארץ.

11. פרטים בדבר תעודות התחייבויות של התאגיד

סדרה	אגרות חוב סדרה ד' - מהותית
א. מועד ההנפקה	26.02.2015
ב. סך כל שווייה הנקוב במועד ההנפקה	50,000 אלפי ש"ח
ג. השווי הנקוב	50,000 אלפי ש"ח
ד. שווי נקוב משוערך	אין
ה. סכום הריבית שנצברה	0
ו. השווי ההוגן בדוחות הכספיים	43,580 אלפי ש"ח
ז. שווי בורסאי	43,580 אלפי ש"ח
ח. סוג הריבית	ריבית שנתית קבועה לא צמודה בשיעור של 5.5%
ט. מועדי תשלום קרן	תשעה תשלומים חצי שנתיים כאשר התשלום הראשון יבוצע ביום 31 בדצמבר 2017 והתשלום האחרון יבוצע ביום 31 בדצמבר 2021
י. מועדי תשלום ריבית	החל מחודש יוני 2015, בתשלומים חצי שנתיים
יא. תנאי הצמדה קרן וריבית	אין
יב. זכות המרה	אין
יג. זכות פירעון מוקדם	בכפוף להחלטת דירקטוריון החברה, ובלבד שהסכום המינימלי לפירעון מוקדם לא יפחת מ-1 מיליון ש"ח ושסכום הפדיון האחרון לא יפחת מסך של 3.2 מיליון ש"ח. חרף האמור לעיל, יכול ההיקף המזערי של פדיון מוקדם להיות קטן מ-1 מיליון ש"ח ובלבד שתדירות הפדיונות לא תעלה על פדיון אחד לשנה
יד. ערבויות לתשלום	אין
טו. פרטים על הנאמן אחראי: מען למשלוח מסמכים: פרטי התקשרות:	רזניק פז נבו נאמנויות בע"מ דקל זיו מרחוב יד חרוצים 14, תל אביב טלפון: 03-6389200 פקס: 03-6389222
טז. דירוג חברת הדירוג: דירוג במועד ההנפקה: דירוג במועד הדוח:	סטנדרט אנד פור'ס מעלות בע"מ ilBBB+ אופק יציב ilBBB+ אופק שלילי
יז. עמידה בתנאים והתחייבויות	כן (ראה באור 5.ג.18 לדוחות הכספיים)
יח. התקיימות עילת פירעון מידי	אין
יט. שינוי בתנאי אג"ח בשנת הדוח	אין
כ. נכסים משועבדים להבטחת פירעון אג"ח	אין

12. עסקאות זניחות

בישיבת הדירקטוריון ביום 26 במרץ, 2012, קבע דירקטוריון החברה כללים וקווים לסיווג עסקאות זניחות כמשמעותן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים ושנתיים), התש"ע-2011 (להלן: "תקנות דוחות כספיים").

תחולתה של קביעת הדירקטוריון הינה לגבי התקשרויות בין החברה לבין חברות קשורות בה, וביניהן לבין עצמן, כאשר לפחות אחד מהצדדים המתקשרים אינו מוחזק על ידי החברה (בין במישרין ובין באמצעות שרשרת החזקות) בהחזקה ובשליטה מלאה.

בישיבתו כאמור, קבע דירקטוריון החברה שני סוגי התקשרויות שניתן לסווגן כעסקאות זניחות, בכפוף לכללים ואמות המידה אשר יפורטו להלן –

(א) העברת שירותי הנדסה ו/או השאלת עובדים, בין אם החיוב הבין-חברתי נערך על פי תחשיב של מכפלת שעות העבודה בתעריף שעת שנקבע בין הצדדים, ובין אם החיוב נערך על פי סכום קבוע שנקבע בין הצדדים המתקשרים;

(ב) העברת עבודות בהן מחויבת מי מחברות הקבוצה כלפי לקוח חיצוני, לביצוע בפועל על ידי חברה אחרת בקבוצה, בתנאי גב-אל-גב עם התנאים הקבועים מול הלקוח.

כאמת מידה לבחינת זניחותן של עסקאות כאמור מן ההיבט של היקפן הכספי, קבע דירקטוריון החברה בישיבתו האמורה כי –

- כלל ההתקשרויות הנכללות בקבוצה (א) לעיל, אשר היקפן השנתי במצטבר הינו נמוך מסך שיעור של 1.5% מסך ההכנסות של החברה, כפי שמופיעים בדוחות הכספיים (המאוחדים) השנתיים האחרונים של החברה, יחשבו כעסקאות זניחות; ובנוסף,
- כלל ההתקשרויות הנכללות בקבוצה (ב) לעיל, אשר היקפן השנתי במצטבר הינו נמוך מסך שיעור של 1.5% מסך ההכנסות של החברה, כפי שמופיעים בדוחות הכספיים (המאוחדים) השנתיים האחרונים של החברה, יחשבו כעסקאות זניחות.

בין שיקולי הדירקטוריון לסווג התקשרויות כאמור כעסקאות זניחות, ציין הדירקטוריון כי בהתקשרות בין-חברתית כאמור, קיימים יתרונות של ניצול משאבים ארגוני יעיל יותר, שמירת ידע בקבוצה, צבירת ידע וניסיון בקבוצה, ואפשרות חדירה לשווקים בהם כבר קיימת נוכחות של חברות הקבוצה. לאור זאת, ולאור היקפן המצומצם של ההתקשרויות, סובר דירקטוריון החברה כי מדובר בהתקשרויות שהינן לטובתה של החברה.

מסיווגן של התקשרויות כאמור כעסקאות זניחות, ייגזר גם אופן הגילוי והדיווח בקשר עם אותן התקשרויות, וזאת על פי הוראות הדין.

בפני ועדת הביקורת (בישיבתה מיום 22 במרץ 2016) ודירקטוריון החברה (בישיבתו מיום 31 במרץ 2016) הובאה סקירה של ההתקשרויות שניתן לסווגן כעסקאות זניחות שנערכו בין חברות הקבוצה במהלך שנת 2015.

ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה קבעו כי ההתקשרויות כאמור עומדות בכללים ואמות המידה המפורטים לעיל, וסווגו כעסקאות זניחות.

13. אירועים לאחר תאריך המאזן

לא נרשמו אירועים לאחר תאריך המאזן.

החברה מודה לעובדיה על תרומתם ומאמצייהם.

דו"ח זה אושר ע"י דירקטוריון החברה בישיבתו מיום 31 במרץ 2016

ארנון אהרון
מנכ"ל משותף

משה לוסקי
יו"ר הדירקטוריון

פרק ג'

דוחות כספיים

לודן חברה להנדסה בע"מ
דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2015

תוכן העניינים

עמוד

72	דוח רואה החשבון המבקר
73-75	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
75	דוחות רווח והפסד מאוחדים
76	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
77-79	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
80-82	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
83-157	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של לודן חברה להנדסה בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של לודן חברה להנדסה בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת הדוחות המאוחדים על הרווח וההפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 5% וכ- 4% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 בהתאמה, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ- 3% וכ- 7% מכלל ההכנסות המאוחדות לכל אחת משלוש השנים שנתיימו ביום 31 בדצמבר 2015, 2014 ו-2013 בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות הנכללות על בסיס שווין המאזני, אשר ההשקעה בהן הינה כ- 19,323 אלפי ש"ח וכ- 14,323 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה ברווחיהן (בהפסדיהן) הינו כ- (192) אלפי ש"ח, כ- 32 אלפי ש"ח וכ- (1,080) אלפי ש"ח לכל אחת משלוש השנים שנתיימו ביום 31 בדצמבר 2015, 2014 ו-2013 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידיגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישמשו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים כאמור לעיל, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה וחברות מאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע - 2010.

הורוביץ עידן סבו טבת & כהן טבח

רואי חשבון

רמת-גן, 31 במרס, 2016

חפש אותנו גם ב-
www.bakertilly.co.il

לודן חברה להנדסה בע"מ

דוחות מאוחדים על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר

2014	2015	באור	
אלפי ש"ח			
			נכסים
			נכסים שוטפים
37,794	63,922		מזומנים ושווי מזומנים
8,212	7,879	6	פקדונות מיועדים בבנקים
2	1		נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
133,052	170,780	א-7	לקוחות והכנסות לקבל
19,610	20,330	ב-7	חייבים אחרים ויתרות חובה
6,194	3,420		נכסי מיסים שוטפים
7,419	15,179	8	מלאי
<u>212,283</u>	<u>281,511</u>		סה"כ נכסים שוטפים
			נכסים שאינם שוטפים
14,323	19,323	9	חברות כלולות - השקעות והלוואות
25,074	18,280	10	הלוואות ללקוחות ולאחרים
13,012	20,604	11	רכוש קבוע
28,360	30,854	12	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
451	455		נכסים אחרים
8,073	11,748	27	נכסי מיסים נדחים
<u>89,293</u>	<u>101,264</u>		סה"כ נכסים שאינם שוטפים
<u><u>301,576</u></u>	<u><u>382,775</u></u>		סה"כ נכסים

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לודן חברה להנדסה בע"מ

דוחות מאוחדים על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר

2014	2015	באור	
אלפי ש"ח			
			התחייבויות והון
			התחייבויות שוטפות
43,138	30,852	13	אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים
54,480	57,026	15	ספקים ונותני שירותים
12,019	37,904	א-7	מקדמות מלקוחות
45,189	76,773	16	זכאים אחרים ויתרות זכות
4,179	2,238		התחייבויות בגין מיסים שוטפים
159,005	204,793		סה"כ התחייבויות שוטפות
			התחייבויות שאינן שוטפות
43,392	40,208	ב-13	התחייבויות לתאגידים בנקאיים ונותני אשראי אחרים
-	48,577	14	אגרות חוב
10,482	2,365	5	זכאים בגין רכישת זכויות בחברות מאוחדות
-	6,540	א-4	אופציית PUT לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	313		זכאים אחרים לזמן ארוך
685	955	27	התחייבויות בשל מיסים נדחים
13,466	12,562	17	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
68,025	111,520		סה"כ התחייבויות שאינן שוטפות
227,030	316,313		סה"כ התחייבויות
		19	הון
12,936	12,936		הון מניות
28,439	28,439		פרמיה על מניות
(3,194)	(6,486)		קרן מהפרשי תרגום
(9,078)	(6,735)		קרנות הון אחרות
40,495	33,480		עודפים
69,598	61,634		סה"כ הון המיוחס לבעלים של החברה
4,948	4,828		זכויות שאינן מקנות שליטה
74,546	66,462		סה"כ הון
301,576	382,775		סה"כ התחייבויות והון

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

גונן בצר
סמנכ"ל כספים

ארנון אהרון
מנכ"ל משותף

משה לוסקי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות: 31 במרס, 2016

לודן חברה להנדסה בע"מ

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015	באור	
	אלפי ש"ח			
480,961	468,416	518,816	21	הכנסות
411,583	411,373	466,278	22	עלות ההכנסות
69,378	57,043	52,538		רווח גולמי
4,726	4,304	3,703		הוצאות פיתוח עסקים
40,550	41,243	45,656	23	הוצאות הנהלה וכלליות
24,102	11,496	3,179		רווח תפעולי לפי הכנסות (הוצאות) אחרות
(82)	755	(4,378)	24	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו
24,020	12,251	(1,199)		רווח (הפסד) תפעולי
(5,862)	(6,726)	(8,760)	25	הוצאות מימון
2,250	2,004	2,290	25	הכנסות מימון
(3,612)	(4,722)	(6,470)		הוצאות מימון, נטו
(1,080)	32	(192)	26	חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות, נטו
19,328	7,561	(7,861)		רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
6,622	2,279	(1,605)	27	מיסים על ההכנסה (הטבת מס)
12,706	5,282	(6,256)		רווח נקי (הפסד)
				מיוחס ל:
12,323	2,947	(7,495)		בעלים של החברה
383	2,335	1,239		זכויות שאינן מקנות שליטה
12,706	5,282	(6,256)		רווח נקי (הפסד)
			28	רווח (הפסד) למניה המיוחס לבעלים של החברה (בש"ח):
1.07	0.26	(0.65)		רווח בסיסי (הפסד)

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לודן חברה להנדסה בע"מ

דוחות מאוחדים על הרווח הכולל לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014 אלפי ש"ח	2015	
12,706	5,282	(6,256)	רווח נקי (הפסד)
			רווח (הפסד) כולל אחר (לאחר השפעת המס):
			סכומים שיסווגו או מסווגים מחדש לרווח
			והפסד בהתקיים תנאים ספציפיים:
(733)	(728)	(3,731)	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
-	815	-	שחרור מקרן הפרשי תרגום בגין סיום פעילות חוץ
			סכומים שלא יסווגו לאחר מכן לרווח והפסד:
549	502	2,043	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(184)	589	(1,688)	רווח (הפסד) כולל אחר לשנה, נטו ממס
12,522	5,871	(7,944)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לשנה, נטו ממס
			מיוחס ל:
12,449	3,905	(8,744)	בעלים של החברה
73	1,966	800	זכויות שאינן מקנות שליטה
12,522	5,871	(7,944)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לשנה

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לודן חברה להנדסה בע"מ
דוח מאוחד על השינויים בהון

הון מיוחס לבעלים של החברה								
סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון מיוחס לבעלים של החברה	עודפים אלפי ש"ח	קרנות הון אחרות	קרן מהפרשי תרגום	פרמיה על מניות	הון מניות	
74,546	4,948	69,598	40,495	(9,078)	(3,194)	28,439	12,936	יתרה ליום 1 בינואר 2015
(6,256)	1,239	(7,495)	(7,495)	-	-	-	-	התנועה בשנת 2015:
(3,731)	(439)	(3,292)	-	-	(3,292)	-	-	רווח נקי (הפסד) רכיבים אחרים של הרווח הכולל: הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
2,043	-	2,043	-	2,043	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת סה"כ רווח (הפסד) כולל השנה
(7,944)	800	(8,744)	(7,495)	2,043	(3,292)	-	-	קרן הון ויתור על שכר בעלי עניין
300	-	300	-	300	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(920)	(920)	-	-	-	-	-	-	תשלום מבוסס מניות
480	-	480	480	-	-	-	-	
66,462	4,828	61,634	33,480	(6,735)	(6,486)	28,439	12,936	סך ההון ליום 31 בדצמבר 2015

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

לודן חברה להנדסה בע"מ

דוח מאוחד על השינויים בהון - המשך

הון מיוחס לבעלים של החברה								
סה"כ הון	זכויות שאינן שליטה	סה"כ הון מיוחס לבעלים של החברה	עודפים אלפי ש"ח	קרנות הון אחרות	קרן מהפרשי תרגום	פרמיה על מניות	הון מניות	
83,693	8,814	74,879	37,548	(394)	(3,650)	28,439	12,936	יתרה ליום 1 בינואר 2014
5,282	2,335	2,947	2,947	-	-	-	-	התנועה בשנת 2014:
(728)	(369)	(359)	-	-	(359)	-	-	רווח נקי רכיבים אחרים של הרווח הכולל:
815	-	815	-	-	815	-	-	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ שחרור קרן הפרשי תרגום בגין סיום פעילויות חוץ
502	-	502	-	502	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת סה"כ רווח כולל לשנה
5,871	1,966	3,905	2,947	502	456	-	-	
(15,018)	(5,832)	(9,186)	-	(9,186)	-	-	-	רכישה נטו, של מניות בחברה מאוחדת מבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
74,546	4,948	69,598	40,495	(9,078)	(3,194)	28,439	12,936	סך ההון ליום 31 בדצמבר 2014

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

הון מיוחס לבעלים של החברה								
סה"כ הון	זכויות שאינן שליטה	סה"כ הון מיוחס לבעלים של החברה	עודפים אלפי ש"ח	קרנות הון אחרות	קרן מהפרשי תרגום	פרמיה על מניות	הון מניות	
80,409	12,229	68,180	30,975	(943)	(3,227)	28,439	12,936	יתרה ליום 1 בינואר 2013
12,706	383	12,323	12,323	-	-	-	-	התנועה בשנת 2013:
(733)	(310)	(423)	-	-	(423)	-	-	רווח נקי
549	-	549	-	549	-	-	-	רכיבים אחרים של הרווח הכולל:
12,522	73	12,449	12,323	549	(423)	-	-	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
(9,250)	(3,488)	(5,762)	(5,762)	-	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת
12	-	12	12	-	-	-	-	סה"כ רווח כולל לשנה
83,693	8,814	74,879	37,548	(394)	(3,650)	28,439	12,936	דיבידנד
								תשלום מבוסס מניות
								סך ההון ליום 31 בדצמבר 2013

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

לודן חברה להנדסה בע"מ

דוחות מאוחדים על תזרימי מזומנים

2013	2014	2015	
	אלפי ש"ח		
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
			מזומנים נטו, שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת, לפני מימון ומיסים (נספח א)
24,940	(16,096)	42,140	ריבית ששולמה
(3,634)	(5,091)	(6,341)	ריבית שהתקבלה
1,077	2,120	1,678	מיסים ששולמו
(6,486)	(8,115)	(5,695)	מיסים שהתקבלו
422	766	3,603	
16,319	(26,416)	35,385	מזומנים נטו, שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה:
13,397	7,006	80	משיכה של פיקדונות מיועדים בבנקים, נטו
35	-	-	מכירה של ניירות ערך סחירים, נטו
(7,257)	(810)	(5,434)	השקעות בחברות כלולות, כולל הלוואות
(3,379)	(2,733)	(10,776)	רכישת רכוש קבוע
(1,136)	(4,292)	(1,994)	רכישת נכסים בלתי מוחשיים
596	-	1,217	החזר בגין הלוואות שניתנו, נטו
-	(1,674)	-	תשלום בגין רכישת חברות מאוחדות
1,081	143	(8,028)	חברות בנות ופעילות שנרכשו ואוחדו לראשונה (נספח ג')
-	(5,000)	-	רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת (נספח ב')
378	2,284	-	תמורה ממכירת רכוש קבוע
3,715	(5,076)	(24,935)	מזומנים נטו, שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון:
26,100	13,373	5,800	קבלת הלוואות לזמן ארוך מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים (נספח ב')
(12,437)	(17,264)	(10,990)	פרעון הלוואות לזמן ארוך לתאגידים בנקאיים ולנותני אשראי אחרים
-	-	(1,217)	בזכאים פירעון התחייבות בגין רכישת זכויות בחברה מאוחדת
-	-	48,358	תמורה מהנפקת אגרות חוב, נטו
(5,762)	-	(920)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8,693	14,750	(23,428)	גידול (קיטון) באשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים, נטו
16,594	10,859	17,603	מזומנים נטו, שנבעו מפעילות מימון
(508)	(1,311)	(1,925)	הפרשי תרגום בגין יחידות חוץ
36,120	(21,944)	26,128	עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
23,618	59,738	37,794	מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
59,738	37,794	63,922	מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לודן חברה להנדסה בע"מ
דוחות מאוחדים על תזרימי מזומנים

נספח א' - תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת לפני מימון ומיסים:

2013	2014 אלפי ש"ח	2015	
12,706	5,282	(6,256)	רווח (הפסד) לפי דוח רווח והפסד
			הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:
1,080	(32)	192	חלקי (ברווחי) הפסדי חברות כלולות
5,878	6,779	9,151	פחת והפחתות
-	-	4,378	הפחתות בגין ירידת ערך נכסים, נטו
12	-	480	עלות תשלום מבוסס מניות
6,622	2,279	(1,605)	מיסים על ההכנסה (הטבת מס)
82	(755)	-	הפסד (רווח) הון מממוש רכוש קבוע, נטו
(529)	(1,168)	85	עליה (ירידה) בהתחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	-	300	ויתור על שכר בעלי ענין
2,781	3,400	4,743	הוצאות מימון, נטו
28,632	15,785	11,468	
			שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:
(10,223)	7,424	(13,229)	ירידה (עליה) בלקוחות ובהכנסות לקבל
1,308	88	(4,143)	ירידה (עליה) בחייבים ויתרות חובה
(4,270)	(874)	(395)	עליה במלאי
(14,119)	(1,695)	(5,197)	ירידה בספקים ונותני שירותים
14,899	(26,040)	26,617	עליה (ירידה) במקדמות מלקוחות
8,713	(10,784)	27,019	עליה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות
(3,692)	(31,881)	30,672	
24,940	(16,096)	42,140	מזומנים נטו, שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת לפני מימון ומיסים

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לודן חברה להנדסה בע"מ
דוחות מאוחדים על תזרימי מזומנים

נספח ב' - פעולות עיקריות שלא במזומן:

<u>2013</u>	<u>2014</u> <i>אלפי ש"ח</i>	<u>2015</u>	
3,488	-	-	דיבינדנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה כנגד פרעון הלוואות
-	500	-	חייבים בגין רכוש קבוע
21,372	2,688	-	הלוואות ללקוח כנגד פרעון אשראי לקוחות - מוצגת בנכסים שאינם שוטפים
6,891	5,921	1,200	זכאים בגין רכישת זכויות בחברה מאוחדת (באור 9-ה')
-	5,921	-	חייבים בגין מכירת זכויות בחברה מאוחדת (באור 9-ה')
-	10,000	-	הלוואת מוכר בגין רכישת זכויות בחברה מאוחדת (באור 9-ה')
-	-	6,540	אופציית PUT לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

נספח ג' - חברה בת ופעילויות שנרכשו ואוחדו לראשונה

<u>2013</u>	<u>2014</u> <i>אלפי ש"ח</i>	<u>2015</u>	
4,960	5,445	39,909	נכסים של חברות הבת והפעילות שנרכשה ליום איחודן, למעט מזומנים ושווי מזומנים
(5,404)	(5,018)	(32,133)	התחייבויות החברה הבת והפעילות שנרכשה ליום איחודן
6,254	-	11,487	קשרי לקוחות, צבר הזמנות ומוניטין
-	-	(1,353)	מיסים נדחים
-	-	(1,200)	זכאים בגין רכישת זכויות בחברה מאוחדת
-	-	(8,682)	אופציית PUT לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(6,891)	(570)	-	יתרה שטרם שולמה
(1,081)	(143)	8,028	

א. תיאור כללי של החברה ופעילותה

לודן חברה להנדסה בע"מ (להלן - "החברה" או "החברה האם") התאגדה בישראל ביום 26 באוקטובר 1977 וכתובתה הרשמית היא: רחוב גרניט 6 פתח תקוה. החברה הינה חברה ציבורית, מניותיה ואגרות החוב שהנפיקה, רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה, כוללים את הדוחות הכספיים של החברה והחברות המאוחדות (כל אלה להלן - "הקבוצה"), וכן את זכויות הקבוצה בחברות כלולות, כל אלה כמפורט בבאור 9 לדוחות הכספיים.

הקבוצה פועלת בארץ ובחו"ל ולה 3 תחומי פעילות עיקריים המתבצעים בשלושת מגזרי פעילותה: מגזר פעילות הנדסה, מגזר פעילות תוכנה ובקרה ומגזר פעילות אנרגיה ואיכות הסביבה. לעניין תיאור פעילות המגזרים ראה באור 29.

ב. הגדרות

דוחות כספיים אלה -

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

פעילויות משותפות - חברות המוחזקות ע"י מספר גורמים ביניהם קיים הסדר לשליטה משותפת על הזכויות בנכסים וההתחייבויות של הפעילויות המשותפות אשר מוצגים בדוחות החברה לפי חלקה היחסי בנכסים ובהתחייבויות, בהכנסות ובהוצאות של אותה פעילות.

חברה מאוחדת - חברה אשר לחברה שליטה בה (כהגדרתה ב- IFRS 10) ואשר דוחותיה מאוחדים עם דוחות החברה, למעט חברה מאוחדת באיחוד יחסי.

חברות בשליטה משותפת - חברה, המוחזקת בשליטה משותפת עם גורם אחר ואשר השקעת הקבוצה בה, במישרין או בעקיפין, נכללת בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברה כלולה - חברה אשר לקבוצה השפעה מהותית בה, ואשר השקעות הקבוצה בה, במישרין או בעקיפין, נכללות בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברה מוחזקת - חברה מאוחדת, חברה בשליטה משותפת וחברה כלולה.

הקבוצה - החברה והחברות המוחזקות.

בעל עניין ובעל שליטה - כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, על תקנותיו.

צד קשור - כהגדרתו בתקן חשבונאות בינלאומי 24.

פרויקט Turn-Key - פרויקט במתכונת של אחריות כוללת, במסגרתו אחראית הקבוצה לתכנון, רכש וביצוע כולל של כל שלבי הפרויקט.

ג. הדוחות הכספיים המאוחדים אושרו לפרסום ע"י דירקטוריון החברה ביום 27 במרס, 2016.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) הצהרה לגבי יישום תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - תקני IFRS) והבהרות להם שפורסמו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB). עיקרי המדיניות החשבונאית המפורטים בהמשך יושמו באופן עקבי לגבי כל תקופות הדיווח המוצגות בדוחות כספיים מאוחדים אלה.

(2) תקנות ניירות ערך

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התשי"ע - 2010.

(3) בסיס הדיווח בדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של הקבוצה ערוכים על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות פיננסיות המוצגים בהתאם לשווים ההוגן דרך רווח והפסד. נכסים לא כספיים בישראל (בעיקר רכוש קבוע ורכוש אחר) ופריטי הון, נמדדו לפי העלות ההיסטורית המותאמת לשינויים במדד המחירים לצרכן וזאת עד ליום 31 בדצמבר 2004.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לתקני IFRS, נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים וכן על הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם של אומדנים אלה, לרבות אלו שמקורם בסביבת הפעילות הכלכלית של חברות הקבוצה, נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת - המשך

אומדנים קריטיים

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית והם בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

<u>אומדן קריטי</u>	<u>ההנחות העיקריות</u>	<u>השלכות אפשריות של האומדן</u>	<u>פרטים בבאור</u>
1. סיכויי התביעות המשפטיות כנגד חברות בקבוצה	סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו כנגד הקבוצה מוערכות בהסתמך על חוות דעת היועצים המשפטיים של הקבוצה. הערכות אלה מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים.	תוצאות התביעה תהיינה שונות מהערכות החברה. יצוין כי במרבית המקרים החשיפה מוגבלת לאור פוליסות הביטוח שיש לחברה.	18.ד. פרטים בבאור
2. ירידת ערך נכסים	החברה בוחנת בכל תאריך מאזן האם אירעו אירועים או חלו שינויים בנסיבות המצביעות על ירידת ערך של הנכסים הלא כספיים (מוחשיים ולא מוחשיים למעט מוניטין). במידת הצורך החברה, בסיוע גורמים חיצוניים המתמחים בתחום, בוחנת את הסכום בר ההשבה תוך היוון של תזרימי המזומנים, לפי שיעורי היוון המשקפים את הסיכון הספציפי ועלות הכסף על פני זמן. האומדנים נקבעים בהתבסס על ניסיון העבר לגבי נכס או נכסים דומים, ועל הערכת החברה באשר לתנאים הכלכליים שישררו במהלך יתרת אורך החיים השימושיים של הנכס.	החברה בוחנת את שינויים בהערכות או שינויים באומדנים, יכולים להביא לשינויים מהותיים בערכי הנכסים הלא כספיים הכלולים בדוחות הכספיים.	9. - חברות כלולות 11 - רכוש קבוע 12 - נכסים בלתי מוחשיים
3. ירידת ערך מוניטין	החברה, בסיוע גורמים חיצוניים המתמחים בתחום, בוחנת אחת לשנה את סכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים, אליה מיוחס המוניטין, אשר מתבסס על שווי השימוש שלה, שנקבע בעזרת מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים.	שינויים באומדנים יכולים להביא לשינוי מהותי בסכום המוניטין הכלול בדוחות הכספיים.	12.ג. פרטים בבאור
4. עבודות הנדסה על פי חוזה ביצוע	שינויים באומדנים יכולים להביא לשינוי מהותי בנכסים ובתוצאות הפעולות.	2.טו. פרטים בבאור	

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת - המשך

<u>אומדן קריטי</u>	<u>ההנחות העיקריות</u>	<u>השלכות אפשריות של</u> <u>האומדן</u>	<u>פרטים</u> <u>בביאור</u>
5. הטבות לעובדים	הערך הנוכחי של התחייבות הקבוצה בגין סיום יחסי עובד מעביד מתבסס על מספר רב של נתונים, אשר נקבעים על בסיס הערכה אקטוארית, תוך שימוש במספר רב של הנחות, לרבות שיעור היוון. הנחות מפתח אחרות נקבעות בהתבסס על התנאים השוררים בשוק, ועל בסיס הניסיון שנצבר בקבוצה.	שינויים האקטואריות להשפיע על הפנקסני התחייבויות הקבוצה לתשלום בגין סיום יחסי עובד מעביד.	17 בהנחות עשויים ערכן של הקבוצה יחסי
6. נכסי מיסים נדחים	נכסי מיסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצרכי מס ובגין הפרשים זמניים ניתנים לניכוי, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. אומדן ההנהלה על מנת לקבוע את סכום נכסי המיסים נדחים, מתבסס על העיתוי, וסכום ההכנסה החייבת העתידית.	שינוי באומדן ההנהלה, עלול להוביל לשינויים מהותיים בערכם בספרים של נכסי מיסים נדחים.	27

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ג. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של החברה ושל חברות שלחברה יש שליטה בהן וכן איחוד יחסי של פעילויות משותפות, המוחזקות בשליטה משותפת. שליטה מתקיימת כאשר לחברה יש את היכולת, במישרין או בעקיפין, להתוות את המדיניות הכספית והתפעולית של החברה הנשלטת. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה. יתרות ועסקאות הדדיות בין חברות הקבוצה בוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים.

זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן ברווח או בהפסד ובנכסים נטו שאינם מוחזקים על ידי הקבוצה והן מוצגות במסגרת ההון בסכום נפרד.

החברה מקצה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה את חלקם בהפסדי חברות מאוחדות, בהתעלם ממחויבויותיהם לבצע השקעות נוספות בחברה המאוחדת, וזאת גם בסכומים העולים על חלקם של בעלי זכויות אלה בהון של אותה חברה.

תוצאות עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, מכירת זכויות בחברה מאוחדת כאשר נשמרת השליטה בה, וכן עודף עלות רכישת חלק נוסף באותה החברה לאחר השגת השליטה, נזקפים להון.

אופציית מכר (PUT) שהונפקה על ידי הקבוצה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, המסולקת במזומן או במכשיר פיננסי אחר, מוכרת כהתחייבות בגובה הערך הנוכחי של תוספת המימוש. בתקופות העוקבות, שינויים בערך הנוכחי של תוספת המימוש מוכרים בדוח רווח והפסד. חלקם של בעלי החברה ברווחי חברת הבת, כולל את חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה, להם הנפיקה הקבוצה אופציית מכר.

ד. צירופי עסקים ומוניטין

כל צירופי עסקים מטופלים בשיטת הרכישה. בשיטה זו מזוהים הנכסים וההתחייבויות של העסק הנרכש בהתאם לשוויים ההוגן במועד הרכישה, וכל זכויות בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בישות הנרכשת מוצגות לפי חלקם נטו של פריטים אלו. שווי הנכסים וההתחייבויות שנרכשו ניתנים להתאמה עד שנים עשר חודשים ממועד הרכישה.

לגבי צירופי עסקים שאירעו לאחר 1 בינואר 2007 - המוניטין נמדד לראשונה כהפרש בין עלות הרכישה לבין חלק החברה בשווי הוגן נטו של הנכסים המזוהים, ההתחייבויות המזוהות וההתחייבויות התלויות של העסק הנרכש. לאחר ההכרה הראשונית נמדד המוניטין לפי עלות בניכוי הפסדים נצברים מירידת ערך. כאשר עודף זה הוא שלילי (מוניטין שלילי), הוא נזקף מיידית לרווח והפסד. המוניטין אינו מופחת באופן שיטתי. לצורך בחינת קיום ירידת ערך, המוניטין מוקצה לכל אחת מהיחידות מניבות המזומנים של הקבוצה.

לגבי צירופי עסקים שאירעו לפני 1 בינואר 2007, אימצה החברה את ההקלה ב-IFRS 1 ובחרה שלא ליישם את הוראות IFRS-3 למפרע. לפיכך, עבור רכישות שאירעו לפני 1 בינואר 2007 המוניטין ועודפי העלות שנוצרו מייצגים את הסכומים שהוכרו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ה. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות

הדוחות הכספיים ערוכים בשקלים חדשים, מטבע הפעילות של החברה, שהוא המטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת החברה ואת עסקאותיה. מטבע הפעילות נקבע בנפרד עבור כל חברה מוחזקת, ולפי מטבע זה נמדדים מצבן הכספי ותוצאות פעולותיהן.

כאשר מטבע הפעילות של חברה מוחזקת שונה מזה של החברה, החברה המוחזקת מהווה פעילות חוץ שנתוני דוחותיה הכספיים מתורגמים לצורך הכללתם בדוחות הכספיים של החברה כלהלן:

(א) נכסים והתחייבויות (כולל מספרי השוואה) מתורגמים לפי שער סגירה בכל תאריך מאזן, מוניטין וכל התאמות שווי הוגן לסכום הפנקסני של הנכסים וההתחייבויות במועד רכישת פעילות חוץ (מטופלים כנכסים והתחייבויות של פעילות החוץ) מתורגמים לפי שער הסגירה, בכל תאריך מאזן.

(ב) הכנסות והוצאות לכל התקופות המוצגות בדוח הרווח והפסד (כולל מספרי השוואה) מתורגמים לפי שערי חליפין ממוצעים בכל התקופות המוצגות; אולם, במקרים בהם חלו תנודות משמעותיות בשערי החליפין, הכנסות והוצאות מתורגמים לפי שערי החליפין כפי שהיו במועד העסקאות עצמן.

(ג) הון מניות, קרנות הון ותנועות הוניות אחרות תורגמו לפי שער חליפין היסטורי במועד התהוותן.

(ד) יתרת הרווח תורגמה בהתבסס על יתרת הפתיחה שתורגמה לפי שער החליפין לאותו מועד ותנועות רלבנטיות נוספות במשך התקופה תורגמו כאמור בסעיפים ב' ו-ג' לעיל.

(ה) כל הפרשי השער שנוצרו, מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בסעיף נפרד בהון, בקרן הון "קרן מהפרשי תרגום". כאשר פעילות חוץ הינה חברה בת שאינה בבעלות מלאה של הקבוצה, החלק היחסי של הפרשי השער בגין פעילות החוץ מוקצה לזכויות שאינן מקנות שליטה.

(ו) בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה, השפעה מהותית או שליטה משותפת, הסכום המצטבר בקרן הפרשי תרגום שנובע מפעילות החוץ, נזקף לרווח והפסד.

(ז) הלוואות בין חברות הקבוצה, אשר אין כוונה לסלקן והן אינן צפויות להיפרע בעתיד הנראה לעין (ולפיכך מהוות במהותן חלק מההשקעה בפעילות חוץ), מטופלות כחלק מההשקעה, כאשר הפרשי שער הנובעים מהלוואות אלו נזקפים לאותו סעיף בהון, כאמור בסעיף ה' ו-ו' לעיל. הפרשי שער בגין הלוואה במטבע חוץ המהווה גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ, נזקפים, בניכוי השפעת המס לאותו סעיף בהון, כאמור בסעיף ה' ו-ו' לעיל. במועד מימוש ההשקעה נטו, הפרשי תרגום אלו נזקפים להוצאות או הכנסות מימון.

2. עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע שאינו מטבע הפעילות מתורגמות למטבע הפעילות על בסיס שערי החליפין נכון ליום ביצוע העסקה. הפרשי שער הנובעים מיישוב עסקאות כאמור ומתרגום סכומי נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ על בסיס שערי סוף התקופה, נזקפים לדוחות רווח והפסד.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ו. מלאי

המלאי מוערך לפי העלות, על בסיס "נכנס ראשון - יוצא ראשון", או שווי מימוש נטו, כנמוך שבהם. שווי מימוש נטו הינו אומדן מחיר מכירה במהלך העסקים הרגיל, בניכוי אומדן עלויות השלמה והעלויות הדרושות לביצוע המכירה.

ז. עבודות הקמה בתהליך

עבודות הקמה בתהליך, משקפות את הסכום ברוטו שטרם הוצאו חשבונות בגינו, הצפוי להתקבל מהלקוחות בגין עבודה שבוצעה עד לאותו מועד. סכום זה נמדד לפי העלויות שהתהוו בתוספת רווחים שהוכרו.

עבודות הקמה בתהליך מוצגות בדוח על המצב הכספי כחלק מסעיף לקוחות והכנסות לקבל. במקרים בהם התשלומים שנתקבלו מלקוחות עולים על העלויות שהתהוו בתוספת רווחים שהוכרו, ההפרש מוצג בדוח על המצב הכספי כמקדמות מלקוחות.

ח. השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברות כלולות נכללת בדוחות הכספיים תוך שימוש בשיטת השווי המאזני. על פי שיטת השווי המאזני, השקעות בחברות כלולות נכללות במאזן המאוחד בעלות המותאמת לשינויים שאירעו לאחר הרכישה בחלקה של הקבוצה בנכסים נטו, לרבות קרנות הון, בניכוי ירידת ערך, במידה וחלה, בערכה של החברה הכלולה. הפסדי חברה כלולה העולים על זכויות החברה באותה חברה (כולל זכויות כלשהן לזמן ארוך אשר במהותן הינן חלק בהשקעות הקבוצה נטו, בחברה הכלולה) אינם מוכרים אלא אם קיימת מחויבות משפטית או משתמעת של הקבוצה לשלם, או שבוצעו תשלומים בעבור החברה הכלולה.

עודף עלות הרכישה של חברה כלולה מעל חלקה של הקבוצה בשווי ההוגן של נכסים מזוהים, התחייבויות והתחייבויות תלויות של החברה הכלולה שהוכרו במועד הרכישה, מוכר כמוניטין. המוניטין נכלל בערך הפנקסני של ההשקעה בחברה הכלולה, ונבחן לצורך ירידת ערך כחלק של ההשקעה. עודף כלשהו של חלק הקבוצה בשווי ההוגן נטו של נכסים מזוהים, התחייבויות והתחייבויות תלויות על עלות הרכישה של החברה הכלולה, לאחר הערכה חוזרת, מוכר מיידיית בדוח הרווח והפסד.

ט. רכוש קבוע

(1) הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות ליחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר עבודה ישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה, וכן עלויות פירוק ופינוי הפריטים ושיקום האתר בו ממוקם הפריט. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד שנרכש, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ט. רכוש קבוע - המשך

(1) הכרה ומדידה - המשך

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערך בספרים, ומוכרים נטו בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

(2) עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית הגלומה בפריט תזרום אל הקבוצה וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

(3) פחת

פחת נוקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות אינן מופחתות. אומדן שיעורי הפחת, בהתבסס על אורך החיים השימושי לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואתיות, הינו כדלקמן:

	%
מבנים	2
ציוד	10-33 (בעיקר 33%)
ריהוט משרדי	6-20 (בעיקר 10%)
כלי רכב	15
שיפורים במושכר	10

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השיר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

שיפורים במושכר מופחתים לאורך תקופת השכירות (כולל האופציה שבידי החברה להארכת תקופת השכירות), שאינה עולה על אורך חייו השימושיים המשוער של הנכס.

י. נכסים חכורים

חכירות, בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

יא. נכסים בלתי מוחשיים, פרט למוניטין

נכסים בלתי מוחשיים הם נכסים לא כספיים ניתנים לזיהוי חסרי מהות פיזית. נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושי בלתי מוגדר אינם מופחתים, ונבדקים לצורך בחינת ירידת ערך אחת לשנה, או בכל עת שקיים סימן, המצביע כי ייתכן שחלה ירידת ערך בהתאם להוראות IAS 36. אומדן משך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושי בלתי מוגדר, נבחן בתום כל שנת דיווח. שינוי אומדן אורך החיים השימושי של נכס בלתי מוחשי המשתנה מבלתי מוגדר למוגדר, מטופל בדרך של "מכאן ולהבא".

לעניין הטיפול החשבונאי במוניטין ראה באור 2-ד'.

נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו במסגרת צירופי עסקים הינם מזוהים ומוכרים בנפרד ממוניטין כאשר הם עומדים בהגדרת נכס בלתי מוחשי ושוויים ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן. העלות של נכסים בלתי מוחשיים כאלה היא שווים ההוגן במועד צירוף העסקים.

בתקופות העוקבות להכרה הראשונית, נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו במסגרת צירופי עסקים מוצגים לפי עלותם בניכוי הפחתה והפסדים מירידת ערך שנצברו. הפחתת נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר, מחושבת על פני משך החיים השימושי המשוער שלהם. אומדן משך החיים ושיטת ההפחתה נבחנים בתום כל שנת דיווח כאשר השפעת שינויי אומדן מטופלת בדרך של "מכאן ולהבא".

הפחתת נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושי מוגדר נערכת על פי האומדנים כדלקמן:

אורך חיים שימושי

על בסיס השימוש הצפוי עד 10-5 שנים (בעיקר 10)	בסיס לקוחות
על בסיס השימוש בפועל	צבר הזמנות
על בסיס השימוש הצפוי 10-5 שנים (בעיקר 5)	הסכם אי תחרות
על בסיס השימוש 5 שנים	הוצאות פיתוח
על בסיס השימוש הצפוי 5-3 שנים	תוכנות

הוצאות פיתוח של מוצרים ויישומים חדשים, העומדות במבחנים שנקבעו בתקינה, מהוונות ומופחתות על פני תקופת ההנאה הצפויה החל מתחילת מכירת המוצרים.

מבחנים אלו כוללים בין השאר, בחינת קיומן הסביר של הטבות כלכליות שיצמחו לחברה ממוצרים ויישומים אלה וכן את האפשרות למדוד באופן אמין, את עלותן של ההוצאות המהוונות.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

יב. מכשירים פיננסיים

(1) מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במניות ובמכשירי חוב, לקוחות וחייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים, הלוואות ואשראי שנתקבלו ואשראי ספקים וזכאים אחרים.

ההכרה לראשונה במכשירים פיננסיים שאינם נגזרים הינה לפי שווי הוגן בתוספת, לגבי מכשירים שאינם מוצגים בשווי ההוגן דרך רווח והפסד, כל עלויות העסקה הישירות הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים כמפורט בהמשך.

מכשיר פיננסי מוכר כאשר הקבוצה מקבלת על עצמה את התנאים החוזיים של המכשיר. נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכסים הפיננסיים פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה לאחרים את הנכסים הפיננסיים מבלי להשאיר בידה שליטה בנכס או מעבירה למעשה את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהנכס. רכישות ומכירות של נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה, מוכרות במועד קשירת העסקה, משמע, במועד בו התחייבה הקבוצה לקנות או למכור את הנכס. התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות הקבוצה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי.

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית. מכשירים פיננסיים מיועדים נמדדים לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הקבוצה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בהתבסס על שוויים ההוגן, בהתאם לאופן שבו תיעדה הקבוצה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה. בעת ההכרה לראשונה, עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. מכשירים פיננסיים אלה נמדדים לפי שווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד. ניירות הערך הסחירים שבבעלות הקבוצה מסווגים כנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

הלוואות וחייבים

הלוואות ויתרות חובה הינן נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות ויתרות חובה נמדדות לפי העלות המופחתת לפי שיטת הריבית האפקטיבית לאחר ייחוס של עלויות עסקה ובניכוי הפסדים לירידת ערך.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

יב. מכשירים פיננסיים - המשך

(2) התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר התחייבויות הפיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר. התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות הקבוצה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לקבוצה קיימת באופן מיידי זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו, או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

(3) נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיים צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערך בכל תקופה בהתאם לשיעור שינוי המדד בפועל ונזקף לדוחות רווח והפסד.

(4) הון מניות

מניות רגילות

הוצאות הנפקת מניות רגילות וכתבי אופציה למניות, מוצגים כהפחתה מההון.

יג. ירידת ערך נכסים

(1) נכסים פיננסיים

ירידת ערך של נכס פיננסי נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס.

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי מחושב כהפרש בין ערך הנכס בספרים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, מהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית.

כל ההפסדים מירידת ערך נזקפים לרווח והפסד.

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים נזקף לרווח והפסד.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

יג. ירידת ערך נכסים - המשך

(2) נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, שאינם נכסי מלאי ונכסי מס נדחים, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים, כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס. הקבוצה מבצעת אחת לשנה, הערכה של סכום בר ההשבה של מונויטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך.

סכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוות הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מיסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הכסף בתקופת ההיוון והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). מונויטין שנרכש במסגרת צירוף עסקים מוקצה, למטרת בחינת ירידת ערך, ליחידות מניבות מזומנים אשר צפויות להניב הטבות מצירוף העסקים.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מונויטין שיוחס ליחידות אלה ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי. הפסד מירידת ערך מונויטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

(3) השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך, כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך. מונויטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה כלולה, אינו מוכר כנכס נפרד ולכן לא נבחן בנפרד לירידת ערך.

במידה וקיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך ההשקעה, מתבצעת הערכה של סכום בר ההשבה של ההשקעה כגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה. בקביעת שווי השימוש של ההשקעה, הקבוצה אומדת את חלקה בערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים שיופקו על ידי החברה הכלולה והתמורה ממימושה או הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים החזוי שינבע מדיבידנד והמימוש הסופי.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

יד. הטבות לעובדים

(1) הטבות לאחר סיום העסקה

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לאחר העסקה. התכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדות לחברות ביטוח או לקופות פיצויים מרכזיות, והן מסווגות כתכניות הפקדה מוגדרת וכן כתכניות הטבה מוגדרת.

(א) תכניות להפקדה מוגדרת

מחויבויות הקבוצה להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת, נזקפות כהוצאה לרווח והפסד במועד בו נוצרת המחויבות להפקיד.

(ב) תכניות להטבה מוגדרת

מחויבות נטו של הקבוצה, המתייחסת לתכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר סיום העסקה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שיגיע לעובד בתמורה לשירותיו, בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. שיעור ההיוון בדוחות הכספיים הקודמים שפרסמה החברה בעבר, נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות והחל מדוחות אלה בהתאם לריבית הנגזרת מעקום ריבית המבוסס על תשואות אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד פירעון דומים לתנאי המחויבות של הקבוצה.

החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה.

כאשר לפי תוצאות החישובים נוצר נכס לקבוצה, מוכר נכס עד לסכום נטו של הערך הנוכחי של ההטבות הכלכליות הזמינות, בצורה של החזר מהתוכנית או הקטנה בהפקדות עתידיות לתוכנית. הטבה כלכלית בצורת החזרים או הקטנת הפקדות עתידיות תחשב זמינה, כאשר ניתן לממשה במהלך חיי התוכנית או לאחר סילוק המחויבות.

כאשר קיימת חובה, במסגרת דרישת הפקדה מזערית, לתשלום סכומים נוספים ביחס לשירותים שניתנו בעבר, מכירה החברה במחויבות נוספת (הגדלת התחייבות נטו או הקטנת נכס נטו), במידה בה סכומים כאמור לא יהיו זמינים כהטבה כלכלית, בצורה של החזר מהתוכנית או הקטנה בהפקדות עתידיות.

רווחים והפסדים אקטואריים בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך נזקפים לרווח כולל אחר במועד היווצרותם. עלות שירותי עבר מוכרת ברווח והפסד במועד תיקון התוכנית או במועד ההכרה בעלויות בגין שינוי מבני לפי IAS 37 או בהטבות בגין פיטורין, לפי המוקדם מביניהם. רווחים והפסדים אקטואריים שנזקפו לרווח כולל אחר לא יסווגו מחדש לרווח או הפסד במועד מאוחר יותר.

(2) הטבות אחרות לעובדים לטווח ארוך

המחויבות נטו של הקבוצה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר סיום העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי. שיעור ההיוון של המחויבות נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות והחל מדוחות אלה בהתאם לריבית הנגזרת מעקום ריבית המבוסס על תשואות אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבות של הקבוצה. החישוב נעשה לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

יד. הטבות לעובדים - המשך

(3) הטבות לטווח קצר

מחויבויות בגין הטבות לעובדים לזמן קצר נמדדות על בסיס לא מהוון, וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות נשוא ההטבה. הפרשה בגין הטבות לעובדים לזמן קצר בגין בונוס במזומן, מוכרת כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד בעבר וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

(4) עסקאות תשלומים מבוססי מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של כתבי אופציה לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון, בסעיף עודפים, על פני התקופה בה מושגת זכאות העובדים לכתבי האופציה. הסכום שנזקף כהוצאה מותאם על מנת לשקף את כתבי האופציה למניות אשר צפויים להבשיל.

השווי ההוגן של הסכום המגיע לעובדים בגין זכויות לעליית ערך מניות, המסולקות במזומן, נזקף כהוצאה, כנגד גידול מקביל בהתחייבויות, על פני התקופה בה מושגת זכאות העובדים לתשלום. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל מועד דיווח, וכן במועד הסילוק. כל שינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות נזקף כהוצאת שכר ברווח והפסד.

טו. הכרה בהכנסות

ההכנסות מוכרות בדוח רווח והפסד כאשר סכום ההכנסות ניתן למדידה באופן מהימן, צפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו לחברה וכן העלויות שהתהוו או שיתהוו בגין העסקה ניתנות למדידה באופן מהימן. ההכנסות נמדדות על פי שוויה ההוגן של התמורה בעסקה בניכוי הנחות מסחריות, הנחות כמות והחזרות.

1. ההכנסה מעבודות על-פי חוזה ביצוע מוכרת לפי שיטת "שעור ההשלמה" בהתאם לקביעות תקן חשבונאות בינלאומי מס' 11 "חוזה הקמה". שיעור ההשלמה בפרוייקטים "עתירי ציוד וחומרים" נקבע לפי היחס בין העלויות שהושקעו בפועל לבין אומדן סך העלויות הצפויות או לפי שלב הביצוע ההנדסי, וזאת בהתאם לאופי הפרוייקט, אשר להערכת החברה משקף באופן המהימן ביותר את שלבי קידום הפרוייקט ושיעור ההשלמה; בפרוייקטים המאופיינים ברכישות המתבצעות שלא במקביל להתקדמות העבודה בפועל, שיעור ההשלמה מחושב לפי שלב הביצוע ההנדסי הנקבע ע"י מהנדס הפרוייקט ובמקרים אחרים לפי יחס העלויות שהושקעו. השיטה נקבעת בתחילת הפרוייקט ונשמרת לאורך כל חייו הפרוייקט. בפרוייקטים של מתן שירותים בתמורה לסכום קבוע, שיעור ההשלמה נקבע על בסיס גמר שלבים הנדסיים של העבודה, המחושב בעיקר על בסיס שעות העבודות שהושקעו לעומת סך השעות הצפויות להשלמת הפרוייקט. ההכרה בהכנסות, מותנית בכך שההכנסות והעלויות ניתנות לאומדן סביר וקיימת אפשרות להשלים את הפרוייקט ולעמוד בהתחייבויות חוזיות כלפי הלקוחות. כל עוד לא מתקיימים תנאים אלה, תוכר ההכנסה בגובה העלויות שהוצאו ואשר השבתן צפויה ("הצגת מרווח אפס"). לגבי עבודות בהן צפוי הפסד נזקפת הפרשה למלוא ההפסד הצפוי.

2. ההכרה בהכנסה, מעבודות שהתמורה בגינן מבוססת על שעות עבודה או על בסיס כתבי כמויות, מחושבת לפי מחיר מוסכם לשעת עבודה או לכתב כמויות בהתאמה ונרשמת באופן שוטף, על סמך מספר שעות העבודה שהושקעו בכל עבודה, או מספר כתבי הכמויות שהושלמו.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

טו. הכרה בהכנסות - המשך

3. הכנסה ממכירת רישיונות תוכנה (בעיקר "תוכנות מדף" של ספקים אחרים) מוכרת כאשר: בוצעה מסירת התוכנה ללקוח, קיימות ראיות לקיום הסכם מכירה, סכום ההכנסות ניתן לקביעה באופן מהימן וגביית התמורה צפויה.
בעבודות לאספקת שירותים שמרכיב התוכנה הינו משני לשירותים בכללותם, נזקפת ההכנסה לפי "שעור השלמה" בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מס' 11.
4. הכנסות משירותים במסגרת הסכמי אחזקה, מוכרות בשיטת הקו הישר באופן יחסי על פני תקופת ההסכם. הכנסות משירותים במסגרת התקשרות מזדמנת מוכרת עם מתן השירות באם זרימתן של ההטבות הכלכליות המיוחסות למתן השירות בידי החברה הינה ודאית.
5. כאשר ההכנסה מתקבלת בתנאי אשראי חריגים (וזאת בהשוואה לתנאי האשראי המקובלים בענף וכן למדיניות האשראי המקובלת של החברה), מפוצלת תמורת המכירה בהתאם לריבית המקובלת בשוק בין מרכיב המכירה למרכיב המימון.
6. הכנסות מריבית או דיבידנדים, הנובעות משימוש שעושים אחרים בנכסי החברה מוכרות בתנאים שצפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו לחברה, וכן העלויות שהתהוו או שיתהוו בגין העסקה ניתנות למדידה באופן מהימן ובתנאי ששלב השלמה של העסקה ניתן למדידה באופן מהימן בתאריך המאזן.
7. לעניין ההכרה בהכנסה ראה גם ביאור 2-כה'-1 בדבר תקן חשבונאות חדש אשר טרם יושם.

טז. הפרשות

(1) כללי

הפרשות נעשות כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, בגינן צפוי שימוש במשאבים כלכליים הניתנים לאומדן באופן מהימן על מנת לסלק את המחויבות.
הסכום המוכר כהפרשה משקף את האומדן הטוב ביותר של ההנהלה לגבי הסכום שיידרש ליישוב המחויבות במועד המאזן, תוך התחשבות בסיכונים ובאי הוודאות הכרוכים במחויבות. הערך הפנקסני של ההפרשה הוא בגובה הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים החזויים.
שינויים בגין מרכיבי ערך הזמן שחלף ייקפו לדוח רווח והפסד.
כאשר צד שלישי אמור לשאת בסכום הדרוש ליישוב המחויבות בהווה, כולה או חלקה, מכירה הקבוצה בנכס, בגין ההשבה, עד לגובה ההפרשה שהוכרה, רק כאשר וודאי למעשה שהשיפוי יתקבל וכן ניתן לאומדו באופן מהימן.

(2) אחריות

ההוצאות המשוערות בגין אחריות המוצר, הנאמדות על בסיס ניסיון העבר, נזקפות לחשבון הרווח וההפסד בתקופה בה נרשמות ההכנסות מאותם מוצרים.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

טז. הפרשות - המשך

(3) חוזים מכבידים

מחויבויות בהווה הנובעות מחוזים מכבידים מוכרות ונמדדות כהפרשות. חוזה מכביד הינו חוזה, אשר העלויות הבלתי נמנעות של הקבוצה לצורך עמידה במחויבות עולות על התועלות הכלכליות הצפויות להיות מופקות בגינו.

(4) חובות מסופקים

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים המשקפות בצורה נאותה, לפי הערכת ההנהלה, את ההפסד הגלום בחובות, שגבייתם מוטלת בספק. בקביעת נאותות ההפרשות התבססה ההנהלה, בין היתר, על הערכת הסיכון על סמך המידע שבידה בדבר מצבם הכספי של החייבים, היקף פעילותם והערכת הביטחונית שנתקבלו מהם. חובות מסופקים, אשר לדעת הנהלת החברה אין סיכוי לגבותם, נמחקים מספרי החברה על פי החלטת ההנהלה.

(5) תביעות משפטיות

ההפרשה בגין תביעות נכללת כאשר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not), כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבויות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן.

יז. הכנסות והוצאות מימון

הכנסות מימון כוללות הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), הכנסות מדיבידנדים בגין מניות סחירות, רווחים ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים מהפרשי שער (נטו) ורווחים ממכשירי גידור המוכרים ברווח והפסד. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית על הלוואות שנתקבלו, שינויים בגין הזמן בגין הפרשות, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, הפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים והפסדים ממכשירי גידור המוכרים ברווח והפסד. עלויות האשראי נקפות לדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

רווחים והפסדים מהפרשי שער מדווחים בנטו, בהכנסות או בהוצאות מימון בהתאם.

יח. מיסים על ההכנסה

מיסים על ההכנסה בדוח רווח והפסד כוללים מיסים שוטפים ונדחים. תוצאות המס בגין מיסים שוטפים או נדחים נקפות לדוח רווח והפסד למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים ישירות להון, או ברווח כולל אחר. במקרים אלה השפעת המס אף היא נזקפת לסעיף הרלבנטי בהון או ברווח כולל אחר.

1. מיסים שוטפים

חבות בגין מיסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך המאזן, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

יח. מיסים על ההכנסה - המשך

2. מיסים נדחים

מיסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס ובשל הפסדים וניכויים להעברה, למעט מספר מצומצם של חריגים.

יתרות המיסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר מיסים אלה ייזקפו לדוח רווח והפסד או להון, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך המאזן. סכום המיסים הנדחים בדוח רווח והפסד מבטא את השינויים ביתרות הנ"ל בתקופת הדוח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל את ההפרשים הזמניים. נכסי המיסים הנדחים נבדקים בכל תאריך מאזן, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתחייבות יתממשו, הם מופחתים.

בחישוב המיסים הנדחים, לא מובאים בחשבון המיסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד קרוב לוודאי שמכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא מובאים בחשבון מיסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבדנדים, וזאת לאור מדיניות הקבוצה שלא לגרום לחלוקת דיבדנדים הכרוכה בתוספת מס לחברה המקבלת. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבדנדים הכרוכים בתוספת מס, יוצרת החברה עתודה למס בגין תוספת המס שעשויה להתחייב בה.

נכסי מיסים נדחים והתחייבויות מיסים נדחים מוצגים במאזן כנכסים בלתי שוטפים והתחייבויות לזמן ארוך, בהתאמה. מיסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית בת אכיפה המאפשרת קיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטף והמיסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

ט. רווח למניה

החברה מחשבת את סכומי הרווח הבסיסי למניה לגבי רווח או הפסד, המיוחס לבעלים של החברה על ידי חלוקת רווח או הפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה, בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור במהלך תקופת הדיווח. לצורך חישוב הרווח המדולל למניה מתאמת החברה את הרווח או הפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות, ואת הממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בגין ההשפעות של כל המניות הפוטנציאליות המדוללות.

כ. עסקאות עם בעל שליטה

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה נמדדים לפי שווים ההוגן במועד העסקה. ההפרש בין השווי ההוגן, לבין התמורה בפועל, נזקף להון.

כא. תקופת המחזור התפעולי

המחזור התפעולי של הקבוצה הינו שנה. עקב כך כוללים הרכוש השוטף וההתחייבויות השוטפות פריטים המיועדים והצפויים להתממש בתקופת המחזור התפעולי הרגיל של החברה.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

כב. דיווח מגזרי

הקבוצה מיישמת את הוראות תקן 8 IFRS, מגזרי פעילות (להלן: "התקן"). התקן קובע כי הדיווח המגזרי יוצג בהתאם ל"גישת ההנהלה", דהיינו בהתאם למתכונת הדיווח הפנימית למקבלי החלטות התפעוליות של הקבוצה. בהתאם לכך מגזר פעילות הינו רכיב של הקבוצה לגביו קיים מידע זמין, העוסק בפעילות עסקית שממנה עשוי להניב הכנסות ובגינה עשויות להתהוות עלויות וכן תוצאותיו התפעוליות נסקרות באופן סדיר על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי של הקבוצה, על מנת להעריך את הביצועים ולקבל החלטות לגבי המשאבים שיוקצו.

תמחור בין-מגזרי נקבע בהתבסס על מחירי עסקאות במהלך העסקים הרגיל.

תוצאות, נכסי והתחייבויות המגזר כוללים פריטים המיוחסים ישירות למגזר ופריטים אשר ניתן לייחסם על בסיס סביר. פריטים שלא הוקצו מורכבים בעיקר מהשקעות וההכנסות המיוחסות להן, הלוואות ואשראי והוצאות המיוחסות, נכסי הקבוצה (בעיקר של מטה החברה) וכן נכסי והתחייבויות מיסים על הכנסה והוצאות המיסים.

הוצאות הוניות של המגזר הן סך העלויות שהתהוו במהלך התקופה לשם רכישת רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים שאינם מוניטין.

כג. שערי חליפין ובסיס הצמדה

(1) יתרות במטבע חוץ או הצמודות אליו, נכללות בדוחות הכספיים לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל והיו תקפים ליום המאזן.

(2) יתרות הצמודות למדד המחירים לצרכן מוצגות בהתאם למדד הידוע האחרון בתאריך המאזן או בהתאם למדד בגין החודש האחרון של תקופת הדיווח, בהתאם לתנאי העסקה.

כד. יישום לראשונה של פרשנויות ותיקונים לתקני חשבונאות

בתאריך ה-1 בינואר 2015 נכנסו לתוקף פרשנויות ותיקונים לתקני חשבונאות אשר השפעת יישומם של פרשנויות ותיקונים אלה על הדוחות הכספיים איננה מהותית.

כה. תקני חשבונאות חדשים שטרם יושמו ותיקונים לתקנים קיימים שטרם יושמו

1. IFRS 15 - "הכנסות בגין חוזים עם לקוחות"

IFRS 15 - (להלן - "התקן") פורסם על ידי ה-IASB בחודש מאי, 2014.

התקן מחליף את IAS 18 "הכנסות" ו- IAS 11 "חוזי הקמה". העיקרון המרכזי של התקן הינו להכיר בהכנסה מחוזים על לקוחות בדרך המשקפת את העברת השליטה בסחורות או בשירותים המסופקים ללקוחות במסגרת אותם חוזים.

התקן מציג מודל בן חמישה שלבים:

שלב 1 - זיהוי החוזה על הלקוח.

שלב 2 - זיהוי מספר מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה.

שלב 3 - קביעת מחיר העסקה.

שלב 4 - הקצאת מחיר העסקה למחויבויות הביצוע השונות בחוזה.

שלב 5 - הכרה בהכנסה בעת עמידה במחויבות ביצוע, תוך הבחנה בין קיום מחויבות בנקודת זמן ספציפית לבין קיום מחויבות ביצוע לאורך זמן.

התקן ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2018 או לאחריו. התקן מאפשר אימוץ מוקדם. התקן מאפשר לבחור ביישום למפרע חלקי עם הקלות מסוימות.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו על הדוחות הכספיים.

2. IFRS 16 - חכירות

IFRS 16 (להלן - "התקן") פורסם על ידי ה-IASB בינואר, 2016.

התקן מחליף את IAS 17 חכירות, IFRIC4 קביעה אם הסדר מכיל חכירה, SIC-15 חכירות תפעוליות - תמריצים ו-SIC-27 הערכת המהות של עסקאות אשר קיים בהן המבנה המשפטי של חכירה.

לעניין חוכרים, התקן מציג מודל אחד לטיפול החשבונאי בכל החכירות, לפיו על החברה החוכרת להכיר בנכס ובהתחייבות בגין החכירה בדוחותיה הכספיים. כמו כן, התקן קבוע דרישות גילוי נוספות.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 ינואר 2019, עם אפשרות לאימוץ מוקדם, ובלבד שהחברה מיישמת באימוץ מוקדם גם את תקן IFRS 15. התקן כולל חלופות שונות עבור יישום הוראות מעבר, כך שחברות יוכלו לבחור באחת מהחלופות הבאות בעת היישום לראשונה: יישום רטרוספקטיבי מלא או יישמו תוך התאמת יתרת העודפים למועד היישום לראשונה בגין העסקאות שטרם הסתיימו.

החברה טרם החלה בבחינת השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

כה. תקני חשבונאות חדשים שטרם יושמו ותיקונים לתקנים קיימים שטרם יושמו - המשך

3. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9 - "מכשירים פיננסיים"

התקן הסופי כולל מספר תיקונים ולמעשה מבטל את השלבים הקודמים של IFRS 9 שפורסמו בשנים 2009, 2010 ו-2013. בנוסף, התקן מבטל את פרשנות IFRIC 9 "בחינה מחדש של נגזרים משובצים".

להלן עיקרי התקן:

נכסים פיננסיים

להלן עיקרי המדידה וההכרה של נכסים פיננסיים;

- לאחר ההכרה לראשונה מכשירי חוב יסווגו ויימדדו לראשונה באחת מהחלופות הבאות: עלות מופחתת, שווי הוגן דרך רווח או הפסד, או שווי הוגן דרך רווח כולל אחר. מודל המדידה ייקבע בהתחשב במודל העסקי של הישות בנוגע לניהול נכסים פיננסיים ובהתאם למאפיינים של תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מאותם נכסים פיננסיים.
- ככלל, מכשירי הון יימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. ניתן ליעד במועד ההכרה לראשונה מכשירי הון לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר. מכשירים שיועדו כאמור לא יהיו כפופים יותר לבחינה לירידת ערך ורווח או הפסד בגינם לא יועבר לרווח או הפסד, לרבות בעת המימוש.
- מכשירי חוב יסווגו מחדש רק כאשר החברה משנה את המודל העסקי שלה לניהול נכסים פיננסיים.
- מכשירי הון שאין להם מחירי שוק מצוטטים בשוק פעיל יימדדו לפי שווי הוגן. יחד עם זאת, התקן מציין שבנסיבות מסוימות עלות עשויה להיות אומדן נאות לשווי הוגן.

התחייבויות פיננסיות

- בהתחייבות פיננסיות שיועדו במועד ההכרה לראשונה לשווי הוגן דרך רווח או הפסד, שינויים המיוחסים לשינוי בסיכון האשראי של ההתחייבות, ייזקף ישירות לרווח כולל אחר אלא אם זקיפה זו יוצרת או מגדילה חוסר עקביות במדידה החשבונאית.
- בעת מימוש או סילוק ההתחייבות הפיננסית, סכומים שנוקפו לרווח כולל אחר לא יסווגו לרווח או הפסד.

התקן ייכנס לתוקף לגבי תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018 או לאחריו. יישום מוקדם אפשרי.

ככלל הוראות התקן לגבי נכסים והתחייבויות פיננסיות יישומו למפרע, למעט חריגים מסוימים שמובאים בהוראות המעבר של התקן. עוד נקבע כי חברות שמיישמות את התקן לראשונה לא תחויבנה לתקן את מספרי ההשוואה שלהן לתקופות קודמות. הוראות המתייחסות לגידור ייושמו ככלל, בדרך של "מכאן ולהבא" עם יישום למפרע מוגבל.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו על הדוחות הכספיים.

באור 3 - שווי הוגן

ביישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה, נדרשת החברה לקבוע את השווי ההוגן של נכסים והתחייבויות פיננסיים ושאינם פיננסיים. ערכי השווי ההוגן נקבעים לצרכי מדידה ו/או גילוי על בסיס השיטות המתוארות להלן. מידע נוסף לגבי ההנחות ששימשו בקביעת ערכי השווי ההוגן ניתן בבאור המתייחס לאותו נכס או התחייבות.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1 - מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
- רמה 2 - נתונים שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1, אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
- רמה 3 - נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

א. נכסים בלתי מוחשיים אשר נרכשו בצירוף עסקים

השווי ההוגן מבוסס על הערך המהוון של תזרימי המזומנים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכסים (רמה 3).

ב. עסקאות תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן של כתבי אופציה לעובדים נמדד באמצעות מודל בלק ושולס. הנחות המודל כוללות את מחיר המניה למועד המדידה, מחיר המימוש של המכשיר, תנודתיות צפויה (על בסיס ממוצע משוקלל של תנודתיות היסטורית המותאם לשינויים צפויים בעקבות מידע זמין לציבור), הממוצע המשוקלל של אורך החיים הצפוי של המכשירים (על בסיס ניסיון העבר וההתנהגות הכללית של המחזיקים בכתב האופציה), דיבידנדים צפויים ושיעור ריבית חסרת סיכון (על בסיס אגרות חוב ממשלתיות). תנאי שירות ותנאי ביצוע שאינם תנאי שוק אינם נלקחים בחשבון בעת קביעת השווי ההוגן (רמה 3).

באור 4 - צירופי עסקים

א. רכישת ארזון קונטרול-טק בע"מ

ביום 20 בינואר, 2015 השלימה חברה בת של החברה עסקה במסגרתה רכשה 51% מהון המניות המונפק והנפרע בדילול מלא של ארזון קונטרול - טק בע"מ (להלן: "ארזון"), בתמורה לסך של 5.8 מיליון ש"ח. בנוסף, הוענקו לצדדים אופציות אשר יהיו ניתנות למימוש לאחר שלוש שנים ממועד הרכישה, כדלקמן:

- למוכרים ניתנה אופציית PUT, למכור לחברה את יתרת החזקותיהם בארזון, בשיעור 49%, בהתאם לגבוה מבין ההון של החברה, נכון למועד המימוש, ובין שווי החברה אשר יחושב כדלקמן:
מכפיל 8 על ה- EBITDA הממוצעת על פי הדוחות הכספיים המבוקרים של החברה לשנים 2015 – 2017, בניכוי החוב הפיננסי נטו לאותו מועד ובניכוי 50% מיתרת ההתחייבויות לסיום יחסי עובד ומעביד, לא כולל הלוואת בעלים או חוב פיננסי הנובע מפירעון מוקדם של הלוואת בעלים, לא כולל הוצאות בגין האופציות שהוקצו למנכ"ל החברה ולא כולל הפחתה בנכסים פיננסיים בסכום ששימש, אם שימש, לפירעון מוקדם של הלוואת הבעלים.
- ככל והמוכרים לא יממשו את אופציית ה- PUT, לחברה הרוכשת הוענקה אופציית CALL לרכישת יתרת החזקות המוכרים בארזון (49%). מחיר המימוש של אופציית ה- CALL יהיה גבוה ב- 10% ממחיר המימוש של אופציית ה- PUT.

לודן חברה להנדסה בע"מ
באורים לדוחות הכספיים

באור 4 - צירופי עסקים - המשך

א. רכישת ארזן קונטרול-טק בע"מ - המשך

לאור אופציית ה-PUT שניתנה למוכרים כאמור, טופלה הרכישה בדוחות הכספיים, בהתאם ל-IFRS 3, לפיה עסקת הרכישה נכללה כרכישה של 100% מארזן, תוך יצירת התחייבות למוכרים בגין יתרת החזקותיהם בארזן (49%). ההתחייבות מוצגת בהתחייבויות שאינן שוטפות - "אופציית PUT לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה". שוויה ההוגן של האופציה כפי שהוערך על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי, חברת חיסונים פיננסיים בע"מ, ליום הרכישה הינו 8,682 אלפי ש"ח. הקצאת עלות צירוף העסקים למועד הרכישה, בוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי, חברת חיסונים פיננסיים בע"מ, בעל כישורים מתאימים להערכות מסוג זה, כדלקמן:

<u>אלפי ש"ח</u>	
34,307	נכסים שוטפים
<u>3,041</u>	נכסים בלתי שוטפים
<u>37,348</u>	סה"כ נכסים
26,140	התחייבויות שוטפות
<u>3,926</u>	התחייבויות בלתי שוטפות
<u>30,066</u>	
<u>7,282</u>	נכסים, נטו בספרי ארזן
	נכסים בלתי מוחשיים
2,310	צבר הזמנות
2,797	קשרי לקוחות
(1,353)	התחייבויות מסים נדחים בגין הנכסים הבלתי מוחשיים
<u>3,446</u>	מוניטין ⁽¹⁾
<u>7,200</u>	סה"כ נכסים בלתי מוחשיים
<u>14,482</u>	סך עלות הרכישה
	סך עלות הרכישה הסתכמה לכ- 14,482 אלפי ש"ח, כדלקמן:
5,800	תשלום במזומן
8,682	שווי הוגן של אופציה ה-PUT למועד הרכישה
<u>14,482</u>	סך עלות הרכישה

(1) שווי המוניטין הינו ערך שיורי שנגזר מהפרש בין עלות צירוף העסקים לבין השווי ההוגן של מימוש הנכסים.

באור 4 - צירופי עסקים – המשך

א. רכישת ארדן קונטרול-טק בע"מ - המשך

כמפורט בבאור 12-ג-2 לדוחות הכספיים להלן, הוערך שווי בר ההשבה של ארדן לתום שנת 2015 וכן השווי ההוגן של אופציית ה-PUT שניתנה למוכרים. בהתאם לעבודה לבחינת ירידת ערך שבוצעה כאמור, על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי, חברת חיסונים פיננסים בע"מ, ביצעה החברה הפחתה לירידת ערך בספרים בסך של כ-6.5 מליון ש"ח, הכוללת הפחתת מלוא המוניטין, צבר הזמנות וקשרי לקוחות ובמקביל הופחתה ההתחייבות בגין אופציית ה-PUT לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, בכ-2.1 מליון ש"ח. סך ההפחתה נטו (הפחתת הנכסים בניכוי הפחתת שווי האופציה), הסתכמה בכ-4.4 מליון ש"ח ונוקפה לרווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות – ראה באור 24.

ב. רכישת אקו טק שירותי סביבה בע"מ

ביום 2 ביוני, 2015 השלימה חברה בת של החברה עסקה במסגרתה רכשה 80% מהון המניות המונפק והנפרע של חברת אקו טק שירותי סביבה בע"מ (להלן: "אקו טק"), בתמורה לסך של 4 מליון ש"ח. בנוסף, בתום שנה ממועד ההשלמה התחייבה חברת הבת לרכוש 20% נוספים מהון המניות המונפק והנפרע של אקו טק בתמורה נוספת של 1.2 מליון ש"ח.

למועד עריכת הדוחות הכספיים החברה טרם השלימה את הקצאת עלות הרכישה (PPA). בשלב זה עודף עלות הרכישה (100%) מעל השווי המאזני למועד הרכישה בסך של כ-2.9 מליון ש"ח, נכלל בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים".

ג. דוחות פרופורמה

צירופי העסקים המפורטים בסעיפים א', ב' לעיל אינם בגדר "צירוף עסקים מהותי", בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל 1970; לפיכך לא צורפו דוחות פרופורמה בהתאם לתקנות.

לודן חברה להנדסה בע"מ
באורים לדוחות הכספיים

באור 5 - זכאים בגין רכישת זכויות בחברות מאוחדות

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
<i>אלפי ש"ח</i>		
5,779	5,584	זכאים בגין רכישת חברה בת בהולנד (א')
5,921	4,703	"תשלום נדחה" בגין רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה ב-
-	1,200	Ludancom (בי')
11,700	11,487	התחייבות לרכישת זכויות שאינן מקנות שליטה באקו-טק (ג')
1,218	9,122	חלויות שוטפות (באור 16)
10,482	2,365	יתרה לזמן ארוך

יתרות לפי זמני פרעון:

ליום 31 בדצמבר	
2015	
<i>אלפי ש"ח</i>	
9,122	שנה ראשונה - חלויות שוטפות
2,365	שנה שנייה
11,487	סך הכל זכאים

א. זכאים בגין רכישת מניות מיעוט בחברת בת בהולנד

בחודש דצמבר 2013 הושלמה עסקה לפיה רכשה החברה הבת, Ludancom B.V. (להלן: "החברה הבת"), מצד ג' את מלוא הבעלות והשליטה בחברה הולנדית העוסקת בביצוע בדיקות בקרת איכות, התאמה לתקנים וחקיקה ועמידות ואמינות ציוד ומערכות בתעשיית הנפט והגז. עלות צירוף העסקים למועד השלמת העסקה הסתכמה בכ- 1,592 אלפי אירו; 100 אלפי אירו שולמו בחודש דצמבר 2013, 350 אלפי אירו שולמו בחודש אפריל 2014 והיתרה תשולם בחודש אפריל 2016. כמו כן, המוכר התחייב להמשיך ולעבוד בחברה עד ליום 31 בדצמבר 2015 בתקופה זו יהיה זכאי המוכר מעבר לשכר גם לבונוס שיגזר מהתוצאות העסקיות של החברה הנרכשת. בינואר 2016 שולמה יתרת החובה למוכר והחל מחודש זה מחזיקה החברה הבת ב- 100% מהון המניות של החברה ההולנדית.

- ב.** "תשלום נדחה" בגין רכישת זכויות המיעוט בסך 1,275 אלפי אירו, כמפורט בבאור 9-ה'-1.2.
- ג.** ראה באור 4-ב'.

לודן חברה להנדסה בע"מ
באורים לדוחות הכספיים

באור 6 - פקדונות מיועדים בבנקים

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
130	129
8,082	7,750
8,212	7,879

הרכב:

פקדון בשקלים
פקדונות לזמן קצר במטבע חוץ (בעיקר אירו) ⁽¹⁾

(1) פקדונות בבנקים המשמשים כבטוחה לערבויות בנקאיות שנתן הבנק לטובת לקוחות הקבוצה.

באור 7-א - לקוחות והכנסות לקבל

1. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
135,948	177,608
2,896	6,828
133,052	170,780

חובות פתוחים והכנסות לקבל
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

2. כולל הכנסות לקבל בחווי הקמה :

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
708,752	647,993
686,473	630,409
22,279	17,584

עלויות שהתהוו בתוספת רווחים שהוכרו
בניכוי - מקדמות שנתקבלו וחשבוניות על התקדמות העבודות
יתרת הכנסות לקבל בחווי הקמה

3. התחייבות בגין עבודות בחווי הקמה :

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
116,992	37,105
124,897	44,065
7,905	6,960

עלויות שהתהוו בתוספת רווחים שהוכרו
בניכוי - מקדמות שנתקבלו וחשבוניות על התקדמות העבודות
יתרה המוצגת בהתחייבויות שוטפות בסעיף מקדמות מלקוחות

לודן חברה להנדסה בע"מ
 באורים לדוחות הכספיים

באור 7-ב - חייבים אחרים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
5,951	5,122	הוצאות מראש
3,507	1,838	מוסדות ממשלתיים
2,454	3,941	מקדמות לספקים
70	309	עובדים
5,636	6,756	חלויות שוטפות של הלוואות שניתנו לזמן ארוך ⁽¹⁾
1,992	2,364	אחרים
19,610	20,330	

(1) ראה באור 10(2).

באור 8 - מלאי

המלאי מתייחס בעיקר למוצרים, אביזרים וחלקי חילוף בחברות הבנות שימקוטק וארדן.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 9 - חברות כלולות - השקעות והלוואות

א. חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

1. להלן תמצית נתונים כספיים לגבי חברות כלולות עיקריות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, ללא התאמה לשיעורי הבעלות המוחזקים בידי הקבוצה⁽¹⁾:

רווח (הפסד) לשנה	הוצאות	הכנסות	סך התחייבויות	התחייבויות שאינן שוטפות אלפי ש"ח	התחייבויות שוטפות	סך נכסים	נכסים שאינם שוטפים	נכסים שוטפים	שיעור בעלות %	
2015										
(6,751)	9,094	2,343	400	39	361	2,802	723	2,079	21%	לקסטרן בע"מ
1,083	13,488	14,571	23,103	21,597	1,506	25,524	22,517	3,007	40%	Agro Giethoorn Energy B.V.
(2,323)	7,084	4,761	18,826	15,887	2,939	31,231	30,033	1,198	45%	BioGast Agro Hensbroek BV
2014										
(1,552)	2,039	487	767	9	758	^(*) 1,833	^(*) 923	910	24%	לקסטרן בע"מ
837	15,246	16,083	^(*) 29,184	^(*) 25,773	3,411	30,677	27,025	3,652	40%	Agro Giethoorn Energy B.V.

^(*) סווג מחדש.

(1) כמו כן לחברה מספר חברות כלולות נוספות, נכון ליום 31 בדצמבר 2015 ו-2014, בעלות היקף נכסים ופעילות לא מהותיים.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 9 - חברות כלולות - השקעות והלוואות - המשך

א. חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני - המשך

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
5,721	5,790
(5,509)	(5,701)
212	89
14,111	19,234
14,323	19,323

2. הרכב השקעות

עלות השקעה בהון (1)
הפסדים וקרנות שנצברו, נטו
סך ההשקעה במניות
שטרי הון והלוואות (2)
סה"כ השקעה בחברות כלולות

- (1) כולל יתרת מוניטין שטרם הופחתה לימים 31 בדצמבר 2015 ו- 2014 בסך של כ- 218 אלפי ש"ח ו- 247 אלפי ש"ח, בהתאמה.
(2) ליום 31 בדצמבר 2015 כולל הלוואות בסך 19,101 אלפי ש"ח נקובות באירו אשר אינן צמודות ושאינן נושאות ריבית (אשתקד - 13,978 אלפי ש"ח). מועד פירעון טרם נקבע.

3. פרטים נוספים:

(א) רואי החשבון של לקסטרן בע"מ הפנו בחוות דעתם, מבלי לסייגה, את תשומת הלב לכך שהמשך קיומה מותנה בהמשך מכירות המוצרים ושירותים, בגיוס מקורות מימון להמשך פעילותה ובהצלחת הפיתוח של המוצרים והשירותים שפותחו.

(ב) דוחות כספיים של חברות כלולות לא צורפו לדוחות אלה, לאור חוסר מהותיות.

ב. פרטים בדבר החברות המוחזקות במישרין ע"י החברה

היקף ההשקעה בחברה	סכומים שהעמידה החברה לחברות מוחזקות הלוואות		זכויות החברה בהון %	מדינת התאגדות	
	ערבויות אלפי ש"ח	ושטרי הון			
2015					
15,524	2,256	3,090	100	ישראל	לודן שירותי הנדסה בין לאומיים בע"מ
1,080	2,114	1,598	100	ישראל	לודן פרויקטים נדלן בע"מ
(1,277)	-	12,450	100	ישראל	לודן אנרגיה חו"ל - מימון בע"מ
26,767	6,749	15,832	100	ישראל	לודן-טק בע"מ
(11,740)	370	17,449	100	ישראל	לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ
30,354	11,489	50,419			
2014					
14,192	1,546	2,950	100	ישראל	לודן שירותי הנדסה בין לאומיים בע"מ
1,137	3,286	1,513	100	ישראל	לודן פרויקטים נדלן בע"מ
(1,082)	-	12,450	100	ישראל	לודן אנרגיה חו"ל - מימון בע"מ
26,784	6,829	15,496	100	ישראל	לודן-טק בע"מ
(10,288)	532	13,360	100	ישראל	לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ
30,743	12,193	45,769			

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 9 - חברות כלולות - השקעות והלוואות - המשך

ג. פרוט החזקות בתאגידים עיקריים המוחזקים בשרשור על ידי החברה ליום 31 בדצמבר 2015:

שיעור החזקה ע"י החברה המוחזקה ב- %	מדינת ההתאגדות	התאגיד המוחזק	החברה המוחזקה
100	ישראל	לודן הנדסה ישראל בע"מ	לודן שירותי הנדסה בין לאומיים בע"מ
80	רומניה	Ludan Engineering S.R.L	לודן שירותי הנדסה בין לאומיים בע"מ
81.5	הולנד	Ludancom B.V	לודן שירותי הנדסה בין לאומיים בע"מ
100	סרביה	Ludan Engineering D.O.O Serbia	לודן שירותי הנדסה בין לאומיים בע"מ
98	ישראל	לודן מערכות תוכנה ובקרה בע"מ	לודן-טק בע"מ
3.4	ישראל	שימקוטק בע"מ	לודן-טק בע"מ
51	ישראל	ארדן קונטרול טק בע"מ ⁽²⁾	לודן-טק בע"מ
48.3	ישראל	שימקוטק בע"מ	לודן-טק החזקות בע"מ
48.3	ישראל	שימקוטק בע"מ	לודן-טק החזקות ישראל בע"מ
100	הולנד	KH Engineering B.V.	Ludancom B.V.
100	בלגיה	KH Engineering N.V.	Ludancom B.V.
100	בלגיה	Technip Benelux N.V.	Ludancom B.V.
95	הולנד	LUDAN Renewable Energy B.V.	לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ
100	קרוואטיה	Ludan Environmental D.O.O.	לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ
80	ישראל	אקו טק שירותי סביבה בע"מ ⁽³⁾	לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ
21	ישראל	לקסטרן בע"מ ⁽¹⁾	לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ
40	הולנד	⁽¹⁾ Agro Giethoorn Energy B.V	לודן אנרגיה חו"ל - מימון בע"מ
45	הולנד	⁽¹⁾ BioGast Agro Hensbroek BV	לודן אנרגיה חו"ל - מימון בע"מ
40	הולנד	⁽¹⁾ Groen Gas Almere B.V.	Ludan Energy Overseas B.V.

בנוסף, קיימות חברות נוספות, בעלות היקפי פעילות שאינם מהותיים, המוחזקות בשרשור על ידי החברה.

(1) חברות כלולות המוצגות לפי שווי מאזני.

(2) ראה באור 4-א'.

(3) ראה באור 4-ב'.

ד. פרטים בדבר דיבידנד שנתקבל או שהחברה זכאית לקבלו מחברות מאוחדות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015	
	אלפי ש"ח		
4,788	-	4,062	מחברה מאוחדת

באור 9 - חברות כלולות - השקעות והלוואות - המשך

ה. מידע נוסף לגבי חברות מאוחדות מהותיות

1. Ludancom B.V. והחברות בשליטתה (להלן "קבוצת לודן הולנד")

1.1 החברה החזיקה בכ- 58% מההון ומזכויות ההצבעה ב-Ludancom B.V., כאשר כ- 38% מהזכויות שאינן מקנות שליטה הוחזקו ע"י משקיע פיננסי (להלן - "שותף המיעוט"), והיתרה, כ- 4%, על ידי מנהלים בכירים בקבוצת לודן הולנד. מקום התאגדותה של Ludancom B.V. הינו בהולנד ועיקר פעילותה מתבצעת במדינה זו ובבלגיה.

1.2 ביום 16 בדצמבר, 2014 רכשה החברה משותף המיעוט את מלוא החזקותיו במניות Ludancom B.V. מהלך רכישת החזקות של שותף המיעוט שולב עם הרחבת החזקות מנהליה הבכירים של קבוצת לודן הולנד, כך שבהשלמת המהלך מחזיקה החברה (באמצעות חברת הבת - לודן שירותי הנדסה בין-לאומיים בע"מ) ב- 81.5% מהון המניות ומזכויות ההצבעה ב-Ludancom B.V. והיתרה, 18.5% מוחזקת על ידי מנהלים בכירים בקבוצת לודן הולנד.

עלות רכישת מניות שותף המיעוט הינה בסך של 4,360 אלפי אירו, אשר מומנה כדלקמן:

- הלוואת מוכר בסך של 10 מיליון ש"ח, בריבית שנתית קבועה בשיעור של 5%, כאשר סכום הקרן יוחזר בתשלום אחד בתום 3 שנים ממועד הענקת ההלוואה, ותשלומי הריבית ישולמו כל רבעון.
- הלוואה מבנק בסך של 5 מיליון ש"ח, למשך 5 שנים. בריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.75%, כאשר סכום הקרן והריבית מוחזרים בתשלומים חודשיים.
- "תשלום נדחה" בסך של 1,275 אלפי אירו (5,921 אלפי ש"ח), אשר ישולם לשיעורין במהלך שנתיים ממועד השלמת העסקה, ומקורו מפרעון הלוואות שהעמידה החברה למנהלים הבכירים בגין רכישת 15% מהון המניות של Ludancom B.V.
- רכישת זכויות המיעוט בשילוב עם הרחבת החזקות מנהליה הבכירים של קבוצת לודן הולנד, טופלה בדוחות הכספיים כמפורט בבאור 2-ג'; כתוצאה מעסקה זו, ההון המיוחס לבעלים של החברה הופחת במועד הרכישה בסך של כ- 9,186 אלפי ש"ח, המשקף את ההפרש בין התמורה נטו בקשר לרכישה לבין השווי המאזני הנרכש. סך ההון, כולל הזכויות שאינן מקנות שליטה, הופחת במועד הרכישה בכ- 15,018 אלפי ש"ח.

1.3 מידע פיננסי עיקרי מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של קבוצת לודן הולנד: נתונים על המצב הכספי:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
<i>אלפי ש"ח</i>		
63,268	77,168	נכסים שוטפים
11,811	16,526	נכסים שאינם שוטפים
<u>75,079</u>	<u>93,694</u>	סה"כ נכסים
43,278	67,596	התחייבויות שוטפות
7,128	2,047	התחייבויות שאינן שוטפות
50,406	69,643	סה"כ התחייבויות
24,673	24,051	הון
<u>75,079</u>	<u>93,694</u>	סה"כ התחייבויות והון

באור 9 - חברות כלולות - השקעות והלוואות - המשך

ה. מידע נוסף לגבי חברות מאוחדות מהותיות - המשך

1. Ludancom B.V. והחברות בשליטתה (להלן "קבוצת לודן הולנד") - המשך

1.3 (המשך)

נתוני דוחות רווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
<i>אלפי ש"ח</i>			
162,853	211,034	231,833	הכנסות
22,961	32,835	33,848	רווח גולמי
1,526	8,551	8,146	רווח תפעולי
1,174	5,988	6,386	רווח נקי

1.4 פרטים לעניין מגבלות משמעותיות החלות על קבוצת לודן הולנד :

1.4.1 בקשר למגבלות בחלוקת דיבידנד ו/או העברת תשלומים אחרים לבעלי מניותיה, מתוקף הסכם מימון שיש לקבוצת לודן הולנד עם תאגיד בנקאי, ראה באור 18-ג'6. בהתאם להתניות הפיננסיות הנ"ל, ליום 31 בדצמבר 2015, לקבוצת לודן הולנד לא קיימת מגבלה בחלוקות לבעלי המניות בדרך של דיבידנד ו/או בדרך של מתן הלוואות, תוך עמידה בהתניות. בשנת 2015 חילקה קבוצת לודן הולנד דיבידנד לבעלי מניותיה בסך של כ- 5 מליון ש"ח (חלק החברה כ- 4.1 מליון ש"ח). בשנת 2014 לא חילקה קבוצת לודן הולנד דיבידנד. בשנת 2013 חילקה קבוצת לודן הולנד לבעלי מניותיה דיבידנד בסך של כ- 8.2 מליון ש"ח (חלק החברה כ- 4.8 מליון ש"ח).

1.4.2 הערכים של הנכסים וההתחייבויות של קבוצת לודן הולנד מפורטים בסעיף 1.3. לעיל.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 9 - חברות כלולות - השקעות והלוואות – המשך

ה. מידע נוסף לגבי חברות מאוחדות מהותיות - המשך
 2. לודן-טק בע"מ (קבוצת לודן-טק):

- 2.1 החברה מחזיקה ב-100% מההון ומזכויות ההצבעה בקבוצת לודן-טק. מקום התאגדותן של חברות קבוצת לודן-טק בישראל ושם גם מבוצעת עיקר פעילות החברות בקבוצה.
 2.2 מידע פיננסי עיקרי מתוך הדוחות הכספיים של קבוצת לודן טק:

נתונים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
58,197	98,293	נכסים שוטפים
10,588	14,054	חברות הקבוצה
43,157	40,558	נכסים שאינם שוטפים
111,942	152,905	סה"כ נכסים
28,367	54,215	התחייבויות שוטפות
7,025	12,258	חברות הקבוצה
49,672	59,560	התחייבויות שאינן שוטפות
85,064	126,033	סה"כ התחייבויות
26,878	26,872	הון
111,942	152,905	סה"כ התחייבויות והון

נתוני דוחות רווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
96,742	65,000	135,877	הכנסות
10,368	8,748	12,287	רווח גולמי
5,820	1,661	5,222	רווח תפעולי
4,174	955	(693)	רווח (הפסד) נקי

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 9 - חברות כלולות - השקעות והלוואות – המשך

ה. מידע נוסף לגבי חברות מאוחדות מהותיות - המשך

2. לודן- טק בע"מ (לודן טק) - המשך

2.3 פרטים על הגבלות משמעותיות החלות על קבוצת לודן-טק:

במסגרת הסכמי מימון שיש לחברות בנות בקבוצת לודן-טק עם בנקים מסחריים התחייבו חברות הבת לשמירה על אמות מידה פיננסיות כמפורט בביאורים 18-ג-2, 18-ג-3 ו-18-ג-4.

3. לודן הנדסה ישראל בע"מ:

3.1 החברה מחזיקה ב-100% מההון ומזכויות ההצבעה בלודן הנדסה ישראל, באמצעות חברת בת לודן שירותי הנדסה בינלאומיים בע"מ. מקום התאגדותה של חברת לודן הנדסה ישראל בע"מ בישראל ושם גם מבוצעת עיקר פעילות החברות בקבוצה.

3.2 מידע פיננסי עיקרי מתוך הדוחות הכספיים של לודן הנדסה ישראל בע"מ: נתונים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
28,080	35,831	נכסים שוטפים
1,614	386	חברות הקבוצה
5,434	4,806	נכסים שאינם שוטפים
35,128	41,023	סה"כ נכסים
16,768	21,495	התחייבויות שוטפות
12,829	16,939	חברות הקבוצה
4,781	2,382	התחייבויות שאינן שוטפות
34,378	40,816	סה"כ התחייבויות
750	207	הון
35,128	41,023	סה"כ התחייבויות והון

באור 9 - חברות כלולות - השקעות והלוואות – המשך

ה. מידע נוסף לגבי חברות מאוחדות מהותיות - המשך

3. לודן הנדסה ישראל בע"מ - המשך

3.2. מידע פיננסי עיקרי מתוך הדוחות הכספיים של לודן הנדסה ישראל בע"מ - המשך
נתוני דוחות רווח והפסד

2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
77,754	98,268	104,245	הכנסות
5,920	5,169	9,040	רווח גולמי
2,137	(206)	224	רווח (הפסד) תפעולי
1,139	(1,340)	(2,349)	רווח (הפסד) נקי

3.3. פרטים על הגבלות משמעותיות החלות על לודן הנדסה ישראל בע"מ:

במסגרת הסכם מימון שנחתם בין החברה לבין גוף פיננסי (להלן: "הסכם המימון" הנזכר בבאור 13-ו' להלן) הוטלו על חברת הבת לודן הנדסה ישראל בע"מ (להלן - לודן הנדסה ישראל) המגבלות הבאות:

1. שעבוד שלילי - לודן הנדסה ישראל אינה רשאית ליצור בטוחה או לשעבד נכס מנכסיה, למעט שעבודים ספציפיים על נכסים ספציפיים, להבטחת המימון שנועד לרכישתם (שסל"ן), ולמעט לטובת הגוף הפיננסי ובהסכמתו.
2. לודן הנדסה ישראל חתמה על כתב ערבות צולבת, ביחד עם לודן שרותי הנדסה בין לאומיים בע"מ, לפיו החברות תבטחנה בערבותן האמורה את הסילוק המלא והמדויק של כל הסכומים אשר יגיעו מהחברה לגוף הפיננסי המממן ולבעלי התפקיד בו, בקשר עם האשראי שניתן לה.
3. במסגרת כתבי ערבויות שחתמה לודן הנדסה ישראל עם בנקים שונים, חלה עליה מגבלה בנוגע לעשיית כל שינוי במבנה ו/או בשליטה בה ללא הסכמת הבנק.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 10 - הלוואות ללקוחות ולאחרים

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
<i>אלפי ש"ח</i>		
731	693	⁽¹⁾ עובדים
23,958	19,540	⁽²⁾ הלוואות ללקוח
5,921	4,703	⁽³⁾ חייבים בגין רכישת זכויות בחברות מאוחדות
100	100	אחרים
30,710	25,036	
5,636	6,756	חלויות שוטפות
25,074	18,280	יתרה לזמן ארוך

(1) ההלוואות אינן צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית בשיעור הנע בין 4.5% ל- 6.24% לשנה.

(2) בהתאם להתקשרות בין חברה בת לבין לקוח בקשר לפרויקטים מסוימים שהיקפם הכולל הסתכם בסך של כ- 33 מליון ש"ח, העמידה החברה הבת ללקוח הלוואות בשיעור של כ- 80% מהיקף החיובים בגין הפרויקטים הספציפיים. כ- 20% שולמו בשוטף בהתאם לאבני דרך). ההלוואות נושאות ריבית אפקטיבית בשיעור 6.3% לשנה. סכום ההלוואות הכולל שהעמידה החברה הבת בגין הפרויקטים בכללותם הסתכם בסך של כ- 27 מליון ש"ח. ההלוואות החלו להיפרע החל מחודש פברואר 2014 למשך תקופה של כ- 6 שנים. ההלוואות מובטחות בשעבוד ספציפי של הציוד שסופק במסגרת הפרויקטים ללקוח. למימון ההלוואות קיבלה החברה הבת הלוואה מתאגיד בנקאי בהיקף זהה לסכום ההלוואה שהעמידה, למועדי פרעון הדומים למועדי פרעון ההלוואות מהלקוח.

(3) ראה ביאור 9-ה' 1.2.

ליום 31 בדצמבר
2015

<i>אלפי ש"ח</i>
6,756
6,789
4,436
4,450
2,605
18,280
25,036

יתרות הלוואות ללקוח לפי זמני פירעון

שנה ראשונה - חלויות שוטפות
שנה שנייה
שנה שלישית
שנה רביעית
שנה חמישית ואילך
יתרה לזמן ארוך
סך הכל

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 11 - רכוש קבוע

א. הרכב הרכוש הקבוע לפי קבוצותיו העיקריות והתנועה בו בשנת 2015 ו-2014, הינם כדלקמן:

סה"כ	שיפורים במושכר	כלי רכב אלפי ש"ח	ציוד וריהוט	קרקע ובניינים ⁽¹⁾	
עלות:					
42,707	8,097	2,370	26,173	6,067	יתרה ליום 1 בינואר 2015
11,398	3,542	795	7,061	-	איחוד חברה לראשונה
10,776	3,227	429	5,787	1,333	תוספות
(276)	-	(58)	(218)	-	גריעות
(2,456)	(207)	(257)	(1,971)	(21)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים
62,149	14,659	3,279	36,832	7,379	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
פחת נצבר:					
29,695	6,666	1,915	19,059	2,055	יתרה ליום 1 בינואר 2015
9,411	3,188	677	5,546	-	איחוד חברה לראשונה
4,434	790	227	3,267	150	תוספות
(276)	-	(58)	(218)	-	גריעות
(1,719)	(98)	(215)	(1,406)	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים
41,545	10,546	2,546	26,248	2,205	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
20,604	4,113	733	10,584	5,174	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2015
עלות:					
45,664	8,535	2,339	25,450	9,340	יתרה ליום 1 בינואר 2014
2,523	-	-	2,523	-	איחוד חברה לראשונה
2,733	159	159	2,415	-	תוספות
(5,404)	(542)	(90)	(1,499)	(3,273)	גריעות
(2,072)	-	(74)	(1,998)	-	יציאה מאיחוד
(737)	(55)	36	(718)	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים
42,707	8,097	2,370	26,173	6,067	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
פחת נצבר:					
30,637	6,401	1,734	19,226	3,276	יתרה ליום 1 בינואר 2014
1,292	-	-	1,292	-	איחוד חברה לראשונה
4,205	799	268	2,941	197	תוספות
(3,433)	(498)	(53)	(1,470)	(1,412)	גריעות
(2,052)	-	(72)	(1,980)	-	יציאה מאיחוד
(954)	(36)	38	(950)	(6)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים
29,695	6,666	1,915	19,059	2,055	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
13,012	1,431	455	7,114	4,012	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2014

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 11 - רכוש קבוע - המשך

ב. הקרקע בפתח תקוה, בה ממוקמים משרדי הקבוצה חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל לתקופה של 49 שנים (ראה להלן). לקבוצה קיימת אופציה להארכת תקופת החכירה ל- 49 שנים נוספות. זכויות החכירה טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין. החברה קבעה שהחכירה האמורה מהווה חכירה מימונית בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 17 - "חכירות". הסכומים מופחתים על פני תקופת החכירה.

להלן פרטים בדבר יתרות דמי חכירה המהוונים:

ליום 31 בדצמבר		מועדי סיום תקופת החכירה	
2014	2015		
אלפי ש"ח			
1,431	1,417	2043	בחכירה מהוונת - פתח תקוה

באשר לשעבודים על הנכסים, ראה באור 18-א.

באור 12 - מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים

יתרה להפחתה		הפחתה שנצברה	הסכום המקורי	הרכב:
2014	2015	2015	2015	
אלפי ש"ח				
5,068	4,157	18,936	23,093	(1) בסיס לקוחות
877	424	16,102	16,526	(1) הסכם אי תחרות
-	-	2,310	2,310	(1) (2) צבר הזמנות מוניטין
15,516	15,175	3,704	18,879	(2)
-	2,934	-	2,934	(4) סכום שטרם הוקצה
6,899	8,164	7,017	15,181	(3) תוכנות והוצאות פיתוח
28,360	30,854	48,069	78,923	

- (1) ההפחתה מחושבת על בסיס השימוש הצפוי.
- (2) לעניין בדיקת ירידת ערך ליחידות מניבות מזומנים הכוללות את המוניטין ראה סעיף ג' להלן.
- (3) כולל עלויות פיתוח יישומי תוכנות בשנת 2015 בסך של כ- 7,181 אלפי ש"ח (בשנת 2014 – 4,189 אלפי ש"ח).
- (4) סכום שטרם הוקצה ברכישת אקו טק כמפורט בבאור 4-ב.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 12 - מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים – המשך

ב. להלן התנועה בסעיפי המוניטין ונכסים בלתי מוחשיים:

מוניטין	קשרי לקוחות וצבר הזמנות	תוכנות והוצאות פיתוח	הסכמי אי תחרות	סכום שטרם הוקצה	סה"כ
אלפי ש"ח					
עלות:					
					יתרה ליום 1 בינואר 2015
15,749	20,702	12,498	16,526	-	65,475
3,446	5,107	1,994	-	2,934	13,481
-	-	2,286	-	-	2,286
(316)	(406)	(257)	-	-	(979)
18,879	25,403	16,521	16,526	2,934	80,263
הפחתה נצברת:					
					יתרה ליום 1 בינואר 2015
233	15,634	5,599	15,649	-	37,115
-	2,538	1,726	453	-	4,717
3,446	3,074	-	-	-	6,520
-	-	1,340	-	-	1,340
25	-	(308)	-	-	(283)
3,704	21,246	8,357	16,102	-	49,409
15,175	4,157	8,164	424	2,934	30,854

ג. **בדיקת ירידת ערך מוניטין**

1. **מוניטין שימקוטק**

מוניטין בסכום של כ- 12.6 מיליון מיוחס לחברת שימקוטק בע"מ, אשר הינה יחידה מניבת מזומנים והכלולה במגזר הפעילות "תוכנה ובקרה", כמפורט בבאור 29.

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין, הוערך הסכום בר ההשבה של שימקוטק, בהתבסס על שווי השימוש שלה, שנקבע בעזרת מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, חברת חיסונים פיננסיים בע"מ (להלן "מעריך השווי"), ב"שיטת ה-D.C.F".

הסכום בר ההשבה שהוערך כאמור, הינו גבוה מהערך בספרים של שימקוטק, הכולל את המוניטין המיוחס; הסכום בר ההשבה הסתכם בסך של כ- 45.2 מיליון ש"ח בעוד שהערך בספרים מסתכם בסך של כ- 37.4 מיליון ש"ח.

בהערכת הסכום בר ההשבה, הסתמך מעריך השווי על נתונים פיננסיים הקשורים לשימקוטק ועל מידע שהתקבל מהנהלת החברה, וכן הובאו בחשבון, בין היתר, ההנחות כדלקמן:

- (1) שיעור היוון לפני מס של כ- 14.7% (כ- 10.8% לאחר מס).
- אומדן שיעור היוון התבסס על שיעור ריבית חסרת סיכון של אג"ח צמודות מדד בעלות מח"מ 10 שנים, מותאם לפרמיית הסיכון הנובעת מהשקעה בהון ואת הסיכון הספציפי של שימקוטק.
- (2) שיעור צמיחה לטווח ארוך - 1.5%.

באור 12 - מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים – המשך

ג. בדיקת ירידת ערך מוניטין – המשך

1. מוניטין שימקוטק - המשך

שימקוטק הינה חברת פרויקטים, אולם הלקוחות שלה בתחום התחבורה הציבורית הם לקוחות ארוכי טווח אשר הצמיחה הטבעית שלהם מבטיחה צמיחה לשימקוטק לאורך זמן. לפיכך הונחה צמיחה לטווח ארוך בשיעור של 1.5%.

(3) רווח גולמי בשנות התחזית 18.6% - 19.3% ובשנה המייצגת 20%.

(4) רגישות לשינויים בהנחות:

שינוי בהנחות הנ"ל יכול לגרום לכך שהסכום בר ההשבה יהיה נמוך מהערך בספרים. להלן הפרטים לענין השינוי בהנחות אשר יביא לכך שהסכום בר ההשבה יהיה זהה לערך בספרים:

- שיעור היוון לפני מס של כ- 17.2%.

- שיעור צמיחה שלילי.

- שיעור רווח גולמי בשנה מייצגת 18.3%.

2. מוניטין ארדן

מוניטין בסכום של כ- 3.4 מיליון ש"ח מיוחס לחברת ארדן קונטרול טק בע"מ (להלן – ארדן) שנרכשה בשנת הדוח (באור 4). ארדן הינה יחידה מניבת מזומנים והכלולה במגזר הפעילות "תוכנה ובקרה", כמפורט בבאור 29.

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין, הוערך הסכום בר ההשבה של ארדן, בהתבסס על שווי השימוש שלה, שנקבע בעזרת מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, חברת חיסונים פיננסיים בע"מ (להלן "מעריך השווי"), ב"שיטת ה-D.C.F".

הסכום בר ההשבה שהוערך כאמור, הינו נמוך מהערך בספרים של ארדן, הכולל את המוניטין המיוחס; הסכום בר ההשבה הסתכם בסך של כ- 16 מיליון ש"ח בעוד שהערך בספרים מסתכם בסך של כ- 22 מיליון ש"ח.

מאחר וסכום בר ההשבה של ארדן נמוך מערכה בספרים, ביצעה החברה הפחתה לירידת ערך בספרים בגובה של 6.5 מיליון ש"ח הכולל הפחתה של מלוא המוניטין ושל מלוא יתרת הנכסים הבלתי מוחשיים, צבר הזמנות וקשרי לקוחות.

בהערכת הסכום בר ההשבה, הסתמך מעריך השווי על נתונים פיננסיים הקשורים לארדן ועל מידע שהתקבל מהנהלת החברה, וכן הובאו בחשבון, בין היתר, ההנחות כדלקמן:

(1) שיעור היוון לפני מס של כ- 16% (כ- 12% לאחר מס).

אומדן שיעור ההיוון התבסס על שיעור ריבית חסרת סיכון של אג"ח שקליות (אפס קופון), מותאם לפרמיית הסיכון הנובעת מהשקעה בהון ואת הסיכון הספציפי של ארדן.

(2) שיעור צמיחה לטווח ארוך – 2.5%.

באור 13 - הלוואות ואשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של הלוואות ואשראי נושאי ריבית של הקבוצה, הנמדדים לפי העלות המופחתת. מידע נוסף בדבר החשיפה של הקבוצה לסיכונים ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ניתן בבאור 20 מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 13 - הלוואות ואשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים - המשך

ליום 31 בדצמבר		התחייבויות שוטפות	א. ההרכב:
2014	2015		
<i>אלפי ש"ח</i>			
32,576	19,973		אשראי מתאגידים בנקאיים
10,562	10,879		חלויות שוטפות של התחייבויות לזמן ארוך
<u>43,138</u>	<u>30,852</u>		סה"כ התחייבויות שוטפות

ליום 31 בדצמבר		התחייבויות שאינן שוטפות	ב. התחייבויות שאינן שוטפות
2014	2015		
<i>אלפי ש"ח</i>			
41,451	37,326		הלוואות מתאגידים בנקאיים
10,000	10,000		הלוואת מוכר ⁽¹⁾
2,503	3,761		הלוואות מנותני אשראי אחרים ⁽²⁾
53,954	51,087		
10,562	10,879		בניכוי חלויות שוטפות
<u>43,392</u>	<u>40,208</u>		סך התחייבויות שאינן שוטפות

(1) מתייחס להלוואה בסך של כ- 10,000 אלפי ש"ח שנתקבלה ממוכר זכויות המיעוט ב-LUDANCOM B.V, כמפורט בבאור 9-ה'-1.2.

(2) הלוואות מנותני אשראי אחרים:		התחייבות בגין חכירה מימונית	הלוואות מבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה (באור 13 ה')	הלוואות מנותני אשראי אחרים (באור 13 ו')	סה"כ
597	448				
-	2,700				
1,906	613				
<u>2,503</u>	<u>3,761</u>				

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 13 - הלוואות ואשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים - המשך

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה

ליום 31 בדצמבר		ריבית נקובה	הצמדה / מטבע	
2014	2015			
אלפי ש"ח				
7,844	18,596	פריים + 2.6%	ש"ח - לא צמוד	הלוואות On-Call
16,128	353	1%	אירו	הלוואות On-Call
502	1,024	5%	רון	הלוואות On-Call
8,102	-	ליבור + 5%		הלוואות לזמן קצר
2,517	1,410	2.5%	ש"ח - לא צמוד	מבנקים
22,658	18,476	1.45% + פריים	ש"ח - לא צמוד	הלוואות מבנקים לזמן ארוך
12,776	10,251	5.1%-5.33%	ש"ח - לא צמוד	הלוואות מבנקים לזמן ארוך
-	5,075	3.35%-4.25%	ש"ח - לא צמוד	הלוואות מבנקים לזמן ארוך
3,286	2,114	4.11%	ש"ח - לא צמוד	הלוואות מבנקים לזמן ארוך
214	-	5.6%-6.9%	ש"ח - צמוד למדד המחירים	הלוואות מבנקים לזמן ארוך
164	103	5.45%	אירו	הלוואות מבנקים לזמן ארוך
433	345	5%-6.5%	אירו	התחייבות בגין חכירה מימונית
1,906	613	5%-6.5%	רון	התחייבות בגין חכירה מימונית
10,000	10,000	5.9%	ש"ח - צמוד למדד המחירים	הלוואות לזמן ארוך מנותני אשראי אחרים ⁽¹⁾
-	2,700	5%	ש"ח לא צמוד	הלוואות מוכר
86,530	71,060	פריים + 1%	ש"ח לא צמוד	הלוואות מבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
				סך הלוואות ואשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים

(1) שיעור ריבית אפקטיבית של 6.6%

באור 13 - הלוואות ואשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים – המשך

ד. פרטים נוספים בדבר התחייבויות שאינן שוטפות

(1) לעניין פילוח לפי מטבעות ובסיסי הצמדה ראה ביאור 20-ד-1.

ליום 31 בדצמבר 2015	אלפי ש"ח	(2) יתרות לפי זמני פירעון
10,879		שנה ראשונה - חלויות שוטפות
18,694		שנה שנייה
10,909		שנה שלישית
7,597		שנה רביעית
3,008		שנה חמישית ואילך
51,087		סך הכל

ה. הלוואות מבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

הלוואות בעלים שהעמידו בעלי המניות בארדן עוד בטרם רכישתה על ידי הקבוצה (באור 4-א).
ההלוואות נושאות ריבית בשיעור של פריים+1% המשולמת בתום כל שנה קלנדרית. קרן ההלוואה תיפרע בסכום אחד, בתום שלוש שנים מיום 1 בינואר 2015 בכפוף להתקיימותם של תנאים מסוימים.

ו. הלוואות מנותני אשראי אחרים

ביום 14 ביוני 2011, התקשרה החברה עם גוף פיננסי (להלן: "המממן"), בהסכם (להלן: "הסכם המימון"), לפיו יועמדו לחברה סכומים ומסגרות אשראי בסכום מירבי כולל של 35 מיליון ש"ח, לצורכי השקעה בחברות פרויקט בתחום הביוגז בספרד ובמדינות אחרות חברות באיחוד האירופאי, וכן למטרות השקעה ריאליות לפיתוח עסקיה של החברה.

עד ליום 31 בדצמבר 2014, הועמדו לחברה סכומים ומסגרות אשראי בסכום המירבי הכולל שנקבע בהסכם המימון, כאשר 20 מיליון ש"ח הועמדו לזכות החברה כהלוואה והופקדו בחשבון המימון, ו-15 מיליון ש"ח הועמדו לזכות החברה כמסגרת אשראי נוספת. מסגרת האשראי הנוספת פקעה ולא נוצלה.

ההלוואה אמורה הייתה להיפרע במשך 5 שנים ממועד ההשלמה, כאשר 25% מהקרן (הצמודה למדד) הוחזרו בתשלום אחד בתום השנה השנייה ממועד ההשלמה.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2014, פרעה החברה סך של כ-8 מיליון ש"ח מיתרת ההלוואה באותה העת, בפירעון מוקדם. כתוצאה מכך שולמה עמלת פירעון מוקדם בסך של כ-1 מיליון ש"ח אשר נזקף לסעיף הוצאות מימון ברבעון השלישי לשנת 2014.

הפירעון המוקדם מומן על ידי הלוואה מתאגיד בנקאי, לתקופה של 5 שנים, לפירעון בתשלומים רבעוניים בריבית קבועה של 3.35% לשנה ללא הצמדה.

יתרת ההלוואה נכון ליום 31.12.2015 עומדת בסך של כ-613 אלפי ש"ח.

באור 13 - הלוואות ואשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים – המשך

1. הלוואות מנותני אשראי אחרים (המשך)

ההלוואה צמודה למדד המחירים לצרכן ונושאת ריבית בשיעור של 5.9% לשנה. (שיעור אפקטיבי, המביא בחשבון את הוצאות הגיוס, של 6.6% לשנה).

בנוסף לריבית ישולם סכום נוסף תלוי הצלחת ההשקעה - "קיקר" - 17% מחלקה של החברה ברווח התפעולי התזרימי של כל חברת פרויקט, בניכוי הוצאות מיסוי והוצאות מימון בנקאי, למשך 5 שנים ממועד מסירת כל מתקן הממומן בכספי הסכם המימון למזמין, או בכל מועד אחר בתוך 18 חודשים ממועד המסירה האמור, על פי שיקול הדעת של המממן.

2. לעניין שעבודים, ערבויות והתניות פיננסיות, ראה באור 18.

באור 14 - איגרות חוב

א. ההרכב:

<u>ליום 31 בדצמבר 2014</u>		<u>ליום 31 בדצמבר 2015</u>		
<u>שווי</u>	<u>ערך נקוב</u>	<u>שווי</u>	<u>ערך נקוב</u>	
<u>בספרים</u>	<u>אלפי ש"ח</u>	<u>בספרים</u>	<u>אלפי ש"ח</u>	
-	-	48,577	50,000	אגרות חוב (סדרה א)
				בניכוי -
-	-	-	-	חלויות שוטפות
-	-	48,577	50,000	יתרה לזמן ארוך

(1) השווי ההוגן של אגרות החוב מסתכם ליום 31 בדצמבר, 2015 בסך של 43,580 אלפי ש"ח. השווי ההוגן נקבע בהתאם לשער האג"ח בבורסה למועד זה.

ב. פרטים:

ב- 26 בפברואר 2015, הנפיקה החברה לציבור 50,000,000 ע.נ. אגרות חוב (סדרה ד'). אגרות החוב אינן צמודות ועומדות לפירעון בתשעה תשלומים חצי שנתיים כאשר התשלום הראשון יבוצע ביום 31 בדצמבר 2017 והתשלום האחרון יבוצע ביום 31 בדצמבר 2021. אגרות החוב נושאות ריבית שנתית קבועה לא צמודה בשיעור של 5.5%; הריבית האפקטיבית, המביאה בחשבון את עלויות ההנפקה, הינה כ- 6.42% בשנה. הריבית משולמת החל מחודש יוני 2015, בתשלומים חצי שנתיים. לעניין אמות מידה פיננסיות ראה באור 18-ג-4.

אגרות החוב נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 15 - ספקים ונותני שירותים

ליום 31 בדצמבר		ההרכב:
2014	2015	
<i>אלפי ש"ח</i>		
41,928	41,572	חשבונות פתוחים
7,149	7,011	
5,403	8,443	המחאות לפירעון
54,480	57,026	הוצאות לשלם לספקים

באור 16 - זכאים אחרים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		ההרכב:
2014	2015	
<i>אלפי ש"ח</i>		
27,392	37,567	התחייבות בשל הטבות לעובדים
6,560	17,535	מוסדות ממשלתיים
5,156	7,372	הוצאות לשלם
1,415	1,692	הפרשה לתביעות משפטיות
1,218	9,122	חלויות שוטפות של זכאים בגין רכישת זכויות בחברות מאוחדות (באור 5)
3,448	3,485	אחרים
45,189	76,773	

באור 17 - התחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר והטבות לאחר סיום העסקה.

ליום 31 בדצמבר		ההרכב התחייבויות שאינן שוטפות:
2014	2015	
<i>אלפי ש"ח</i>		
7,483	8,192	הטבות לאחר סיום העסקה (א)
5,983	4,370	התחייבויות אחרות לזמן ארוך (ג)
13,466	12,562	סה"כ התחייבויות בשל הטבות לזמן ארוך

א. הטבות לאחר סיום העסקה

(1) ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית הטבה מוגדרת או כתוכנית הפקדה מוגדרת.

דיני העבודה וחוק "פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963" בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובדים בעת פיטוריהם או פרישתם, או לבצע הפקדות שוטפות בתוכניות הפקדה מוגדרת לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. חישוב ההתחייבות בשל סיום יחסי עובד - מעביד מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד אשר לדעת ההנהלה, יוצרת את הזכות לקבל את הפיצויים.

באור 17 - התחייבויות בשל הטבות לעובדים - המשך

א. הטבות לאחר סיום העסקה - המשך

(2) KH, חברה מאוחדת בהולנד (להלן החברה המאוחדת ו/או KH);

על פי הדין הנהוג בהולנד, מוטלת על מעסיק בהולנד חובה לערוך הפרשות לפיצויי פיטורים רק מקום בו הוא יודע מראש על הכוונה לפטר עובדים וביחס לאותם עובדים המיועדים לפיטורים. בדוחות הכספיים לא נכללת הפרשה לתשלום פיצויי פיטורים לעובדי KH, מאחר ואין כוונה לצמצם את מצבת כח האדם באופן מהותי. החברה מעריכה כי לא קיימת חשיפה מהותית בגין הני"ל.

(3) לודן רומניה - חברה מאוחדת ברומניה;

עובדים ברומניה כלולים בתוכנית פנסיה מטעם ממשלת רומניה ולא קיימת למעסיקים חובת תשלום פיצויי פיטורים ו/או פנסיה. לפיכך, בדוחות הכספיים לא נכללה הפרשה בגין עובדי לודן רומניה.

(4) לודן KH בלגיה - חברה מאוחדת בבלגיה;

על פי הדין הנהוג בבלגיה, מוטלת על מעסיק בבלגיה חובה לערוך הפרשות לפיצויי פיטורים רק מקום בו הוא יודע מראש על הכוונה לפטר עובדים וביחס לאותם עובדים המיועדים לפיטורים. בדוחות הכספיים לא נכללת הפרשה לתשלום פיצויי פיטורים לעובדי KH בלגיה, מאחר ואין כוונה לצמצם את מצבת כח האדם בבלגיה באופן מהותי. החברה מעריכה כי לא קיימת חשיפה מהותית בגין הני"ל.

תכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי החוק אשר על-פיו הפקדותיה השוטפות של הקבוצה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תכניות להפקדה מוגדרת.

הסכום הכולל של ההוצאות שהוכרו ברווח והפסד בגין תכניות להפקדה מוגדרת בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 הינו 1,206 אלפי ש"ח (1,083 - אלפי ש"ח).

באור 17 - התחייבויות בשל הטבות לעובדים - המשך

ב. תכניות הטבה לאחר סיום העסקה - תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה הקבוצה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות.

(1) נכסי והתחייבויות התוכנית, נטו

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
40,266	46,131	ערך נוכחי של המחויבות בגין תכנית הטבה מוגדרת
33,067	39,880	שווי הוגן של נכסי התכנית
7,199	6,251	התחייבויות נטו בגין הטבה מוגדרת
284	1,941	התחייבויות כללית אחרת
7,483	8,192	התחייבויות נטו, בגין הטבות לאחר סיום העסקה

(2) התנועה בערך נוכחי במחויבות בגין תכניות הטבה מוגדרות

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
41,473	40,266	מחויבות בגין תכניות הטבה מוגדרות ליום 1 בינואר
-	11,732	איחוד לראשונה
(4,885)	(8,634)	הטבות ששולמו
4,938	5,184	עלויות שרות שוטף ועלויות ריבית
(1,260)	(2,417)	רווחים אקטואריים
40,266	46,131	מחויבות בגין תכניות הטבה מוגדרות ליום 31 בדצמבר

(3) התנועה בנכסי התכנית

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
33,512	33,067	שווי הוגן של נכסי התכניות ליום 1 בינואר
-	9,686	איחוד לראשונה
3,244	3,633	סכומים שהופקדו
(3,903)	(7,763)	הטבות ששולמו
970	896	תשואה צפויה מנכסי התוכניות
(756)	361	רווחים (הפסדים) אקטואריים
33,067	39,880	שווי הוגן של נכסי התכניות ליום 31 בדצמבר

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 17 - התחייבויות בשל הטבות לעובדים - המשך

ב. תכניות הטבה לאחר סיום העסקה - תכנית הטבה מוגדרת - המשך

(4) הוצאה שזקפה לרווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
3,179	3,735	4,050
292	230	200
<u>3,471</u>	<u>3,965</u>	<u>4,250</u>

עלויות שרות שוטף
עלויות ריבית, נטו

(5) תנועה ברווח כולל אחר

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
(2,368)	(1,808)	(1,306)
-	-	(641)
560	502	2,742
<u>(1,808)</u>	<u>(1,306)</u>	<u>795</u>

יתרת לתחילת שנה
כניסה לאיחוד
רווח אקטוארי
יתרה לסוף שנה

(6) הנחות אקטואריות

ההנחות האקטואריות העיקריות למועד הדיווח (לפי ממוצע משוקלל נומינלי):

2014	2015
%	
3.23%	3.24%
3.73%	2.59%
3.42%	2.46%

שיעור ההיוון ביום 31 בדצמבר
תשואה צפויה על נכסי תוכנית ליום 1 בינואר
שיעור עליות שכר עתידיות

ההנחות בדבר שיעור התמותה העתידי מבוססות על נתונים סטטיסטיים שפורסמו ועל לוחות תמותה מקובלים.

ג. התחייבות בגין הטבות אחרות

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
11,299	15,129
16,093	22,438
<u>27,392</u>	<u>37,567</u>
709	-
5,274	4,370
<u>5,983</u>	<u>4,370</u>

לטווח קצר:
התחייבות בגין חופשה
עובדים בשל משכורות, נלוות ומענקים

לטווח ארוך:
מענק התמדה
התחייבות בגין חופשה

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. שעבודים

(1) על נכס הנדל"ן ועל כל הזכויות החוזיות של לודן פרויקטים נדל"ן בע"מ (להלן - "לודן נדל"ן") בפתח תקווה (בגוש 6364 חלקה 60 מגרש מס 1006) מוטלים שעבודים קבועים מדרגה ראשונה לטובת בנקים להבטחת הלוואות שנתקבלו מהם. כמו כן, התחייבה לודן נדל"ן לרשום משכנתא על הנכס בלשכת רישום המקרקעין לכשיהיה ניתן לעשות כן. בנוסף, מגובות הלוואות שנתקבלו מבנקים כאמור לצורך רכישת נכס הנדל"ן הנזכר לעיל בערבות של החברה ללא הגבלה בסכום.

(2) KH Engineering B.V. (להלן - "לודן הולנד") מממנת את פעילותה השוטפת ממקורותיה העצמאיים. בנוסף עומד לרשותה אשראי מבנק מסחרי הולנדי, שנכון למועד הדוח, לודן הולנד אינה מנצלת אותו, למעט מתן ערבויות ללקוחות בקשר לפרויקטים נוכחיים. מסגרת האשראי ללודן הולנד ניתנה כנגד שעבוד שוטף כללי וכנגד שעבוד שלילי שניתן לבנק מסחרי בהולנד.

(3) כספי הלוואות הסכם המימון, הנזכר בבאור 13-1, מובטחים, בין היתר, בשעבוד החזקותיה של החברה בחברת לודן אנרגיה חו"ל - מימון בע"מ וכן שעבודים צולבים בין החברה לבין לודן הנדסה ישראל בע"מ.

הסכום המובטח בשעבוד הני"ל מסתכם ליום 31.12.2015 בסך של 613 אלפי ש"ח. לעניין התחייבות שלא ליצור שעבודים (שעבוד שלילי) ראה סעיף ג' להלן.

ב. ערבויות

החברה ערבה להתחייבויות חברות מאוחדות לבנקים ולאחרים, כלדקמן ;

(1) החברה ערבה להתחייבות חברות מאוחדות לבנקים בגין אשראי ובגין ערבויות בנקאיות שנתנו חברות מאוחדות ללקוחות להבטחת ביצוע עבודות. הסכום הנערב ליום 31 בדצמבר 2015 מסתכם בסך של כ- 13.6 מליון ש"ח.

(2) הערבויות הבנקאיות שהוצאו עבור חברות מאוחדות ולאחרים הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2015 בסך של כ- 39 מליון ש"ח (כ- 32 מליון ש"ח בניכויי מזומנים משועבדים לערבויות).

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות - המשך

ג. התניות פיננסיות

1. בתקופת הדוח החברה חידשה את מערך ההתניות הפיננסיות מול גופים מממנים מהמערכת הבנקאית. להלן פרטים עיקריים לעניין התחייבויות חברות הקבוצה להתניות פיננסיות בקשר לאשראי שנתקבל מגופים מממנים (בנקים):

הערות	מועד ואופן הבחינה	התניה הפיננסית	החברה המתחייבת
התחייבות שלא ליצור לטובת צדדים שלישיים שעבודים שוטפים על נכסי החברה	החל מהדוח הרבעוני ליום 31.3.2015	א. סה"כ ההון המאוחד של החברה לא יפחת מ- 70 מליון ש"ח	החברה
	שלושת הרבעונים הראשונים של השנה ייבחנו בערכים הנדרשים לשנה הקודמת והרבעון האחרון של כל שנה ייבחן לפי הערכים הנדרשים לאותה שנה.	ב. יחס סה"כ ההון המאוחד של החברה לעומת המאזן המאוחד לא יפחת מ: 2014-2015 - 11% 2016 - 13% 2017 - 16% 2018 ואילך - 17%	
	החל מהדוח הרבעוני ליום 31.3.2015	ג. יחס ערבויות בנקאיות לסה"כ ההון מאוחד של החברה קטן מ 2.	
	ליום 30.6.2015 בלבד	ד. מינימום EBITDA מצרפית לארבעת הרבעונים שהסתיימו ביום 30.6.2015 לא יפחת מ 17.5 מליון ש"ח	
	שלושת הרבעונים הראשונים של השנה ייבחנו בערכים הנדרשים לשנה הקודמת והרבעון האחרון של כל שנה ייבחן לפי הערכים הנדרשים לאותה שנה.	ה. יחס חוב פיננסי נטו ל- EBITDA לא יעלה על: 2015 - 5.25 2016 - 4.75 2017 - 4.25 2018 ואילך - 4.00	
	החל מדוח תקופתי לשנת 2015	ו. יחס EBITDA תזרימית לשירות החוב לא יפחת מ: 2015 - 2016 - 1.2 2017 ואילך - 1.3	
	החל מהדוח הרבעוני ליום 31.3.2015	ז. יחס החוב לזמן קצר (ללא חלויות שוטפות של הלוואות לזמן ארוך) להון חוזר תפעולי לא יעלה על 70%	

בהתאם לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015, החברה אינה עומדת בהתניות הפיננסיות המוזכרות בסעיפים: 1א', 1ד' ו- 1ו' לעיל.

בחודש דצמבר 2015 קיבלה החברה כתבי ויתור (waiver) מהתאגידים הבנקאיים המממנים אשר חלקם עומדים בתוקפם עד ליום 31.12.2015 וחלקם עומדים בתוקפם עד ליום 31.03.2016.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות - המשך

ג. התניות פיננסיות - המשך

2. לחברת הבת שימקוטק בע"מ (להלן – שימקוטק) התחייבות לעמידה באמות מידה פיננסיות כלפי תאגיד בנקאי, בקשר עם הלוואה שנטלה לצורך מימון ביצוע פרויקט עבור לקוח, כדלקמן:

החברה המתחייבת	התניה הפיננסית	הערות
חברת הבת שימקוטק בע"מ	א. ההון העצמי המוחשי המיוחס לבעלי המניות (ההון העצמי בניכוי נכסים בלתי מוחשיים, נכסי מסים נדחים ובתוספת/ניכוי יתרות זכות/יתרות חובה של חברות הקבוצה נטו) לא יפחת מ- 15 מליון ש"ח ומ- 20% מהמאזן המוחשי של שימקוטק	התחייבות שלא ליצור לטובת צדדים שלישיים שעבודים שוטפים על נכסי שימקוטק וכן התחייבות להודיע לבנק על כל תביעה משפטית שתעלה על 2 מיליון ש"ח
	ב. היחס בין חוב פיננסי ל- EBITDA לא יעלה על 4 ביחס לשנת 2015.	

ליום 31 בדצמבר 2015, שימקוטק עומדת באמות המידה הפיננסיות אליהן התחייבה כלפי המערכת הבנקאית.

3. לחברת הבת ארדן קונטרול טק בע"מ (להלן – ארדן) התחייבות לעמידה באמות מידה פיננסיות כלפי תאגיד בנקאי, בקשר עם אשראי בנקאי אשר העמיד התאגיד הבנקאי לצורך פעילות החברה, כדלקמן:

החברה המתחייבת	התניה הפיננסית	הערות
חברת הבת ארדן קונטרול טק בע"מ	א. ההון העצמי בתוספת הלוואות הבעלים, של ארדן סולו לא יפחת מ- 9 מיליון ש"ח.	
	ב. היחס בין ההון העצמי סולו בתוספת הלוואות בעלים לבין סך המאזן לא יפחת מ- 20%.	
	ג. היחס לפי הדוח המאוחד בין מלאי, לקוחות ושטרות לגבייה לבין אשראי מתאגידים בנקאיים לזמן קצר (בקיוז) מזומנים ושווי מזומנים) לא יפחת בכל עת מ- 4.	
	ד. היחס לפי הדוח המאוחד בין מלאי, לקוחות ושטרות לגבייה לבין אשראי מתאגידים בנקאיים וערבויות (בקיוז) מזומנים ושווי מזומנים) לא יפחת בכל עת מ- 1.5.	
	ה. היחס לפי דוח הסולו בין החוב הפיננסי (ללא ערבויות) לבין ה- EBITDA של החברה לא יעלה בכל עת על 5.5.	

בהתאם לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015, ארדן עומדת בהתניות הפיננסיות המוזכרת לעיל.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות - המשך

ג. התניות פיננסיות – המשך

4. לחברת הבת לודן מערכות תוכנה ובקרה בע"מ (להלן – למ"ת) התחייבות לעמידה באמות מידה פיננסיות כלפי תאגיד בנקאי, בקשר עם אשראי בנקאי אשר העמיד התאגיד הבנקאי לצורך פעילות החברה, כדלקמן:

החברה המתחייבת	התניה הפיננסית	הערות
חברת הבת לודן מערכות תוכנה ובקרה בע"מ	א. ההון העצמי המוחשי של למ"ת לא יפחת מ: 2015 – מאוזן (0) 2016 – 0.7 מיליון ש"ח 2017 – 1.2 מיליון ש"ח 2018 ואילך – יגדל ב- 0.5 מיליון ש"ח מידי שנה כך שבשנת 2020 לא יפחת מסך של 2.7 מיליון ש"ח.	
	ב. מינימום EBITDA לא יפחת כל העת מ- 1.5 מיליון ש"ח	

בהתאם לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015, למ"ת אינה עומדת בהתניות הפיננסיות המוזכרת לעיל. בחודש דצמבר 2015 קיבלה למ"ת כתבי ויתור (waiver) מהתאגיד הבנקאי הממן אשר עומד בתוקפו עד ליום 31.12.2015.

5. במהלך תקופת הדוח, הנפיקה החברה אגרות חוב לציבור, בגין התחייבה החברה לעמוד באמות מידה פיננסיות המפורטות להלן:

החברה המתחייבת	התניה הפיננסית	מועד ואופן הבחינה	הערות
החברה בגין אגרות חוב	סה"כ ההון המאוחד של החברה לא יפחת מ- 60 מיליון ש"ח	החל מהדוח הרבעוני ליום 31.3.2015	התחייבות שלא ליצור לטובת צדדים שלישיים שעבודים שוטפים על נכסי החברה
	יחס סה"כ ההון המאוחד של החברה לעומת המאזן המאוחד לא יפחת מ: 2015 - 11% 2016 - 13% 2017 - 16% 2018 ואילך – 17%	החל מדוח תקופתי לשנת 2015	
	יחס חוב פיננסי נטו ל- EBITDA לא יעלה על: 2015-2016 - 5.25 2017 ואילך – 5.00	החל מדוח תקופתי לשנת 2015	
	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לא תפחת מריבית לשלם בגין האג"ח (חצי שנתית).	החל מהדוח הרבעוני ליום 31.3.2015	

ליום 31 בדצמבר 2015, החברה עומדת באמות המידה הפיננסיות אליהן התחייבה כלפי מחזיקי אגרות החוב.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות – המשך

ג. התניות פיננסיות – המשך

6. בקשר למסגרת אשראי שקיבלה חברה מאוחדת, לודן הולנד מתאגיד בנקאי, התחייבה לודן הולנד, לעמידה באמות מידה פיננסיות שהוגדרו (יחס הון למאזן).

הסכום המובטח בהתניות פיננסיות אלה, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2015 לסך של 642 אלפי יורו בגין ערבויות לפרויקטים.

ד. תביעות משפטיות

כנגד החברה וחברות בנות, תלויות מספר תביעות משפטיות, אשר חלקן נכללות בכיסוי הביטוחי (בחלקן בסכום לא מוגדר) ו/או אשר לא הופעל בגינן הכיסוי הביטוחי, ואשר הוגשו נגדן במהלך העסקים הרגיל. כמו כן קיימות תביעות משפטיות בגין נזקי גוף בהן נתבעות חברות הקבוצה. תביעות אלה אינן מוגדרות בסכום ולהערכת הנהלת החברה הן מכוסות באמצעות פוליסות הביטוח שלה. תביעות אלה מטופלות באמצעות יועצים משפטיים מטעם המבטחים. ספרי החברה כוללים הפרשה בגין כל ההליכים הנ"ל, אשר לדעת הנהלת החברה הינה מספקת.

ה. התקשרויות

(1) חברות הקבוצה קשורות בהסכמי שכירות משרדים לתקופות שונות. דמי השכירות לרבות דמי ניהול מסתכמים בכ- 10.9 מיליון ש"ח בשנה. להלן פרטים בדבר הסכמי השכירות בקשר עם משרדיהם העיקריים של חברות הקבוצה, כדלקמן:

שכ"ד שנתי כולל דמי ניהול באלפי ש"ח ליום 31.12.2015	תום תקופה	שטח עיקרי במ"ר	מיקום
1,405	ספטמבר 2016, וכן 4 תקופות אופציה בנות שנה כ"א	2,632	עומר (פארק התעשייה)
139	דצמבר 2018	300	באר שבע – בית ביטא
1,979	מרס 2019 וכן אופציה לחמש שנים נוספות.	*2,840	יקנעם
1,153	דצמבר 2016	1,303 + מחסן	איירפורט סיטי
816	מרץ 2018	1,600	חולון
2,427	נובמבר 2020 וכן אופציה לחמש שנים נוספות	3,865	סכידם (הולנד)
1,121	ינואר 2020 וכן אופציה לחמש שנים נוספות	1,776	אמסטורדם (הולנד)
259	יוני 2016	900	סכידם (הולנד)
639	אוקטובר 2019 וכן אופציה לשלוש שנים נוספות	1073	אנטוורפן (בלגיה)
979	מאי 2019	1400	בוקרשט (רומניה)

* החל מיום 15.10.2015 צומצם שטח השכירות האמור, לשטח של 1,818 מ"ר.

(2) לעניין הסכמי העסקה עם מנכ"לים משותפים - ראה באור 30-א.

(3) לעניין הסכם לקבלת מימון מגוף פיננסי ראה באור 13-ו.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 19 - הון

א. הון המניות של החברה מורכב כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר 2014		ליום 31 בדצמבר 2015	
מספר המניות		מספר המניות	
מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע	רשום
11,524,676	50,000,000	11,524,676	50,000,000

⁽¹⁾ מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ.

(1) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ג. דיבידנד במזומן

הלחן נתונים לגבי דיבידנדים ששולמו על ידי החברה לבעלי המניות, בשלוש השנים האחרונות:

סה"כ דיבידנד ששולם באלפי ש"ח	דיבידנד למניה ש"ח	
-	-	2015
-	-	2014
5,762	0.50	2013

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים

א. ניהול סיכונים פיננסיים - כללי

הקבוצה חשופה לסיכונים הבאים הנובעים משימוש במכשירים פיננסיים:

(1) סיכון אשראי

(2) סיכון נזילות

(3) סיכון שוק (הכולל סיכון מטבע, סיכון ריבית וסיכון מחיר אחר)

באור זה ניתן מידע בדבר החשיפה של הקבוצה לכל אחד מהסיכונים שלעיל, מטרות הקבוצה, מדיניות ותהליכים לגבי מדידה וניהול של הסיכון. גילוי כמותי נוסף נכלל לאורך כל דוחות כספיים אלה.

האחריות המקיפה לבסס את מסגרת ניהול הסיכונים של הקבוצה ולפקח עליה מצויה בידי הדירקטוריון. ניהול הסיכונים מבוצע ע"י מנכ"ל משותף וסמנכ"ל הכספים, בהתאם למדיניות שאושרה על ידי הנהלת החברה.

מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה גובשה בכדי לזהות ולנתח את הסיכונים העומדים בפני הקבוצה, לקבוע הגבלות הולמות לסיכונים ובקורות ולפקח על הסיכונים והעמידה בהגבלות. המדיניות והשיטות לניהול הסיכונים נסקרות באופן שוטף בכדי לשקף שינויים בתנאי השוק ובפעילות הקבוצה.

המידע הכלול במסגרת באור זה נסמך, במידה רבה, על אומדנים. לעניין זה תשומת הלב מופנית לאמור בבאור 2 ב' דלעיל, לעניין שימוש באומדנים במסגרת הדיווח הכספי, ולא-הוודאות הכרוכה באומדנים אלה.

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים - המשך

א. ניהול סיכונים פיננסיים - כללי - המשך

(1) סיכון אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון להפסד כספי שיגרם לקבוצה באם לקוח או צד שכנגד למכשיר פיננסי לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות, והוא נובע בעיקר מחובות של לקוחות וחייבים אחרים והשקעות נזילות אחרות.

(א) לקבוצה מזומנים, שווי מזומנים ופקדונות אשר מופקדים בתאגידים בנקאיים גדולים. בהתאם, הנהלת החברה אינה צופה הפסדים הנובעים מסיכון אשראי זה.

(ב) לקבוצה מספר רב של לקוחות. החשיפה לסיכון אשראי בקשר ללקוחות הינה מוגבלת בעיקר לפרויקטים ארוכי טווח ובהיקפים גדולים. בעבודות מסוג זה, בהן צופה החברה חשיפה לסיכונים אשראי, היא משתדלת לשמור על תזרים מזומנים חיובי ומוסרת את העבודה רק עם פירעון מרבית חובות הלקוחות. החברה בוחנת באופן שוטף את מצבת החובות וכוללת בדוחותיה הפרשה לחובות מסופקים בהתאם לאומדני החברה.

(2) סיכון נזילות

סיכון נזילות הוא הסיכון שהקבוצה לא תוכל לעמוד במחויבויותיה הפיננסיות בהגיע מועד תשלומן. גישת הקבוצה לניהול סיכונים הנזילות שלה היא להבטיח, ככל הניתן, את מידת הנזילות המספקת לעמידה בהתחייבויותיה במועד, בתנאים רגילים ובתנאי לחץ מבלי שיגרמו לה הפסדים בלתי רצויים או פגיעה במוניטין.

הקבוצה עוקבת באופן שוטף אחר דרישות תזרים המזומנים ומוודאת קיומן של רמות מספקות של מזומנים על פי דרישה לתשלום הוצאות התפעול הצפויות, הסכומים הדרושים לעמידה בהתחייבויות הפיננסיות וסכומים הדרושים להשקעות ולפיתוח עסקי הקבוצה.

(3) סיכונים שוק

סיכון שוק הוא הסיכון ששינויים במחירי שוק, כגון שערי חליפין של מטבע חוץ, מדד המחירים לצרכן, שיעורי ריבית ומחירים של מכשירים פיננסיים נסחרים, ישפיעו על הכנסות הקבוצה או על ערך החזקותיה במכשירים פיננסיים. מטרת ניהול סיכונים השוק הינה לנהל ולפקח על החשיפה לסיכונים שוק במסגרת פרמטרים מקובלים, תוך כדי מיקסום התשואה.

(א) סיכון שער חליפין ומדד

(1) הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל וחלק מהכנסות חברות בנות בישראל צמודות למט"ח ו/או נקובות במט"ח, בעיקר לאירו. כיוצא בכך קיימת חשיפה מטבעית בכל הקשור לשמירת יחס נאות בין הוצאות במטבע מסוים לבין הכנסות באותו מטבע. החברה מבצעת לעתים פעולות מכוונות לגידור סיכונים בדרך של שמירת היחס הנאות בין הוצאות במטבע מסוים לבין הכנסות באותו מטבע, וכן, בעיקר בקשר עם פרויקטים במזרח אירופה, בדרך של הצמדת התמורה המשולמת במטבע מקומי לאירו או דולר ארה"ב. יחד עם זאת, עלולה הקבוצה להימצא בחשיפה לתשלומים במטבע מסוים מבלי שנערכה כראות להכנסה מקבילה באותו המטבע או בשווה ערך לו. חשיפה כזאת עלולה לנבוע משינויים מהותיים, אם יהיו, ביחסי המרה בין מטבעות וכן מפערי עיתוי. בנוסף לחברה חשיפה בגין שינויים בשערי המטבע של האירו, הרון הרומני והדינר הסרבי, שהינם מטבעות הפעילות של החברות המאוחדות בהולנד, בלגיה, רומניה וסרביה. החברה מתקשרת מעת לעת בעסקאות אקדמה להחלפת מטבע חוץ על מנת לנהל את הסיכון הנלווה לחשיפה במטבע חוץ כאמור.

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים - המשך

א. ניהול סיכונים פיננסיים - כללי - המשך

(3) סיכוני שוק - המשך

(א) סיכון שער חליפין ומדד - המשך

(2) חלק מינורי מהתחייבות החברה לזמן ארוך מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים צמוד למדד המחירים לצרכן, לפיכך לחברה חשיפה לשינויים במדד המחירים. לאור הטווח הארוך של מועדי הפירעון של התחייבויות אלו, החברה לא רואה צורך בגידור חשיפה זו.

(ב) סיכון שערי ריבית

(1) חלק עיקרי מהתחייבויות החברה לתאגידים בנקאיים ואחרים, וכן אגרות החוב שבמחזור, הינם בריבית קבועה, לפיכך לחברה חשיפה לסיכון שווי הוגן בגין שינוי שיעור ריבית.

(2) חלק מהאמצעים הנזילים של החברה מופקדים בפקדונות צמודי מט"ח, נושאי ריבית המשתנה בעת חידוש הפקדון, או בפקדונות שקליים נושאי ריבית מבוססת פריים. לפיכך לחברה חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בגין הפקדונות הנ"ל.

(3) לחברה אשראי מתאגידים בנקאיים לזמן קצר ולזמן ארוך שהינו אשראי שקלי נושא ריבית פריים, לפיכך לחברה חשיפה לשינויים בשיעורי ריבית הפריים.

ב. סיכון אשראי

(1) חשיפה לסיכון אשראי

הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים מייצג את חשיפת האשראי המירבית של הקבוצה. החשיפה המירבית לסיכון האשראי בתאריך המאזן, מסווגת לפי "הצד שכנגד" לנכסים הפיננסיים והינה כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
הערך בספרים		
<i>אלפי ש"ח</i>		
46,006	71,801	מזומנים ופקדונות בבנקים
133,052	170,780	לקוחות
23,958	19,540	הלוואה ללקוח
6,752	5,496	הלוואות לאחרים
14,219	11,872	חייבים אחרים
223,987	279,489	

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים - המשך

ג. סיכון אשראי - המשך

(1) חשיפה לסיכון אשראי - המשך

החשיפה המירבית לסיכון אשראי בגין הנכסים הפיננסיים לתאריך המאזן, מסווגת לפי אזורים גיאוגרפיים והינה כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
הערך בספרים		
<i>אלפי ש"ח</i>		
150,181	174,074	ישראל
61,251	87,385	מערב אירופה
12,555	18,030	מזרח אירופה
223,987	279,489	

(2) גיול חובות לקוחות והכנסות לקבל

להלן גיול חובות של לקוחות והכנסות לקבל:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
<i>אלפי ש"ח</i>		
113,277	141,235	אינם בפיגור
9,870	18,493	פיגור של 0-30 יום
4,612	5,352	פיגור של 31-90 יום
2,135	1,552	פיגור של 91-180 יום
1,660	4,175	פיגור של 181-360 יום
4,394	6,801	פיגור של מעל שנה
135,948	177,608	
2,896	6,828	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
133,052	170,780	

התנועה בהפרשה חובות מסופקים הייתה כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
<i>אלפי ש"ח</i>		
2,860	2,896	יתרה ליום 1 בינואר
-	1,643	כניסה לאיחוד
36	2,289	הפרשה שבוצעה במהלך השנה, נטו
-	-	חוב אבוד
2,896	6,828	יתרה ליום 31 בדצמבר

גם בהתחשב ביתרת לקוחות בפיגור, החברה מעריכה כי ההפרשה לחובות מסופקים נאותה וזאת לאור היכרות החברה את הלקוחות וניסיון העבר. לעניין מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים ראה באור 2-טז-4.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים - המשך

ג. סיכון נזילות

להלן מועדי הפירעון החזויים של התחייבויות פיננסיות ונכסים פיננסיים, כולל אומדן תשלומי ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2015⁽¹⁾

מעל 5 שנים	3-5 שנים	1-2 שנים	עד שנה	תזרים מזומנים חזוי	הערך בספרים	
אלפי ש"ח						
						התחייבויות פיננסיות
						אשראי מתאגידים
-	-	-	19,973	19,973	19,973	בנקאיים
-	-	-	57,026	57,026	57,026	ספקים
-	-	-	67,651	67,651	67,651	זכאים אחרים
						זכאים בגין רכישת זכויות בחברות מאוחדות
-	-	2,365	9,122	11,487	11,487	אופציית PUT לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	6,540	-	6,540	6,540	הלוואות מבנקים לזמן ארוך
244	19,544	9,688	11,597	41,073	37,326	הלוואה מאחרים לזמן ארוך
-	2,716	10,500	746	13,962	13,761	אגרות חוב
11,572	38,372	8,305	2,750	60,999	48,577	חכירה מימונית
-	116	137	195	448	448	סה"כ
11,816	60,748	37,535	169,060	279,159	262,789	
						נכסים פיננסיים
-	-	-	63,922	63,922	63,922	מזומנים ושווי מזומנים
-	-	-	7,879	7,879	7,879	פקדונות מיועדים בבנקים
-	-	-	1	1	1	נכסים פיננסיים בשווי הוגן
-	-	-	170,780	170,780	170,780	לקוחות והכנסות לקבל
-	-	-	10,846	10,846	10,846	חייבים אחרים
-	12,213	7,260	7,131	26,604	22,698	הלוואות ללקוח ואחרים
-	12,213	7,260	260,559	280,032	276,126	סה"כ
(11,816)	(48,535)	(30,275)	91,499	873	13,337	סה"כ, נטו

(1) תזרים המזומנים הצפוי אינו מביא בחשבון מימוש ערבויות חוץ מאזניות.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים - המשך

ג. סיכון נזילות - המשך

ליום 31 בדצמבר 2014⁽¹⁾

מעל 5 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	עד שנה	תזרים מזומנים חזוי	הערך בספרים	
<i>אלפי ש"ח</i>						
						התחייבויות פיננסיות
-	-	-	32,576	32,576	32,576	אשראי מתאגידים בנקאיים
-	-	-	54,480	54,480	54,480	ספקים
-	-	-	43,971	43,971	43,971	זכאים אחרים
-	-	10,771	1,218	11,989	10,482	זכאים בגין רכישת חברה מאוחדת
895	23,176	10,432	10,758	45,261	41,451	הלוואות מבנקים לזמן ארוך
-	10,500	1,282	2,009	13,791	11,906	הלוואה מאחרים לזמן ארוך
-	186	181	232	599	597	חכירה מימונית
895	33,862	22,666	145,244	202,667	195,463	סה"כ
						נכסים פיננסיים
-	-	-	37,794	37,794	37,794	מזומנים ושווי מזומנים
-	-	-	8,294	8,294	8,212	פקדונות מיועדים בבנקים
-	-	-	2	2	2	נכסים פיננסיים בשווי הוגן
-	-	-	133,052	133,052	133,052	לקוחות והכנסות לקבל
-	-	-	15,192	15,192	15,192	חייבים אחרים
1,986	17,330	7,041	5,914	32,271	29,492	הלוואות ללקוח ואחרים
1,986	17,330	7,041	200,248	226,605	223,744	סה"כ
1,091	(16,532)	(15,625)	55,004	23,938	28,281	סה"כ, נטו

(1) תזרים המזומנים הצפוי אינו מביא בחשבון מימוש ערבויות חוץ מאזניות.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים - המשך

ד. סיכוני מדד ומטבע חוץ

(1) החשיפה לסיכון מדד ומטבע חוץ

חשיפת הקבוצה לסיכון מדד ומטבע חוץ, המבוסס על ערכים נקובים, הינה כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר 2015						
פריטים כספיים						
סה"כ	במטבע ישראלי		במטבע חוץ או בהצמדה אליו			
	ללא הצמדה	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	אחר	דינר סרבי	אירו	
						נכסים
63,922	17,727	-	3,848	8,330	34,017	מזומנים ושווי מזומנים פיקדונות מיועדים בבנקים
7,879	2,848	-	1,094	-	3,937	נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
1	1	-	-	-	-	לקוחות והכנסות לקבל מיסים שוטפים לקבל חייבים ויתרות חובה הלוואות ללקוחות ואחרים
170,780	99,298	-	8,297	562	62,623	
3,420	2,775	-	139	202	304	
20,330	14,491	-	2,371	209	3,259	
18,280	15,915	-	-	-	2,365	
284,612	153,055	-	15,749	9,303	106,505	סה"כ נכסים
						התחייבויות
30,852	27,444	1,836	1,180	-	392	אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים
57,026	34,081	-	5,300	8,066	9,579	ספקים וקבלני משנה
77,086	18,802	-	2,410	3,616	52,258	זכאים ויתרות זכות התחייבות בגין מיסים שוטפים
2,238	-	199	119	-	1,920	זכאים בגין רכישת חברה מאוחדת
2,365	-	-	-	-	2,365	אגרות חוב
48,577	48,577	-	-	-	-	התחייבויות לתאגידים בנקאיים ולאחרים לזמן ארוך
40,208	39,057	898	190	-	63	
258,352	167,961	2,933	9,199	11,682	66,577	סה"כ התחייבויות
26,260	(14,906)	(2,933)	6,550	(2,379)	39,928	עודף נכסים (התחייבויות)

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים - המשך

ד. סיכוני מדד ומטבע חוץ - המשך

(1) החשיפה לסיכון מדד ומטבע חוץ - המשך

ליום 31 בדצמבר 2014						
פריטים כספיים						
סה"כ	במטבע ישראלי		במטבע חוץ או בהצמדה אליו			
	לא הצמדה	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	אחר	דינר סרבי	אירו	
						נכסים
37,794	7,397	-	3,701	5,688	21,008	מזומנים ושווי מזומנים פיקדונות מיועדים בבנקים
8,212	131	-	165	-	7,916	נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
2	2	-	-	-	-	לקוחות והכנסות לקבל מיסים שוטפים לקבל
133,052	90,438	-	6,924	5,914	29,776	חייבים אחרים
6,194	111	5,732	97	209	45	הלוואות
24,764	9,511	451	2,929	4,644	7,229	
20,371	20,371	-	-	-	-	
<u>230,389</u>	<u>127,961</u>	<u>6,183</u>	<u>13,816</u>	<u>16,455</u>	<u>65,974</u>	סה"כ נכסים
						התחייבויות
						אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים
43,138	27,098	2,440	853	-	12,747	ספקים וקבלני משנה
54,480	26,789	-	5,012	4,118	18,561	התחייבות בגין מיסים שוטפים
4,179	2	1,926	171	7	2,073	זכאים אחרים
55,918	23,550	-	709	331	31,328	זכאים בגין רכישת חברה מאוחדת
10,482	-	-	-	-	10,482	התחייבויות לתאגידים בנקאיים ולאחרים לזמן ארוך
43,392	40,156	2,752	484	-	-	
<u>211,589</u>	<u>117,595</u>	<u>7,118</u>	<u>7,229</u>	<u>4,456</u>	<u>75,191</u>	סה"כ התחייבויות
<u>18,800</u>	<u>10,366</u>	<u>(935)</u>	<u>6,587</u>	<u>11,999</u>	<u>(9,217)</u>	עודף נכסים (התחייבויות)

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים - המשך

ד. סיכוני מדד ומטבע חוץ - המשך

(2) ניתוח רגישות

התחזקות האירו כנגד הש"ח לתאריך 31 בדצמבר ועליה במדד המחירים לצרכן, היתה מגדילה (מקטינה) את ההון ואת הרווח או ההפסד בסכומים המוצגים להלן. ניתוח זה נעשה בהנחה שכל שאר המשתנים, ובמיוחד שעורי הריבית, נשארו קבועים. הניתוח לגבי שנת 2013 נעשה בהתאם לאותו בסיס.

ליום 31 בדצמבר 2014		ליום 31 בדצמבר 2015		
רווח (הפסד) כולל	הון	רווח (הפסד) כולל	הון	
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		
(47)	(47)	(108)	(108)	עליה במדד המחירים לצרכן ב- 5%
(461)	(461)	1,467	1,467	עליה בשער החליפין של אירו 5%:
600	600	(87)	(87)	דינר סרבי

ה. סיכון שיעורי ריבית

(1) סוג ריבית

המכשירים הפיננסיים נושאי הריבית של הקבוצה הינם מכשירים פיננסיים שבחלקם בריבית קבועה ובחלקם בריבית משתנה המבוססת ריבית פריים. יתרת ההתחייבויות הפיננסיות ליום 31 בדצמבר 2015 הנושאות ריבית קבועה מסתכמות בסך של 49,678 אלפי ש"ח והנושאות ריבית משתנה בסך של 21,382 אלפי ש"ח.

(2) ניתוח רגישות השווי ההוגן לגבי מכשירים בריבית קבועה

המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה של הקבוצה אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, וכן הקבוצה אינה מייעדת נגזרים (חוזי החלפת ריבית) כמכשירים מגדרים בהתאם למודל חשבונאות גידור של שווי הוגן. לכן, לשינוי בשעורי הריבית לתאריך המאזן, לא צפויה כל השפעה על הרווח או ההפסד בגין שינויים בערך הנכסים וההתחייבויות בריבית קבועה.

(3) ניתוח רגישות תזרים מזומנים לגבי מכשירים בשיעורי ריבית משתנים

השפעת שינוי בשיעור ריבית הפריים על ההון ועל הרווח אינה מהותית.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 20 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים פיננסיים - המשך

1. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

(1) כללי

המכשירים הפיננסיים של החברה כוללים נכסים והתחייבויות כדלקמן: מזומנים ושווי מזומנים, פקדונות בבנקים, חייבים ויתרות חובה, הלוואות ללקוחות ואחרים, התחייבויות לתאגידים בנקאיים ולאחרים, ספקים, זכאים ויתרות זכות ואגרות חוב. בשל אופיים, השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של החברה שצוינו לעיל, למעט אגרות החוב שהונפקו על ידי החברה, זהה או קרוב לערך בו הם מוצגים בחשבונות.

לעניין השווי ההוגן של אגרות החוב ראה באור 14-א.

(2) היררכיית שווי הוגן

- השווי ההוגן של נגזרים שלא למטרת גידור, הנמדדים לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, נקבע בעיקר בהתאם לנתונים נצפים, דהיינו רמה 2.

באור 21 - הכנסות

כולל לקוחות עיקריים כדלקמן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013		2014		2015	
אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
71,107	15	47,805	10	-	-

לקוח א'

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
156,458	107,605	38,374
61,934	46,495	47,011
218,392	154,100	85,385
262,569	314,316	433,431
480,961	468,416	518,816

הרכב:

הכנסות מפרויקטי TURN-KEY
הכנסות אחרות מ"חוזי ביצוע"
סה"כ הכנסות על פי "חוזי ביצוע" (IAS11)
הכנסות ממכירות ושירותים
סה"כ הכנסות

באור 22 - עלות ההכנסות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
179,918	197,157	252,992
85,300	102,526	97,910
93,083	53,096	71,449
48,187	52,440	35,197
5,095	6,154	8,730
411,583	411,373	466,278

שכר עבודה ונלוות
עבודות חוץ
ציוד וחומרים
הוצאות תפעול אחרות
פחת והפחתות

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 23 - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
25,731	27,333	28,518
1,791	36	1,459
783	625	421
3,316	3,542	2,782
6,595	6,780	9,450
2,334	2,927	3,026
40,550	41,243	45,656

שכר עבודה, נלוות ודמי ניהול
חובות אבודים ומסופקים
פחת והפחתות
שכר דירה ואחזקת משרד
שכר מקצועי וביטוחים
אחרות

באור 24 - הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
-	-	(4,378)
(82)	755	-
(82)	755	(4,378)

הפחתות בגין ירידת ערך נכסים, נטו⁽¹⁾
רווח (הפסד) הון ממימוש רכוש קבוע, נטו

(1) באור 12-ג'-2.

באור 25 - הוצאות מימון, נטו

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
-	-	(2,558)
(5,862)	(6,726)	(6,202)
(5,862)	(6,726)	(8,760)
2,250	2,004	2,290
(3,612)	(4,722)	(6,470)

מוצג בהוצאות מימון
הוצאות מימון בגין אגרות חוב
הוצאות מימון אחרות^(*)

מוצג בהכנסות מימון
הכנסות מימון אחרות

(*) בשנת 2014 כולל עמלת פירעון מוקדם בסך של כ-1 מיליון ש"ח, כמפורט בבאור 13-ו.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 26 - חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות, נטו

מתייחס בעיקר לחלק החברה בהפסדי (רווחי) לקסטרן (באור 9) והשקעות במתקני ביו-גז.

באור 27 - מיסים על הכנסה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			א. ההרכב:
2013	2014	2015	
	אלפי ש"ח		
7,717	4,375	3,089	מיסים שוטפים
(927)	(1,742)	(4,964)	מיסים נדחים (ראה ב' להלן)
(168)	(354)	270	מיסים שנים קודמות ⁽¹⁾
<u>6,622</u>	<u>2,279</u>	<u>(1,605)</u>	
			(1) כדלקמן:
-	103	171	מיסים שוטפים
(168)	(457)	99	מיסים נדחים (ב' להלן)
<u>(168)</u>	<u>(354)</u>	<u>270</u>	

ב. נכסי והתחייבויות מיסים נדחים:

(1) נכסי והתחייבויות מיסים נדחים שהוכרו

המיסים הנדחים בגין חברות בישראל מחושבים לפי שיעור מס הצפוי לחול במועד ההיפוך כמפורט בבאור 2-יח-2 לעיל. מיסים נדחים בגין חברות בנות הפועלות מחוץ לישראל חושבו לפי שיעורי המס הרלוונטיים בכל מדינה.

נכסי והתחייבויות מיסים נדחים מיוחסים לפריטים הבאים:

סה"כ	אחרים	ניכויים והפסדים להעברה	הטבות לעובדים	
5,270	102	685	4,483	יתרה ליום 1 בינואר, 2014
				התנועה בשנת 2014:
2,199	600	1,870	(271)	זקיפה לדוח רווח והפסד
(81)	1	(82)	-	זקיפה לרווח כולל
7,388	703	2,473	4,212	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
				התנועה בשנת 2015:
751	(446)	-	1,197	איחוד לראשונה
4,865	1,783	4,161	(1,079)	זקיפה לדוח רווח והפסד
(2,211)	(1,331)	(117)	(763)	זקיפה לרווח כולל
<u>10,793</u>	<u>709</u>	<u>6,517</u>	<u>3,567</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 27 - מיסים על הכנסה - המשך

א. נכסי והתחייבויות מיסים נדחים – המשך

(2) נכסי מיסים נדחים שלא הוכרו

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
1,373	1,992

בגין הפסדים לצרכי מס

לפי חוקי המס הקיימים, אין הגבלת זמן על ניצול הפסדים לצורכי מס הניתנים לניכוי. נכסי מיסים נדחים לא הוכרו בגין הפסדים אלה בחברות מאוחדות מסוימות, בשל העדר ציפייה סבירה כי תהיה לה הכנסה חייבת בעתיד הנראה לעין, שכנגדה ניתן יהיה לנצל את הטבות המס.

(3) הפסדים וניכויים לצורכי מס להעברה לשנים הבאות

לקבוצה הפסדים לצורכי מס המועברים לשנה הבאה ומגיעים ליום המאזן לכדי סכום של כ- 27,971 אלפי ש"ח (2014 : 18,545 אלפי ש"ח). כמו כן לקבוצה הפסדי הון בסך של כ- 2,100 אלפי ש"ח (2014 : 2,100 אלפי ש"ח).
יתרת הפסדים כאמור שבגינם לא נזקפו מיסים נדחים הינה 7,519 אלפי ש"ח (2014 : 5,182 אלפי ש"ח) בגין הפסדים עסקיים וכ- 2,100 אלפי ש"ח (2014 : כ- 2,100 אלפי ש"ח) בגין הפסדי הון.

(4) מיסים נדחים מוצגים כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
8,073 (685)	11,748 (955)
7,388	10,793

נכסים שאינם שוטפים
התחייבויות שאינן שוטפות

ג. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) התשמ"ה - 1985, הנהיג מדידה של התוצאות לצרכי מס על בסיס ריאלי. החברה והחברות המוחזקות הרשומות בישראל נישומו לפי החוק הני"ל. בחודש פברואר 2008, התקבל בכנסת תיקון לחוק הני"ל המגביל את תחולתו משנת 2008 ואילך. בהתאם לכך, החל משנת 2008 נמדדות התוצאות לצרכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן לתקופה שעד 31 בדצמבר 2007.
2. בפברואר 2007, היחידה למיסוי בינלאומי בישראל, החלה לפעול לקידום הליכי הסכמה הדדית מול שלטונות המס ברומניה על מנת להשיב (ולו בחלקם) את הסכומים שנוכו במקור מהכנסות לודן דרום. בהתאם הוקפאו חובות לודן דרום לשלטונות המס בישראל עד להשלמת ההליכים כאמור לעיל. להערכת החברה אין לה חשיפה מהותית בנושא זה.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 27 - מיסים על הכנסה - המשך

ג. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה - המשך

להלן נתונים עיקריים לעניין מיסוי חברות הבת בחו"ל:

מדינה	שיעור המס	שיעור המס החל בעת קבלת דיבידנד	יתרת הפסדים להעברה	דיני קיזוז הפסדים
4.1 הולנד	20% עד 200 אלף אירו. 25% מעל 200 אלף אירו.	5%	10,452	ניתן לקיזוז כנגד רווח בשנה הקודמת וכן כנגד רווח עתידי ב-9 השנים הבאות.
4.2 בלגיה	כ- 34%	15%	-	כנגד רווחים עתידיים ללא מגבלת זמן.
4.3 רומניה	16%	15%	563	ניתן לקיזוז כנגד רווחים ב-7 שנים הבאות.
4.4 סרביה	15%	20%	-	ניתן לקיזוז כנגד רווחים ב-5 שנים הבאות.
4.5 רוסיה	20%	10%	1,891	ניתן לקיזוז כנגד רווחים ב-10 שנים הבאות.

ד. שומות מס

- לחברה שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2011.
- לחברות המאוחדות של הקבוצה שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2011, למעט:
- ללודן טק החזקות בע"מ שומת מס סופית עד וכולל שנת 2012.
- לודן תשתיות ובינוי בע"מ, סימס מערכות תוכנה בע"מ ולודן טכנולוגיות סביבה בע"מ שומות מס הנחשבות כסופיות עד וכולל שנת 2010.
- ללודן טק בע"מ שומת מס הנחשבת כסופית עד וכולל שנת המס 2009.
- ללודן אנרגיה חו"ל מימון בע"מ, לודן הנדסה ישראל בע"מ ולודן שירותים בינלאומיים בע"מ טרם התקבלו שומות מס סופיות.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 27 - מיסים על הכנסה - המשך

ליום 31 בדצמבר			ה. מס תיאורטי
2013	2014	2015	
	אלפי ש"ח		
19,328	7,561	(7,861)	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
25%	26.5%	26.5%	שיעור המס הסטטוטורי
4,832	2,004	(2,083)	מס תיאורטי (הטבת מס), לפי שיעורי מס רגילים
			הקטנה (הגדלה) בחבות המס בשל:
	(208)	-	הכנסות בשיעורי מס אחרים
(316)	(49)	3	שינוי בשיעור המס
(168)	(354)	270	מיסים שנים קודמות
270	(8)	51	החלק בהפסדי חברות כלולות
(4)	(4)	(290)	הכנסות שאינן חייבות במס
240	-	203	מס בגין דיבידנד שהתקבל מחברת בת
247	203	238	הוצאות לא מוכרות
-	-	(311)	קיצוז הפסד מועבר שבגיניו לא נוצר מס נדחה
1,469	688	195	הפסדים והפרשים שלא נוצרו בגינם מיסים נדחים, נטו
52 ^(*)	7	119	אחרים, נטו
6,622	2,279	(1,605)	מיסים על ההכנסה

1. תיקונים לפקודת מס הכנסה וחוק מס שבח מקרקעין

לאחר תאריך המצב הכספי, ביום 4 בינואר 2016, אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את הצעת החוק לתיקון סעיף 126 (א) לפקודת מס הכנסה. השינויים האמורים שייכנסו לתוקפם החל מיום 1 בינואר 2016, כוללים בין היתר:

- הורדת שיעור מס החברות מ- 26.5% ל- 25%.
- הכנסה חייבת לחבר בני אדם מדיבידנד שמקורו בחברת חוץ תמוסה ב- 25%.
- מיסוי רווחי שערך בתנאים מסוימים.

יתרות המיסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים שליום 31 בדצמבר, 2015 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך המאזן ואינה מביאות בחשבון את ההשפעות העשויות לנבוע משינוי החוק. ההשפעות האמורות תיכללנה בדוחות הכספיים שיפורסמו החל מהמועד שבו חקיקת החוק הושלמה למעשה, קרי ברבעון הראשון של שנת 2016.

החברה מעריכה כי השפעת השינוי בשיעור המס כאמור על דוחותיה הכספיים תהיה בלתי מהותית.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 28 - רווח למניה

רווח בסיסי למניה

להלן נתונים לגבי כמות המניות והרווח ששימשו בחישוב הרווח למניה:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
12,323	2,947	(7,495)

רווח (הפסד) לשנה מיוחס לבעלים של החברה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
מספר מניות - באלפים		
11,525	11,525	11,525

ממוצע משוקלל של מספר המניות

באור 29 - דיווח מגזרי

מתכונת הדיווח של הקבוצה בהתאם ליישום "גישת ההנהלה", כהגדרתה ב- IFRS 8, דהיינו בהתאם למתכונת הדיווח הפנימית למקבלי ההחלטות התפעוליות לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועי המגזרים.

א. הקבוצה מורכבת מהמגזרים העסקיים העיקריים הבאים

(1) שרותי הנדסה

הקבוצה מספקת את פעילות ההנדסה וניהול פרויקטים של הקבוצה בארץ ובעולם וזאת באמצעות מהנדסים, הנדסאים ואנשי צוות טכני. שרותי ההנדסה הניתנים במסגרת הקמת פרויקטים תעשייתיים (בעיקר הקמת מתקני ייצור במפעלים תעשייתיים) הינם שרותי ניהול, תכנון, רכש והקמה. בנוסף מעניקה הקבוצה גם שרותי הנדסה שוטפים באמצעות כח אדם של החברה העומד לרשות הלקוחות לתקופות קצרות. כמו כן, מספקת הקבוצה שרותי הנדסה גם במתכונת של Turn-Key, בהם היא אחראית לביצוע כולל של כל שלבי הפרויקט.

באור 29 - דיווח מגזרי- המשך

א. הקבוצה מורכבת מהמגזרים העסקיים העיקריים הבאים- המשך

(2) שרותי תוכנה ובקרה

הקבוצה, באמצעות החברות המאוחדות שימוסק ולודן מערכות, והחל מהרבעון הראשון של שנת 2015, גם באמצעות החברה המאוחדת ארדן קונטרול טק, עוסקת בפיתוח וייצור מערכות בדיקה אוטומטיות ומערכות ממוחשבות למכירת כרטיסים ובקרת כניסה בתחומי התחבורה הציבורית. הקבוצה מספקת גם שירותים בתחום התוכנה, לרבות שיווק מוצרי תוכנה ויישומם אצל הלקוח. בנוסף היא מתמחה בתחום מערכות מכשור ובקרה המשמשות לפיקוד ובקרה על תפעול מפעלים בעיקר בתעשייה התהליכית.

(3) אנרגיה ואיכות הסביבה

הקבוצה, באמצעות לודן טכנולוגיות מרכזת את כל פעילות הקבוצה בתחום איכות הסביבה והאנרגיה בארץ ובחול. פעילות הכוללת פתרונות טכנולוגיים לשפכים תעשייתיים, יעוץ וביצוע שיקום של קרקעות ומי תהום, טיפול בגזי פליטה, טיפול במים ושפכים מזוהמים וייזום, פיתוח, הקמה והפעלה של מתקני ביו-גז במערב אירופה.

ב. תוצאות הפעילות של המגזרים העסקיים כוללות את הכנסות המגזר ואת העלויות וההוצאות המתייחסות באופן ישיר לכל מגזר. הוצאות משותפות המרוכזות בחברה האם מוקצות למגזרים באופן סביר, המיוחס לשיעורי ההוצאות בפועל, כדלקמן:

החברות המהותיות בחו"ל, לודן הולנד ולודן רומניה, נושאות בדמי ניהול בסכומים קבועים. דמי הניהול הללו הינם בגין הוצאות ההנהלה הבכירה בלבד של מטה הקבוצה בישראל. החברות הבנות בישראל נושאות בדמי ניהול לצורך כיסוי ההוצאות המשותפות, על פי מפתח חלוקה המחושב לפי היחס שבין היקף ההכנסות בחברות הישראליות לבין סך היקף ההכנסות של החברות הבנות בישראל, על פי נתוני תכנית העבודה השנתית.

ג. נכסי המגזר כוללים את כל הנכסים התפעוליים בהם משתמש המגזר וכוללים בעיקר מזומנים ושווי מזומנים, חייבים ויתרות חובה, מלאי ורכוש קבוע. התחייבויות המגזר כוללות את כל ההתחייבויות התפעוליות וכוללות בעיקר התחייבות לספקים, זכאים, התחייבויות לתאגידים בנקאיים והתחייבויות בשל סיום יחסי עובד מעביד.

ד. תוצאות המגזרים כוללות העברות בין המגזרים. העברות נרשמות בהתאם למחירי העברה מוסכמים ומבוטלות במסגרת איחוד הדוחות הכספיים.

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 29 - דיווח מגזרי - המשך

ה. להלן נתונים לעניין המגזרים:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
סה"כ	ביטולים	מגזר אנרגיה		מגזר הנדסה	
		ואיכות הסביבה	מגזר תוכנה ובקרה		
אלפי ש"ח					
518,816	-	15,042	142,094	361,680	הכנסות מלקוחות חיצוניים בין מגזרים
	(7,018)	541	805	5,672	
<u>518,816</u>	<u>(7,018)</u>	<u>15,583</u>	<u>142,899</u>	<u>367,352</u>	
3,179		(11,604)	2,034	12,749	תוצאות המגזר
(4,378)					הוצאות אחרות, נטו הוצאות מימון, נטו לא מוקצות הטבת מס חלק בהפסדי חברות כלולות הפסד
(6,470)					
1,605					
<u>(192)</u>					
<u>(6,256)</u>					

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
סה"כ	ביטולים	מגזר אנרגיה		מגזר הנדסה	
		ואיכות הסביבה	מגזר תוכנה ובקרה		
אלפי ש"ח					
	-	76,947	66,747	324,722	הכנסות מלקוחות חיצוניים בין מגזרים
	(21,979)	8,652	7,599	5,728	
<u>468,416</u>	<u>(21,979)</u>	<u>85,599</u>	<u>74,346</u>	<u>330,450</u>	
11,496		1,457	1,678	8,361	תוצאות המגזר
755					הכנסות אחרות, נטו הוצאות מימון, נטו לא מוקצות מיסים על הכנסה חלק בהפסדי חברות כלולות רווח נקי
(4,722)					
(2,279)					
<u>32</u>					
<u>5,282</u>					

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 29 - דיווח מגזרי - המשך

ה. להלן נתונים לעניין המגזרים - המשך:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

סה"כ	ביטולים	מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה <i>אלפי ש"ח</i>	מגזר תוכנה ובקרה	מגזר הנדסה	
480,961		84,243	96,742	299,976	הכנסות מלקוחות חיצוניים בין מגזרים
	(26,556)	9,776	8,049	8,731	
<u>480,961</u>	<u>(26,556)</u>	<u>94,019</u>	<u>104,791</u>	<u>308,707</u>	
24,102		7,164	5,820	11,118	תוצאות המגזר
(82)					הוצאות אחרות, נטו הוצאות מימון, נטו לא מוקצות מיסים על הכנסה חלק בהפסדי חברות כלולות
(3,612)					
(6,622)					
(1,080)					
<u>12,706</u>					רווח נקי

ליום 31 בדצמבר 2015

סה"כ	מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה	מגזר תוכנה ובקרה	מגזר הנדסה	
376,953	56,735	154,252	165,966	נכסי המגזר
5,822				נכסים משותפים שאינם מוקצים
<u>382,775</u>				סה"כ נכסים במאוחד
311,571	70,226	126,033	115,312	התחייבויות המגזר
4,742				התחייבויות משותפות שאינן מוקצות
<u>316,313</u>				סה"כ התחייבויות במאוחד
23,271	3,867	8,835	10,569	השקעות הוניות
-				השקעות הוניות שאינן מוקצות
<u>23,271</u>				
8,975	181	4,512	4,282	פחת והפחתות
4,378	-	4,378	-	הפחתות בגין ירידת ערך נכסים, נטו
176				פחת והפחתות לא מוקצה
<u>13,529</u>				

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 29 - דיווח מגזרי - המשך

ה. להלן נתונים לעניין המגזרים - המשך:

ליום 31 בדצמבר 2014			
סה"כ	מגזר אנרגיה ואיכות הסביבה	מגזר תוכנה ובקרה	מגזר הנדסה
אלפי ש"ח			
294,819	27,164	121,738	145,917
6,757			
<u>301,576</u>			
221,410	39,054	95,364	86,992
5,620			
<u>227,030</u>			
10,421	945	4,089	5,387
-			
<u>10,421</u>			
6,544	40	1,457	5,047
235			
<u>6,779</u>			

נכסי המגזר
 נכסים משותפים שאינם מוקצים
 סה"כ נכסים במאוחד

התחייבויות המגזר
 התחייבויות משותפות שאינן
 מוקצות
 סה"כ התחייבויות במאוחד

השקעות הוניות
 השקעות הוניות שאינן מוקצות

פחת והפחתות
 פחת והפחתות לא מוקצה

לודן חברה להנדסה בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

באור 29 - דיווח מגזרי - המשך

1. אזורים גיאוגרפיים

הקבוצה פועלת באזורים גיאוגרפיים עיקריים, כדלקמן:

1. בישראל.
2. מערב אירופה.
3. מזרח אירופה.

להלן תמצית הנתונים לאזורים גאוגרפיים:

הכנסות ממכירות לפי שווקים גיאוגרפיים		
2013	2014	2015
<i>אלפי ש"ח</i>		
190,563	173,745	232,663
178,221	233,281	270,082
112,177	61,390	16,071
480,961	468,416	518,816

ישראל
מערב אירופה
מזרח אירופה

השקעות הוניות		נכסי המגזר	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2014	2015	2014	2015
<i>אלפי ש"ח</i>		<i>אלפי ש"ח</i>	
5,387	10,569	180,046	234,164
4,089	8,835	78,958	114,833
945	3,867	42,572	33,778
10,421	23,271	301,576	382,775

ישראל
מערב אירופה
מזרח אירופה

באור 30 - בעלי עניין וצדדים קשורים

א. תנאי העסקת בעלי עניין

תנאי העסקתם של ה"ה יהודה שריד וארנון אהרון:

מר יהודה שריד - מנכ"ל משותף בחברה ומר ארנון אהרון - מנכ"ל משותף בחברה (להלן ביחד: "המנכ"לים המשותפים"), וכל אחד מהם להלן: "מנכ"ל משותף"), הועסקו בחברה החל מחודש אוקטובר 1998 כמנכ"לים משותפים וקודם לכן בתפקידים שונים.

ביום 4.12.2011, לאחר שניתן לכך אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, אשרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בחברה התקשרות מחודשת לקבלת שירותי ניהול מהמנכ"לים המשותפים (באמצעות חברות פרטיות בשליטתם), אשר נכנסה לתוקף מיום 15.11.2011 למשך תקופה של 3 שנים אשר עיקריה כדלקמן: (1) בגין שירותי הניהול והייעוץ המוענקים לחברה על ידי המנכ"לים המשותפים, בתקופה שתחילתה ביום 15.11.2011, ועד ליום 31.12.2012 תשלם החברה לכל אחד מהמנכ"לים המשותפים תשלום חודשי בסך של 122 אלפי ש"ח בצירוף מע"מ כדין (להלן: "דמי הניהול"). סכום זה יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן, כאשר מדד הבסיס ישמש המדד בגין חודש אוקטובר 2011. החל מחודש ינואר 2013 ואילך יעודכנו דמי הניהול באופן חד פעמי, ויוסף להם סך בשיעור של 3% לעומת הסך שישולם בגין חודש דצמבר 2012 (להלן: "סכום דמי הניהול המעודכן"). סכום דמי הניהול המעודכן יהיה צמוד למדד. דמי הניהול כוללים גם את הוצאות החזקת הרכב, למעט הוצאות דלק.

(2) לא מתקיימים יחסי עובד-מעביד בין החברה לבין מי מהמנכ"לים המשותפים, כך שאינם זכאים לתנאים סוציאליים והפרשות (למעט שמירת הזכות לניצול ימי מחלה, כפי שיפורט להלן).

החברה נושאת בכל ההוצאות הישירות בגין כרטיסי הטיסה והשהייה בחו"ל אשר יוצאו במסגרת הענקת שירותי הניהול, וכן הוצאות שימוש בטלפון סלולארי (בארץ ובחו"ל), דלק ולינה בארץ (בהתאם לצרכים), הכל בהתאם לנוהלי החברה וכמקובל לעובדים הבכירים בקבוצה. בנוסף, כל מנכ"ל משותף זכאי להחזר הוצאות אירוח ושיווק, אשר יוצאו במסגרת הענקת השירותים, וזאת עד לסך שנתי כולל של 50,000 ש"ח. סכום זה יהיה צמוד למדד, ויתעדכן בראשית כל שנה קלנדרית.

ההתקשרות ניתנת לסיום על ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בכתב לצד השני של 6 חודשים. במקרה כזה יהיה כל מנכ"ל משותף זכאי לתשלום דמי הניהול במהלך כל התקופה, והוא יהיה חייב ליתן לחברה את שירותי הניהול במשך תקופת ההודעה המוקדמת, אלא אם נתבקש אחרת בכתב על ידי החברה.

בנוסף לאמור, על פי אישור האסיפה הכללית של החברה מיום 4.12.2011, ולאחר שניתן לכך אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, הוחלף מנגנון המענקים הקודם של המנכ"לים המשותפים במנגנון מענקים על פיו בגין השנים 2011 ועד 2013 (כולל) יהיה זכאי כל מנכ"ל משותף (באמצעות החברה הפרטית שבשליטתו), למענקים כדלקמן:

בכפוף לרווח שנתי נקי של החברה כפי שהוא מוצג בדוח רווח והפסד של החברה (לפני הפרשה למענקים) העולה על 8 מיליון ש"ח ועד 12 מיליון ש"ח, יהיה זכאי כל מנכ"ל משותף למענק בסך כולל של 408,000 ש"ח, צמוד למדד חודש אוקטובר 2011. כמו כן יהיה זכאי כל אחד מהמנכ"לים המשותפים לתוספת למענק האמור כדלהלן: (א) ככל שהרווח השנתי הנקי של החברה, (לפני הפרשה למענקים) יעלה על 12 מיליון ש"ח ועד 16 מיליון ש"ח, יהיה זכאי כל מנכ"ל משותף לתוספת מענק בשיעור של 0.25% מסך כל הרווח השנתי הנקי, (לפני הפרשה למענקים); וא;

באור 30 - בעלי עניין וצדדים קשורים - המשך

א. תנאי העסקת בעלי עניין - המשך

תנאי העסקתם של ה"ה יהודה שריד וארנון אהרון - המשך:

(ב) ככל שהרווח השנתי הנקי של החברה (לפני הפרשה למענקים) יעלה על 16 מיליון ש"ח, יהיה זכאי כל מנכ"ל משותף לתוספת מענק בשיעור של 0.5% מסך כל הרווח השנתי הנקי, (לפני הפרשה למענקים) להסרת ספק מובהר כי ככל שתחול הזכאות לתוספת על פי סעיף (ב) זה לא יהיו המנכ"לים המשותפים זכאים לתוספת בהתאם לאמור בסעיף קטן (א) לעיל (להלן: "מנגנון המענקים החדש"). עוד מובהר כי בכל מקרה לא יהיו המנכ"לים המשותפים זכאים למענק בסכום העולה על סך כולל של 544,000 ש"ח, צמוד למדד אוקטובר 2011.

ביום 7 באוקטובר 2014, לאחר שניתן לכך אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, אשרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בחברה התקשרות מחודשת לקבלת שירותי ניהול מהמנכ"לים המשותפים (באמצעות חברות פרטיות בשליטתם), אשר נכנסה לתוקף מיום 15.11.2014 למשך תקופה של 3 שנים נוספות, באותם התנאים כפי שפורטו לעיל.

ב. הטבות לבעלי עניין:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
	אלפי ש"ח	
4,669	3,641	3,376
437	453	548

הרכב:

- א. שכר ונלוות ודמי ניהול לדירקטורים ולבעלי עניין המועסקים בחברה⁽¹⁾
- ב. גמול דירקטורים ובעלי עניין אחרים אשר אינם מועסקים בחברה⁽²⁾

(1) ב- 2015 ל- 3 אנשים, ב- 2014 ל- 3 אנשים, ב- 2013 ל- 3 אנשים.
 (2) ב- 2015 ל- 6 אנשים, ב- 2014 ל- 8 אנשים, ב- 2013 ל- 5 אנשים.

ג. הטבות בגין העסקת אנשי מפתח ניהוליים המועסקים בחברה:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
	אלפי ש"ח	
8,374	9,123	9,273
1,628	382	291
10,002	9,505	9,564

הטבות לזמן קצר
הטבות אחרות

ב-2015 ל-12 אנשים, ב- 2014 ל- 12 אנשים, ב- 2013 ל- 9 אנשים

ד. יתרות עם בעלי עניין:

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
	אלפי ש"ח	
357	325	293

התחייבות לבעלי עניין- בשל הטבות

לודן חברה להנדסה בע"מ

מידע כספי נפרד

לפי תקנה 9 ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל 1970

ליום 31 בדצמבר 2015

לכבוד

בעלי המניות של לודן חברה להנדסה בע"מ

, א.נ.

**הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד
לפי תקנה 9 ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970**

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי תקנה 9 ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970, של לודן חברה להנדסה בע"מ (להלן: "החברה") לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן נסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015, ואשר נכלל בדוח התקופתי של החברה. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את המידע הכספי מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר הנכסים בניכוי ההתחייבויות המיוחסות להן, נטו הסתכמו לסך של 6,585 אלפי ש"ח ו- 4,082 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2015 ו- 2014 בהתאמה ואשר ההפסד מחברות מוחזקות אלה הסתכם לסך של 380 אלפי ש"ח, 146 אלפי ש"ח ו- 2,191 אלפי ש"ח לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015, 2014 ו- 2013 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים אשר נכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישמשו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד בכללותו. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות של רואי חשבון אחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 9 ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970.

הורוביץ עידן סבו טבת & כהן טבח
רואי חשבון

רמת-גן, 31 במרס, 2016

לודן חברה להנדסה בע"מ

נתונים על המצב הכספי מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה
עצמה, ליום 31 בדצמבר

2014	2015	מידע נוסף	
אלפי ש"ח			
			נכסים
			נכסים שוטפים
5,635	13,801	1-ב	מזומנים ושווי מזומנים
4,984	4,486	2-ב	פקדונות מיועדים בבנקים
2	1		נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
23,628	26,746	1-ג	לקוחות והכנסות לקבל
35,994	40,443	ז	חברות מוחזקות – חובות שוטפים
5,283	1,102	1-ג	חייבים אחרים ויתרות חובה
1,103	-		מלאי
76,629	86,579		סה"כ נכסים שוטפים
			נכסים שאינם שוטפים
77,512	80,773	ז	חברות מוחזקות
432	327		רכוש קבוע
437	377		נכסים בלתי מוחשיים
21	17		נכסים אחרים לזמן ארוך
212	198		הלוואות
1,698	4,487	2-ו	נכסי מיסים נדחים
80,312	86,179		סה"כ נכסים שאינם שוטפים
156,941	172,758		סה"כ נכסים

לודן חברה להנדסה בע"מ

נתונים על המצב הכספי מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה
עצמה, ליום 31 בדצמבר

2014	2015	מידע נוסף	
<i>אלפי ש"ח</i>			
התחייבויות והון			
התחייבויות שוטפות			
35,461	16,282	ג-2	אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים
16,663	14,539	ג-3	ספקים ונותני שירותים
839	3,991	ג-3	מקדמות מלקוחות
18,398	11,828	ז	חברות מוחזקות – חשבונות שוטפים
1,755	7,089	ג-3	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,168	207	ג-3	התחייבות בגין מיסים שוטפים
74,284	53,936		סה"כ התחייבויות שוטפות
התחייבויות שאינן שוטפות			
12,297	7,950	ג-2	התחייבויות לתאגידים בנקאיים ולנותני אשראי אחרים
-	48,577	ד	אגרות חוב
762	661		התחייבויות בשל הטבות לעובדים
13,059	57,188		סה"כ התחייבויות שאינן שוטפות
87,343	111,124		סה"כ התחייבויות
הון			
12,936	12,936		הון מניות
28,439	28,439		פרמיה על מניות
(3,194)	(6,486)		קרן מהפרשי תרגום
(9,078)	(6,735)		קרנות הון אחרות
40,495	33,480		עודפים
69,598	61,634		סה"כ הון עצמי המיוחס לבעלים של החברה
156,941	172,758		סה"כ התחייבויות והון

גונן בצר
סמנכ"ל כספים

ארנון אהרון
מנכ"ל משותף

משה לוסקי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור המידע הכספי הנפרד: 31 במרס, 2016

לודן חברה להנדסה בע"מ

נתוני רווח והפסד מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה,
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
102,842	72,837	24,926	הכנסות
75,467	59,055	21,079	עלות ההכנסות
27,375	13,782	3,847	רווח גולמי
1,838	2,358	1,752	הוצאות פיתוח עסקים
14,555	13,340	11,784	הוצאות הנהלה וכלליות
10,982	(1,916)	(9,689)	רווח (הפסד) תפעולי
(3,495)	(5,230)	(4,675)	הוצאות מימון
2,862	3,622	3,672	הכנסות מימון
(633)	(1,608)	(1,003)	הוצאות מימון, נטו
4,805	6,108	415	חלק ברווחי חברות מוחזקות
15,154	2,584	(10,277)	רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
2,831	(363)	(2,782)	מיסים על ההכנסה (הטבת מס) ו-1
12,323	2,947	(7,495)	רווח (הפסד) לשנה המיוחס לבעלים של החברה

לודן חברה להנדסה בע"מ

נתונים על הרווח הכולל מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה
עצמה, לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015	
	אלפי ש"ח		
12,323	2,947	(7,495)	רווח (הפסד) לשנה
			רווח (הפסד) כולל אחר (לאחר השפעת המס): סכומים שישווגו או מסווגים מחדש לרווח והפסד בהתקיים תנאים ספציפיים:
(421)	(359)	(3,292)	הפסד כולל אחר בגין חברות מוחזקות
-	815	-	שחרור מקרן הפרשי תרגום בגין סיום פעילות חוץ
547	502	2,043	סכומים שלא ישווגו לאחר מכן לרווח והפסד: רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת
126	958	(1,249)	רווח (הפסד) כולל אחר לשנה, נטו ממס
12,449	3,905	(8,744)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לשנה, המיוחס לבעלים של החברה

לודן חברה להנדסה בע"מ

נתונים על תזרימי המזומנים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה, לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	2015	
	אלפי ש"ח		
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
			מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) לפני מימון ומיסים (נספח א)
39,889	(22,344)	105	ריבית ששולמה
(1,676)	(2,536)	(3,965)	ריבית שהתקבלה
494	444	396	מיסים ששולמו
(1,215)	(2,657)	(986)	מיסים שהתקבלו
131	10	18	
37,623	(27,083)	(4,432)	מזומנים נטו, שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה:
35	1	-	מכירה של ניירות ערך סחירים, נטו
6,641	6,601	498	משיכה של פקדונות מיועדים בבנקים, נטו
(580)	(97)	(87)	רכישת רכוש קבוע
(24)	(17)	-	רכישת נכסים בלתי מוחשיים
-	266	-	הלוואות שנפרעו
6,072	6,754	411	
(10,506)	(14,565)	(12,677)	מזומנים נטו מפעילות השקעה בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
(4,434)	(7,811)	(12,266)	מזומנים נטו, ששימשו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון:
8,912	13,222	(18,621)	גידול (קיטון) באשראי לזמן קצר מתאגיד בנקאי
(10,012)	288	(4,873)	קבלת (פרעון) הלוואות לזמן ארוך, נטו
-	-	48,358	תמורה מהנפקת אגרות חוב, נטו
(5,762)	-	-	דיבידנד ששולם
(6,862)	13,510	24,864	מזומנים נטו, שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
26,327	(21,384)	8,166	עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
692	27,019	5,635	מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
27,019	5,635	13,801	מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

לודן חברה להנדסה בע"מ

נספח לנתונים על תזרימי המזומנים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה
עצמה, לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

נספח א' - תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת לפני מימון ומיסים:

2013	2014	2015	
	אלפי ש"ח		
12,323	2,947	(7,495)	רווח (הפסד) לפי דוח רווח והפסד
			הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:
(4,805)	(6,108)	(415)	חלק ברווחי חברות מוחזקות
838	540	252	פחת והפחותות
12	-	-	עלות תשלום מבוסס מניות
2,831	(363)	(2,782)	מיסים על ההכנסה (הטבת מס)
553	495	(43)	עליה (ירידה) בהתחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	-	300	ויתור על שכר בעלי ענין
495	2,451	1,757	הוצאות מימון, נטו
12,247	(38)	(8,426)	
			שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:
13,771	15,281	(3,118)	ירידה (עליה) בלקוחות ובהכנסות לקבל
1,896	(3,570)	4,185	ירידה (עליה) בחייבים ויתרות חובה
-	(1,103)	1,103	ירידה (עליה) במלאי
(4,110)	(2,503)	(2,124)	ירידה בספקים ונותני שירותים
20,182	(26,044)	3,152	עליה (ירידה) במקדמות מלקוחות
(4,097)	(4,367)	5,333	עליה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות
27,642	(22,306)	8,531	
39,889	(22,344)	105	

לודן חברה להנדסה בע"מ

מידע נוסף לדוחות הכספיים הנפרדים

א. כללי

1. המידע הכספי הנפרד של החברה ערוך בהתאם להוראות תקנה 9 ג' והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) התש"ל-1970.
2. במידע כספי נפרד זה - חברות מוחזקות כהגדרתן בראור 1-ב' בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה (להלן: "הדוחות הכספיים המאוחדים").
3. המידע הכספי הנפרד נערך בהתאם למדיניות החשבונאית המפורטת בראור 2 לדוחות הכספיים המאוחדים, לרבות האופן בו סווגו הנתונים הכספיים במסגרת הדוחות הכספיים המאוחדים, בשינויים המתחייבים, כמפורט להלן:
 - (א) הנכסים וההתחייבויות מוצגים בגובה ערכם בדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה, למעט בגין חברות מוחזקות.
 - (ב) יתרה בגין חברות מוחזקות מוצגת כסכום נטו המיוחס לבעלים של החברה, של סך הנכסים בניכוי סך ההתחייבויות המציגים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה מידע כספי בגין החברות המוחזקות, לרבות מוניטין.
 - (ג) סכומי ההכנסות וההוצאות משקפים את ההכנסות וההוצאות הכלולות בדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה, למעט סכומי הכנסות והוצאות בגין חברות מוחזקות.
 - (ד) חלק החברה בתוצאות חברות מוחזקות מוצג כסכום נטו, בהתבסס על הדוחות המאוחדים המיוחס לבעלי החברה, של סך ההכנסות בניכוי סך ההוצאות המציגים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה תוצאות פעילות בגין חברות מוחזקות, לרבות ירידת ערך מוניטין או ביטולה.
 - (ה) סכומי תזרימי המזומנים משקפים את תזרימי המזומנים הכלולים בדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה, כשהם לקוחים מתוך הדוח על תזרימי המזומנים המאוחד, למעט סכומי תזרימי המזומנים בגין חברות מוחזקות שיוצגו בנפרד.

ב-1. מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר		הרכב:
2014	2015	
אלפי ש"ח		
29	84	מזומנים ושווי מזומנים נקובים בשקל חדש
15	110	מזומנים ושווי מזומנים הצמודים לדולר
193	5,277	מזומנים ושווי מזומנים הצמודים לאירו
5,398	8,330	מזומנים ושווי מזומנים הצמודים לדינר הסרבי
5,635	13,801	סה"כ מזומנים ושווי מזומנים

ב-2. פקדונות מיועדים בבנקים

לפרטים ראה בראור 6 לדוחות הכספיים המאוחדים.

לודן חברה להנדסה בע"מ

מידע נוסף לדוחות הכספיים הנפרדים

ג. מכשירים פיננסיים

1. לקוחות וחייבים אחרים

ליום 31 בדצמבר 2015			
סך הכל	צמוד או נקוב במטבעות אחרים	צמוד לדינר סרבי או נקוב בדינר סרבי	שקל חדש לא צמוד
<i>אלפי ש"ח</i>			
26,746	26,184	562	-
1,102	-	209	893
27,848	26,184	771	893

נכסים שוטפים
לקוחות והכנסות לקבל חייבים אחרים
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2014			
סך הכל	צמוד או נקוב במטבעות אחרים	צמוד לדינר סרבי או נקוב בדינר סרבי	שקל חדש לא צמוד
<i>אלפי ש"ח</i>			
23,628	1,249	5,541	16,838
5,283	-	-	5,283
28,911	1,249	5,541	22,121

נכסים שוטפים
לקוחות והכנסות לקבל חייבים אחרים
סך הכל

2. הלוואות ואשראי

להלן נתונים להלוואות שנתקבלו מתאגידים בנקאיים ונותני אשראי אחרים:

ליום 31 בדצמבר		ריבית נקובה	הצמדה	
2014	2015			
<i>אלפי ש"ח</i>				
14,449	11,958	פריים + 1%-2.6%	לא צמוד	משיכות יתר מבנקים
16,128	-	ליבור + 2.4%	אירו	משיכות יתר מבנקים הלוואות מבנק לזמן ארוך
2,517	1,410	פריים + 1.45% - 1.4%	לא צמוד	הלוואות מבנק לזמן ארוך
12,758	10,251	3.35% - 3.05%	לא צמוד	הלוואות מנותני אשראי אחרים ⁽¹⁾
1,906	613	5.9% - 7%	צמוד מדד	
47,758	24,232			
35,461	16,282			מוצג בהתחייבויות שוטפות
12,297	7,950			מוצג בהתחייבויות שאינן שוטפות

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 13 ו' לדוחות הכספיים המאוחדים.

לודן חברה להנדסה בע"מ
מידע נוסף לדוחות הכספיים הנפרדים

ג. מכשירים פיננסיים - המשך

3. ספקים, מקדמות מלקוחות וזכאים אחרים

ליום 31 בדצמבר 2015				
סך הכל	צמוד או נקוב במטבעות אחרים	צמוד לדינר סרבי או נקוב בדינר סרבי	שקל חדש לא צמוד	
14,539	102	8,066	6,371	ספקים ונותני שירותים
3,991	-	3,616	375	מקדמות מלקוחות
7,089	-	367	6,722	זכאים אחרים
207	207	-	-	התחייבויות בגין מיסים שוטפים
25,826	309	12,049	13,468	

ליום 31 בדצמבר 2014				
סך הכל	צמוד או נקוב במטבעות אחרים	צמוד לדינר סרבי או נקוב בדינר סרבי	שקל חדש לא צמוד	
16,663	103	11,981	4,579	ספקים ונותני שירותים
839	-	-	839	מקדמות מלקוחות
1,755	-	-	1,755	זכאים אחרים
1,168	-	-	1,168	התחייבויות בגין מיסים שוטפים
20,425	103	11,981	8,341	

ד. אגרות חוב

לענין אגרות החוב שהנפיקה החברה, ראה באור 14 לדוחות הכספיים המאוחדים.

לודן חברה להנדסה בע"מ

מידע נוסף לדוחות הכספיים הנפרדים

ה. סיכון נזילות הנובע מההתחייבויות הפיננסיות המיוחסות לחברה עצמה

סיכון נזילות הוא הסיכון שהחברה לא תוכל לעמוד במחויבויותיה הפיננסיות בהגיע מועד תשלומן. גישת הקבוצה לניהול סיכונים הנזילות שלה היא להבטיח, ככל הניתן, את מידת הנזילות המספקת לעמידה בהתחייבויותיה במועד, בתנאים רגילים ובתנאי לחץ מבלי שיגרמו לה הפסדים בלתי רצויים או פגיעה במוניטין.

החברה עוקבת באופן שוטף אחר דרישות תזרים המזומנים ומוודאת קיומם של רמות מספקות של מזומנים על פי דרישה לתשלום הוצאות התפעול הצפויות, הסכומים הדרושים לעמידה בהתחייבויות הפיננסיות וסכומים הדרושים להשקעות ולפיתוח עסקי הקבוצה.

להלן מועדי הפירעון החוזיים של התחייבויות פיננסיות, כולל אומדן תשלומי ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2015

מעל 5 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	תזרים מזומנים חוזי		הערך בספרים	
			עד שנה	אלפי ש"ח		
-	-	-	11,958	11,958	11,958	אשראי מתאגידים בנקאיים
-	-	-	14,539	14,539	14,539	ספקים ונותני שירותים
-	-	-	7,089	7,089	7,089	זכאים אחרים
-	5,278	3,148	4,072	12,498	11,661	הלוואות מתאגידים בנקאיים
-	-	-	613	613	613	הלוואות מאחרים ⁽¹⁾
11,572	38,372	8,305	2,750	60,999	48,577	אגרות חוב
11,572	43,650	11,453	41,021	107,696	94,437	סה"כ

ליום 31 בדצמבר 2014

מעל 5 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	תזרים מזומנים חוזי		הערך בספרים	
			עד שנה	אלפי ש"ח		
-	-	-	16,663	16,663	16,663	ספקים ונותני שירותים
-	-	-	1,755	1,755	1,755	זכאים אחרים
-	-	-	30,577	30,577	30,577	On-Call מבנקים
-	8,404	4,056	4,164	16,624	15,275	הלוואות מתאגידים בנקאיים
-	-	659	1,367	2,026	1,906	הלוואות מאחרים ⁽¹⁾
-	8,404	4,715	54,526	67,645	66,176	סה"כ

(1) תזרים המזומנים החוזי אינו מביא בחשבון תשלום תלוי הצלחת ההשקעה - "קיקר" - כמפורט בבאור 12-1 לדוחות הכספיים המאוחדים.

לודן חברה להנדסה בע"מ
מידע נוסף לדוחות הכספיים הנפרדים

1. מיסים על הכנסה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
(3,817)	(450)	-
986	833	2,774
-	(20)	8
<u>(2,831)</u>	<u>363</u>	<u>2,782</u>

1. ההרכב:

מיסים שוטפים
מיסים נדחים (ראה 2 להלן)
מיסים בגין שנים קודמות
הטבת מס (הוצאות מס)

2. נכסי והתחייבויות מיסים נדחים:

(1) נכסי והתחייבויות מיסים נדחים שהוכרו

המיסים הנדחים מחושבים לפי שיעור מס הצפוי לחול במועד ההיפוך כמפורט לעיל.

נכסי והתחייבויות מיסים נדחים מיוחסים לפריטים הבאים:

סה"כ	אחרים	ניכויים והפסדים להעברה	הטבות לעובדים	
(865)	(436)	-	(429)	יתרה ליום 1 בינואר, 2014
<u>(833)</u>	<u>38</u>	<u>(1,091)</u>	<u>220</u>	התנועה בשנת 2014: זקיפה לדוח רווח והפסד
(1,698)	(398)	(1,091)	(209)	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
<u>(2,774)</u>	<u>72</u>	<u>(2,888)</u>	<u>42</u>	התנועה בשנת 2015: זקיפה לדוח רווח והפסד קרן הון אקטואריה
<u>(15)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(15)</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
<u>(4,487)</u>	<u>(326)</u>	<u>(3,979)</u>	<u>(182)</u>	

2. נכסי והתחייבויות מיסים נדחים - המשך:

(2) מיסים נדחים מוצגים כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
<u>1,698</u>	<u>4,487</u>

נכסים שאינם שוטפים

לודן חברה להנדסה בע"מ

מידע נוסף לדוחות הכספיים הנפרדים

ז. קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. להלן הרכב יתרות בגין חברות מוחזקות

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
30,743	30,354
46,769	50,419
17,596	28,615
95,108	109,388

השקעות בהון בצירוף רווחים שנצברו
 הלוואות - ושטרי הון - ראה 2 להלן
 יתרות חייבים בחשבונות שוטפים, נטו - ראה 1 להלן

מוצג בספרים:

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
35,994	40,443
(18,398)	(11,828)
17,596	28,615

נכסים שוטפים
 התחייבויות שוטפות

2. הלוואות שניתנו לתאגידים מוחזקים

ליום 31 בדצמבר		ריבית נקובה %	הצמדה / מטבע
2014	2015		
אלפי ש"ח			
27,450	27,450	-	לא צמוד
19,319	22,969	3%	צמוד מדד
46,769	50,419		

שטרי הון
 הלוואות לתאגידים מאוחדים

3. יתרות בחשבונות מסחריים שוטפים

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
1,246	15,726
(9)	(5,054)
1,237	10,672

במסגרת לקוחות והכנסות לקבל
 במסגרת ספקים ונותני שירותים

4. ערבויות פיננסיות

לעניין ערבויות שהחברה ערבה להתחייבויותיהם של התאגידים מוחזקים לבנקים ולאחרים, ראה באורים 9-ה ו-18 לדוחות הכספיים המאוחדים.

לודן חברה להנדסה בע"מ

מידע נוסף לדוחות הכספיים הנפרדים

ז. קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות - המשך

5. הכנסות מחברות מוחזקות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
1,079	1,287	215	(א) הכנסות בגין מתן שירותים, נטו
9,157	13,111	14,776	(ב) הכנסות מדמי ניהול
1,583	2,235	3,647	(ג) הכנסות (הוצאות) מימון, נטו
<u>11,819</u>	<u>16,633</u>	<u>18,638</u>	

(א) הכנסות והוצאות בגין מתן שירותים בתוך חברות הקבוצה, מתבצעת בהתאם למחירי עסקאות במהלך עסקים הרגיל.

(ב) ההסכמים בין החברה לחברות מוחזקות, הינם בחלקם הסכמים רב שנתיים בסכום קבוע ובחלקם הסכמים המתחדשים מידי שנה ונקבעים בהתאם לשיטה הלוקחת בחשבון את היקף הפעילות הצפוי ומספר העובדים היחסי.

(ג) הכנסות מימון בגין אשראים שהעמידה החברה לחברות המוחזקות כמפורט בסעיף 2 לעיל.

6. דיבידנד מחברות מוחזקות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
4,788	-	-	דיבידנד מחברות מאוחדות

**פרק ד'
פרטים נוספים על
התאגיד**

לודן חברה להנדסה בע"מ פרטים נוספים על התאגיד

תקנה 10א: תמצית דו"חות רווח והפסד רבעוניים (מאוחדים) (נתונים באלפי ש"ח)

לפירוט תוצאות רבעוניות לשנת 2015 ראה פרק ב – דוח דירקטוריון – סעיף 1.12.

דוח על הרווח הכולל (באלפי ש"ח)

<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>הרווח (הפסד) הכולל לשנת:</u>
<u>5,282</u>	<u>(6,256)</u>	<u>רווח (הפסד) לשנה</u>
<u>(728)</u>	<u>(3,731)</u>	<u>רווח כולל אחר</u>
815		הפרשי תרגום מט"ח
		שחרור מקרן הפרשי תרגום בגין סיום פעילות חוץ
<u>502</u>	<u>2,043</u>	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
		סה"כ רווח (הפסד) כולל לשנה, נטו
5,871	(7,944)	ממס

תקנה 10ג: שימוש בתמורת ניירות ערך תוך התייחסות ליעדי התמורה עפ"י התשקיף

התמורה מהנפקת האג"ח משנת 2015 שימשה לפירעון אשראי לטווח קצר ולרכישת שליטה בחברה בת בישראל.

תקנה 11: רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות קשורות לתאריך הדוח

ערך(2) מאזני	מספר המניות שהוצא	ע"נ למניה	סוג המניה	שיעור החזקה ב- % ⁽¹⁾	שם החברה
(באלפי ש"ח)					
	907,600	0.1 אירו	מ"ר	81.5%	LUDANCOM B.V
(3,780)	27,765 [מתוכן, 100 מניות A מוחזקות בנאמנות על ידי ארנון אהרון] 1	1 אירו	מ"ר A מ"ר B	81.5%	KH ENGINEERING B.V.
	18,000 [מתוכן מניה אחת מוחזקת בנאמנות על ידי ארנון אהרון]	1 אירו	מ"ר	81.5%	KH International Projects B.V.
	61,500	ללא ערך נקוב	מ"ר	81.5%	KH ENGINEERING N.V.
	100	RON 35	מ"ר	81.5%	KH PROCESS ENGINEERING SRL
	10,000	1 אירו	מ"ר	81.5%	LudanFlex B.V.
	10,000			81.5%	Smart Engineering B.V.
	180	10 אירו	מ"ר	81.5%	Promaen Piping & Procesinstalaties B.V.
	640	1.25 אירו	מ"ר	65.2%	Promaen Balkan d.o.o.
	5,000	100 אירו	מ"ר	81.5%	Technip Benelux N.V
	900	RON 10	מ"ר	80%	LUDAN ENGINEERING SRL
	100	BGN 50	מ"ר	80%	LUDAN ENGINEERING LTD.
	1	450 אירו	מניה	100%	Ludan Engineering D.O.O
	1	50 אירו	מניה		

שם החברה	שיעור החזקה ב- % ⁽¹⁾	סוג המניה	ע"נ למניה	מספר המניות שהוצא	ערך ⁽²⁾ מאזני (באלפי ש"ח)
לודן תשתיות ובינוי (1993) בע"מ	100%	מ"ר	1 ש"ח	20,800	
לודן פרוייקטים נדלן בע"מ	100%	מ"ר הנהלה	1 ש"ח	100,000 (³)1,000	2,853
לודן פרוייקטים דרום בע"מ	100%	מ"ר הנהלה	0.001 ש"ח 0.001 ש"ח	100 100	
CHARISMA CONSTRUCT S.R.L	26%	מ"ר	RON 10	78	
לודן הנדסה ישראל בע"מ	100%	מ"ר	1 ש"ח	200	
לודן שירותי הנדסה בין לאומיים בע"מ	100%	מ"ר	1 ש"ח	200	20,921
Ludan Engineering Rus LLC	100%	מ"ר	ללא ערך נקוב	10,000	1,729
לודן-טק בע"מ	100%	מ"ר	0.01 ש"ח	581	52,171
לודן מערכות תוכנה ובקרה בע"מ ⁽⁴⁾	98%	מ"ר א' מ"ר ב'	0.01 ש"ח 0.01 ש"ח	10,000 1,812	
סימס מערכות תוכנה בע"מ	100%	מ"ר	1 ש"ח	1,000	
ארדן קונטרול טק בע"מ	51%	מ"ר	1 ש"ח	12,000	
LUDAN SYSTEMS SOLUTION SRL	90%	מ"ר	RON 10	360	233
לודן-טק החזקות בע"מ	100%	מ"ר	1 ש"ח	100	
לודן-טק החזקות ישראל בע"מ	100%	מ"ר	1 ש"ח	100	
שימקוטק בע"מ	100%	מ"ר	0.001 ש"ח	139,278,000 1,000	
לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ	100%	רגילות	0.01 ש"ח	300,101	7,264
לקסטרן בע"מ	21%	מ"ר	0.01 ש"ח	4,197,131	
אקו – טק שרותי סביבה בע"מ	80%	מ"ר	1 ש"ח	150	
Ludan Maintenance and Operations B.V.	100%	מ"ר	0.01 אירו	100	
Ludan Environmental Technologies S.R.L.	100%	מ"ר	RON 10	20	
Ludan Renewable Energy B.V.	95%	מ"ר	0.01 אירו	1,800,000	5,197

שם החברה	שיעור החזקה ב- % ⁽¹⁾	סוג המניה	ע"נ למניה	מספר המניות שהוצא	ערך ⁽²⁾ מאזני (באלפי ש"ח)
לודן אנרגיה חו"ל בע"מ	100%	מ"ר	1 ש"ח	100	179
לודן אנרגיה חו"ל - מימון בע"מ	100%	מ"ר	0.01 ש"ח	1,000	11,372
Recon Branch ⁽⁵⁾	50%				
Groen Gas Almere B.V.	40%	מ"ר	0.1 אירו	1,000	
Biogast Agro Hensbroek B.V.	45%	מ"ר	1 אירו	100	
Agro-Giethoorn – Duurzaam Drogen B.V.	30%	מ"ר	1 אירו	18,000	
Planta de biogas de Balsa de Ves S.L.	25%	מ"ר	1 אירו	12,000	
Planta de biogas de Chinchilla S.L.	25%	מ"ר	1 אירו	12,000	
Planta de biogas de Bonete S.L.	25%	מ"ר	1 אירו	12,000	
Ludan Energy Overseas B.V.	100%	מ"ר	1 אירו	18,000	(146)
				[מתוכן מניה אחת מוחזקת בנאמנות על ידי ארנון אהרון]	
Imedes bioenergía SL (IBE)	50%	מ"ר	10 אירו	600	
Biogas Extremadura SL	49%	מ"ר	30.61 אירו	100	
Bioenergías de la Sierra de Gata SL	95%	מ"ר	1 אירו	3,010	
Bioenergías de Huelva SL	95%	מ"ר	1 אירו	3,010	
BAVIWE B.V.	25%	מ"ר	1 אירו	18,000	
Agro Giethoorn Energy B.V.	40%	מ"ר	1 אירו	18,000	
Biogast Agro Veelerveen B.V.	46.5%	מ"ר	1 אירו	18,000	
Ludan Environmental D.O.O.	100%	מ"ר	1 KUNA	20,000	

- (1) אם לא צויין אחרת - בהון, בכוח ההצבעה ובסמכות למנות דירקטורים.
- (2) כולל הלוואות ושטרי הון לזמן ארוך בסכום כולל של 64,965 אלפי ש"ח (נכון ל- 31.12.2015), שניתנו ע"י החברה לחברות הבנות ולחברות הכלולות לתקופה לא מוגדרת. לפרטים על הלוואות לחברות מוחזקות ראו ביאור 9 ב. לדוחות הכספיים. ההלוואות צמודות למדד המחירים לצרכן או לשינויים בשער החליפין של השקל מול מטבע חוץ.
- (3) חלק מהמניות טרם נפרעו.
- (4) בהון בלבד. בזכויות ההצבעה ובסמכות למנות דירקטורים שיעור החזקה הוא 100%.
- (5) תוצאותיה של Recon Branch מאוחדות בדוחותיה הכספיים של החברה מכח הסכם שותפות, על אף שאין לחברה או חברה בת או קשורה לה החזקה בפועל בהון מניות. ערכה המאזני נרשם תחת לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ.

שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות קשורות בשנת הדו"ח

תקנה 12:

שם החברה	מהות השינוי	תאריך השינוי
ארדן קונטרול טק בע"מ	רכישת חברה על ידי חברה בת – רכישת 51% ממניות החברה	20.1.2015
אקו – טק שרותי סביבה בע"מ	רכישת חברה על ידי חברת בת – רכישת 80% ממניות החברה	2.6.2015
Groen Gas Almere B.V.	הקמת מיזם משותף לפיתוח מתקן ביו-גז בהולנד, הקמתו והפעלתו	1.7.2015
Technip Benelux N.V.	רכישת חברת בת על ידי Ludancom	12.10.2015

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן (נתונים באלפי ש"ח)

ריבית	דמי ניהול	דיבידנד	רווח (הפסד) אחרי מס	רווח לפני מס	שם החברה
(22)	1,855		6,632	6,507	LUDANCOM B.V. ^{(1) (2)}
			3,680	4,888	KH ENGINEERING B.V.
			(78)	116	KH ENGINEERING N.V.
				--	KH PROCESS ENGINEERING SRL
			(9)	(9)	KH INTERNATIONAL PROJETS B.V.
			(147)	(194)	LudanFlex B.V.
			1,024	1,281	Smart Engineering B.V.
			(13)	(99)	KH PROMAEN B.V
			60	78	KH PROMAEN D.O.O
			345	362	KH ENGINEERING N.V – TECHNIP
	621		282	282	LUDAN ENGINEERING SRL ⁽²⁾
			(86)	(86)	LUDAN ENGINEERING LTD.
			30	30	Ludan Engineering D.O.O
118			(765)	(955)	Ludan Engineering Rus LLC
1,630	7,526		(1,869)	(2,323)	לודן הנדסה ישראל בע"מ
42			1,674	1,877	לודן שירותי הנדסה בין לאומיים בע"מ
			(7)	(7)	לודן-פרויקטים דרום בע"מ
216	278		168	237	לודן תשתיות ובינוי (1993) בע"מ
			35	35	סימס מערכות תוכנה בע"מ
			(41)	(41)	LUDAN SYSTEMS SOLUTION SRL ⁽²⁾
85			(58)	142	לודן-פרויקטים גדלן בע"מ
			(47)	(47)	CHARISMA CONSTRUCT S.R.L. ⁽²⁾
(22)			(685)	(685)	לודן-טק בע"מ ⁽¹⁾
(150)	926		345	496	לודן מערכות תוכנה ובקרה בע"מ ⁽²⁾
			(1)	(1)	לודן-טק החזקות בע"מ ⁽³⁾
			(1)	(1)	לודן-טק החזקות ישראל בע"מ ⁽³⁾
			375	501	אקו-טק שרותי סביבה בע"מ
600	2,829		3,334	4,433	שימקוטק בע"מ
			82	83	לודן סייבר סקורטי שותפות
707	680		(634)	(799)	לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ ⁽¹⁾
			(8,139)	(8,139)	לקסטרן בע"מ ⁽²⁾
9	--		(228)	(228)	לודן אנרגיה חו"ל בע"מ
			158	236	לודן אנרגיה חו"ל מימון בע"מ

ריבית	דמי ניהול	דיבידנד	רווח (הפסד) אחרי מס	רווח לפני מס	שם החברה
211	270		(84)	(563)	Ludan Renewable Energy B.V. ^{(1) (2)}
238	101		(108)	(108)	Ludan Renewable Energy Espana, S.L.
	92		(467)	(449)	Ludan Environmental Technologies S.R.L.
			(42)	(42)	Ludan Energy Overseas B.V.
			197	197	Ludan Engineering & Environmental D.O.O.
			(246)	(246)	Biogast Agro Hensbroek B.V.
			--	--	Groen Gas Almere B.V.
			--	--	Agro-Giethoorn –Duurzaam Drogen B.V.
			--	--	Biogast Agro Veelerveen B.V.
			--	--	BAVIWE B.V.
			505	102	Agro Giethoorn Energy B.V.
			--	--	Planta de Biogas de Balsa de Ves
			--	--	Planta de Biogas de Chinchila
			--	--	Planta de Biogas de Bonete
			--	--	Imedes bioenergía SL (IBE)
			--	--	Biogas Extremadura SL
			(2)	(2)	Bioenergías de la Sierra de Gata SL
			--	--	Bioenergías de Huelva SL

⁽¹⁾ מתוך דוחות רווח והפסד מאוחדים.

⁽²⁾ התוצאות מוצגות בערכים מלאים של החברה (ללא התחשבות בשיעור אחזקה).

⁽³⁾ חברות החזקה ללא כל פעילות עסקית.

תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד

לא רלוונטי.

תקנה 20: מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר - מועדי וסיבות הפסקת מסחר

לא ידוע לחברה על הפסקות מסחר בניירות הערך שלה, למעט הפסקות מסחר שנעשו בסמוך לאחר פרסום דוחות כספיים וכן הפסקת מסחר שהתקיימה בסמוך לפרסום דוח הדירוג אודות החברה. במקרים בהם אירעו הפסקות מסחר כאמור, המסחר חודש בתוך כשעה משהופסק.

תקנה 21:

תגמולים לבעלי ענין ולנושאי משרה בכירה

להלן יפורטו התגמולים שניתנו בתקופת הדוח, לכל אחד מחמשת מקבלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה ובעלי ענין אחרים (הסכומים המפורטים הינם באלפי ש"ח):

סה"כ	תגמולים ⁽¹⁾ אחרים			תגמולים בעבור שירותים (באלפי ש"ח)							פרטי מקבל התגמולים			
	אחר	דמי שכירות	ריבית	אחר ⁽²⁾	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק	שכר ⁽¹⁾	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	תפקיד	שם
1,410	29 ⁽³⁾						1,381				10.88%	מלאה	מנכ"ל משותף	ארנון אהרון
1,401	35 ⁽³⁾						1,366				10.11%	מלאה	מנכ"ל משותף	יהודה שריד
1,194				77					162 ⁽⁴⁾	955		מלאה	מנהל פעילות מערב אירופה	Frans Jansen
745				63						683		מלאה	מנכ"ל חברת בת בארץ	יובל אלון
710							710				0.13%	80%	סמנכ"ל פיתוח עסקי	שאול סיטון
706.5				63.5						643	0.34%	מלאה	מנכ"ל חברות בנות בארץ	אבי ליבר
565				56						509	5.37%	מלאה	מהנדס ראשי	יעקב זלוסצר

⁽¹⁾ נתוני השכר מובאים במונחי עלות לתאגיד, וכוללים שכר חודשי והפרשות לתנאים סוציאליים.

⁽²⁾ אחר כולל הוצאות רכב וטלפון.

⁽³⁾ הוצאות אש"ל והחזרי הוצאות בהתאם להסכמי הניהול המתוארים בפסקה בבאור 30.א. לדוחות הכספיים.

⁽⁴⁾ כפוף לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון.

לפרטים בדבר תנאי התגמולים של ארנון אהרון ויהודה שריד – ראה באור 30.א. לדוחות הכספיים.
Frans Jansen – מועסק בחברת לודן הולנד החל משנת 1979 (עוד טרם רכישתה על ידי החברה), ומכהן כמנכ"ל לודן הולנד ופעילות החברה במערב אירופה משנת 2008. שכרו החודשי נבחן על ידי הדירקטוריון ונמצא תואם את מדיניות התגמול שאומצה בחברה, ואושרה על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות.

יובל אלון - מועסק בחברה החל משנת 2003, והחל מחודש מרץ 2014 מכהן כמנכ"ל חברת בת בקבוצה. שכרו החודשי נבחן על ידי הדירקטוריון ונמצא תואם את מדיניות התגמול שאומצה בחברה, ואושרה על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות.

שאלו סיוון - העניק שירותי ניהול לחברה באמצעות חברה פרטית בבעלותו עד ליום 31.12.2015. כיהן בתפקיד סמנכ"ל פיתוח עסקי והממונה על האכיפה המנהלית הפנימית. תנאי התגמול נבחנו על ידי הדירקטוריון ונמצאו תואמים את מדיניות התגמול שאומצה בחברה, ואושרה על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות.

אבי ליבר - מועסק בחברה החל משנת 1989, ומכהן כיום כמנכ"ל חברות בנות בקבוצה. שכרו החודשי נבחן על ידי הדירקטוריון ונמצא תואם את מדיניות התגמול שאומצה בחברה, ואושרה על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות.

יעקב זלוסצר – כיהן כמהנדס ראשי של סניף דרום בחברה עד ליום 31.12.2015, והועסק על פי הסכם העסקה שחודש לאחרונה בשנת 2001. שכרו החודשי נבחן על ידי הדירקטוריון.

כמו כן, שולם לדירקטורים שאינם נושאי משרה בחברה (דח"צים ודירקטורים בלתי תלויים) סך של 548 אלפי ש"ח בגין השתתפותם בישיבות הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון, ובגין הגמול השנתי, בהתאם להחלטות האסיפה הכללית של בעלי המניות בנוגע לגמול הדירקטורים האמורים.

תקנה 21.א.: השליטה בתאגיד

לפי מיטב ידיעתה של החברה, אין בחברה בעלי שליטה.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה

בדבר עסקאות עם בעלי השליטה בחברה, או שלבעלי השליטה יש ענין אישי באישורן, אשר החברה התקשרה בהן בתקופת הדוח ועד למועד דוח זה או שהן עדיין בתוקף במועד הדוח ראו באור 30.א. לדוחות הכספיים.

בנוסף, למיטב ידיעתה של החברה, בין החברה ובין חברות קשורות בקבוצת לודן, וכן בין לבין עצמן, נערכו במהלך שנת 2015 ועד למועד דוח זה, מספר התקשרויות שעניינן העברת שירותי הנדסה בין חברות הקבוצה, ו/או העברת ביצוע פרויקט בין חברות הקבוצה, בהיקפים זניחים, ובאופן אשר עומד בתנאים שנקבעו על ידי דירקטוריון החברה על מנת לסווגן כעסקאות זניחות. לפרטים נוספים, ראה סעיף 11 לפרק ב' – דוח הדירקטוריון.

תקנה 24: החזקות בעלי ענין

לפרטים בדבר המניות וניירות הערך ההמירים המוחזקים על ידי בעלי הענין בחברה, ראו דו"ח מיידי על מצבת החזקות בעלי ענין ונושאי משרה בכירה, שפורסם על ידי החברה ביום 7 בינואר, 2016 (מס' אסמכתא 2016-01-005425).

למיטב ידיעתה של החברה, למעט שינוי בהחזקותיו של מר ארנון אהרון, אשר מוצג בגילוי הנוגע לתקנה 21 לעיל, אין שוני מהותי, אם בכלל, בהחזקות בעלי העניין ונושאי המשרה הבכירה המפורטים בדוח המיידי האמור לבין החזקותיהם נכון למועד פרסום דוח זה.

תקנה 24.א.: הון החברה

לפרטים בדבר הון החברה, ראו באור 19.א. לדוחות הכספיים.

תקנה 24.ב.:**מרשם בעלי המניות של התאגיד**

נכון ליום 31 במרץ 2016, בעלי המניות הרשומים של התאגיד הינם כדלקמן:

הערות	כמות מניות רגילות 1 ש"ח ע.ג. כ"א	מען	אזרחות/ארץ התאגדות או רישום	סוג הזיהוי ומספר הזיהוי	שם בעל המניות
--	10,124,886	ז'בוטינסקי 7 רמת גן	ישראל	510422249	ח.פ. מזרחי טפחות חברה לרישומים בע"מ
--	1	אליהו חכים תל 16/36 אביב-יפו	ישראל	68909126	ת.ז. אהרון דויטש
נאמן	143,507	מנחם בגין 7 ר"ג	ישראל	58865742	ת.ז. עו"ד רונן ציטבר
--	476,590	ערבה 27 עומר	ישראל	6136832	ת.ז. יעקב זלוסצר
--	366,036	ערבה 27 עומר	ישראל	25215641	ת.ז. אור זלוסצר
--	140,252	ערבה 27 עומר	ישראל	6136832	ת.ז. יעקב וציונה זלוסצר
--	1	חנה 23 חיפה 34815	ישראל	30594758	ת.ז. יהודה שריד
--	1	אלי כהן 3/25 תל אביב	ישראל	512748138	ח.פ. אהרון ארנון בע"מ ויהודה שריד בע"מ
--	1	אלי כהן 3/25 תל אביב	ישראל	26858886	ת.ז. אהרון ארנון
--	273,270	זמנהוף 21 חיפה	ישראל	512931064	ח.פ. עודד שפק בע"מ
--	1	זמנהוף 21 חיפה	ישראל	9583618	ת.ז. יעל שפק
--	100	ברסקי 6 ת"א 69080	ישראל	64837123	ת.ז. יהודה בר לב
--	29	הארבעה 10 תל אביב 64739	ישראל	511348476	ח.פ. מררי צוקי פרוייקטים בע"מ (לשעבר: המחלקה הטכנית - פרוייקטים (ל.ת.ה.) בע"מ)
--	1	טהון 6 חיפה	ישראל	56140346	ת.ז. גד הבר
	11,524,676				סך הכל:

תקנה 25.א: מען רשום

ת.ד. 3584, פתח תקוה, 49130.

טלפון: 03-9182000 פקס: 03-9182022

דוא"ל: rome@ludan.co.il

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

שם הדירקטור/ית	משה לוסקי	אורלי בן יוסף	אבי וינטר	יוסף זינגר	רני ליפשיץ	יפעת אדורם
ת.ז.	052114501	056590102	052827060	055741672	022682603	058677147
תאריך לידה	6.1.1954	26.9.1960	20.8.1954	14.4.1959	24.8.1966	22.3.1964
מען	המתמיד 6, הרצליה	יגאל ידין 11, חולון	אלוף דוד 132 רמת גן	מרדכי זעירא 14, תל אביב	אלתרמן 11, תל אביב	עמוס 13, רמת גן
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	לא	ועדת ביקורת, הועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת תגמול	ועדת השקעות	ועדת השקעות	ועדת ביקורת, ועדת התגמול הועדה לבחינת הדוחות הכספיים	ועדת ביקורת, ועדת התגמול הועדה לבחינת הדוחות הכספיים
דח"צ/דירקטור/ית בלתי תלוי/ה	בלתי תלוי	בלתי תלוי	בלתי תלוי	בלתי תלוי	דח"צ	דח"צ
האם עובד/ת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין	לא	לא	לא	לא	לא	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור/ית	21.8.2009	1.6.2010	1.4.2012	8.10.2014	4.12.2014	4.12.2014
השכלה	אקדמאית - בוגר משפטים, האוניברסיטה העברית	אקדמאית - בוגרת כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל-אביב	אקדמאי - בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת בר אילן	אקדמאי - בוגר מדעי החברה כלכלה ומנהל עסקים, מוסמך מנהל עסקים התמחות במימון אוניברסיטת בר-אילן	אקדמאי - בוגר כלכלה אוניברסיטת תל אביב, בוגר משפטים אוניברסיטת בר-אילן	אקדמאית - בוגרת מנהל עסקים התמחות בשיווק בין לאומי Baruch College New York City, מוסמכת מנהל עסקים הקריה האקדמית אונו
התעסקות בחמש השנים האחרונות	פעילות עסקית עצמאית / בורר בבורריות עסקיות	מרצה במכללה למנהל בתל-אביב בנושאי שוק ההון	בעבר מנכ"ל אימאג'סט בע"מ, מנכ"ל אפקון תעשיות בע"מ,	בעבר מנכ"ל גבעות עולם חיפוש נפט - שותפות מוגבלת (1993), מנכ"ל ודירקטור בחברות נוספות בקבוצה גרנית הכרמל השקעות בע"מ	מנכ"ל Solangia Ltd.	מנהלת השקעות נכסים אלטרנטיביים כלל ביטוח, מנכ"לית האיגוד הישראלי לקרנות הון סיכון IVA
פירוט התאגידים שבהם משמשת/ דירקטור	יו"ר דירקטוריון י.ס.פ. מטעי הדר ישראל בע"מ, דירקטור בשגביון אחזקות בע"מ ומילאנו בדינג בע"מ	חברת ועדת השקעות בהראל חברה לביטוח בע"מ	בוני התיכון הנדסה אזרחית ותשתיות בע"מ (דח"צ); אורד מערכות בקרה בע"מ (דירקטור), מקורות חברת מים בע"מ, גולפית בע"מ וחבר ועדת הביקורת במרכז הרפואי הדסה	מדרוג בע"מ, החזקות מדרוג בע"מ, זינגר את אבן קרייזברג החזקות בע"מ, חברת השקעות דיסקונט בע"מ, תדיראן הולדינגס בע"מ. דירקטור בפועלים IBI חיתום והנפקות בע"מ, דירקטור חיצוני בחברת צור שמיר אחזקות בע"מ וא. דורי בניה בע"מ	תמיר פישמן נדל"ן בע"מ, אר.אס.אל אלקטרוניקה בע"מ, נפקו סטאר בע"מ ואיכות חיים אבן יקרה בע"מ	
האם בן/בת משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד	לא	לא	לא	לא	לא	לא
בעל/ת מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא	כן	כן	כן	כן	כן
בעל/ת כשירות מקצועית	כן	כן	כן	כן	כן	כן

תקנה 26א.: נושאי משרה בכירה של התאגיד

שם נושא/ת המשרה	ארנון אהרון	יהודה שריד	לילך שטיינבוך ¹	גונן בצר	תדהר גולן	אבי ליבר	Frans Jansen
ת.ז.	026858886	030594758	022934897	022915771	024287476	055449045	Frans Jansen מספר דרכון הולנדי NUHFKLCF3
תאריך לידה	25.11.1950	31.10.1949	27.6.1967	11.3.1967	27.06.1969	1.9.1958	7.4.1955
תאריך תחילת כהונה	אוקטובר 1998	אוקטובר 1998	14.11.2010	01.04.2015	01.09.2014	1996	25.8.2013
התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה-בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בתאגיד	מנכ"ל משותף דירקטור בחברות בנות בקבוצת לודן	מנכ"ל משותף דירקטור בחברות בנות בקבוצת לודן	סמנכ"ל כספים דירקטורית בחברות בנות בקבוצת לודן	סמנכ"ל כספים דירקטור בחברות בנות בקבוצת לודן	מנכ"ל חברת בת – לודן טכנולוגיות סביבה בע"מ דירקטור בחברות בנות בקבוצת לודן	מנכ"ל חברות בנות בקבוצה (לודן מערכות תוכנה ובקרה בע"מ ושימקוטק בע"מ) דירקטור בחברות בנות בקבוצה	מנכ"ל חברת KH Engineering B.V.
בעל ענין בתאגיד, בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין	כן	כן	לא	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית - בוגר הנדסת מכונות, אוניברסיטת בן גוריון	אקדמאית - בוגר הנדסת מכונות, הטכניון חיפה	אקדמאית - בוגרת חשבונאות קווינס קולג', ארה"ב, מוסמכת במנהל עסקים הרייט וואט, ישראל	אקדמאי - בוגר מנהל עסקים המכללה למנהל; בוגר חשבונאות ומימון המכללה למנהל מוסמך מנהל עסקים המכללה המנהל	אקדמאית - בוגר ומוסמך משפטים, אוניברסיטת תל אביב ואוניברסיטת בר-אילן	אקדמאית - בוגר ומוסמך, מתמטיקה ומדעי המחשב, אוניברסיטת בן גוריון	
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות	מנכ"ל משותף – לודן חברה להנדסה בע"מ (כיהן גם כדירקטור בחברה)	מנכ"ל משותף – לודן חברה להנדסה בע"מ (כיהן גם כדירקטור בחברה ויו"ר הדירקטוריון)	סמנכ"ל כספים – לודן חברה להנדסה בע"מ סמנכ"ל כספים - אבגול בע"מ	סמנכ"ל כספים – מעבדות שרון, Stanley Black & Decker	מנכ"ל חברת AMS Technologie s מנכ"ל חברת תה"ל נכסים, סמנכ"ל פיתוח עסקי IDE טכנולוגיות	מנכ"ל חברות בנות בקבוצת לודן (כיהן גם כדירקטור בחברה)	מנכ"ל חברת KH Engineering B.V.

¹ בתאריך 13.5.2015 נסתיימה כהונתה של הי"ח לילך שטיינבוך.

תקנה 26 א.: נושאי משרה בכירה של התאגיד - המשך

שם נושא/ת המשרה	Dmitri Militescu	שאול סיטון ²	דב אינגבר	רחל נעם מזרחי ³	יעקב זלוסצר ⁴	יובל אלון	רום ארז
ת.ז.	051797629 מספר דרכון רומני	051927416	058239377	055083984	006136832	065165045	024416893
תאריך לידה	13.8.1955	27.5.1953	22.8.1963	7.3.1958	19.10.1939	28.4.1948	20.05.1969
תאריך תחילת כהונה	25.8.2013	15.11.2010	27.11.1997	5.2.2007	31.5.2000	2.3.2014	1.2.2010
התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה-בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בתאגיד	מנכ"ל חברת Ludan Engineering SRL	סמנכ"ל פיתוח עסקי; ממונה על האכיפה הפנימית; דירקטור בחברות בנות בקבוצת לודן	מבקר פנימי	מנהלת משאבי אנוש	מהנדס ראשי	מנכ"ל חברת בת בקבוצה-לודן הנדסה ישראל בע"מ	יועץ משפטי ומזכיר חברה יועץ משפטי בחברות הבנות בקבוצה, דירקטור בחברות בנות בקבוצה
בעל ענין בתאגיד, בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין	לא	לא	לא	לא	כן	לא	לא
השכלה	אקדמאית – בוגר הנדסה גרעינית Bucharest Polytechnic Institute ומוסמך EMBA Bucharest ASEBUS	אקדמאית – בוגר הפקולטה לחקלאות, האוניברסיטה העברית; מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; מוסמך במשפטים, אוניברסיטת בר אילן	אקדמאית – בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב; מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית – בוגרת סוציולוגיה, אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית – בוגר הנדסת מכונות, הטכניון, חיפה	אקדמאית – בוגר הנדסת כימיה, הטכניון חיפה	אקדמאית – בוגר משפטים, אוניברסיטת תל אביב
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות	מנכ"ל חברת Ludan Engineering SRL	סמנכ"ל כספים ופיתוח עסקי – לודן חברה להנדסה בע"מ	שותף במשרד חשבון ורדי, ברוקנר, אינגבר, רוזנצוויג, רואי חשבון	מנהלת משאבי אנוש – לודן חברה להנדסה בע"מ	מהנדס ראשי, סניף דרום	מנהל הנדסה ופרויקטים סניף דרום לודן הנדסה, מנהל סניף דרום לודן הנדסה	יועץ משפטי ומזכיר חברה – לודן חברה להנדסה בע"מ

תקנה 26 ב.: מורשי חתימה של התאגיד

אין בתאגיד מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד

הורוביץ, עידן, סבו, טבת, & כהן, טבח רואי חשבון (Baker Tilly) מדרך מנחם בגין 11 (מגדל רוגובין תדהר), רמת גן

² ביום 31.12.2015 נסתיימה כהונתו של ה"ה שאול סיטון.

³ ביום 31.1.2016 נסתיימה כהונתה של ה"ה רחל נעם מזרחי.

⁴ ביום 31.12.2015 נסתיימה כהונתו של ה"ה יעקב זלוסצר.

תקנה 28:

שינוי בתזכיר או בתקנון

לא חלו שינויים בשנת הדו"ח.

תקנה 29:

המלצות והחלטות

לא התקבלו החלטות ולא ניתנו המלצות דירקטוריון החברה בקשר עם החלטות כמפורט בתקנה.

תקנה 29א:

פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי שבתוקף בתאריך הדוח

(4)

ביטוח

בחודש דצמבר 2015 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה התקשרות מראש של החברה בפוליסות ביטוח אחריות נושאי משרה ביחס לדירקטורים ונושאי משרה בחברה והמכהנים לנושאי משרה מטעם החברה בחברות בנות בהן מחזיקה החברה, במישרין או בעקיפין, בשיעור של 20% מהזכויות בהון ו/או בהצבעה, שאינם נמנים עם בעלי השליטה בחברה, המכהנים וכפי שיכהנו בעתיד (להלן: "נושאי המשרה"), בהן יבוטחו נושאי המשרה, ואשר יכול וייעשו גם בדרך של הארכות נוספות של הפוליסה הקיימת ו/או חידושה, תוך שינוי בתנאיה, ובלבד ש: (א) גבולות הכיסוי על-פי הפוליסות לא יעלו על 15 מיליון דולר ארה"ב ולא יפחתו מ-5 מיליון דולר ארה"ב לכל מקרה ולכל תקופת ביטוח; (ב) פרמיית הביטוח השנתית לא תעלה על 25,000 דולר ארה"ב; (ג) סכום ההשתתפות העצמית של החברה לא יעלה על 10,000 דולר ארה"ב לכל תביעה, 35,000 דולר ארה"ב בתביעות בארה"ב ובקנדה ו-50,000 דולר ארה"ב בגין תביעות בישראל בנוגע לניירות ערך.

למועד הדוח, קשורה החברה בפוליסה לביטוח הדירקטורים ונושאי המשרה בסכום חיסוי, למקרה ולתקופה, כמפורט לעיל, בפרמיה שנתית של כ-25 אלפי דולר ארה"ב, אשר תואמים את המסגרת שאושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של החברה.

התחייבות לפטור ושיפוי

בחודש אוקטובר 2013, אישרה האסיפה הכללית של החברה התחייבות מראש לשיפוי נושאי המשרה לרבות אלו שהינם בעלי השליטה בחברה, כדלקמן:

בכפוף לתנאים המפורטים בכתב ההתחייבות ובחוק החברות, החברה התחייבה מראש, באופן בלתי חוזר, לשפות כל אחד מנושאי המשרה באופן הרחב ביותר הניתן ו/או שיהיה ניתן על פי הוראות הדין בשל כל חבות או הוצאה שתוטל עליו עקב פעולות שעשה או יעשה בתוקף היותו נושא משרה ו/או מחדל ו/או נגזרת של מי מהן (להלן: "פעולה"), ובלבד שסכום השיפוי שעשויה החברה לשלם על פי כתב ההתחייבות בגין האירועים ממסכת האירועים המפורטים בכתב ההתחייבות המוצע, לא יעלה על סך השווה ל- 3 מיליון דולר ארה"ב או ל- 25% מהונה העצמי של החברה במועד היוודע לחברה לראשונה על מקרה בר שיפוי, לפי הגבוה מביניהם, וזאת לכל אחד מנושאי המשרה ולכולם ביחד, בגין מקרה בודד ובמצטבר. מובהר בזאת כי סכום השיפוי האמור הינו בנוסף ומעבר לתקבולים שיתקבלו בידי נושא המשרה מכוח פוליסת ביטוח ו/או בדרך אחרת בגין אותו אירוע.

נכון למועד דוח זה, לא ידוע לחברה על פעולות או אירועים כאמור שאירעו ושבגינם תידרש החברה לשיפוי.

אין באמור לעיל כדי לפגוע בחובת החברה לפעול בהתאם להתחייבותה לשיפוי כאמור, במידה ופעולות או אירועים כאמור יובאו לידיעתה גם בקשר לתקופה שקדמה למועד מתן ההתחייבות לשיפוי.

ההתחייבות מראש לשיפוי תהיה תקפה הן ביחס להליכים שינקטו נגד נושא המשרה תוך כדי עבודתו או כהונתו בחברה והן ביחס להליכים שינקטו נגדו, לרבות כנגד עזבונו, לאחר מועד סיום עבודתו או כהונתו בחברה ובלבד שהם מתייחסים לפעולות שנעשו על ידו במהלך תקופת כהונתו כנושא משרה ותוך כדי או עקב היותו נושא משרה או כתוצאה מכך. ההתחייבות לשיפוי תעמוד גם לזכות עזבונו של נושא המשרה, יורשיו וחליפים אחרים שלו על פי דין.

בכפוף להוראות הדין, ההתחייבות לשיפוי מראש תכלול שיפוי בגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שהוציא נושא המשרה או שחויב בהן.

כמו כן, ההתחייבות לשיפוי מראש, לעניין חבות כספית שהוטלה עליו או שהוציא לטובת אדם אחר על פי פסק דין בלבד, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר על ידי בית משפט, תוגבל לסוגי האירועים שלדעת דירקטוריון החברה ניתן לצפותם מראש בפועל לאור פעילות החברה במועד מתן ההתחייבות לשיפוי, ובגינם ניתן השיפוי לנושאי המשרה כאמור לעיל, ובכפוף להוראות סעיפים 260(א)(1) ו-263 לחוק החברות. סוגי אירועים אלה הינם כמפורט בנספח ב' לדו"ח המידי שפרסמה החברה מיום 17.9.2013 מספר אסמכתא 2013-01-148914.

ההתחייבות לשיפוי כאמור לעיל לא תחול בכל אחת מאלה, אלא אם הדבר יותר על פי הוראות הדין:

- הפרת חובת אמונים, למעט אם נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד סביר להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה;
- הפרת חובת זהירות שנעשתה בכוונה או בפזיזות, למעט אם נעשתה ברשלנות בלבד;
- פעולה מתוך כוונה להפיק רווח אישי שלא כדין;
- קנס או כופר שהוטל עליו.

ההתחייבות לשיפוי כאמור לעיל תהיה תקפה גם כלפי כל אדם, לרבות נושא משרה, המכהן או שכיהן מטעם החברה או על פי בקשתה כדירקטור או נושא משרה בחברה אחרת (לרבות חברה זרה) שהחברה מחזיקה בה מניות כלשהן, במישרין או בעקיפין, או שלחברה עניין כלשהו בה (לעיל ולהלן: "**נושא משרה בחברה האחרת**"), בשל חבות שתוטל עליו או הוצאה שיוציא או שיחויב בה, כאמור לעיל, עקב מעשה או מחדל בתוקף היותו נושא משרה בחברה האחרת.

על פי כתב השיפוי החברה תהיה רשאית ליטול על עצמה את הטיפול בהגנה המשפטית על נושא המשרה בהליך ובמקרה כאמור תישא החברה בכל הוצאות ההגנה המשפטית. על אף האמור לעיל, יהיה רשאי נושא המשרה להתנגד לייצוגו על ידי בא כח שנבחר על ידי החברה וזאת מטעמים סבירים או בנסיבות של ניגוד עניינים בין הגנת נושא המשרה והגנת החברה, והכל כפי שיודיע לחברה בכתב. במקרה כזה או במקרה בו לא נטלה החברה על עצמה את הגנת נושא המשרה, יהיה רשאי נושא המשרה למסור את הטיפול בהגנה לבא כח מטעמו, והוא יהיה זכאי להשתתפות החברה בהוצאות משפטיות מכח כתב השפוי, בסכום ו/או בסכומים סבירים בנסיבות העניין, בהתאם לתנאים המקובלים בשוק.

31 במרץ, 2016

לודן חברה להנדסה בע"מ

תאריך

תפקידים:

שמות החותמים:

יו"ר הדירקטוריון

משה לוסקי

מנכ"ל משותף

ארנון אהרון

**פרק ה' - דוח בדבר
האפקטיביות על
הבקרה הפנימית על
הדיווח הכספי ועל
הגילוי**

(א) הצהרת מנהל כללי לפי תקנה 9(בד)1

הצהרת מנהלים
הצהרת מנהל כללי

אני, ארנון אהרון, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוח התקופתי של לודן חברה להנדסה בע"מ (להלן - התאגיד) לשנת 2015 (להלן – הדוחות).
2. לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות.
3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות.
4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בדיוח הכספי הגילוי ובבקרה עליהם.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ארנון אהרון - מנהל כללי

31 במרץ 2016

תאריך

(ב) הצהרת מנהל כללי לפי תקנה 9ב(ד)1

הצהרת מנהלים
הצהרת מנהל כללי

אני, יהודה שריד, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוח התקופתי של לודן חברה להנדסה בע"מ (להלן - התאגיד) לשנת 2015 (להלן – הדוחות).
2. לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות.
3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות.
4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בדיווח הכספי הגילוי ובבקרה עליהם.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יהודה שריד - מנהל כללי

31 במרץ 2016

תאריך

(ג) הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים לפי תקנה 9(ד)2

הצהרת מנהלים

הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים

אני, גונן בצר, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות של לודן חברה להנדסה בע"מ (להלן - התאגיד) לשנת 2015 (להלן - הדוחות).
2. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות.
3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות.
4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בדיוח הכספי הגילוי ובבקרה עליהם.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גונן בצר - סמנכ"ל כספים

31 במרץ 2016
תאריך

פרק ו' – שאלון ממשל תאגידי

שאלון ממשל תאגידי¹

עצמאות הדירקטוריון		
לא נכון	נכון	
	√	<p>1. בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר.</p> <p>בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו שני דירקטורים חיצוניים אינה עולה על 90 ימים, כאמור בסעיף 363 א. (ב) (10) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר בשנת הדיווח (ובכלל זה גם תקופת כהונה שאושרה בדיעבד, תוך הפרדה בין הדירקטורים החיצוניים השונים):</p> <p>דירקטור א': רני ליפשיץ.</p> <p>דירקטור ב': יפעת אדורם – זק.</p> <p>מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 2.</p>

1 פורסם במסגרת הצעות חקיקה לשיפור הדוחות ביום 16.3.2014.

—	—	<p>שיעור² הדירקטורים הבלתי תלויים³ המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 4 מתוך 6 חברי דירקטוריון .</p> <p>שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים שנקבע בתקנון⁴ התאגיד⁵: _____.</p> <p>√ לא רלוונטי (לא נקבעה הוראה בתקנון).</p>	2.
	√	<p>בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-ו(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי).</p>	3.
	√	<p>כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים⁶ למנהל הכללי, במישרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים).</p> <p>אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, הדירקטור כפוף למנהל הכללי כאמור) - יצוין שיעור הדירקטורים שלא עמדו במגבלה האמורה: _____.</p>	4.
	√	<p>כל הדירקטורים שהודיעו על קיומו של ענין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות):</p> <p>אם תשובתכם הינה "לא נכון" -</p> <p>האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו בהתאם להוראות סעיף 278(א) סיפה:</p> <p>כן ☐ לא ☑ (יש לסמן x במשבצת המתאימה).</p> <p>יצוין שיעור הישיבות בהם דירקטורים כאמור נכחו בדיון ו/או השתתפו בהצבעה למעט בנסיבות כאמור בס"ק א: _____.</p>	5.

² בשאלון זה, "שיעור" - מספר מסוים מתוך הסך הכל. כך לדוגמה 3/8.

³ לרבות "דירקטורים חיצוניים" כהגדרתם בחוק החברות.

⁴ לענין שאלה זו - "תקנון" לרבות על פי הוראת דין ספציפית החלה על התאגיד (לדוגמה בתאגיד בנקאי - הוראות המפקח על הבנקים).

⁵ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

⁶ לענין שאלה זו - עצם כהונה כדירקטור בתאגיד מוחזק הנמצא בשליטת התאגיד, לא ייחשב כ"כפיפות", מאידך, כהונת דירקטור בתאגיד המכהן בנושא משרה (למעט דירקטור) ו/או עובד בתאגיד המוחזק שבשליטת התאגיד ייחשב כ"כפיפות" לענין שאלה זו.

	v	<p>6. בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח.</p> <p>אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל שליטה ו/או קרובו ו/או מי מטעמו שאינו חבר דירקטוריון ו/או נושא משרה בכירה בתאגיד נכח בישיבות הדירקטוריון כאמור) – יצוינו הפרטים הבאים לגבי נוכחות כל אדם נוסף בישיבות הדירקטוריון כאמור:</p> <p>זהות: _____.</p> <p>תפקיד בתאגיד (ככל וקיים): _____.</p> <p>פירוט הזיקה לבעל השליטה (אם מי שנכח אינו בעל השליטה עצמו): _____.</p> <p>האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו: כן ☐ לא ☐ (יש לסמן x במשבצת המתאימה).</p> <p>שיעור נוכחותו⁷ בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח לשם הצגת נושא מסוים על ידו: _____, נוכחות אחרת: _____.</p> <p>v לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).</p>	
--	---	--	--

⁷ תוך הפרדה בין בעל השליטה, קרובו ו/או מי מטעמו.

כשירות וכישורי הדירקטורים			
לא נכון	נכון		
	√	בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים (לעניין זה – קביעה ברוב רגיל אינה נחשבת מגבלה) ⁸ . אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, קיימת מגבלה כאמור) יצוין –	7.
		א. פרק הזמן שנקבע בתקנון לכהונת דירקטור : _____.	
		ב. הרוב הדרוש שנקבע בתקנון לסיום כהונתם של הדירקטורים : _____.	
		ג. מנין חוקי שנקבע בתקנון באסיפה הכללית לשם סיום כהונתם של הדירקטורים : _____.	
		ד. הרוב הדרוש לשינוי הוראות אלו בתקנון : _____.	
	√	התאגיד דאג לעריכת תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן דאג לעריכת תכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין האם התוכנית הופעלה בשנת הדיווח: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה)	8.
	√	בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין המספר המזערי שנקבע : 3.	9. א.

⁸ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

		<p>מספר הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח -</p> <p>בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית⁹ : 5.</p> <p>בעלי כשירות מקצועית¹⁰ : 6 (כולל הדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית).</p> <p>במקרה שהיו שינויים במספר הדירקטורים כאמור בשנת הדיווח, ייתן הנתון של המספר הנמוך ביותר (למעט בתקופת זמן של 60 ימים מקרות השינוי) של דירקטורים מכל סוג שכיהנו בשנת הדיווח.</p>	ב.		
	√	<p>בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים.</p> <p>אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין פרק הזמן (בימים) בו לא התקיים האמור : _____.</p> <p>בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו דירקטורים משני המינים אינה עולה על 60 ימים, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד דירקטורים משני המינים : _____.</p>	א.		10.
		<p>מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה : גברים : 4, נשים : 2.</p>	ב.		

⁹ לאחר הערכת הדירקטוריון, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו – 2005.

¹⁰ ר' הייש 11.

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)

לא נכון	נכון						
_____	_____	<p>מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח:</p> <p>רבעון ראשון (שנת 2015): 2 .</p> <p>רבעון שני: 1 .</p> <p>רבעון שלישי: 2 .</p> <p>רבעון רביעי: 3 .</p>					
_____	_____	<p>ב. לצד כל אחד משמות הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יצוין שיעור¹¹ השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בס"ק זה - לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו):</p> <p>(יש להוסיף שורות נוספות לפי מספר הדירקטורים).</p>					
		שם הדירקטור	שיעור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון	שיעור השתתפותו בישיבות ועדת ביקורת ¹²	שיעור השתתפותו בישיבות הועדה לבחינת הדוחות כספיים ¹³	שיעור השתתפותו בישיבות ועדות דירקטוריון נוספות בהן הוא חבר (תוך ציון שם הועדה)	שיעור השתתפותו בישיבות ועדת תגמול ¹⁴
		משה לוסקי - יו"ר הדירקטוריון	7/8				

11 ר' הי"ש 4.

12 לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

13 לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

14 לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

			3/3	3/4	3/4	6/8	אורלי בן יוסף				
		4/5 ועדת השקעות				8/8	אבי וינטר				
		5/5 ועדת השקעות				8/8	יוסף זינגר				
			3/3	4/4	4/4	8/8	רני ליפשיץ				
			3/3	4/4	4/4	7/8	יפעת אדורם זק				
	√	בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם וניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם.									12.

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון

לא נכון	נכון			
	√	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון אינה עולה על 60 ימים כאמור בסעיף 363א(2) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון כאמור: _____.		13.
	√	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל אינה עולה על 90 ימים כאמור בסעיף 363א(6) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל כאמור: _____.		14.
		בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, כפל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות. ¹⁵ √ לא רלוונטי (ככל שלא מתקיים בתאגיד כפל כהונה כאמור).		15.
	√	המנכ"ל אינו קרוב של יו"ר הדירקטוריון. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, המנכ"ל הנו קרוב של יו"ר הדירקטוריון) –		16.
_____	_____	א. תצוין הקרבה המשפחתית בין הצדדים: _____.		
_____	_____	ב. הכהונה אושרה בהתאם לסעיף 121(ג) לחוק החברות: ¹⁶ ☐ כן ☐ לא <i>(יש לסמן x במשבצת המתאימה)</i>		
		בעל שליטה או קרובו אינו מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור. √ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		17.

¹⁵ בחברת איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

¹⁶ בחברת איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

ועדת הביקורת

לא נכון	נכון		
—	—	בועדת הביקורת לא כהן בשנת הדיווח -	18.
		א. בעל השליטה או קרובו. √ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	
	√	ב. יו"ר הדירקטוריון.	
	√	ג. דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	
	√	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	
		ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. √ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	
	√	מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות.	19.
	√	מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין שיעור הישיבות בהן לא התקיימה הדרישה כאמור : _____.	20.
	√	ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לעניין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד.	21.
	√	בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו רשאי להיות חבר הועדה, היה זה באישור יו"ר הועדה ו/או לבקשת הועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו).	22.
	√	בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקי ולגבי ההגנה שניתן לעובדים שהתלוננו כאמור.	23.
	√	ועדת הביקורת (ו/או הועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו ביחס לדוחות הכספיים בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים.	24.

תפקידי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן - הועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים

לא נכון	נכון			
_____	_____	יצוין פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הועדה לקראת הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: 3 ימי עסקים לגבי דוחות תקופתיים, 2 ימי עסקים לגבי דוחות רבעוניים.	א.	25.
_____	_____	מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת המלצות לדירקטוריון למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון (שנת 2015): 2. דוח רבעון שני: 2. דוח רבעון שלישי: 3. דוח שנתי: 2.	ב.	
		מספר הימים שחלפו בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון (שנת 2015): 6. דוח רבעון שני: 7. דוח רבעון שלישי: 7. דוח שנתי: 7.	ג.	
	√	רואה החשבון המבקר של התאגיד השתתף בכל ישיבות הועדה והדירקטוריון, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון", יצוין שיעור השתתפותו: _____		26.
_____	_____	בועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן:		27.
	√	מספר חברה לא פחת משלושה (במועד הדיון בועדה ואישור הדוחות כאמור).	א.	
	√	התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לענין כהונת חברי ועדת ביקורת).	ב.	

	√	יו"ר הועדה הוא דירקטור חיצוני.	ג.	
	√	כל חבריה דירקטורים ורוב חבריה דירקטורים בלתי תלויים.	ד.	
	√	לכל חבריה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשובנאית ופיננסית.	ה.	
	√	חברי הועדה נתנו הצהרה עובר למינוים.	ו.	
	√	המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חבריה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות.	ז.	
_____	_____	אם תשובתכם הנה "לא נכון" לגבי אחד או יותר מסעיפי המשנה של שאלה זו, יצוין ביחס לאיזה דוח (תקופתי/רבעוני) לא התקיים התנאי האמור וכן התנאי שלא התקיים: _____.		

ועדת תגמול

לא נכון	נכון		
	√	<p>הועדה מנתה, בשנת הדיווח, לפחות שלושה חברים והדירקטורים החיצוניים היוו בה רוב (במועד הדיון בועדה).</p> <p>√ לא רלוונטי (לא התקיים דיון).</p>	.28
		<p>תנאי כהונתם והעסקתם של כל חברי ועדת הגמול בשנת הדיווח הינם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.</p>	.29
_____	_____	<p>בועדת התגמול לא כיהן בשנת הדיווח -</p>	.30
		<p>בעל השליטה או קרובו.</p> <p>√ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).</p>	א.
	√	<p>203 יו"ר הדירקטוריון.</p>	ב.
	√	<p>דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.</p>	ג.

	√	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.		
		ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ולא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		
		בעל שליטה או קרובו לא נכחו בשנת הדיווח בישיבות ועדת התגמול, למעט אם קבע יו"ר הועדה כי מי מהם נדרש לשם הצגת נושא מסוים.		31.
	√	ועדת התגמול והדירקטוריון לא עשו שימוש בסמכותם לפי סעיפים 267א(ג), 272(ג) ו-272(ג1)(1) (ג) לאישור עסקה או מדיניות תגמול, למרות התנגדותה של האסיפה הכללית. אם תשובתכם הנה "לא נכון" יצוין – סוג העסקה שאושרה כאמור: _____ מספר הפעמים בהן נעשה שימוש בסמכותם בשנת הדיווח: _____		32.

מבקר פנים				
לא נכון	נכון			
	√	יו"ר הדירקטוריון או מנכ"ל התאגיד הוא הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בתאגיד.		33.
	√	יו"ר הדירקטוריון או ועדת הביקורת אישרו את תכנית העבודה בשנת הדיווח. בנוסף, יפורטו נושאי הביקורת בהם עסק המבקר הפנימי בשנת הדיווח: _____ (יש לסמן x במשבצת המתאימה). פרויקט בביצוע בחו"ל, מערך הביטוח של החברה, מערך השיווק והפיתוח העסקי בחברה, ניהול פרויקט בארץ		34.

	—		35. היקף העסקת המבקר הפנימי בתאגיד בשנת הדיווח (בשעות ¹⁷): 302
	√		בשנת הדיווח התקיים דיון (בועדת הביקורת או בדירקטוריון) בממצאי המבקר הפנימי.

עסקאות עם בעלי עניין		
לא נכון	נכון	
		<p>37.</p> <p>בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל השליטה או קרובו מועסק על ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול) יצוין – מספר הקרובים (לרבות בעל השליטה) המועסקים על-ידי התאגיד (לרבות חברות שבשליטתם ו/או באמצעות חברות ניהול): _____.</p> <p>- האם הסכמי העסקה ו/או שירותי הניהול כאמור אושרו בידי האורגים הקבועים בדיון:</p> <p>☐ כן</p> <p>☐ לא</p> <p>(יש לסמן x במשבצת המתאימה)</p> <p>√ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).</p>

	√		36. המבקר הפנימי אינו בעל עניין בתאגיד, קרובו, רו"ח מבקר או מי מטעמו וכן אינו מקיים קשרים עסקיים מהותיים עם התאגיד, בעל השליטה בו, קרובו או תאגידים בשליטתם.
--	---	--	--

¹⁷ כולל שעות עבודה שהושקעו בתאגידים מוחזקים ובביקורת מחוץ לישראל, ולפי העניין.

למייטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר).

אם תשובתכם הינה " לא נכון" – יצוין האם נקבע הסדר לתיחום פעילויות בין התאגיד ובעל השליטה בו :

כן

לא

(יש לסמן x במשבצת המתאימה)

√ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).

יו"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים: רני ליפשיץ

יו"ר ועדת הביקורת: יפעת אדורם

יו"ר הדירקטוריון: משה לוסקי